

การจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน

เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

กระทรวงวัฒนธรรม

Sukhothai College of Dramatic Arts.

คำนำ

การจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว จัดทำขึ้นภายใต้ประเด็น ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเทคนิคของครูผู้สอนที่ใช้ในการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว เพื่อจัดทำคู่มือการสอน และเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานได้

การจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว เป็นการรวบรวมเทคนิคต่าง ๆ ของครูที่ใช้ในการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ตั้งแต่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน การคัดเลือกผู้เรียน วิธีการแต่งกายในการฝึกปฏิบัติ การนั่ง การกราบ การยืน การไหว้ การเตรียมความพร้อมของร่างกาย นาฏยศัพท์เบื้องต้น เทคนิคการสอนปฏิบัติเพลงช้า-เพลงเร็ว การแก้ไขข้อบกพร่องในการรำ และการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนเป็นอย่างมาก

วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยต้องขอขอบคุณบุคลากรภาควิชานาฏศิลป์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยทุกท่าน ที่ช่วยให้การดำเนินการจัดการความรู้ในครั้งนี้เสร็จสิ้นทุกขั้นตอนตามระยะเวลาที่กำหนด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็วเล่มนี้จะเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและใช้ในการพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ในอนาคตได้เป็นอย่างดี

นายสุรพล ยงค์เจาะ
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	
บทนำ.....	1
โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559.....	2
ประกาศสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.....	11
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559.....	13
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอน.....	15
การจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว.....	17
ตาราง KM 1.....	18
ตาราง KM 2.....	19
กระบวนการดำเนินการจัดการความรู้.....	26
สรุปผลการร่วมแสดงความคิดเห็นของกิจกรรมสร้างและแสวงหาความรู้.....	33
สรุปองค์ความรู้ เรื่องเทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว.....	45
กิจกรรมเสนอแนะ.....	52
ภาคผนวก.....	53

บทนำ

ในการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ไทย สิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก คือ การฝึกหัดทักษะเบื้องต้น ซึ่งเป็นการวางรากฐานในการเรียนด้านนาฏศิลป์ไทย เปรียบเหมือนการสร้างบ้านหรือตึกสูง บ้านจะแข็งแรงต้านแรงลมแรงพายุได้ก็ต้องมีฐานรากที่แข็งแรง จึงมักเป็นภาพที่เห็นกันโดยทั่วไปในการสร้างบ้านคือจะต้องมีการตอกเสาเข็ม บ้านยิ่งหลังใหญ่ ตึกที่ยิ่งสูง ก็ต้องใช้เสาเข็มที่ต้นใหญ่บ้านจึงจะไม่ทรุดหรือพัง ก็เช่นเดียวกัน การเรียนด้านนาฏศิลป์ไทย พื้นฐานของผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงและใส่ใจใจมากที่สุด เพราะพื้นฐานที่ดีย่อมทำให้ผู้เรียนสามารถรำได้สวยงาม และสามารถต่อยอดการเรียนในระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รำเพลงช้า-เพลงเร็ว เป็นเพลงพื้นฐานเบื้องต้นของการรำชุดอื่น ๆ ซึ่งครูผู้สอนจะต้องใช้ประสบการณ์ในการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างมาก กระบวนท่ารำของเพลงช้า-เพลงเร็วเป็นท่ารำที่เป็นพื้นฐานท่ารำของการแสดงชุดต่าง ๆ ดังนั้นผู้ที่เริ่มเรียนทางด้านนาฏศิลป์ไทยทุกคนจึงจำเป็นต้องเรียนรำเพลงช้า-เพลงเร็วเป็นอันดับแรก โดยเริ่มต้นตั้งแต่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน การคัดเลือกผู้เรียน วิธีการแต่งกายในการฝึกปฏิบัติ การนั่ง การกราบ การยืน การไหว้ การเตรียมความพร้อมของร่างกาย นาฏยศัพท์เบื้องต้น เทคนิคการสอนปฏิบัติเพลงช้า-เพลงเร็ว การแก้ไขข้อบกพร่องในการรำ และการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน ซึ่งในขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแต่มีสาระสำคัญ มีเกร็ดความรู้ที่ครูผู้สอนได้คิดกลวิธีเพื่อทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน เพราะในการสอนแต่ละครั้ง เด็กแต่ละคนย่อมมีปัญหาในการเรียนต่างกัน ครูต้องศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล และหาวิธีการมาแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนแต่ละคนให้ได้ จากการแก้ปัญหของผู้เรียนนี้เองจึงทำให้ครูผู้สอนเกิดการบ่มเพาะความรู้และประสบการณ์ของตนเองจนเกิดเป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) ซึ่งครูแต่ละคนต่างมีความรู้ต่างกัน

องค์ความรู้ของครูผู้สอนแต่ละคนมักมีไว้ใช้ในการสอนของตนเองเท่านั้น ไม่ได้มีการเผยแพร่หรือถ่ายทอดให้ใคร ไม่มีการจดบันทึก หรือถ้าจดบันทึกก็จะเป็นแต่เพียงการจดบันทึกท่ารำเท่านั้น แต่เทคนิควิธีการสอนไม่มีการจดบันทึก ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นได้รับรู้

จากความสำคัญของการรำเพลงช้า-เพลงเร็ว และเทคนิควิธีการที่ครูได้ใช้ในการสอนวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ จึงเห็นว่า องค์ความรู้เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลดีเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนสาขานาฏศิลป์ไทย และส่งผลดีต่อคุณภาพของผู้เรียน จึงได้นำเอาเทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ขึ้นมาเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญในการพัฒนาหน่วยงานให้เป็นไปตามประเด็นยุทธศาสตร์ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือที่จะรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ ของครูผู้สอนแต่ละคนที่มากลั่นกรองและจัดทำเป็นคู่มือการสอนเรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาของหน่วยงานให้บรรลุผลตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “การจัดการความรู้เพื่อมุ่งสู่การใช้ประโยชน์” สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ระหว่างวันที่ 29 - 30 ตุลาคม 2558
ณ โรงละครวังหน้า ห้องประชุม 1 และ 2 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (วังหน้า)

เวลา	หัวข้อ	หมายเหตุ
วันพฤหัสบดีที่ 29 ตุลาคม 2558		โรงละครวังหน้า
08.30 – 08.45 น.	ลงทะเบียน	
08.45 – 09.00 น.	พิธีเปิด โดย อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	
09.00 – 10.30 น.	บรรยายสรุป ... แนวคิดพื้นฐานของการจัดการความรู้	บรรยายโดย ดร.จิรัชมา วิเชียร
10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
10.45 – 12.00 น.	บรรยายสรุป ... แนวคิดพื้นฐานของการจัดการความรู้ (ต่อ)	ปัญญาและ นางสาวกัญญาวีร์ วิเชียรปัญญา
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.30 น.	กิจกรรมกลุ่มย่อย การฝึกปฏิบัติการ (Workshop) การถอดบทเรียน “สถานภาพการจัดการความรู้และสินทรัพย์ ความรู้ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์”	บรรยายโดย ดร.จิรัชมา วิเชียร ปัญญาและ นางสาวกัญญาวีร์ วิเชียรปัญญา
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
14.45 – 16.00 น.	นำเสนอการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการ (Workshop) “สถานภาพการจัดการความรู้และสินทรัพย์ ความรู้ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์”	
16.00 – 16.30 น.	บทสรุป ... ก้าวต่อไปของ “การจัดการความรู้เพื่อมุ่งสู่การใช้ประโยชน์”	
วันศุกร์ที่ 30 ตุลาคม 2558		ห้องประชุม 1 และ 2
08.45 – 09.00 น.	ลงทะเบียน	
09.00 – 10.30 น.	บรรยายสรุป ... เครื่องมือและเทคนิคทางการจัดการความรู้	บรรยายโดย ดร.จิรัชมา วิเชียร ปัญญาและ นางสาวกัญญาวีร์ วิเชียรปัญญา
10.30 – 10.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
10.45 – 12.00 น.	กิจกรรมกลุ่มย่อย การฝึกปฏิบัติการ (Workshop) การจัดทำโครงการ	บรรยายโดย

	“การจัดการความรู้เพื่อมุ่งสู่การใช้ประโยชน์”	ดร.จิรัชมา วิเชียร ปัญญาและ นางสาวกัญญาวีร์ วิเชียรปัญญา
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.30 น.	กิจกรรมกลุ่มย่อย การฝึกปฏิบัติการ (Workshop) การจัดทำโครงการ “การจัดการความรู้เพื่อมุ่งสู่การใช้ประโยชน์” (ต่อ)	บรรยายโดย ดร.จิรัชมา วิเชียร ปัญญาและ นางสาวกัญญาวีร์ วิเชียรปัญญา
14.30 – 14.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง	
14.45 – 16.15 น.	นำเสนอผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการ (Workshop) โครงการ “การจัดการความรู้เพื่อมุ่งสู่การใช้ประโยชน์”	บรรยายโดย ดร.จิรัชมา วิเชียร ปัญญาและ นางสาวกัญญาวีร์ วิเชียรปัญญา
16.15 – 16.30 น.	AAR (After Action Review) และปิดการประชุม	

หมายเหตุ

- กำหนดการอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

กองนโยบายและแผน
รับที่ 1749
วันที่ 6 ตุลาคม 2558
16-19

นางสาวสุภาวดี
รองผู้อำนวยการศิลป์
นางสาว
วันที่ 6 ตุลาคม 2558
เวลา 16.19

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม โทร. ๐ ๒๒๒๔.๔๗๑๔ ตี ๕๕๒๖

ที่ วธ ๐๘๐๑.๐๓(๖)/๒๓๔

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติหลักการค่าใช้จ่ายในการจัดการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

เรียน อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ผ่าน รองอธิการบดี นางสาวอุษาภรณ์ ตูญเจริญ)

ตามที่ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม ได้รับจัดสรรงบประมาณงบรายจ่ายอื่น สำเร็จรูปในการจัดการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ผลผลิตที่ ๒ การบริการสังคม กิจกรรมผลิตคู่มือหรือสื่อวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรม ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๑,๖๒๖,๐๐๐ บาท (สองล้านบาทถ้วน) ซึ่งสำนักงานได้อนุมัติเงินใน ๒ ไตรมาสแรก ในวงเงิน ๑,๓๖๖,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสามแสนหกหมื่นบาทถ้วน) นั้น

ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรมมีโครงการขออนุมัติหลักการค่าใช้จ่ายโครงการจัดการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตลอดปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๑,๖๒๖,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านหกแสนสองหมื่นบาทถ้วน) โดยมี ๗ กิจกรรม คือ

- กิจกรรมที่ ๑ ผลิตคู่มือเชิงปฏิบัติการจัดการองค์ความรู้เพื่อมุ่งสู่การใช้ประโยชน์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
งบประมาณ จำนวน ๖๒๖,๕๐๐ บาท (สองแสนสองหมื่นหกพันห้าร้อยบาทถ้วน)
- กิจกรรมที่ ๒ ให้นำเสนอผลการความรู้ ด้านการเรียนการสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
งบประมาณ จำนวน ๑๘๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นบาทถ้วน)
- กิจกรรมที่ ๓ ให้นำเสนอผลการความรู้ ด้านการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
งบประมาณ จำนวน ๓๘๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นบาทถ้วน)
- กิจกรรมที่ ๔ ให้นำเสนอผลการความรู้ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
งบประมาณ จำนวน ๑๘๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นบาทถ้วน)
- กิจกรรมที่ ๕ ให้นำเสนอผลการความรู้ ด้านสายสัมพันธ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
งบประมาณ จำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)
- กิจกรรมที่ ๖ ให้นำเสนอผลการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘
งบประมาณ จำนวน ๒๔๐,๐๐๐ บาท (สองแสนสี่หมื่นบาทถ้วน)

รองอธิการบดี (อ.อุษาภรณ์)
วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๘

(นางอุษาภรณ์ ตูญเจริญ)

เรียน ผู้จัดการ การบินไทย และ กทท
 อันเนื่องมาจากความจำเป็นที่ทางบริษัทฯ
 จำเป็นต้องนำเครื่องบินที่เช่ามาใช้ในการ
 อบรมพนักงานที่ปฏิบัติงานในต่างประเทศ
 จำนวน 1 ลำ (เครื่องบิน Boeing 737-400) ให้
 บริษัทการบินไทยเช่ามาใช้ในการปฏิบัติงาน
 ฝึกอบรมพนักงานที่ปฏิบัติงาน
 ในต่างประเทศ จำนวน 1 ลำ เป็นเวลา 1 ปี

ในกรณีนี้ บริษัทฯ ขอเสนอเช่าเครื่องบินดังกล่าว
 1. เครื่องบิน Boeing 737-400 (เครื่องบินโดยสาร)
 2. เครื่องบิน Boeing 737-400 (เครื่องบินโดยสาร) จำนวน 1 ลำ
 3. เครื่องบิน Boeing 737-400 (เครื่องบินโดยสาร) จำนวน 1 ลำ
 4. เครื่องบิน Boeing 737-400 (เครื่องบินโดยสาร) จำนวน 1 ลำ
 5. เครื่องบิน Boeing 737-400 (เครื่องบินโดยสาร) จำนวน 1 ลำ
 6. เครื่องบิน Boeing 737-400 (เครื่องบินโดยสาร) จำนวน 1 ลำ
 7. เครื่องบิน Boeing 737-400 (เครื่องบินโดยสาร) จำนวน 1 ลำ
 8. เครื่องบิน Boeing 737-400 (เครื่องบินโดยสาร) จำนวน 1 ลำ
 9. เครื่องบิน Boeing 737-400 (เครื่องบินโดยสาร) จำนวน 1 ลำ
 10. เครื่องบิน Boeing 737-400 (เครื่องบินโดยสาร) จำนวน 1 ลำ

 (นายวิชาญ ศรีชัย)
 นักบริหารระดับสูงและประธานฝ่ายบริหาร
 8 ต.ค. 58

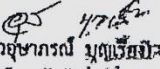
ออกให้ที่ วันที่ 12/10/58

ผู้บัญชาการควบคุมการบิน	
ผู้อำนวยการกองบริหารการเดินอากาศ	
ผู้อำนวยการกองบริหารการเดินอากาศ	
ผู้อำนวยการกองบริหารการเดินอากาศ	
ผู้อำนวยการกองบริหารการเดินอากาศ	
ผู้อำนวยการกองบริหารการเดินอากาศ	
ผู้อำนวยการกองบริหารการเดินอากาศ	
ผู้อำนวยการกองบริหารการเดินอากาศ	
ผู้อำนวยการกองบริหารการเดินอากาศ	
ผู้อำนวยการกองบริหารการเดินอากาศ	

เรียน ผู้บริหาร กทท. (นายประจักษ์ ชัยกุล)
 เรียน ไปตามคำสั่งของ กทท. เลขที่ กทท.
 1602/2558
 เรื่อง ขอให้บริษัทฯ นำเครื่องบิน Boeing 737-400
 จำนวน 1 ลำ มาเช่าใช้ในการปฏิบัติงาน
 ฝึกอบรมพนักงานที่ปฏิบัติงาน
 ในต่างประเทศ จำนวน 1 ลำ เป็นเวลา 1 ปี

 (นายวิชาญ ศรีชัย)
 ผู้อำนวยการกองบริหารการเดินอากาศ
 กทท. 12/10/58

เรียน ผู้จัดการ กทท. เป็นไปตามคำสั่งของ กทท.
 เลขที่ กทท. 1602/2558
 เรื่อง ขอให้บริษัทฯ นำเครื่องบิน Boeing 737-400
 จำนวน 1 ลำ มาเช่าใช้ในการปฏิบัติงาน
 ฝึกอบรมพนักงานที่ปฏิบัติงาน
 ในต่างประเทศ จำนวน 1 ลำ เป็นเวลา 1 ปี

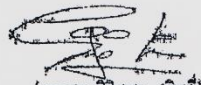

 นางสาวสุภากรณี มนต์ศรี
 นักบริหารระดับสูงและประธานฝ่ายบริหาร
 14.10.58

ออกให้ที่ วันที่ 12/10/58
 (นายวิชาญ ศรีชัย)
 นักบริหารระดับสูงและประธานฝ่ายบริหาร
 8 ต.ค. 58

 12/10/58

กิจกรรมที่ ๗ ประชุมสัมมนาเครือข่ายการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
สถาบันการพลศึกษาและสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
งบประมาณ จำนวน ๓๘๘,๘๐๐ บาท (สามแสนแปดพันแปดร้อยบาทถ้วน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุมัติหลักการค่าใช้จ่ายในการจัดการองค์ความรู้
ทางศิลปวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายใน
การจัดการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ผลผลิตที่ ๒ งบประมาณปี ๒๕๕๙ กิจกรรมจัดบริการทางวิชาการด้าน
ศิลปวัฒนธรรม ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๑,๖๒๑,๖๐๐
บาท (หนึ่งล้านหกแสนสองหมื่นหนึ่งพันหกร้อยบาทถ้วน) ตามรายละเอียดโครงการดังนี้

(นางสาวสิริสกล เกียรติ)
นักวิชาการศึกษา

นางสาวสิริสกล เกียรติ (เรื่อง)
ขอเบิกงบสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
๑๖๒๑,๖๐๐

(นางสาวสิริสกล เกียรติ)

บันทึกข้อความ

สำนักงานอธิการบดี
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
รับที่ ๒๒๖๔
วันที่ ๒๕ ส.ค. ๒๕๕๘
เวลา ๑๖.๓๖ น.

ส่วนราชการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๔๗๐๔ ต่อ ๔๒๖

ที่ วธ ๐๘๐๑.๐๓(๖)/๗๑๗

วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการให้ทุนการจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและด้านสายสนับสนุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

เรียน อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ (ผ่าน รองอธิการบดี นางสาวอุษาภรณ์ บุญเรือง)

เรื่องเดิม

ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม ได้รับจัดสรรงบประมาณงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายในการจัดการ
องค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ผลผลิตที่ ๒ การบริการสังคม กิจกรรมจัดบริการทางวิชาการ
ด้านศิลปวัฒนธรรม ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐
บาท (สองล้านบาทถ้วน) ซึ่งสำนักงบประมาณได้อนุมัติเงินใน ๒ ไตรมาสแรก ในวงเงิน ๑,๑๗๐,๐๐๐ บาท
(หนึ่งล้านหนึ่งแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน) นั้น

ข้อเท็จจริง

๑. ตามหนังสือที่ วธ ๐๘๐๑.๐๓(๖)/๒๓๔ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๘ ได้อนุมัติหลักการ
ค่าใช้จ่ายในการจัดการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน
๑,๖๒๑,๖๐๐ บาท (หนึ่งล้านหกแสนสองหมื่นหนึ่งพันหกร้อยบาทถ้วน) จากงบประมาณงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่าย
ในการจัดการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม ผลผลิตที่ ๒ การบริการสังคม กิจกรรมจัดบริการทางวิชาการด้าน
ศิลปวัฒนธรรม ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยกิจกรรมที่ ๒, ๓, ๔
และ ๕ ให้ทุนการจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและ
ด้านสายสนับสนุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ งบประมาณ จำนวน ๗๙๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนเก้าหมื่น
บาทถ้วน)

๒. ตามประกาศสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เรื่อง หน่วยงานได้รับทุนการจัดการความรู้
ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและด้านสายสนับสนุน ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้พิจารณาจัดสรร
งบประมาณ เพื่อดำเนินการจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและ
ด้านสายสนับสนุน ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน ๗๖ เรื่อง เป็นเงินทั้งสิ้น ๗๖๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสน
หกหมื่นบาทถ้วน)

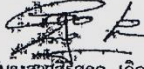
ข้อพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาอนุมัติดำเนินการให้ทุนการจัดการความรู้
ด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและด้านสายสนับสนุน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
๒๕๕๘ โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายในการจัดการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม
ผลผลิตที่ ๒ การบริการสังคม

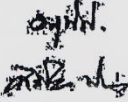
อธิการบดี (อ.อุษาภรณ์)
ที่ ๗๑๕๖ วันที่ ๒๒ ธ.ค. ๕๕๘

12/12/58
(อ.อุษาภรณ์) (อ.ม.ใจ)

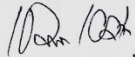
กิจกรรมจัดบริการทรมวิชาพิธีในศิลปวัฒนธรรม ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
๒๕๕๙ จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนหกหมื่นบาทถ้วน) ตามรายละเอียดดังแนบของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
จักขอบพระคุณยิ่ง

(นางสาขาสีรกุล เกตุมี)
นักวิชาการศึกษา

(นางสาวอุษณภรณ์ บุญชูไวยง)
รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

(นางสาวอุษณภรณ์ บุญชูไวยง)
อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
25.5PL 2558

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
984/25-10-58/16.58

(นางอุษณภรณ์ 10/10/10)

ประกาศสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
เรื่อง หน่วยงานได้รับทุนการจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน
ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นสถาบันทางการศึกษาที่มีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ศิลปศิลป์ และทัศนศิลป์ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานวิชาชีพถึงวิชาชีพชั้นสูงที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ รวมถึงพันธกิจการจัดการความรู้ ที่เป็นองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านการศึกษา อย่างมีคุณค่าแก่งสังคม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน ๑๗ เรื่อง ให้แก่หน่วยงานในสังกัด ดังรายละเอียดตามเอกสารแนบ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายสิริชัยชาญ พักจำรูญ)
อธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

การจัดการความรู้ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 ที่ได้รับทุนการจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙
 งบรายจ่ายอื่น : ค่าใช้จ่ายในการจัดการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม

ที่	ชื่อการจัดการความรู้	การจัดการความรู้ด้าน	หน่วยงานต้นสังกัด	งบประมาณ
๑	แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน นาฏศิลป์ไทย	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์	๑๐,๐๐๐
๒	เทคนิควิธีการสอนดนตรีไทย (เครื่องสาย)	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์ กาฬสินธุ์	๑๐,๐๐๐
๓	บูรณาการการเล่นสงฟางสู่บทเรียน	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์ จันทบุรี	๑๐,๐๐๐
๔	เทคนิคการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์ เชียงใหม่	๑๐,๐๐๐
๕	การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์ นครศรีธรรมราช	๑๐,๐๐๐
๖	เทคนิคการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ของ วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง	๑๐,๐๐๐
๗	เทคนิคการนิเทศการสอน เพื่อส่งเสริมความเป็นครู	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์ นครราชสีมา	๑๐,๐๐๐
๘	เทคนิคการสอนรำเพลงช้า - เพลงเร็ว	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	๑๐,๐๐๐
๙	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการบูรณาการสู่การ เรียนการสอน	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์ สุพรรณบุรี	๑๐,๐๐๐
๑๐	เทคนิคการสอนปีพาทย์	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์ อ่างทอง	๑๐,๐๐๐
๑๑	การจัดการความรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การเรียนการสอน	วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี	๑๐,๐๐๐
๑๒	การสอนศิลปะด้วยวิธีการสาธิต	การเรียนการสอน	วิทยาลัยช่างศิลป์	๑๐,๐๐๐
๑๓	การบูรณาการการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหา รายวิชาสู่อาเซียน	การเรียนการสอน	วิทยาลัยช่างศิลป์ นครศรีธรรมราช	๑๐,๐๐๐
๑๔	การจัดห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการสอนวิชาศิลปะ	การเรียนการสอน	วิทยาลัยช่างศิลป์ สุพรรณบุรี	๑๐,๐๐๐

นางสาวอุษาภรณ์ บุญเรือง
 รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

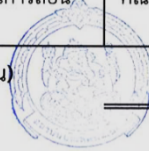
การจัดการความรู้ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่ได้รับทุนการจัดการความรู้ ด้านการเรียนการสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙
งบรายจ่ายอื่น : ค่าใช้จ่ายในการจัดการองค์ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรม

ที่	ชื่อการจัดการความรู้	การจัดการความรู้ด้าน	หน่วยงานต้นสังกัด	งบประมาณ
๑๕	รูปแบบการจัดการเรียนรู้กลุ่มวิชาชีพครูและ การศึกษาทั่วไปที่สร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้ ให้แก่ผู้เรียน	การเรียนการสอน	คณะศิลปศึกษา	๑๐,๐๐๐
๑๖	ด้านทักษะการวาดเส้น	การเรียนการสอน	คณะศิลปวิจิตร	๑๐,๐๐๐
๑๗	กระบวนการจัดการเรียนการสอนทักษะการ บรรเลงและขับร้องเพลงมโหรี(ดับตะแยมสามชั้น)	การเรียนการสอน	คณะศิลปนาฏดุริยางค์	๑๐,๐๐๐

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น

(หนึ่งแสนเจ็ดหมื่นบาทถ้วน)

๑๗๐,๐๐๐

(นางสาวอุษาภรณ์ บุญเรือง)
รองอธิการบดีสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

คำสั่งวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
ที่ ๒๒๗/๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘

สืบเนื่องจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ร่วมกัน

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย กำหนดให้มีการจัดการความรู้เกี่ยวกับด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านสายสนับสนุน ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานด้านการจัดการความรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการดำเนินงานภายใต้ตัวชี้วัดการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำและร่วมประชุมเพื่อการตัดสินใจแก่คณะทำงานสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ประกอบด้วย

๑) ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	ประธานกรรมการ
๒) รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร	กรรมการ
๓) รองผู้อำนวยการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม	กรรมการ
๔) รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา	กรรมการ
๕) หัวหน้าสำนักงานผู้อำนวยการ	กรรมการ
๖) หัวหน้าสำนักงานห้องเรียนเครือข่าย	กรรมการ
๗) หัวหน้าภาควิชาศึกษาทั่วไป	กรรมการ
๘) หัวหน้าภาควิชานาฏศิลป์	กรรมการ
๙) หัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์	กรรมการ
๙) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	กรรมการและเลขานุการ
๑๐) หัวหน้างานจัดการความรู้และบริการทางวิชาการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน มีหน้าที่จัดทำแผนงานการจัดการความรู้ในองค์กรเพื่อนำเสนอประธาน รายงานผลการดำเนินงานและความคืบหน้าต่อประธาน ผลักดัน ติดตามความก้าวหน้าและประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไข ประสานงานกับคณะกรรมการอำนวยการและคณะทีมงาน ประกอบด้วย

๑) นายวิชา นวลนุช	ประธานกรรมการ
๒) นางกนิษฐา วงศ์เศรษฐกิจ	กรรมการ
๓) นายนิติ เอ็มโอต	กรรมการ
๔) นายบัณฑิต เจนนาวิน	กรรมการ
๕) นายพรเทพ ศรีรัตนานนท์	กรรมการ
๖) นางสาวชิสสา ภูจอมจิตร	กรรมการ
๗) นางสาวเนตรทราย ย้อยพรมราช	กรรมการ
๘) นางเกษร เอ็มโอต	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายสุรพล ยงค์เจาะ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

สำเนาฉบับ

คำสั่งวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

ที่ ๑๔ /๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน
เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

ตามที่วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัยได้รับมอบหมายจากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ให้ดำเนินการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอน ซึ่งวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัยได้กำหนดให้มีการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอน เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามแผนการจัดการความรู้ที่ได้จัดทำไว้แล้วนั้น จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ดังนี้

๑) นางเกษร เอมโอด	ประธานกรรมการ
๒) นางลออ น้อยวงศ์	กรรมการ
๓) ว่าที่ร้อยเอกบัณฑิต สุขภักดิ์	กรรมการ
๔) นางวัลยา สุขภักดิ์	กรรมการ
๕) นางนิรมล หาญทองกุล	กรรมการ
๖) นางรัตใจ ศิริพงษ์	กรรมการ
๗) ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม	กรรมการ
๘) นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์	กรรมการ
๙) นายพงษ์เทพ เรือนหลวง	กรรมการ
๑๐) นางสาวชิสสา ภูจอมจิตร	กรรมการ
๑๑) นายสมชาย ยิ้มแย้ม	กรรมการ
๑๒) นางสาวนพภาภรณ์ คำสระน้อย	กรรมการ
๑๓) นางมัชฌมนันท์ สืบสายจันทร์	กรรมการ
๑๔) นายอโนทัย สัมอ่ำ	กรรมการ
๑๕) นายอรุณ เดชะกุล	กรรมการ
๑๖) นายฤทธิชัย ฝิ่งนาค	กรรมการ
๑๗) นางวราภรณ์ สัมอ่ำ	กรรมการ
๑๘) นางสาวกันยารัตน์ นาครัตน์	กรรมการ

๑๙) นายไพศาล วงษ์ราช	กรรมการ
๒๐) นายบดินทร์ เจนนาวิน	กรรมการและเลขานุการ
๒๑) นางสาวเนตรทราย ย้อยพรมราช	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่

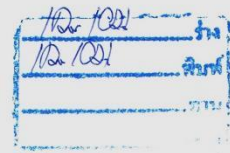
๑. ดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ที่ได้รับมอบหมายให้ครบทุกขั้นตอนตามระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ในแผนการจัดการความรู้
๒. จัดทำรายงานความคืบหน้าของงานในส่วนที่รับผิดชอบ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายสุรพล ยงค์เจาะ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

การจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว จัดทำขึ้นภายใต้ประเด็น ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเทคนิคของครูผู้สอนที่ใช้ในการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว เพื่อจัดทำคู่มือการสอน และเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

การรำเพลงช้า-เพลงเร็ว เป็นการรำที่ใช้สำหรับฝึกหัดผู้ที่เริ่มเรียนด้านนาฏศิลป์ไทย ทำรำในเพลงช้า-เพลงเร็วเป็นทำรำพื้นฐานในการเรียนเพลงอื่น ๆ เป็นเพลงที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระเบียบการเคลื่อนไหวได้ตั้งแต่หัวจรดเท้า ทำให้ผู้เรียนสามารถเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกายได้สัมพันธ์กัน ดังนั้นการเรียนเพลงช้า-เพลงเร็วจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างมาก

การจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว จึงเป็นการรวบรวมเทคนิคต่าง ๆ ของครูผู้สอนที่ใช้ในการสอนเพลงช้า-เพลงเร็ว โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ทั้ง 7 ขั้นตอน จนได้องค์ความรู้ตั้งแต่เรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน การคัดเลือกผู้เรียน วิธีการแต่งกายในการฝึกปฏิบัติ การนั่ง การกราบ การยืน การไหว้ การเตรียมความพร้อมของร่างกาย นาฏยศัพท์เบื้องต้น เทคนิคการสอนปฏิบัติเพลงช้า-เพลงเร็ว การแก้ไขข้อบกพร่องในการรำ และการวัดผล ประเมินผลผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้เป็นอย่างดี

KM 1 การจำแนกองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการผลิตต้นตมประเด็นยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ ชื่อหน่วยงาน วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย				
ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด (KPI)	เป้าหมายของตัวชี้วัด	องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการ
พัฒนาการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับชาติ	ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับระดับชาติ	ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับพื้นฐานวิชาชีพ และระดับอุดมศึกษาที่ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรภายในระยะเวลา 1 ปี	ร้อยละ 90	เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

KM 2 แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan)								
ชื่อหน่วยงาน : วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย								
ประเด็นยุทธศาสตร์ : พัฒนาการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับชาติ								
องค์ความรู้ที่จำเป็น (K) : เทคนิคการรำเพลงช้า-เพลงเร็ว								
ตัวชี้วัด (KPI) : ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาวิชาชีพ และระดับอุดมศึกษาที่ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรภายในระยะเวลา 1 ปี								
เป้าหมายตัวชี้วัด : ร้อยละ 90								
ลำดับที่	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ	หมายเหตุ
1	<p>การค้นหาคำรู้</p> <p>1. จัดประชุมคณะทำงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยเพื่อพิจารณาว่าความรู้ใดที่มีความจำเป็นและมีค่าสำคัญเป็นต่อการพัฒนาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากวิทยุทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ซึ่งคณะทำงานการจัดการความรู้ได้เลือกยุทธศาสตร์ด้านการเรียนการสอนเพื่อผลักดันให้วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยบรรลุถึงวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ โดยกำหนดให้ เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว เป็นองค์ความรู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร</p> <p>2. คณะทำงานการจัดการความรู้จัดทำแผนการจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว</p>	1 วัน 12 พฤศจิกายน 2558	จำนวนประเด็นความรู้ที่ได้	1 ประเด็น	คณะกรรมการจัดการความรู้	cko		
		25 พฤศจิกายน 2558	จำนวนแผนการจัดการความรู้ km 1, km 2	1 แผน	คณะกรรมการจัดการความรู้	cko		

ลำดับที่	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ	หมายเหตุ
	3. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอน ร่ำเพลงช้า-เพลงเร็ว โดยคัดเลือกจาก บุคลากรภาควิชาดนตรี วิทยาลัย นาฏศิลป์สุโขทัยที่มีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติการสอน 10 ปีขึ้นไป	11 มกราคม 2559	จำนวนคำสั่ง แต่งตั้งคณะ อนุกรม การ การจัดการ ความรู้ด้านการ จัดการเรียนการ สอนเรื่อง เทคนิคการสอน ร่ำเพลงช้า-เพลง เร็ว	1 คำสั่ง	บุคลากรภาควิชา นาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ สุโขทัย	ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการจัดการ ความรู้		
	4. ประชุมคณะกรรมการอนุกรม กรรมการเพื่อจัดทำ Knowledge Mapping (แผนที่ความรู้) เพื่อช่วยให้ เห็นภาพรวมของคลังความรู้ว่าความรู้ใด มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อ เทคนิคการสอนร่ำเพลงช้า-เพลงเร็ว	12 มกราคม 2559	จำนวน Knowledge Mapping	1 แผน	KM Team	คณะกรรมการจัดการ ความรู้		

ลำดับที่	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ	หมายเหตุ
2	<p>การสร้างและแสวงหาความรู้</p> <p>คณะทำงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเชิญคณะอนุกรรมการการจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นองค์ความรู้ที่ได้กำหนด โดยเน้นการสร้างบรรยากาศที่ดีไม่เคร่งเครียดจนเกินไป จัดเลี้ยงอาหารว่างแก่ผู้เข้าร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเชิญผู้อำนวยการมาเป็นประธานเข้าใจการประชุมและชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรเพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ ให้กำลังใจกำลังใจแก่บุคลากรในการทำงานและดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป</p> <ol style="list-style-type: none"> กำหนดประธานและเลขานุการของกลุ่มประธานมีหน้าที่ควบคุมเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการพูดคนละ 3 นาที จำนวน 7 ครั้ง ครั้งละ 2 รอบ โดยมีเลขานุการกลุ่ม ทำหน้าที่ในการบันทึกเสียงและจัดบันทึกเนื้อหา นำข้อมูลตัวเลขของกลุ่มทั้งที่ได้จากการบันทึกเสียงและที่จัดบันทึกไว้ในการแลกเปลี่ยนรู้แต่ละครั้งนำมา 	<p>13, 20, 27 มกราคม 2559</p> <p>17, 23 กุมภาพันธ์ 2559</p> <p>23, 28 มีนาคม 2559</p>	<p>จำนวนครั้งในการสร้าง และแสวงหา ความรู้</p>	7 ครั้ง	KM Team	ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการจัดการ ความรู้		

ลำดับที่	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ	หมายเหตุ
	<p>กิจกรรมการจัดการความรู้</p> <p>พิมพ์ให้คณะ KM Team ได้อ่านโดยไม่มี การตัดข้อความหรือสรุปความเพื่อทราบถึงข้อมูลที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งที่ผ่านมา</p> <p>3. สรุปประเด็นความรู้ที่ได้ในแต่ละครั้งเผยแพร่บนเว็บไซต์ facebook ของวิทยาลัยฯ</p> <p>4. คณะอนุกรรมการจัดการความรู้ดำเนินการบันทึกทำแฟลชซีดีเพลงเร็ว</p>	29-31 มีนาคม 2559	ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว	3 เรื่อง ได้แก่ -ทำวีร่า -นาฏยศัพท์ -การแก้ไขทำวีร่า	KM Team	คณะกรรมการจัดการความรู้		
3	<p>การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ</p> <p>ในการจัดการความรู้ให้เป็นระบบนั้น คณะอนุกรรมการจัดการความรู้หรือ KM Team นำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน Knowledge Mapping จำนวน 3 ครั้ง</p>	ครั้งที่ 1 มกราคม 2559 ครั้งที่ 2 กุมภาพันธ์ 2559 ครั้งที่ 3 มีนาคม 2559	จำนวนครั้งที่นำความรู้มาจัดให้เป็นระบบ	3 ครั้ง	KM Team	คณะกรรมการจัดการความรู้		

ลำดับที่	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ	หมายเหตุ
4	<p>กิจกรรมการจัดการความรู้</p> <p>การประมวลและกลั่นกรองความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> นำความรู้ที่จัดหมวดหมู่มาปรับปรุงภาษาให้เป็นภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย นำความรู้ที่ได้ปรับปรุงภาษาแล้วนำมาจัดทำในรูปแบบเอกสารที่เป็นรูปเล่มให้เป็นแบบมาตรฐาน จัดทำเอกสารให้คณะกรรมการได้ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องพร้อมทั้งให้คำแนะนำให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น 	เมษายน 2559	จำนวนคู่มือ	เป้าหมาย 1 เล่ม	KM Team	คณะกรรมการจัดการความรู้		
5	<p>การเข้าถึงความรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการจัดการความรู้จัดทำเว็บล็อกเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรที่มีข้อสงสัยได้ซักถามโต้ตอบกันโดยมี KM Team เป็นผู้คอยตอบข้อซักถาม คณะกรรมการจัดการความรู้จัดเวที Km Day เพื่อให้บุคลากรได้มีโอกาสพูดคุย ซักถามข้อสงสัย และเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมี KM Team เป็นผู้คอยตอบข้อซักถาม 	พฤษภาคม 2559	จำนวนช่องทางในการเข้าถึงความรู้	2 ช่องทาง	1. KM Team 2. บุคลากร วิทยาลัย นานุกีศิลปสุโขทัย 3. บุคลากร ภาครวิชา นานุกีศิลปไทย	คณะกรรมการจัดการความรู้		

ลำดับที่	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ	หมายเหตุ
6	<p>กิจกรรมการจัดการความรู้</p> <p>การปรับปรุงแลกเปลี่ยนความรู้</p> <p>1. คณะกรรมการจัดการความรู้ได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาประมวลและกลั่นกรองความรู้มาจัดทำเป็นคู่มือการสอนเรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว มอบให้แก่บุคลากรที่สอนสาขานาฏศิลป์ไทยทุกคน เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ใช้ในการเรียนการสอนโดยออกเป็นหนังสือเวียนส่งการโดยผู้อำนวยการวิทยาลัยให้นำคู่มือการสอนไปใช้ในการเรียนการสอนในปีการศึกษาต่อไป</p> <p>2. คณะกรรมการจัดการความรู้ได้นำคู่มือการสอนเรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว จัดพิมพ์เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของวิทยาลัย</p> <p>3. คณะกรรมการจัดการความรู้ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเลือกหัวข้อเทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็วที่ตนเองสนใจไปใช้และแจ้งให้คณะกรรมการจัดการความรู้ทราบ เพื่อคณะกรรมการจะได้ติดตามการนำไปใช้</p>	พฤษภาคม 2559	จำนวนกิจกรรม	3 กิจกรรม	1. คณะกรรมการจัดการความรู้ 2. บุคลากร ภาควิชา นาฏศิลป์ไทย	cko		

ลำดับที่	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	สถานะ	หมายเหตุ
7	<p>การเรียนรู้ คณะกรรมการจัดการความรู้ ความรู้คอยติดตาม ประเมินผล การนำคู่มือการสอนเรื่อง เทคนิค การสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็วไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนโดย เปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียน ที่สอน โดยใช้องค์ความรู้ตามคู่มือ การสอนมาใช้ โดยเปรียบเทียบกับผู้ นักเรียนที่สอนในปีที่ผ่านมาและ จัดทำรายงานการพัฒนาการเรียน การสอนโดยใช้คู่มือการสอนเรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า- เพลงเร็ว</p>	<p>พฤษภาคม 2559</p>	<p>ร้อยละของ จำนวนบุคลากร ภาควิชา นาฏศิลป์ไทย วิทยาลัย นาฏศิลป์สุโขทัย ที่นำองค์ความรู้ เรื่องเทคนิคการ สอนรำเพลงช้า เพลงเร็วไปใช้ใน การเรียนการ สอน</p>	<p>เป้าหมาย 50 ร้อยละ</p>	<p>cko</p>		

ผู้ทบทวน ผู้อนุมัติ

(.....)

(.....)

กระบวนการดำเนินการจัดการความรู้ เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

การจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ได้ดำเนินการกิจกรรมตามแผนการจัดการความรู้ทั้ง 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

การค้นหาความรู้

1. วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัยได้ดำเนินการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 เพื่อเป็นผู้ดำเนินงาน ผลักดันให้การจัดการความรู้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

2. คณะกรรมการจัดการความรู้ ได้ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานเพื่อค้นหาความรู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กร โดยดำเนินการจัดการความรู้ตามแผนกลยุทธ์การพัฒนาวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย พ.ศ.2558-2562 ด้านการเรียนการสอน ซึ่งคณะทำงานจัดการความรู้ได้กำหนดประเด็นความรู้ที่จำเป็นต่อการผลักดันประเด็นยุทธศาสตร์ของวิทยาลัยในด้านพัฒนาการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับชาติมาเป็นตัวกำหนดประเด็นความรู้ โดยพิจารณาว่าองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติราชการในการพัฒนาการเรียนการสอนคือ องค์ความรู้เรื่องเทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์มาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับชาติ

3. คณะกรรมการจัดการความรู้ จัดทำแผนการจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว เพื่อกำหนดรายละเอียดกิจกรรม ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม ตัวชี้วัดความสำเร็จของกิจกรรม เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย และผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม สำหรับเป็นตัวกำหนดในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จตามที่แผนกำหนด

4. คณะกรรมการจัดการความรู้ดำเนินการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว โดยคัดเลือกจากบุคลากรภาควิชานาฏศิลป์วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัยที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการสอน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน

5. คณะกรรมการจัดการความรู้ประสานงานและดำเนินการประชุมคณะอนุกรรมการเพื่อจัดทำ Knowledge Mapping (แผนที่ความรู้) เพื่อช่วยให้เห็นภาพรวมของคลังความรู้ว่าความรู้ใดมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อเทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ซึ่งสามารถแยกออกเป็นประเด็นได้ดังนี้

Knowledge Mapping

เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

ขั้นตอนที่ 2

การสร้างและแสวงหาความรู้

คณะกรรมการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเชิญคณะกรรมการจัดการความรู้เรื่องเทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็นองค์ความรู้ที่ได้กำหนด โดยเน้นการสร้างบรรยากาศที่ดีไม่เคร่งเครียดจนเกินไป จัดเลี้ยงอาหารว่างแก่ผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยเชิญผู้อำนวยการมาเป็นประธานเปิดการประชุมและชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรเพื่อให้เห็นความสำคัญของการจัดการความรู้ ให้กำลังใจกำลังใจแก่บุคลากรในการทำงานและดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

1. กำหนดประธานและเลขาของกลุ่มโดยประธานมีหน้าที่ควบคุมเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้เวลาในการพูดคนละ 3 นาที จำนวน 7 ครั้ง ครั้งละ 2 รอบ โดยมีเลขาของกลุ่มทำหน้าที่ในการบันทึกเสียงและจดบันทึกเนื้อหา
2. นำข้อมูลทีเลขาของกลุ่มทั้งที่ได้จากการบันทึกเสียงและที่จดบันทึกไว้ในแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละครั้งนำมาพิมพ์ให้คณะ KM Team ได้อ่านโดยไม่มี การตัดข้อความหรือสรุปความเพื่อทราบถึงข้อมูลที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ไว้ในครั้งที่ผ่านมา
3. สรุปประเด็นความรู้ที่ได้ในแต่ละครั้งเผยแพร่บนเว็บไซต์ facebook ของวิทยาลัย ฯ
4. คณะอนุกรรมการจัดการความรู้ดำเนินการบันทึกทำรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

ภาพประกอบที่ 1 ผู้อำนวยการมาเป็นประธานเปิดการประชุม

ภาพประกอบที่ 2 คณะ km team ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ภาพประกอบที่ 3 การสร้างบรรยากาศที่ดีในกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ภาพประกอบที่ 4 การบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวการรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

ขั้นตอนที่ 3

การจัดความรู้ให้เป็นระบบ

ในการจัดความรู้ให้เป็นระบบนั้นคณะอนุกรรมการการจัดการความรู้หรือ KM Team นำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน Knowledge Mapping จำนวน 3 ครั้ง

ภาพประกอบที่ 5 คณะอนุกรรมการนำความรู้มาจัดให้เป็นหมวดหมู่

ขั้นตอนที่ 4

การประมวลและกลั่นกรองความรู้

1. นำความรู้ที่จัดหมวดหมู่มาปรับปรุงภาษาให้เป็นภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย
2. นำความรู้ที่ได้ปรับปรุงภาษาแล้ว นำมาจัดทำในรูปแบบเอกสารที่เป็นรูปเล่มให้เป็นแบบมาตรฐาน
3. จัดทำเอกสารให้คณะกรรมการได้ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องพร้อมทั้งให้คำแนะนำให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขั้นตอนที่ 5

การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

1. คณะกรรมการจัดการความรู้จัดทำเว็บล็อกเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรที่มีข้อสงสัยได้ซักถามโต้ตอบกันโดยมี KM Team เป็นผู้คอยตอบข้อซักถาม
2. คณะกรรมการจัดการความรู้จัดเวที Km Day เพื่อให้บุคลากรได้มีโอกาสพูดคุยซักถามข้อสงสัย และเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีคณะกรรมการ KM Team เป็นผู้คอยตอบข้อซักถาม

ภาพประกอบที่ 6 คณะอนุกรรมการคอยตอบคำถามและรับข้อเสนอแนะ

ภาพประกอบที่ 7 บุคลากรวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 6

การเข้าถึงความรู้

1. คณะกรรมการการจัดการความรู้ได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาประมวล และกลั่นกรองความรู้มาจัดทำเป็นคู่มือการสอนเรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว มอบให้แก่ บุคลากรที่สอนสาขานาฏศิลป์ไทยทุกคน เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนการสอนโดยออกเป็น หนังสือเวียนสั่งการโดยผู้อำนวยการวิทยาลัยให้นำคู่มือการสอนไปใช้ในการเรียนการสอนในปีการศึกษา ต่อไป
2. คณะกรรมการการจัดการความรู้ได้นำคู่มือการสอนเรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า- เพลงเร็ว จัดพิมพ์เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของวิทยาลัย
3. คณะกรรมการการจัดการความรู้ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรเลือกหัวข้อเทคนิคการสอนรำ เพลงช้า-เพลงเร็วที่ตนเองสนใจไปใช้และแจ้งให้คณะกรรมการการจัดการความรู้ทราบ เพื่อ คณะกรรมการจะได้ติดตามการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 7

การเรียนรู้

คณะกรรมการการจัดการความรู้คอยติดตาม ประเมินผลการนำคู่มือการสอนเรื่อง เทคนิค การสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็วไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เปรียบเทียบพัฒนาการของผู้เรียนที่สอน โดยใช้องค์ความรู้ตามคู่มือการสอนมาใช้ นำมาเปรียบเทียบกับนักเรียนที่สอนในปีที่ผ่านมาและจัดทำ รายงานการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้คู่มือการสอนเรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

สรุปผลการร่วมแสดงความคิดเห็นของกิจกรรมสร้างและแสวงหาความรู้

ครั้งที่ 1

รอบที่ 1

1. ในการเรียนด้านนาฏศิลป์ไทย สิ่งที่สำคัญในการเรียนคือผู้เรียนจะต้องฝึกการรำเพลงช้า-เพลงเร็วเป็นเพลงแรก เพราะเพลงช้า-เพลงเร็วจะเป็นเพลงที่ฝึกให้ผู้เรียนมีการจัดระเบียบร่างกาย ตั้งแต่ท่าหนึ่ง ทำยืน การก้าวข้าง การก้าวหน้า การถ่ายน้ำหนัก การตั้งวง ถ้าผู้เรียนที่ผ่านการเรียน เพลงช้า-เพลงเร็ว จะสามารถรำเพลงอื่น ๆ ได้สวยงาม และท่ารำในเพลงช้า-เพลงเร็วจะเป็นท่ามาตรฐานที่ใช้ในการรำเพลงอื่น ๆ อีกด้วย

2. เพลงช้า-เพลงเร็ว เป็นเพลงที่ใช้ในการฝึกหัดเบื้องต้นในการเรียนด้านนาฏศิลป์ ถือเป็นจารีตของการเรียนด้านนาฏศิลป์ไทย เพลงช้า-เพลงเร็วมีความสำคัญในการเรียนการสอนเพราะเป็นเพลงที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกระเบียบร่างกาย สัดส่วนท่ารำของตนเอง เช่น การจัดสัดส่วนมือและเท้า การใช้มือ การใช้เท้า การเคลื่อนไหวร่างกายตั้งแต่หัวจรดเท้าให้มีความสัมพันธ์กัน เพลงช้าจะเน้นเรื่องการใช้มือ การใช้ขา ส่วนเพลงเร็วจะเน้นเรื่องการใช้เท้า การใช้หัว การใช้หัวไหล่ นอกจากนั้น ท่ารำต่าง ๆ ในเพลงช้า-เพลงเร็ว ยังเป็นท่าพื้นฐานที่นำมาใช้เป็นท่าเชื่อมโยงงานสร้างสรรค์ระบำชุดต่าง ๆ อีกด้วย

3. เพลงช้า-เพลงเร็วเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนด้านนาฏศิลป์ ช่วยให้ผู้เรียนมีความคล่องตัวในการใช้อวัยวะต่าง ๆ ในการรำ

4. เพลงช้า-เพลงเร็วเป็นเพลงที่ช่วยฝึกการทรงตัว และวางส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เป็นไปตามมาตรฐานของนาฏศัพท์ ได้แก่ การวางแขน การวางมือ การวางวง การวางเท้า ท่ารำของ เพลงช้า-เพลงเร็วจะเป็นท่ารำที่เริ่มจากง่ายไปหายาก เพลงช้าจะมีจังหวะที่ช้า ท่ารำจะเป็นท่าหนึ่ง เคลื่อนไหวแบบช้า ๆ ดูสง่างาม ส่วนเพลงเร็วจะมีการเคลื่อนไหวที่เร็วขึ้น ทั้งการใช้หน้าและการใช้เท้า มีการยกเอียงในช่วงเอว ช่วงหัวไหล่ และกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ มากขึ้น

5. เพลงช้า-เพลงเร็วเป็นพื้นฐานในการรำชุดอื่น ๆ และเป็นเพลงที่ช่วยจัดระเบียบร่างกายของผู้เรียนตั้งแต่หัวจรดเท้าให้เป็นระบบ เช่น การนั่ง การเคลื่อนไหวในท่าที่ก้าวขึ้นหน้า ถอยลงหลังไป ด้านข้าง การยกเท้า การกระดก การประ เป็นต้น นอกจากนั้นเพลงช้า-เพลงเร็วเป็นเพลงที่มีความ ยาวมาก ผู้เรียนจะต้องมีความอดทนในการฝึกฝน และฝึกทักษะด้านการจำเป็นอย่างมาก

6. เพลงช้า-เพลงเร็วจะเป็นพื้นฐานในการเรียนเพลงอื่น ๆ และก่อนจะทำท่ารำควรให้ผู้เรียน ได้รู้ถึงประวัติความเป็นมาของการรำเพลงช้า-เพลงเร็วเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความสำคัญ บทบาท และ ประโยชน์ของการรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

7. เพลงช้า-เพลงเร็วเป็นเพลงที่ยาก และใช้เวลาในการเรียนค่อนข้างนาน ผู้เรียนที่ผ่านการ เรียนเพลงช้า-เพลงเร็วจะทำให้สามารถเรียนเพลงอื่นได้ง่ายและรวดเร็ว เพราะท่ารำของเพลงช้า-เพลง เร็วจะเป็นท่าพื้นฐานที่ปรากฏอยู่ในระบำชุดต่าง ๆ และก่อนที่จะสอนเพลงช้า-เพลงเร็ว ครูผู้สอน จะต้องสอน นาฏศัพท์เสียก่อน เป็นการจับท่า ให้แก่ผู้เรียนเพื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่าต่าง ๆ ได้ ถูกต้องตามที่กำหนดในนาฏศัพท์ ถ้าผู้เรียนสามารถปฏิบัตินาฏศัพท์ได้จะทำให้สามารถต่อเพลงช้า- เพลงเร็วได้ง่าย

8. เพลงช้าจะเป็นเพลงที่ฝึกผู้เรียนให้เข้าใจในเรื่องการกระทบจังหวะ การกรายมือ การฉายเท้า ส่วนเพลงเร็วจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจการรำในจังหวะที่กระชับ ถ้าผู้เรียนสามารถเรียนและฝึกทักษะจนเกิดความแม่นยำ จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนเพลงอื่น ๆ ได้รวดเร็ว

รอบที่ 2

1. การเรียนเพลงช้า-เพลงเร็วจะเป็นการฝึกความอดทน ฝึกสมาธิ ฝึกความแข็งแรงและฝึกทักษะด้านดนตรี เพราะผู้เรียนจะต้องสามารถจดจำจังหวะและร้องทำนองเพลงได้ นอกจากนั้นทำรำของ เพลงช้า-เพลงเร็วยังสร้างความสัมพันธ์ให้ร่างกายของผู้เรียนเคลื่อนไหวได้สัมพันธ์กันทั้งหมด

2. การฝึกเพลงช้าเพลงเร็วนอกเหนือจากเป็นการฝึกสมาธิ ฝึกความอดทน ฝึกทักษะทางด้านร่างกายแล้วยังเป็นการฝึกเพื่อสร้างบุคลิกภาพของผู้แสดงให้มีความสง่างาม

3. เพลงช้า-เพลงเร็วเหมือนเป็นกุสโลบายในการเรียนด้านนาฏศิลป์ไทย เพราะผู้เรียนจะเกิดวินัยจากการฝึกฝน เกิดความอดทน ที่สุดแล้วเกิดความงดงามของท่ารำที่เกิดจากการเคลื่อนไหว การใช้มือ การใช้หน้า และการใช้เท้าที่มีความสัมพันธ์กัน

4. ท่ารำของเพลงช้า-เพลงเร็ว เป็นท่ามาตรฐานที่เป็นต้นแบบของท่ารำในระบำต่าง ๆ เปรียบเหมือนเป็นแม่ท่า เป็นหัวใจของการเรียนด้านนาฏศิลป์

5. เพลงช้า-เพลงเร็วเป็นเพลงที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางด้านดนตรีโดยเฉพาะเรื่องของจังหวะ ครูผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องของจังหวะในเพลงช้า-เพลงเร็วให้ได้ เมื่อผู้เรียนเข้าใจจังหวะการนับจังหวะของเพลงช้า-เพลงเร็วแล้วจะทำให้เข้าใจจังหวะของท่ารำในชุดต่าง ๆ ได้ง่าย และท่ารำของเพลงช้า-เพลงเร็วเป็นท่ารำที่สร้างบุคลิกให้ผู้เรียนอย่างเด่นชัด สร้างให้ผู้เรียนที่รำเป็นตัวพระมีบุคลิกที่ดูสง่างาม ตัวนางก็ดูอ่อนช้อย

6. เพลงช้า-เพลงเร็ว จะเป็นเพลงที่มีความยาวมากผู้เรียนจึงต้องใช้ความอดทนในการเรียน และด้วยท่ารำที่ยาวนี้เองจะช่วยให้ผู้เรียนมีร่างกายที่แข็งแรง ท่ารำในเพลงช้า-เพลงเร็วเป็นท่ารำมาตรฐานและเป็นท่ารำพื้นฐานที่เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้แล้วจะนำไปใช้ในการรำชุดอื่น ๆ ได้

7. การเรียนเพลงช้า-เพลงเร็วจะทำให้ผู้เรียนมีพื้นฐานการรำที่ดี ท่ารำจะสวย เป็นพื้นฐานที่จะทำไปสู่การเรียนในระดับที่สูงขึ้น

8. เพลงช้า-เพลงเร็วจะเป็นรากฐานสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

ครั้งที่ 2

รอบที่ 1

1. การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนจะต้องเริ่มตั้งแต่วันแรกที่ทำการสอนโดยใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น ให้ผู้เรียนแนะนำตัว พูดคุยถึงความรู้สึกที่ได้เข้ามาเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย

2. ในการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน ครูจะต้องสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย เนื่องจากผู้เรียนอาจเกิดความกลัวครู ดังนั้นครูจึงต้องสร้างบรรยากาศแห่งมิตรภาพระหว่างครูกับผู้เรียน ครูควรจำชื่อผู้เรียนให้ได้เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ เทคนิคการจำชื่อผู้เรียนอาจใช้วิธีการจำลักษณะเด่นของผู้เรียนแต่ละคน นอกจากนั้นควรใช้กิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนคลายความวิตกกังวล

3. ในการเตรียมผู้เรียน ครูจะต้องสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีกับผู้เรียนโดยให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ให้ผู้เรียนแนะนำตัวเอง แสดงทัศนคติที่มีต่อวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จุดมุ่งหมายในการเข้ามาเรียนด้านนาฏศิลป์ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนต้องสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อหาจุดเด่น ดูความกล้าแสดงออกของผู้เรียนแต่ละคน สนับสนุนให้ผู้เรียนแสดงความสามารถของตนเอง

4. ในการเตรียมผู้เรียน ครูควรปลูกฝังเรื่องความเชื่อในการเรียนด้านนาฏศิลป์ ความเคารพต่อครูอาจารย์ และจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม เป็นต้น

5. การเตรียมความพร้อมผู้เรียน ชั้นแรกควรจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรมผู้เรียนเพื่อเป็นการปฐมนิเทศผู้เรียน ให้ผู้เรียนทราบถึงกระบวนการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ มารยาทในการเรียน เช่น การนั่ง การกราบ การไหว้ การนุ่งผ้าแดง การตัดมือ การเรียนเพลงช้าเพลงเร็ว

6. ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน เช่น การแนะนำตัวหน้าชั้นเรียน เหตุผลที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ให้ผู้เรียนแสดงความสามารถของตนเอง ครูเล่าตำนานการฟ้อนรำให้ผู้เรียนฟัง

7. ในการเรียนควรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน สร้างความอบอุ่นเหมือนเป็นครอบครัว นอกจากนั้นครูควรสร้างความมั่นใจในตัวเอง ภูมิใจในวิชาชีพให้กับผู้เรียน

รอบที่ 2

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ควรใช้กิจกรรมที่สนุกสนานเช่นการเล่นเกมส์

2. การคัดเลือกผู้เรียนว่าคนไหนจะเรียนเป็นตัวพระหรือตัวนาง ครูจะให้ผู้เรียนเข้าแถวเรียงหน้ากระดานเพื่อดูสรีระ โดยจะดูที่รูปหน้าเป็นอันดับแรก ผู้เรียนที่มีรูปหน้ากลม ตัวเล็ก แขนขาสั้น จะคัดเลือกให้เป็นตัวนาง ส่วนตัวพระจะเลือกรูปหน้ารูปไข่ แขนขายาว ตัวสูง และควรคำนึงถึงจำนวนผู้เรียน ควรแบ่งให้ลงตัว เป็นคู่

3. การเลือกตัวผู้เรียน ตัวพระจะต้องมีรูปหน้าไข่ คอยาวระหง แขนขาและช่วงตัวยาว ซึ่งจะทำให้แต่งเครื่องแล้วดูสง่างาม ส่วนตัวนางจะต้องเลือกผู้เรียนที่รูปหน้ากลมหรือรูปหัวใจ ช่วงคอและช่วงตัวสั้น อีกประการหนึ่งคือควรซักถามถึงรูปร่างของพ่อแม่เพื่อคาดการณ์เรื่องความสูงของผู้เรียนในอนาคต ผู้เรียนที่เป็นตัวนางพอโตไปอาจตัวสูงมากกว่าตัวพระ

4. การฝึกเพลงช้า-เพลงเร็วเป็นการสร้างความสัมพันธ์ของร่างกายทุกส่วน เช่น เมื่อเราเอียงศีรษะไปข้างขวา สายตาจะต้องมองไปข้างซ้าย เป็นต้น และการเรียนเพลงช้า-เพลงเร็วควรมีการบูรณาการกับวิชาคณิตศาสตร์ในเรื่องขององศา เช่น หันหน้าไปทางซ้ายมือ 45 องศา หรือการฉายเท้าให้วาดเท้าเป็นรูปครึ่งวงกลม เป็นต้น นอกจากนั้นยังควรบูรณาการกับวิชาวิทยาศาสตร์ ให้ผู้เรียนรู้เกี่ยวกับกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และการสอนควรใช้ภาษาที่ง่ายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย

5. เพลงช้า-เพลงเร็ว เป็นการสร้างพื้นฐานความเข้าใจในการใช้นาฏยศัพท์ให้กับผู้เรียน นาฏยศัพท์จะเป็นเพียงทำนอง เมื่อนานาฏยศัพท์ต่าง ๆ มาเรียบเรียงเป็นทำรำที่สอดคล้องกันและเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการสร้างความเข้าใจเรื่องนาฏยศัพท์ให้แก่ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้เรียนฝึกฝนบ่อย ๆ จะทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สัดส่วนของตัวเองและสร้างทำรำที่เหมาะสมกับสรีระของตัวเองได้

6. เพลงช้า-เพลงเร็วจะช่วยให้ผู้เรียนมีท่วงท่าในการรำที่สง่างามและสวยงาม เพลงช้าจะเป็น

เพลงที่ช่วยฝึกในการทรงตัว การยกเท้า การกระดกเท้า เพราะเพลงช้าจะใช้ท่าที่ไม่มีมีการเปลี่ยนมือบ่อย ส่วนใหญ่จะเป็นท่าใหญ่ ท่าหลัก ทำหนึ่ง แต่เพลงเร็วจะเน้นเรื่องการใช้มือแบบต่าง ๆ การเคลื่อนย้ายมือ การใช้หน้า การเปลี่ยนทิศ ซึ่งทั้งเพลงช้าและเพลงเร็วจะมีความสัมพันธ์กัน ท่ารำเพลงช้า-เพลงเร็วจะเป็นกระบวนท่าที่มีอยู่ในระบำชุดต่าง ๆ

7. เพลงช้า-เพลงเร็วเป็นรากฐานในการเรียนด้านนาฏศิลป์ ท่ารำจะเป็นท่าที่แยกเพศอย่างชัดเจน ช่วยให้ผู้เรียนฝึกในเรื่องความจำ ฝึกความสมดุลของร่างกาย ฝึกความสัมพันธ์ของมือและเท้า ฝึกท่ารำให้มีความสัมพันธ์กับดนตรี ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ฝึกนาฏยศัพท์

8. การเรียนเพลงช้า-เพลงเร็วเป็นภูมิปัญญาในการสร้างวิธีการอยู่ร่วมกันระหว่างครูกับศิษย์ เพื่อนกับเพื่อน พี่กับน้อง เป็นเพลงที่ครูต้องทำความรู้จักกับผู้เรียน สังเกตผู้เรียนว่ามีอุปนิสัยเป็นอย่างไร ชอบกระบวนการเล่นการสอนแบบไหน มีข้อบกพร่องอย่างไร ต้องแก้ไขอย่างไร

9. เพลงช้า-เพลงเร็วเป็นเพลงที่มีลักษณะพิเศษ คือ ท่ารำสามารถแบ่งเป็นช่วง ๆ ได้ เพื่อครูผู้สอนจะได้แนะนำข้อบกพร่องแก้ไขท่ารำให้กับผู้เรียนตามกระบวนการเล่นโดยใช้วิธีการวัดผลประเมินผลเพื่อทดสอบศักยภาพผู้เรียนต่อไป

10. เพลงช้า-เพลงเร็วจะสามารถประเมินผู้เรียนว่าสามารถเรียนด้านนาฏศิลป์ได้หรือไม่ เช่น ผู้เรียนไม่มีความอดทนในการเรียน มีโรคประจำตัว ไม่มีจังหวะ ไม่สามารถควบคุมร่างกายให้เคลื่อนไหวอย่างสัมพันธ์กันได้ ซึ่งครูจะต้องคอยแนะนำให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกเรียนในสาขาที่ตนเองมีความถนัด

ครั้งที่ 3

รอบที่ 1

1. การเลือกตัวผู้เรียน ตัวพระจะต้องมีรูปหน้าไข่ คอยาวระหง แขนขาและช่วงตัวยาว ซึ่งจะทำให้แต่งเครื่องแล้วดูสง่างาม ส่วนตัวนางจะต้องเลือกผู้เรียนที่รูปหน้ากลมหรือรูปหัวใจ ช่วงคอและช่วงตัวสั้น ที่ต้องดูอีกอย่างคือดูรูปร่างของพ่อแม่เพื่อคาดการณ์เรื่องความสูงของผู้เรียนในอนาคต ผู้เรียนที่เป็นตัวนางพอโตไปอาจตัวสูงมากกว่าตัวพระ

2. การคัดเลือกผู้เรียน ถ้าผู้เรียนมีรูปหน้าไข่ แต่ตัวเตี้ย รูปร่างเล็ก ก็จะต้องดูในขั้นต่อไปว่าผู้เรียนมีบุคลิกอย่างไร ถ้าผู้เรียนรำส่งก็ควรให้เรียนเป็นตัวพระได้ โดยให้รำเป็นพระเล็ก เช่น สิ้นสมุทร กวางทอง พลายชุมพล เป็นต้น นอกจากดูโครงสร้างของร่างกายแล้ว ควรดูมือและเท้า ประกอบกันอีกด้วย เพราะถ้าผู้เรียนมีมือและเท้าใหญ่อาจเป็นไปได้ว่าผู้เรียนคนนั้นจะมีรูปร่างสูงใหญ่ในอนาคต สำหรับในกรณีมีศีรษะที่ไม่ชัดเจนตามข้อกำหนดของโบราณ คือมีรูปร่างสามารถเรียนได้ทั้งตัวพระและตัวนาง อาจใช้วิธีสังเกตจากบุคลิก หรืออาจจะสังเกตจากการเล่นกีฬาประเภทไหน ถ้าผู้เรียนชอบเล่นกีฬาที่โลดโผนก็ควรจะให้เรียนเป็นตัวพระ

3. เทคนิคการเลือกตัวผู้เรียนจะต้องให้ผู้เรียนเข้าแถวตามลำดับไหล่ เพื่อดูเรื่องความสูง จากนั้นให้ดูรูปหน้า ช่วงตัว แขน ขา ผู้เรียนที่มีความสูงไม่เกิน 150-156 เซนติเมตร ควรจะเรียนเป็นตัวนาง ถ้าสูงมากกว่านี้จะนุ่งผ้าโจงกระเบนไม่สวย

4. ผู้เรียนที่ตัวเตี้ยแต่มีรูปหน้าเป็นตัวพระให้ดูบุคลิก ถ้ามีบุคลิกดูแล้วเข้มแข็งควรให้เรียนเป็นตัวพระ แต่ถ้ามีบุคลิกนุ่มนวลควรให้เรียนเป็นตัวนาง

5. ตัวนางรูปหน้ากลม แขนกลม สะโพกผาย ตัวพระจะต้องสูง รูปหน้ายาว แขนยาว

6. ถ้าผู้เรียนที่ได้คัดเลือกให้เป็นตัวนางเกิดตัวสูงขึ้นเท่ากับตัวพระอาจต้องเป็นให้มาเรียนเป็น

ตัวพระ แต่จะต้องดูว่าผู้เรียนมีบุคลิกอย่างไร แต่บุคลิกเป็นตัวนางก็ไม่ต้องเปลี่ยน เมื่อเวลาแสดงก็ต้องให้รับบทบาทที่เป็นตัวนางใหญ่

7. ถ้าเด็กที่เป็นตัวพระที่รูปร่างเตี้ยถ้าไม่ยอมเปลี่ยนครูต้องให้เหตุผลว่าเวลารำคู่พระ-นางจะไม่มีคู่ หรือหาคู่ลำบาก

รอบที่ 2

1. ตัวพระหน้าผากต้องสวยเพราะเวลาสวมยอดจะดูสวย หน้าผากรับกับชฎา ส่วนตัวนางหน้าต้องกลม คางแหลม หน้าผากต้องกว้างเพื่อให้รับกับมงกุฎหรือกระบังหน้า

2. ตัวนางช่วงตัวจะสั้น ตัวพระช่วงตัวจะยาว เพราะเมื่อเวลาแต่งตัวยืนเครื่องพระ-นางจะดูสวยและสง่างาม

3. ถ้าผู้เรียนเข้ามาเรียนชั้นมัธยมต้น การคัดเลือกตัวผู้เรียนอาจมีความคลาดเคลื่อนเพราะช่วงอายุของผู้เรียนยังไม่โตเต็มที่ แต่ถ้าผู้เรียนมาเข้าเรียนชั้นมัธยมปลายความคลาดเคลื่อนจะมีน้อย ดังนั้นการคัดเลือกตัวผู้เรียนควรดูที่พ่อแม่ของผู้เรียนด้วย

4. ในการเรียนเพลงช้า-เพลงเร็ว ต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านการแต่งกายโดยครูจะสอนให้ผู้เรียนนุ่งผ้าโจงกระเบน

5. ถ้าผ้าแดงยาวเกินไป ครูต้องหาวิธีการให้ผู้เรียนสามารถนุ่งโจงกระเบนได้เหมาะสมกับสรีระของผู้เรียน

6. การนุ่งผ้าโจงกระเบนครูผู้สอนแต่ละชั้นจะมีวิธีการนุ่งผ้าโจงแตกต่างกัน เช่น ครูสาธิตให้ดูแล้วให้ผู้เรียนทำตามอาจให้ฝึกนุ่งผ้าโจงกระเบนด้วยตัวเอง หรืออาจให้จับคู่กับเพื่อนแล้วผลัดกันนุ่งก็ได้เช่นเดียวกัน

7. ถ้านุ่งผ้าโจงกระเบนไม่แน่นอาจทำให้ผ้าหลุดขณะฝึกรำ ทำให้ผู้เรียนเกิดความวิตกกังวลขาดความมั่นใจในการเรียน

8. การนุ่งผ้าแดง ถ้าผ้าแดงผืนใหญ่เกินไปให้มัดตรงชายผ้า ก่อนที่จะพับตามขั้นตอน

9. การนุ่งผ้าแดงอาจใช้วิธีพับทางกระเบนหรือม้วนก็ได้

10. ก่อนที่ครูจะสอนให้ผู้เรียนนุ่งโจงกระเบนจะต้องอธิบายถึงความสำคัญและเหตุผลในการที่ต้องนุ่งโจงกระเบนเสียก่อน

11. การนุ่งโจงกระเบนในการเรียนด้านนาฏศิลป์ไทยเป็นจารีตที่ทำสืบต่อกันมา

12. เทคนิคการสอนการนุ่งโจงกระเบนของครูแต่ละคนอาจแตกต่างกันแล้วแต่เทคนิคและวิธีการของครูผู้สอน

13. การให้ผู้เรียนจับคู่กันนุ่งโจงกระเบนเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือกัน โดยครูผู้สอนสาธิตและบอกขั้นตอนในการนุ่ง เมื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติเอง ครูต้องแนะนำวิธีการนุ่งให้ถูกต้อง

14. ในการนุ่งโจงกระเบนจะมีปัญหาผู้เรียนตัวเล็กแต่ผ้าผืนใหญ่ ครูต้องหาวิธีแก้ไข

15. การนุ่งโจงกระเบนไม่ควรยาวไปถึงข้อเท้า ควรอยู่ยาวประมาณสักประมาณครึ่งน่อง

16. วิธีการแก้ปัญหาโจงกระเบนรั้งหัวเข่า แก้ไขโดยใช้วิธีนุ่งผ้าแบบโขน คือ จับผ้าด้านหน้าบริเวณชายพกหรือหัวเข็มขัดยกขึ้นมาเล็กน้อย

17. สำหรับในเรื่องการแต่งกายในการฝึก ครูควรอธิบายให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการ

นุ่งโจงกระเบน ประวัติการสืบทอดจากวังสวนกุหลาบ ซึ่งกำหนดให้การนุ่งผ้าเป็นสีแดงสด ความสะดวกในการปฏิบัติท่าทั้งหลาย แล้วก็เหมือนเป็นการดำรงการแต่งกายที่มีมาแต่โบราณ และเพื่อสืบทอดอีก

18. การนุ่งผ้าให้ซ้อนปลายเสื้อเข้าไปในโจงกระเบน

ครั้งที่ 4

รอบที่ 1

1. ควรฝึกให้ผู้เรียนนุ่งโจงกระเบนด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือตัวเองได้
2. ขั้นตอนการนุ่งโจงกระเบนวิธีที่ 1 เริ่มต้นด้วยการผูกผ้าที่เอวบริเวณชายพก บริเวณชายพกสอนลักษณะการจับผ้าที่ถูกต้องคือ ใช้มือขยำจับผ้าขึ้นมาหนึ่งฝ่ามือแล้วก็พันผ้าผูกขมวดสองรอบเพื่อให้แน่น 2. ใช้การม้วนทางโจงกระเบนให้ตนเอง เวลาม้วนต้องส่งมือให้สุดแล้วตลบผ้าในด้านที่ตนถนัด จากนั้นแล้วม้วนลงกึ่งหนึ่งของผ้า แล้วพับทบให้สุดปลายผ้าก่อนจะสอดลงระหว่างขาแล้วดึงหางโจงขึ้นไปด้านหลังให้กระชับเหมาะสมกับสรีระของตนเอง การกระชับทำโดย ให้ผู้เรียนแบะขาแล้วดึงหางโจงขึ้น ขยับหางโจงเพื่อให้ร่างกายสามารถยืดหยุ่นได้ ต้องไม่ตึงเกินไปแล้วก็ไม่หย่อนเกินไป หลังจากนั้นคือการเก็บหางโจงกระเบน การเก็บหางโจงกระเบนต้องขึ้นอยู่กับความยาวของผ้า การเก็บหางโจงกระเบนจะพันหางโจงกระเบนลงที่เข็มขัดหนึ่งครั้ง แล้วก็เอาหางที่เหลือตัวมาด้านหน้า เหน็บกับเข็มขัด แต่ถ้าผ้ายาวให้ผู้เรียนนำหางโจงกระเบนพันรอบเข็มขัดสัก 2 รอบ แล้วจึงนำมาพันรอบเอว เหน็บปลายกับเข็มขัดอีกครั้งหนึ่ง การนำปลายโจงกระเบนมาพันรอบเอวจะมีปัญหาผ้าแดงจะค้ำเอวทำให้นั่งไม่ถนัด
3. การนุ่งผ้าที่ไม่ทำให้ผ้าติดขา ก็คือ ในการม้วนทางโจงกระเบนจะไม่ม้วนไปสุดปลายผ้าคือจะเหลือช่วงล่างไว้พอประมาณ ตวัดไปด้านหลัง ก่อนจะคาดเข็มขัดจะใช้วิธีการยกผ้าบริเวณที่ผูกปมขึ้นก่อนรัดเข็มขัด
4. การให้ผู้เรียนนุ่งโจงกระเบนด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนรู้สรีระของตนเองและสามารถปรับการนุ่งให้เหมาะกับตนเองได้
5. การม้วนทางโจงกระเบนเป็นแท่งกลม เวลานั่งจะทำให้เจ็บก้น
6. การนุ่งผ้าโจงของตัวพระต้องมีความยืดหยุ่นสูง เพราะตัวพระเวลารำจะต้องกันเข้า
7. เมื่อผ้าเลื่อนไปอยู่ในตำแหน่งที่ไม่สมดุลกับร่างกาย นักเรียนต้องแก้ออกแล้วนุ่งใหม่
8. ความยาวของโจงกระเบนเมื่อนุ่งแล้วต้องคลุมเข่า และต้องไม่เกินหน้าแข้ง
9. กรณีผู้เรียนตัวเล็กให้ใช้วิธีตัดผ้าให้ผืนเล็กเหมาะกับสรีระ

รอบที่ 2

1. การกราบต้องจัดทำทางให้เหมาะสมรูปร่างของแต่ละคน
2. การนั่ง การกราบเป็นพื้นฐานของการเล่นละคร
3. การนั่งเป็นการฝึกการทรงตัวอย่างหนึ่ง สิ่งที่สำคัญที่สุดของการนั่งก็คือ การดันหลัง ดันเอวดันไหล่ให้ตั้งตรง (ตั้งฉากกับพื้น) จะทำให้ไหล่ตั้งฉากกับพื้น จะต้องดันเอวขึ้น โดยการเกร็งกล้ามเนื้อตรงช่วงก้น และต้องทรงตัวไม่ให้โน้มไปข้างหน้า การกราบจะต้องดูที่ความเหมาะสมของรูปร่างแต่ละคน ครูต้องคอยจัดทำทางให้ผู้เรียนโดยดูให้เหมาะสมกับสัดส่วนของผู้เรียน และต้อง

แนะนำเรื่องการถ่ายน้ำหนักตัว การนั่ง ต้องไม่ทิ้งน้ำหนักตัวไปข้างหน้ามากจนเกินไป จะทำให้ตัวโน้มไปข้างหน้า แต่ถ้าทิ้งน้ำหนักไปข้างหลังมากจนเกินไป ตัวก็จะเอนไปด้านหลัง ทำให้ดูไม่สง่างาม ต้องให้น้ำหนักตัวอยู่กึ่งกลาง ครูต้องใช้ประสบการณ์ในจัดทำทางให้ผู้เรียนเกิดความสุขงาม เหมาะสมกับสรีระของผู้เรียน

4. ท่ายืนของตัวนางใช้วิธีการเหลื่อมเท้าหรือประสมเท้า คือส้นเท้าหน้าจะต้องอยู่กึ่งกลางของเท้าหลัง มือข้างหนึ่งจับวางที่หัวเข่าชิด ข้างหนึ่งทาบไว้ที่หน้าขา จะใช้มือข้างไหนเป็นมือจับก็ได้ แต่มือข้างที่จับจะต้องเป็นข้างเดียวกับเท้าที่อยู่หลังเสมอ คือมือกับเท้าจะต้องสัมพันธ์กัน มือที่ทาบไว้ที่หน้าขาจะต้องเป็นมือข้างเดียวกับเท้าที่อยู่ข้างหน้าเสมอ การยืนก็ยังคงต้องใช้ความสมดุลของร่างกาย ต้องตั้งเอว ตั้งไหล่และต้องใช้วิธีการเอียงเข้าช่วย การกอดเอวเรียกอีกอย่างว่ากอดเกลียวข้าง การเอียงจะเอียงข้างแขนตั้ง น้ำหนักตัวส่วนใหญ่จะเอนไปที่เท้าหน้าแต่จะลงไปที่เท้าหลังเป็นส่วนใหญ่ การเอียงจะเป็นการถ่วงน้ำหนักระหว่างเท้ากับไหล่

5. การนั่งการกราบนี้ถือเป็นมารยาทหรือระเบียบวินัย เป็นคุณลักษณะที่จะต้องพึงปฏิบัติในห้องเรียน

6. การนั่ง เป็นการฝึกเพื่อแยกบุคลิกภาพของผู้เรียนเพราะการนั่งของตัวพระและตัวนางจะมีลักษณะการนั่งที่แตกต่างกัน

7. การนั่งของตัวนางจะต้องพับเข่าไปทางด้านขวา โดยใช้ขาขวาทับลงบนขาซ้าย การนั่งตัวนางจะต้องนั่งทางด้านขวาของตัวพระเสมอ

8. การนั่งของตัวนาง เท้าจะต้องเรียง คือต้องให้เท้าที่ปิดมาด้านข้างนั้นเรียงกันสองข้างแล้วดันปลายเท้ามาข้างหน้า มือวางที่หน้าขาขวา

9. ในการนั่งให้สวยและสง่างาม ออกจะต้องตั้ง หลังตั้ง หน้าต้องเซิด ออกตั้งก็คือการดันอกขึ้นมา การดันอกจะทำหลังตั้งโดยอัตโนมัติ ทั้งอกและหลังจะมีความสัมพันธ์กัน เพราะดันอกจะต้องดันหลังด้วย ถ้าหลังตั้งหน้าอกก็จะได้ระดับไปด้วย ถ้าหลังไม่ตั้งอกก็จะได้ระดับไปด้วย ส่วนหน้าเซิดก็คือการเปิดปลายคาง

10. การนั่งของตัวพระจะต้องกันเข่าออก วางมือยาวข้างหนึ่ง ส้นข้างหนึ่ง ต่างจากตัวนางซึ่งจะวางที่หน้าขาขวาอย่างเดียว

11. การกราบต้องทอดแขนและลำตัว ส่วนใหญ่จะทอดแขนซ้ายแล้วก็แขนขวาตาม แต่จะใช้การปิดเข้าไปด้านข้าง เพื่อเป็นการรักษาระเบียบแถวของนักเรียน

12. ขั้นตอนของการกราบเพื่อเลิกแถว การกราบจะต้องทอดแขนและต้องก้มศีรษะให้หน้าผากจรดกับนิ้วหัวแม่มือ เมื่อกราบเสร็จแล้วจะต้องคืนตัวขึ้นมา นั่งในท่านั่งท่าเดิมคือท่าพระ-นาง จากนั้นต้องลุกยืน จังหวะที่หนึ่งของการยืนคือ การนั่งบนส้นเท้า นั่งทับส้นเท้า มือวางอยู่บนหน้าขา จังหวะที่สองให้นักเรียนตั้งเข่าขวาขึ้นพร้อมเอามือทั้งสองข้างมาประสานกันที่หน้าขา จังหวะที่สามลุกขึ้นยืนพร้อมกับเท้าชิด ยกมือขึ้นพนมระหว่างอกแล้วก็ก้มลงไหว้ จังหวะที่สี่ เอามือลงแนบลำตัวแล้วค่อยเดินออกไป

13. การนั่งของตัวพระจะต่างจากตัวนาง ตัวพระจะต้องนั่งกันเข่า แขนเหยียดตั้งข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งงอเล็กน้อย ลำตัวตั้งตรง

14. ถ้าการกราบเพื่อเลิกชั้น ผู้เรียนที่เป็นตัวพระก่อนกราบจะต้องหลบเข่า จะไม่กราบค้อมหัวเข่า ต้องหลบเข่ามาให้พ้นแขน เวลากราบต้องให้หน้าผากจรดกับนิ้วหัวแม่มือ และนิ้วหัวแม่มือต้องไม่ตั้ง

15. การยืนของตัวพระน้ำหนังก้อยู่ที่เท้าขวา ปลายเท้าต้องเฉียงออกไปด้านข้าง 45 องศา เอียงขวา มือเท้าสะเอว (เอียงข้างมือที่เท้าสะเอว) มือซ้ายวางทาบไว้ตรงหน้าขา ใช้จมูกเท้าซ้ายแตะพื้น ให้น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าขวา ตัวพระจะก้มปลายเท้าออกไปให้ปลายเท้ามันเฉียง 45 องศา

ครั้งที่ 5

รอบที่ 1

1. ก่อนที่จะเริ่มสอน ครูจะต้องดูสรีระของผู้เรียนเพื่อคัดแยกผู้เรียนว่าคนไหนจะเหมาะกับการเรียนเป็นตัวละครหรือตัวนาง และก่อนที่จะเริ่มสอน ครูจะต้องให้ผู้เรียนตัดตนเสียก่อน การตัดตนนั้นจะเปรียบเหมือนการอบอุ่นร่างกายก่อนการเล่นกีฬา นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความอดทนในการฝึกฝนอีกด้วย

2. ในการเรียนนาฏศิลป์ไทย ก่อนเริ่มเรียนจะต้องตัดตนเสียก่อน เรียกทำในการตัดตนนี้ว่าท่าฤๅษีตัดตน หรืออาจใช้ท่าโยคะมาประยุกต์ใช้ก็สามารถทำได้เช่นกัน ท่าตัดตนจะประกอบด้วยท่าตัดมือ ตัดแขน ตัดขา ตัดหลัง การตัดตนนอกจากจะเป็นการอบอุ่นร่างกายให้กล้ามเนื้อได้ยืดหยุ่นแล้ว ยังช่วยเสริมให้ผู้เรียนมีท่วงท่าในการรำที่งดงามและดูสง่างาม เช่น ไม่รำก้มหน้า หลังไม่งอ และรำเปิดปลายคาง

3. ในการรำนั้น ผู้รำจะต้องไม่ก้มหน้า ควรเปิดปลายคางเพื่อโชว์ความสวยงามของใบหน้า สายตาต้องมองตรง ไม่มองต่ำ เมื่อเริ่มเรียนเพลงช้า-เพลงเร็วต้องให้ผู้เรียนตัดตัว ตัดแขน ตัดขา ตัดมือ โดยอาจใช้ท่าโยคะมาผสมผสานกับท่านาฏศิลป์ ท่าตัดตัวไม่มีท่าที่แน่นอนตายตัวแล้วแต่ครูจะนำท่าใดมาใช้

4. ในการฝึกนาฏศัพท์ต้องดูสรีระของผู้เรียน การฝึกนาฏศัพท์เพื่อเป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนสามารถรำท่าต่าง ๆ ได้ เช่น รู้จักการจับ การตั้งวง ผู้เรียนแต่ละคนมีสรีระแตกต่างกัน ครูต้องคอยดูให้ผู้เรียน จับท่าให้เหมาะสมกับสรีระของผู้เรียน ให้ดูสวยและสง่างาม

5. การฝึกนาฏศัพท์ ทำต้องสมส่วนกับสรีระของนักเรียนแต่ละคน ในการตัดตนครูควรให้นักเรียนนับ เช่น 1-10 หรือ 1-50 หรือ 1-100 เพื่อเป็นการฝึกจังหวะ ต้องฝึกจังหวะหน้าทับที่ใช้ร้องในการรำเพลงช้า

6. ในการฝึกรำเพลงช้าเพลงเร็ว ครูต้องฝึกให้ผู้เรียนร้องทำนองเพลงไปด้วย ส่วนการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนอาจนำมาจากท่าโยคะนำมาปรับให้เหมาะสม ท่ารำของแต่ละคนจะต้องจัดให้สวยงาม การเอียง การยืดแขน การงอแขน ก็ต้องดูให้เหมาะกับสรีระ การตัดนิ้ว ตัดมือ ในสมัยก่อนจะใช้น้ำข้าว หรือน้ำอุ่น เพื่อช่วยให้เส้นเอ็นและกล้ามเนื้อยืดหยุ่น

รอบที่ 2

1. ในการฝึกรำ ก่อนที่จะเริ่มเรียน ผู้เรียนจะต้องตัดตนให้มาก เพราะให้กล้ามเนื้อยืดหยุ่น เมื่อเรียนท่าที่มีความยากกล้ามเนื้อจะสามารถทำได้

2. การตั้งวง ตั้งฉาก ตั้งเหลี่ยม ไม่มีมาตรฐานในการวัดแต่จะต้องดูให้เหมาะสมกับสรีระของผู้เรียนแต่ละคน

3. ครูต้องใช้ประสบการณ์ของตนดูท่ารำของผู้เรียนว่าสวยหรือไม่สวย

4. การตัดต้นสามารถนำทำโยคะมาผสมผสานในการฝึก การฝึกนาฏศัพท์ต้องให้เหมาะสมกับ สรีระของผู้เรียน นาฏศัพท์เป็นคำเฉพาะที่ใช้กับการเรียนนาฏศิลป์ การเรียนนาฏศัพท์จะช่วยให้ครู ไม่ต้องอธิบายมากในขั้นตอนต่อเพลง

5. นาฏศัพท์จะถูกแบ่งเป็นนาฏศัพท์ของตัวพระ และตัวนาง

ครั้งที่ 6

รอบที่ 1

1. การสอนควรใช้หลัก 10 นอ คือ 1) แนะนำ คือชี้แจงให้คำแนะนำผู้เรียนในการจดจำ ทำท่า 2) เนื่องนิจ คือ ให้ผู้เรียนฝึกฝนตนเองทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน 3) เหนียวแน่น คือ การปฏิบัติจิตให้เกิดสมาธิ 4) แน่วแน่ คือมีความมุ่งมั่น 5) นำหน้า คือ เป็นผู้นำ 6) นอบน้อม คือ ความเคารพ ความศรัทธา ความกตัญญูทวนที่ต่อครูผู้สอน 6) แน่นอน คือ ต้องปฏิบัติท่าทำให้ ถูกต้อง 7) หนักหน่วง คือ ทำให้ช้าและแรง 8) นิ่ง ๆ คือ ไม่กระตุกกระตัก ไม่เคลื่อนไหว 9) นุ่มนวล คือ ต้องปฏิบัติท่าอย่างนุ่มนวล ละมุนละไม 10) แนบเนียน คือ ให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างไม่เขินอาย

2. ในการต่อท่ารำ ครูควรทတ်ให้ผู้เรียนเคาะจังหวะก่อน ทั้งจังหวะช้าและเร็วโดยฝึกให้เคาะ ทีละจังหวะ และควรทတ်ให้ผู้เรียนร้องทำนองเพลงพร้อมการเคาะจังหวะไปด้วย

3. การเอียงตัวต้องกดไหล่ เอียงหัวกดใบหูเล็กน้อย ไม่ก้มหน้า เงยหน้าขึ้นสายตามองไป ข้างหน้า

4. ก่อนที่จะต่อท่ารำต้องสอนการนั่งและฝึกการทรงตัว การรำจะต้องดันเอว ดันไหล่ วิธีการ ฝึกคือครูให้ผู้เรียนจินตนาการว่าเวลาที่เขารำจะมีของวางอยู่บนก้นตลอด เพราะฉะนั้นเวลาที่เข่าพอน ก้นลงของนั้นมันจะหล่นลงมา

5. เวลาต่อท่ารำเราต้องดูว่าผู้เรียนสามารถจำได้หรือยัง ถ้ายังจำท่ารำไม่ได้ก็ไม่สามารถต่อท่า ใหม่ได้

6. เวลาต่อท่ารำต้องต่อทีละท่า ครูต้องอธิบายการเคลื่อนไหวของหัว มือ คอ ไหล่ เวลา อธิบายจะอธิบายตั้งแต่เท้าขึ้นไปถึงหัว ครูเรียนว่าสามารถรำได้หรือยัง เมื่อผู้เรียนรำได้แล้วก็จะให้รำ ทวนทำตั้งแต่แรก ส่วนผู้เรียนที่ยังไม่สามารถรำได้ ครูก็ต้องคอยแก้ไขทีละท่า การต่อท่ารำจะต้องดู ความพร้อมของผู้เรียน ไม่สามารถบอกได้ว่าต่อท่าได้มากน้อยแค่ไหน

7. การสอนจะเน้นให้เรื่องของจังหวะ คือเน้นที่จังหวะหน้าทับก่อน

8. ในเรื่องของหลักและเทคนิคการสอน คือ เพลงช้า-เพลงเร็วเป็นเพลงหน้าพาทย์เราก็ต้อง สอนให้ผู้เรียนรู้จักในเรื่องของจังหวะหน้าทับเสียก่อน โดยฝึกร้องจังหวะหน้าทับเพลงช้า จะ โจง จะ ทิง โจง ทิง พร้อมกับตบจังหวะไปด้วย เพลงช้าของพระและนางก็มีจังหวะแบบเดียวกัน พอหลังจากที่ ผู้เรียนรู้จักฝึกร้องทำนองและตบจังหวะได้แล้ว ก็จะเริ่มต่อท่ารำโดยเริ่มมาจาก ขา มือ และ ศีรษะ เรา จะสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทีละท่า ประกอบกับการร้องจังหวะ เพื่อให้ได้รู้วาทันนี้เราต้องรำที่จังหวะ ก็ ครั้งในหนึ่งท่า

9. การต่อท่ารำก็จะต่อทีละท่า ถ้าท่าที่หนึ่งยังไม่ผ่านก็จะไม่ต่อท่าที่สอง ครูต้องอธิบายให้ ผู้เรียนรู้อย่างชัดเจน และอย่างกระจำแจ้ง เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง

10. ครูต้องคอยจัดสัดส่วนและมาตรฐานของท่า

11. การต่อท่ารำเราก็มีระยะกำหนดว่าจะต่อ 1 เดือน และเมื่อต่อท่ารำจบแล้วต้องฝึกให้ ผู้เรียนร้องทำนองเพลง

12. เวลาครูจะต่อทำรำให้ผู้เรียน ครูจะอยู่หน้าห้องหันไปทางเดียวกับผู้เรียน แต่เมื่อผู้เรียนรำได้แล้ว พอเริ่มทบทวนครูจึงหันหน้าไปหาผู้เรียน
13. เวลาต่อเพลงก็จะต่อรวมกันทั้งหมด แล้วค่อยมาแยกว่าใครรำได้หรือไม่ได้ แล้วค่อยมาจัดการฝึกทบทวนให้ใหม่
14. เวลารำจะให้รำเรียงแถวหน้ากระดาน เมื่อผู้เรียนแถวหน้ารำได้ถูกต้องแล้ว ก็จะเปลี่ยนให้ผู้เรียนแถวอื่นขึ้นมารำบ้าง ทำอย่างนั้นจนครบทุกแถว วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนไม่ต้องดูเพื่อนตลอดสร้างความมั่นใจให้ผู้เรียนมากยิ่งขึ้น
15. เวลาสอนเพลงช้า-เพลงเร็ว ให้แยกผู้เรียนตัวพระ ตัวนาง เมื่อต่อทำรำจบแล้วจึงนำมารำรวมกัน แต่ไม่ได้รำคู่กันเพราะพระกับนาง จะรำทำใครทำมัน
16. ขณะสอน ครูจะต้องรำเต็มทีเพราะผู้เรียนกำลังจดจำท่าทางที่ครูรำ และท่าเรารำไม่เต็มทีผู้เรียนก็จะทำตาม
17. ครูต้องแสดงความสนใจผู้เรียนทุกคน ต้องใช้สายตาคอยมองเด็กจะได้รู้สึกว่าคุณกำลังมองและสนใจผู้เรียนตลอดเวลา หรือต้องคอยเดินไปพูดคุยกับผู้เรียนกลุ่มที่รำไม่ได้ด้วยความห่วงใย
18. ในการรำให้รำไปตามจังหวะ ท่ารำจะเปลี่ยนจังหวะอยู่ในตัวของมันอยู่แล้ว
19. เวลาที่ครูจะให้ผู้เรียนทวนท่ารำ ครูต้องเดินไปดูผู้เรียนทุกคนแล้วจับท่ารำให้สวยงามและคอยให้กำลังใจ ดูแลและสัมผัสร่างกายผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะเรียนมากขึ้น
20. ถ้าผู้เรียนยังไม่สามารถรำได้ ครูควรทบทวนให้ผู้เรียนทันที
21. ถ้าเกิดเราต่อท่าไปแล้วผู้เรียนรำไม่ได้เราก็จะไม่ต่อท่าต่อไป
22. ผู้เรียนที่เรียนช้า ครูต้องคอยสร้างความมั่นใจให้ เพื่อให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก กล้ารำ และหากิจกรรมเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และการสอนควรเสริมในเรื่องลีลาของท่ารำเข้าไปด้วย เช่น การใช้หน้า

ครั้งที่ 7

รอบที่ 1

1. เพลงช้า เพลงเร็วเป็นทำนองเพลงที่ผู้เรียนจะไม่คุ้นหู ครูก็อาจจะนำเพลงลูกกรุง หรือลูกทุ่งที่มีทำนองเพลงสร้อยสน เป็นเพลงสมัยใหม่ มาให้ผู้เรียนฝึกร้องจะช่วยให้ผู้เรียนจำทำนองเพลงสร้อยสนได้เร็วและง่ายขึ้น หรือเอาทำนองเพลงสร้อยสนมาแต่งเนื้อใหม่ฝึกให้ผู้เรียนตีบท
2. เวลาต่อท่ารำครูต้องให้ผู้เรียนท่องเป็นจังหวะหน้าทับไปจนกว่าจะต่อท่ารำจบเพลง และสามารถจำจนคล่องจึงจะเปลี่ยนเป็นท่องทำนองเพลง และรำเข้ากับเทปเพลง
3. การแก้ไขข้อบกพร่อง เมื่อพบว่าผู้เรียนคนไหนมีข้อบกพร่องต้องแก้ไขทันที จะข้ามไปไม่ได้เพราะจะทำให้ผู้เรียนติดทำที่รำผิด ไม่ว่าจะเป็นการตั้งวง การก้าวเท้า การยกขา การแก้ไขท่ารำต้องแก้ไขให้ได้ตามมาตรฐานสัดส่วนของท่ารำ
4. การแก้ไขท่ารำที่บกพร่องของผู้เรียนนั้น ครูผู้สอนจะต้องเข้าไปช่วยจับท่ารำให้ถูกต้องและใช้วิธีการบันทึกข้อเสียต่าง ๆ ของผู้เรียนแต่ละคน แล้วครูก็คอยแก้ไขตามที่จดบันทึกไว้ ผู้เรียนแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ครูก็ต้องสังเกตและใช้วิธีการสอนให้เหมาะกับเด็กแต่ละคน
5. เวลาผู้เรียนกำลังรำ ครูผู้สอนต้องคอยดูท่ารำของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีข้อบกพร่องในท่าไหน ครูจะต้องเข้าไปจับทำนั้นให้ถูกต้องทันที ไม่ควรปล่อยทิ้งไว้เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินและจำทำที่ผิดๆ ไป ผู้เรียนแต่ละคนจะรู้ข้อบกพร่องของตัวเอง เมื่อผู้เรียนรำท่าไม่ถูกต้องครูต้อง

คอยเตือนคอยเรียกชื่อ จะทำให้ผู้เรียนระวังในทำรำนั้น หรือใช้วิธีการจ้องมองไปที่ผู้เรียน ก็จะเป็นวิธีการเตือนผู้เรียนได้เช่นเดียวกัน หรือเรียกผู้เรียนที่มีทำร่าบกพร่องมาแก้ไขในช่วงที่ผู้เรียนคนอื่นพักเป็นรายบุคคล โดยให้มาปฏิบัติทำรำนั้นค้างไว้ แล้วนับ 1-50 หรือ 1-100

6. การแก้ไขข้อบกพร่องของทำร่าจะต้องแก้ไขให้ได้ตามมาตรฐานของทำร่า แต่ทั้งนี้จะต้องดูให้เหมาะสมกับสรีระของผู้เรียนแต่ละคนอีกด้วย

7. การแก้ไขข้อบกพร่องโดยวิธีการทางจิตวิทยาในการกระตุ้นผู้เรียนให้มีความตั้งใจเรียนมากขึ้น เช่น มีห้องสำหรับสอบโดยเฉพาะ สร้างบรรยากาศการสอบให้ดูเข้มข้น และเมื่อผู้เรียนสอบเสร็จครูก็จะบอกข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขของผู้เรียนแต่ละคน สำหรับในเรื่องลีลาทำร่าก็ให้สังเกตดูจากครูแต่ละคน

8. การทำความคุ้นเคยกับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ อาจมีการตั้งชื่อให้ผู้เรียนตามข้อบกพร่องนั้นๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนระวังข้อบกพร่องของตนเองมากขึ้น

9. การทำความเข้าใจกับผู้เรียนเกี่ยวกับการให้ความสำคัญในการประพฤติตัวให้มีระเบียบวินัยในการฝึกซ้อมเพื่อการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น และต้องตระหนักถึงความสำคัญของเพลงช้าเพลงเร็ว

10. การใช้คำที่เข้าใจง่ายในการสื่อสารกับนักเรียนเป็นเทคนิคอย่างหนึ่ง เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจง่ายขึ้นในการแก้ไขทำร่า และผู้สอนควรมีการสาธิตเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนดูเพื่อความชัดเจนในทำร่า

11. การแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนสามารถใช้ได้หลายวิธี เช่น ถ้าผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติท่าไหนได้ครูควรเข้าไปจับทำให้ แล้วก็ให้ปฏิบัติทำรำนั้นค้างไว้นาน ๆ จนผู้เรียนรู้สึกเมื่อย ใช้นิ้ววางรัดนิ้วมือนิ้วเท้าแก่การนิ้วกาง หรือครูใช้มือตีลงไปที่แขนหรือขาในส่วนที่เป็นข้อบกพร่องของผู้เรียนเพื่อเป็นการเตือนให้แก้ไขทำร่านั้น ๆ ให้ถูกต้อง

12. การแก้ไขข้อบกพร่องของทำร่าบางครั้งอาจต้องใช้วิธีการทำโทษ โดยทำโทษผู้เรียนทั้งห้องเพื่อกระตุ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาที่เร็วขึ้น

13. การวัดผลประเมินผลควรทำทุกวัน โดยประเมินจากปฏิภาณไหวพริบในขณะที่เรียน ความถูกต้องของทำร่า กระบวนท่าร่า (การเชื่อมท่า) การแก้ไขปัญหา การร้องเพลง การเคาะจังหวะ

14. สำหรับน้ำหนักกะแนนจะใช้วิธีสอบเก็บกะแนน 80 กะแนน สอบปลายภาค 20 กะแนน ไม่ควรวัดผลเฉพาะปลายภาคอย่างเดียว เพราะเวลาสอบผู้เรียนมักจะตื่นเต้นจนรำผิด ทำให้ไม่เห็นผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียนอย่างแท้จริง หรือบางครั้งผู้เรียนไม่จำทำร่า อาจใช้วิธีการสอบเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกซ้อมทำร่า

สำหรับเกณฑ์การประเมินในการวัดผลของครูแต่ละคนไม่เหมือนกัน เช่น 100 กะแนนจะแบ่งเป็นความถูกต้อง 20 กะแนน จังหวะ 20 กะแนน สัดส่วนท่าร่า เอา 20 กะแนน ลีลาการเคลื่อนท่า ปฏิภาณไหวพริบ 20 กะแนน ความสวยงามของท่าร่า 20 กะแนน

วิธีการวัดผลของครูแต่ละคนจะแตกต่างกัน เช่น ใช้วิธีการสอบ 4 ทิศ ให้ผู้เรียนจับฉลากว่าจะได้สอบทิศไหน หรืออาจสอบคนเดียว และการสอบอาจสอบแยกตัวพระตัวนางหรือสอบคู่ การสอบทิศครูอาจใช้เด็กอ่อน เด็กเก่งสอบด้วยกัน เด็กเก่ง 1 คน เด็กอ่อน 3 คน หรืออาจแบ่งสอบเป็นท่าหรือเป็นท่อน เมื่อสอบเสร็จครูต้องบอกข้อผิดพลาดให้ผู้เรียนได้รับทราบเพื่อนำไปแก้ไข

นอกจากสอบท่าร่าแล้ว ควรวัดและประเมินในเรื่องคุณลักษณะของผู้เรียน เช่น ความรับผิดชอบ การมีระเบียบวินัย การตรงเวลา และประเมินจากชิ้นงาน เช่น สมุดจดท่าร่าที่ผู้เรียน

ต้องจดบันทึกด้วยตัวเองไม่ลอกจากเพื่อน จดเองตามความเข้าใจสามารถทำได้ตามที่จดบันทึก และถูกตามนาฏยศัพท์ ซึ่งทั้งนี้ครูต้องแนะนำวิธีการบันทึกทำร่าให้แก่ผู้เรียน

สรุปองค์ความรู้ เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

จากการที่คณะอนุกรรมการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอน เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ได้จัดกิจกรรมการสร้างและแสวงหาความรู้โดยจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครูผู้สอนภาควิชานาฏศิลป์ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยตามประเด็นความรู้ที่ได้จาก Tacit Knowledge สามารถนำมาประมวลและกลั่นกรองความรู้และสรุปองค์ความรู้ได้ดังนี้

1. ความสำคัญของการเรียนเพลงช้า เพลงเร็ว

ในการเรียนทางนาฏศิลป์ไทย สิ่งแรกที่ต้องเรียนคือ รำเพลงช้า-เพลงเร็ว ซึ่งถือเป็นจารีตแบบแผน และเป็นรากฐานของการเรียนด้านนาฏศิลป์ไทย เหตุผลที่ต้องเรียนเพลงช้า-เพลงเร็ว เป็นอันดับแรกมีหลายประการดังนี้

1. รำเพลงช้า-เพลงเร็วจะเป็นพื้นฐานในการเรียนเพลงอื่น ๆ และก่อนจะทำรำครูควรให้ผู้เรียนได้รู้ถึงประวัติความเป็นมาของการรำเพลงช้า-เพลงเร็วเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความสำคัญ บทบาทและประโยชน์ของการรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

2. รำเพลงช้า-เพลงเร็ว เป็นเพลงที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดระเบียบการเคลื่อนไหวได้ตั้งแต่หัวจรดเท้า ทำให้ผู้เรียนสามารถเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกายได้สัมพันธ์กัน จัดระเบียบร่างกายว่าท่ารำแต่ละท่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรตั้งแต่ทำนั้น ทำยืน การตั้งวง การก้าวข้าง การก้าวหน้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดสัดส่วนท่ารำ เรียนรู้หลักการถ่ายน้ำหนัก การปฏิบัติท่ารำตามนาฏยศัพท์

3. การรำเพลงช้า-เพลงเร็ว จะฝึกการทรงตัว และวางส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เป็นไปตามมาตรฐานของนาฏยศัพท์ และคู่สง่างาม

4. รำเพลงช้า-เพลงเร็ว เป็นเพลงที่มีความยาวมาก ใช้เวลาในการเรียนเป็นเวลานาน ดังนั้นการเรียนรำเพลงช้า-เพลงเร็วจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกความอดทน ฝึกสมาธิ และช่วยให้ร่างกายของผู้เรียนมีความแข็งแรง

5. การรำเพลงช้า-เพลงเร็วจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางด้านดนตรีอีกด้วย เช่น จังหวะหน้าทับ และทำนองเพลง

2. การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเริ่มเรียน

2.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ควรเป็นกิจกรรมแรกที่นักเรียนได้เริ่มเรียน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย ไม่กลัวครูผู้สอนมากเกินไป การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนควรเป็นไปด้วยบรรยากาศที่อบอุ่น ซึ่งครูผู้สอนแต่ละคนจะใช้วิธีการที่ต่างกัน เช่น การให้ผู้เรียนแนะนำตัวหน้าชั้นเรียน แสดงความรู้สึกที่มีต่อวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย เหตุผลที่เข้ามาเรียนและเลือกเรียนสาขานาฏศิลป์ไทย ให้ผู้เรียนแสดงความสามารถพิเศษของตนเอง เป็นต้น นอกจากนี้อาจใช้กิจกรรมละลายพฤติกรรมผู้เรียนหรือการเล่นเกม

ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนนั้น นอกจากให้นักเรียนแนะนำตัวแล้ว ครูผู้สอนก็ควรแนะนำตัวเองเช่นเดียวกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาในตัวครูผู้สอน และสิ่งที่ผู้เรียนจะรู้สึกถึงความสนใจที่ครูมีต่อผู้เรียนคือ ครูต้องจำผู้เรียนให้ได้ สำหรับวิธีที่ครูจะจำผู้เรียนให้ได้นั้น ครูอาจใช้วิธีการจำลักษณะเด่นของผู้เรียนแต่ละคน

นอกจากกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์แล้วอีกสิ่งหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้กับผู้เรียนคือ เรื่อง ความเชื่อ การเคารพต่อครู อาจารย์ มารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย การให้ความเคารพต่อรุ่นพี่ และการให้ความเมตตาต่อรุ่นน้อง

2.2 การคัดเลือกผู้เรียน

การเรียนในสาขานาฏศิลป์ไทยจะต้องมีการคัดเลือกตัวผู้เรียนว่าคนไหนต้องเรียนเป็นตัวพระ และคนไหนจะต้องเรียนเป็นตัวนาง โดยให้ผู้เรียนทั้งหมดยืนเข้าแถวหน้ากระดาน เรียงตามลำดับไหล่ จากนั้นครูผู้สอนจะพิจารณาจากสรีระของผู้เรียนโดยยึดแนวทางตามที่โบราณกำหนดไว้ดังนี้

ผู้ที่ยืนเป็นตัวพระ จะต้องมีความสูง 156 เซนติเมตรขึ้นไป ใบหน้ารูปไข่ หรือรูปหน้ายาว หน้าผากต้องสวยเวลาสวมยอดหน้าผากจะต้องรับกับยอด คอระหง แขนขาและช่วงตัวจะต้องยาวเมื่อแต่งกายยืนเครื่องจะดูสง่างาม

ผู้ที่ยืนเป็นตัวนาง จะต้องมีความสูง 150-156 เซนติเมตร ถ้าสูงมากจะทำให้บุ๋งโจงกระเบนไม่สวย ใบหน้ากลมหรือรูปหัวใจ หน้าผากต้องกว้างเพื่อให้อรับกับชฎา คางแหลม แขนกลม ช่วงคอและช่วงตัวสั้น สะโพกผาย

ในกรณีที่ผู้เรียนที่มีลักษณะไม่ชัดเจนตามที่โบราณกำหนด จะต้องพิจารณาจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น พิจารณาจากรูปร่างพ่อแม่ของผู้เรียน ถ้าพ่อแม่รูปร่างสูงก็ให้เรียนเป็นตัวพระ ลักษณะของมือและเท้า ถ้ามือเท้าใหญ่ก็มีแนวโน้มเป็นไปได้ว่าในอนาคตผู้เรียนอาจจะมื้สรีระที่สูงใหญ่ นอกจากนั้นต้องพิจารณาจากบุคลิกของผู้เรียน อาจจะสอบถามว่าชอบเล่นกีฬาประเภทไหน ถ้าผู้เรียนชอบเล่นกีฬาที่โลดโผนก็ควรจะให้เรียนเป็นตัวพระ หรือผู้เรียนที่ตัวเตี้ยแต่มีรูปหน้าเป็นตัวพระให้ดูบุคลิก ถ้ามีบุคลิกดูแล้วเข้มแข็งควรให้เรียนเป็นตัวพระ แต่ถ้ามีบุคลิกนุ่มนวลควรให้เรียนเป็นตัวนาง

สำหรับผู้เรียนที่มีสรีระไม่ชัดเจนครูผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนเปลี่ยนจากตัวพระเป็นตัวนาง หรือเปลี่ยนจากตัวนางเป็นตัวพระ โดยให้เหตุผลเช่น ถ้าเป็นตัวนางแต่ตัวสูงจะหาตัวพระที่มารำคู่ได้ยาก หรือเป็นตัวพระแต่ตัวเตี้ยก็หาคู่ได้ยากเช่นเดียวกัน แต่ถ้าผู้เรียนไม่ประสงค์ที่จะเปลี่ยนเมื่อถึงเวลาแสดงครูผู้สอนต้องหาบทบาทหรือให้เป็นตัวแสดงที่เหมาะสม เช่น ตัวพระที่มีรูปร่างเล็กก็ให้แสดงเป็นสินสมุทร กวางทอง หรือพลายชุมพล เป็นต้น ถ้าผู้เรียนที่เป็นตัวนางแต่รูปร่างใหญ่ก็ต้องให้รับบทบาทที่เป็นตัวนางใหญ่

2.3 วิธีการแต่งกายในการฝึกปฏิบัติ

การแต่งกายในการฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์ไทย เป็นการแต่งกายที่สืบทอดมาจากวังสวนกุหลาบ ผู้เรียนจะต้องบุ๋งโจงกระเบนสีแดงเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติท่ารำ และสืบทอดการแต่งกายที่มีมาแต่โบราณ ซึ่งมีหลากหลายวิธี เทคนิคในการบุ๋งดังนี้

ก่อนที่ครูจะสอนให้นักเรียนนุ่งโจงกระเบนจะต้องอธิบายถึงความสำคัญและเหตุผลในการที่ต้องนุ่งโจงกระเบนเสียก่อน

การนุ่งโจงกระเบนอาจให้ผู้เรียนฝึกนุ่งด้วยตัวเองหรือจับคู่แล้วช่วยกันนุ่งนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของครูผู้สอน ซึ่งมีประโยชน์แตกต่างกัน การให้ผู้เรียนนุ่งโจงกระเบนด้วยตัวเองจะทำให้ผู้เรียนนุ่งได้เหมาะกับสรีระของตนเอง ไม่ต้องนั่งรอเพื่อนมาคอยนุ่งให้ สำหรับการให้นักเรียนจับคู่นุ่งโจงกระเบนจะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือกัน โดยครูสาธิตและ บอกขั้นตอนในการนุ่ง ครูคอยดูวิธีการนุ่งของผู้เรียน

ขั้นตอนการนุ่งโจงกระเบน เริ่มต้นด้วยจับปลายผ้าสองข้างให้เท่ากัน ผู้เรียนต้องขยับร่างกายของตนเองให้อยู่กึ่งกลางของผ้า ใช้มือขยี้มจับผ้าบริเวณชายพกทั้งสองข้างขึ้นมาหนึ่งฝ่ามือ แล้วมัดปลายผ้าโดยใช้วิธีการมัดแบบเงื่อนตาย จากนั้นให้พับขอบผ้าด้านบนลงมาประมาณ 1 คืบ โดยพับด้านที่ตนถนัดแล้วม้วนผ้าลงจนถึงกึ่งหนึ่งของผ้า จากนั้นพับทบให้สุดปลายผ้าก่อนจะสอดลงที่ระหว่างขาแล้วดึงหางโจงขึ้นไปทางด้านหลังให้กระชับเหมาะกับสรีระของตนเอง การกระชับทำโดยให้ผู้เรียนเบาะขาแล้วดึงหางโจงขึ้น ขยับหางโจงเพื่อให้สามารถยืดหยุ่นได้ ต้องไม่ตึงเกินไปแล้วก็ไม่หย่อนเกินไป หลังจากนั้นก็คือการเก็บหางโจงกระเบน การเก็บหางโจงกระเบนต้องขึ้นอยู่กับความยาวของผ้า การเก็บหางโจงกระเบนจะพันหางโจงกระเบนรอบเข็มขัดหนึ่งครั้ง แล้วก็เอาหางที่เหลือวัดมาด้านหน้าเหน็บกับเข็มขัด แต่ถ้าผ้ายาวให้นักเรียนนำหางโจงกระเบนพันรอบเข็มขัดสัก 2 รอบ แล้วจึงนำมาพันรอบเอว เหน็บปลายกับเข็มขัดอีกครั้งหนึ่ง การนำปลายโจงกระเบนมาพันรอบเอวจะมีปัญหาผ้าแดงจะค้ำเอว ทำให้นั่งไม่ถนัด

ในการนุ่งจะมีปัญหานักเรียนตัวเล็กแต่ผ้าผืนใหญ่ ครูต้องหาวิธีแก้ไข เช่น ใช้วิธีการพับชายผ้า หรือถ้ากรณีผู้เรียนตัวเล็กให้ใช้วิธีตัดผ้าให้ผืนเล็กเหมาะกับสรีระ

การนุ่งโจงกระเบนมีทั้งการนุ่งแบบม้วนหางกระเบน และแบบพับหางกระเบน แต่วิธีการม้วนจะทำให้เจ็บกันเวลานั่ง การนุ่งไม่ควรนุ่งยาวจนเกินไป เมื่อนุ่งแล้วต้องคลุมเข้า และต้องไม่เก็นหน้าแข็ง การนุ่งผ้าของตัวพระจะต้องให้มีความยืดหยุ่นสูงเพราะเวลารำต้องกันเข้า และเมื่อโจงกระเบนหลวมขณะฝึกซ้อม ผู้เรียนควรนุ่งผ้าโจงใหม่ เพราะจะทำให้ผ้าโจงหลุด และถ้าผ้าโจงกระเบนหลวมจะทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการรำ

การนุ่งผ้าที่ไม่ทำให้ผ้าติดขา ก็คือ ในการม้วนหางโจงกระเบนจะไม่ม้วนไปสุดปลายผ้า จะเหลือช่วงล่างไว้พอประมาณ แล้วตัววัดไปด้านหลัง ก่อนจะคาดเข็มขัดจะใช้วิธีการยกผ้าบริเวณที่ผูกปมขึ้นก่อนรัดเข็มขัด

2.4 การนั่ง การกราบ การยืน การไหว้

การนั่ง การกราบ การยืน การไหว้ เป็นท่าที่ใช้สำหรับทำความเคารพทั้งต้นชั่วโมงหมดชั่วโมง และก่อนการส่งให้ไปพัก ซึ่งมีวิธีการดังนี้

2.4.1 การนั่ง

การนั่ง เป็นการฝึกเพื่อแยกบุคลิกภาพของผู้เรียนเพราะการนั่งของตัวพระและตัวนางจะมีลักษณะการนั่งที่แตกต่างกัน การนั่งของตัวนางจะต้องพับเท้าไปทางด้านขวา โดยใช้ขาขวาทับลงบนขาซ้าย การนั่งของตัวนาง เท้าจะต้องเรียง คือต้องให้เท้าที่ปิดมาด้านข้างนั้นเรียงกันสองข้าง

แล้วดันปลายเท้ามาข้างหน้า มีอวาทที่หน้าขาขวา สำหรับการนั่งของตัวพระจะต้องกันเข่าออก วางมือ ยาวข้างหนึ่ง สั้นข้างหนึ่ง ต่างจากตัวนางซึ่งจะวางมือที่หน้าขาขวาอย่างเดียว และตัวนางจะต้องนั่ง ทางด้านขวาของตัวพระเสมอ

การนั่ง เป็นการฝึกการทรงตัวอย่างหนึ่ง เวลานั่งต้องดันหลัง ดันเอว การ นั่งจะให้ท่าสวยและสง่างาม ออกจะต้องตั้ง หลังจะต้องตั้ง และหน้าต้องเซิด การนั่ง ออกกับหลังจะ สัมพันธ์กัน ถ้าดันอกหลังก็จะตั้งไปด้วย ไหล่จะต้องตั้งฉากกับพื้น โดยเกร็งกล้ามเนื้อช่วงกัน และต้อง ทรงตัวไม่ให้โน้มไปข้างหน้า ถ้าผู้เรียนที่นั่งน้ำหนักตัวไปข้างหน้ามากจนเกินไป จะทำให้ตัวโน้มไป ข้างหน้า แต่ถ้าผู้เรียนที่นั่งน้ำหนักไปข้างหลังมากจนเกินไป ตัวก็จะเอนไปด้านหลัง ทำให้ดูไม่สง่างาม ส่วนหน้าเซิดนั้นหมายถึงการเปิดปลายคาง

2.4.2 การกราบ

การกราบจะเป็นท่าต่อเนื่องจากการนั่ง เวลากราบผู้เรียนจะต้องนั่งในท่า พระ-นาง เวลากราบจะต้องหลบเข้าเล็กน้อยเพื่อไม่ให้เข่าชนค้ำหน้าท้องทำให้ก้มกราบไม่สะดวกและ ทำให้ทิศทางการกราบไม่ตรงตามเป้าหมาย การกราบต้องการทอดแขนและลำตัว ส่วนใหญ่จะทอด แขนซ้ายแล้วก็แขนขวาตาม นอกจากนั้นการกราบจะต้องดูที่ความเหมาะสมความสั้นยาวของร่างกาย ของแต่ละคน ครูต้องคอยจัดทำให้ผู้เรียนโดยดูให้เหมาะสมกับสัดส่วนของผู้เรียน และต้องแนะนำเรื่อง การถ่าหน้าหนักอีกด้วย

ขั้นตอนของการกราบเพื่อเลิกแถว การกราบจะต้องทอดแขนและต้องก้ม ศีรษะให้หน้าผากจรดกับนิ้วหัวแม่มือ เมื่อกราบเสร็จแล้วจะต้องคืนตัวขึ้นมา นั่งในท่านั่งท่าเดิมคือท่า พระ-นาง จากนั้นต้องลุกยืน จังหวะที่หนึ่งของการยืนคือ การนั่งบนส้นเท้า นั่งทับส้นเท้า มีอวาทอยู่ บนหน้าขา จังหวะที่สองให้ผู้เรียนตั้งเข่าขวาขึ้นพร้อมเอามือทั้งสองข้างมาประสานกันที่หน้าขาขวา จังหวะที่สาม ลุกขึ้นยืนให้เท้าชิดกัน ยกมือขึ้นพนมระหว่างอกแล้วก็ก้มศีรษะลงไหว้ จังหวะที่สี่เอามือ ลงแนบลำตัวแล้วค่อยเดินออกไป

ถ้าการกราบเพื่อเลิกชั้น ผู้เรียนที่เป็นตัวพระก่อนกราบจะต้องหลบเข้า จะ ไม่กราบค่อมหัวเข่า ต้องหลบเข้ามาให้พ้นแขน เวลากราบต้องให้หน้าผากจรดกับนิ้วหัวแม่มือ และ นิ้วหัวแม่มือต้องไม่ตั้ง

2.4.3 การยืน

ยืนของตัวนางใช้วิธีการเหลื่อมเท้าหรือประสมเท้า คือส้นเท้าหน้าจะต้องอยู่ กึ่งกลางของเท้าหลัง มือข้างหนึ่งจับวางที่หัวเข็มขัด ข้างหนึ่งทาบไว้ที่หน้าขา จะใช้มือข้างไหนเป็นมือ จับก็ได้ แต่ว่ามือข้างที่จับจะต้องเป็นข้างเดียวกับเท้าที่อยู่ คือมือกับเท้าจะต้องสัมพันธ์กัน มือที่ทาบไว้ ที่หน้าขาจะต้องเป็นมือข้างเดียวกันกับเท้าที่อยู่ข้างหน้า

การยืนก็ยังคงใช้ความสมดุลของร่างกาย ต้องตั้งเอว ตั้งไหล่และต้องใช้ วิธีการเอียงเข้าช่วย การกอดเอว เรียกอีกอย่างว่ากอดเกลียวข้าง

การเอียง จะเอียงข้างแขนตั้ง น้ำหนักตัวส่วนใหญ่จะไม่ลงไปที่เท้าหน้าแต่ จะลงไปที่เท้าหลังเป็นส่วนใหญ่ การเอียงจะเป็นการถ่วงน้ำหนักระหว่างเท้ากับไหล่

2.4.4 การไหว้

การไหว้เป็นการไหว้แบบปกติไม่มีลักษณะพิเศษแต่อย่างใด คือ ประนมมือขึ้นระหว่างอก แล้วก็ก้มศีรษะค้อมหลังพอประมาณ

2.5 การเตรียมความพร้อมของร่างกาย

ก่อนที่จะเริ่มการเรียนการสอนในแต่ละวันครูผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนตัดตนเสียก่อน การตัดตนนั้นจะเปรียบเหมือนการอบอุ่นร่างกายก่อนการเล่นกีฬา นอกจากนั้นยังช่วยให้นักเรียนเกิดความอดทนในการฝึกฝนอีกด้วย

ท่าตัดตนจะประกอบด้วยท่า ตัดมือ ตัดแขน ตัดขา ตัดหลัง การตัดตนนอกจากจะเป็นการอบอุ่นร่างกายให้กล้ามเนื้อได้ยืดหยุ่นแล้ว ยังช่วยเสริมให้ผู้เรียนมีท่วงท่าในการรำที่งดงามและดูสง่างาม เช่น ไม่รำก้มหน้า หลังไม่งอ และรำเปิดปลายคาง ท่าตัดตนอาจใช้ท่าโยคะมาผสมผสานกับทำนาฏศิลป์ ท่าตัดตนไม่มีท่าที่แน่นอนตายตัวแล้วแต่ครูจะนำท่าไหนมาใช้ในการตัดตน ครูควรให้ผู้เรียนนับ เช่น 1-10 หรือ 1-50 หรือ 1-100 เพื่อเป็นการฝึกจังหวะ

3. นาฏยศัพท์เบื้องต้น

นาฏยศัพท์เป็นคำเฉพาะที่ใช้กับการเรียนนาฏศิลป์ เป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนสามารถรำท่าต่าง ๆ ได้ เช่น การจับ การตั้งวง การเรียนนาฏยศัพท์จะช่วยให้ครูไม่ต้องอธิบายมากในขั้นตอนต่อเพลงและนาฏยศัพท์จะถูกแบ่งออกเป็นนาฏยศัพท์ของตัวพระและนาฏยศัพท์ของตัวนาง ในการฝึกนาฏยศัพท์ต้องดูสรีระของผู้เรียนซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีสรีระแตกต่างกัน ครูต้องคอยจับท่าให้เหมาะสมกับสรีระของผู้เรียนให้ดูสวยและสง่างาม

4. หลัก/เทคนิคการสอนปฏิบัติเพลงช้า-เพลงเร็ว

ในเรื่องของหลักและเทคนิคการสอน คือ เพลงช้า เพลงเร็วเป็นเพลงหน้าพาทย์เราก็ต้องสอนให้เด็กรู้จักในเรื่องของจังหวะหน้าทับเสียก่อน โดยฝึกร้องจังหวะหน้าทับเพลงช้า ---จะ/- โจง-จะ/-ทิง-โจง/---ทิง/ ถ้าเพลงเร็วจะเป็น ---ตุบ/-ทิง-ทิง/ พร้อมกับตบจังหวะไปด้วย เพลงช้าของทั้งพระและนางก็มีจังหวะแบบเดียวกัน พอหลังจากที่เด็กรู้จักฝึกร้องและตบจังหวะได้แล้ว ก็จะเริ่มต่อท่ารำโดยเริ่มมาจาก ขา มือ และ ศีรษะ เราจะสอนให้เด็กเรียนรู้ทีละท่า ประกอบกับการร้องจังหวะ เพื่อให้เด็กรู้ว่าท่านี้เราต้องรำกี่จังหวะ ก็ครั้งในหนึ่งท่า และครูผู้สอนจะต้องคอยดูว่าผู้เรียนสามารถรำได้หรือยัง เมื่อผู้เรียนรำได้แล้วก็จะให้รำทวนทำตั้งแต่แรก ส่วนผู้เรียนที่ยังไม่สามารถรำได้ ครูก็ต้องคอยแก้ไขทีละท่า การต่อท่ารำจะต้องดูความพร้อมของผู้เรียน ไม่สามารถกำหนดได้ว่าจะต่อท่าได้มากน้อยแค่ไหน เพราะเวลาต่อท่ารำเราต้องดูผู้เรียนว่าสามารถจำท่ารำได้หรือยัง ถ้ายังจำท่ารำไม่ได้ก็ไม่สามารถต่อท่าใหม่ได้แต่อาจกำหนดว่าในการเรียนเพลงช้าจะใช้เวลาเท่าไร เช่น 1 เดือน สำหรับการท่องเป็นทำนองเพลงจะท่องก็ต่อเมื่อต่อท่ารำจบ และผู้เรียนสามารถรำได้ถูกต้องแล้ว สุดท้ายจึงจะฝึกรำกับเทพบันทีกเสียง

เวลาต่อเพลงจะแยกผู้เรียน จะไม่ต่อท่ารำพร้อมกันเพราะ ท่ารำของตัวพระและตัวนางจะต่างกัน แต่เมื่อต่อท่ารำจบจึงนำมารำรวมกัน แต่ไม่ได้รำคู่กัน เวลาต่อเพลงครูผู้สอนจะต้องคอยจัดสัดส่วนและมาตรฐานของท่าให้กับผู้เรียน ให้เหมาะสมกับสรีระของผู้เรียนแต่ละคนซึ่งครูจะต้องใช้ประสบการณ์อย่างสูงในการจัดสัดส่วนให้กับผู้เรียน นอกจากนั้นจะต้องเน้นเรื่องการเอียงตัว การกด

ไหล การดันเอว การเปิดปลายคาง การใช้สายตาโดยให้ผู้เรียนมองไปข้างหน้า และการสอนควรเสริมในเรื่องลีลาของท่ารำเข้าไปด้วย เช่น การใช้หน้า สำหรับการดันเอว ขณะรำต้องให้ผู้เรียนจินตนาการว่ามีของวางอยู่บนกันตลอด เพราะฉะนั้นเวลาที่เข่าอ่อนกันลงของนั้นมันจะหล่นลงมา

กระบวนการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ครูจะใช้วิธีการสาธิต ดังนั้นเวลาสอนครูจะต้องรำอย่างเต็มที่เพราะผู้เรียนกำลังจดจำท่าทางที่ครูรำอยู่ และเวลาครูผู้สอนจะต่อท่ารำให้ผู้เรียน ครูจะอยู่หน้าห้องหันไปทางเดียวกับผู้เรียน แต่เมื่อผู้เรียนรำได้แล้ว พอเริ่มทบทวนครูจึงหันหน้าไปหาผู้เรียนและต้องเดินไปดูผู้เรียนทุกคน คอยจับท่ารำให้สวยงาม และให้กำลังใจผู้เรียน การดูแลและสัมผัสร่างกายของผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะเรียนมากขึ้น

ในเวลาที่ครูผู้สอนต่อท่ารำก็จะต่อรวมกันทั้งหมด แล้วค่อยมาแยกว่าใครได้หรือไม่ได้ แล้วค่อยมาจัดการฝึกทบทวนให้ใหม่ ครูต้องแสดงความสนใจผู้เรียนทุกคน ต้องใช้สายตาคอยมองผู้เรียนทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนจะรู้ได้รู้สึกว่าคุณกำลังมองและสนใจผู้เรียนตลอดเวลา หรือต้องคอยเดินไปพูดคุยกับกลุ่มที่รำไม่ได้ด้วยความห่วงใย ครูต้องคอยสร้างความมั่นใจให้ และอีกวิธีหนึ่งคือเวลาเราจะให้ผู้เรียนรำเรียงแถวหน้ากระดาน เมื่อผู้เรียนแถวหน้ารำได้ถูกต้องแล้ว ก็จะสลับเปลี่ยนให้ผู้เรียนแถวอื่นขึ้นมารำแถวหน้าบ้าง ทำอย่างนี้จนครบทุกแถว วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนที่รำไม่ได้ ๆ รำ หลายครั้ง เกิดความแม่นยำและไม่ต้องดูเพื่อนตลอดเวลา

5. การแก้ไขข้อบกพร่องในการรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

การแก้ไขข้อบกพร่องในการรำเพลงช้า-เพลงเร็วมีความสำคัญมากเพราะรำเพลงช้า-เพลงเร็วเป็นรากฐานของการรำชุดอื่น ๆ ถ้าผู้เรียนไม่ได้รับการแก้ไขข้อบกพร่อง จึงทำให้มีผลต่อการรำในชุดอื่น ๆ ดังนั้นครูผู้สอนต้องคอยดูท่ารำของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีข้อบกพร่องในท่าไหน ครูจะต้องเข้าไปจับที่นั่นให้ถูกต้องทันที ไม่ควรปล่อยทิ้งไว้เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเคยชินและจำทำที่ผิด ๆ ไป

การแก้ไขข้อบกพร่องนั้น เมื่อครูพบว่าผู้เรียนคนไหนมีข้อบกพร่องในท่ารำต้องแก้ไขทันที จะข้ามไปไม่ได้เพราะจะทำให้ผู้เรียนติดท่ารำที่ผิด ไม่ว่าจะเป็นการตั้งวง การก้าวเท้า การยกขา ซึ่งการแก้ไขท่ารำต้องแก้ไขให้ได้ตามมาตรฐานสัดส่วนของท่ารำและต้องเหมาะสมกับสรีระของผู้เรียนแต่ละคนอีกด้วย

การแก้ไขท่ารำที่บกพร่องของผู้เรียนนั้น ครูผู้สอนแต่ละคนจะใช้วิธีแตกต่างกัน เช่น ครูผู้สอนเข้าไปช่วยจับท่ารำให้ถูกต้อง นอกจากนั้นยังใช้วิธีการบันทึกข้อเสียต่าง ๆ ของผู้เรียนแต่ละคน แล้วครูก็คอยแก้ไขตามที่จดบันทึกไว้ ผู้เรียนแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ครูก็ต้องสังเกตและใช้วิธีการสอนให้เหมาะกับเด็กแต่ละคน ผู้เรียนแต่ละคนจะรู้ข้อบกพร่องของตัวเอง เมื่อผู้เรียนรำท่าไม่ถูกต้องครูต้องคอยเตือนคอยเรียกชื่อ จะทำให้ผู้เรียนระวังในท่ารำนั้น หรือใช้วิธีการจ้องมองไปที่ผู้เรียนก็จะเป็นวิธีการเตือนผู้เรียนได้เช่นเดียวกัน หรือเรียกผู้เรียนที่มีท่ารำบกพร่องมาแก้ไขในช่วงที่ผู้เรียนคนอื่นพักเป็นรายบุคคล โดยให้มาปฏิบัติท่านั้นค้างไว้ แล้วนับ 1-50 หรือ 1-100 หรืออาจใช้วิธีการตั้งชื่อผู้เรียนตามข้อบกพร่องนั้นๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้แรกระวังข้อบกพร่องของตนเองมากขึ้น

การแก้ไขข้อบกพร่องของท่ารำ การใช้คำที่เข้าใจง่ายในการสื่อสารกับนักเรียนเป็นเทคนิคอย่างหนึ่ง เพื่อนักเรียนมีความเข้าใจง่ายขึ้น และผู้สอนควรมีการสาธิตเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนดูเพื่อความชัดเจนในท่ารำ

6. หลัก/เทคนิคในการวัดผล ประเมินผล

การวัดผลประเมินผลควรทำทุกวัน โดยประเมินจากปฏิภาณไหวพริบในขณะที่เรียน ความถูกต้องของทำร่ำ กระบวนทำร่ำ (การเชื่อมท่า) การแก้ไขปัญหา การร้องเพลง การเคาะจังหวะ เป็นต้น

สำหรับน้ำหนักคะแนนจะใช้วิธีสอบเก็บคะแนน 80 คะแนน สอบปลายภาค 20 คะแนน ไม่ควรวัดผลเฉพาะปลายภาคอย่างเดียว เพราะเวลาสอบผู้เรียนมักจะตื่นเต้นจนรำคิด ทำให้ไม่เห็นผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียนอย่างแท้จริง หรือบางครั้งผู้เรียนไม่จำทำร่ำ อาจใช้วิธีการสอบเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกซ้อมทำร่ำ

เกณฑ์การประเมินในการวัดผลของครูแต่ละคนไม่เหมือนกัน เช่น 100 คะแนนจะแบ่งเป็น ความถูกต้อง 20 คะแนน จังหวะ 20 คะแนน สัดส่วนทำร่ำ 20 คะแนน ลีลาการเคลื่อนไหว ปฏิภาณไหวพริบ 20 คะแนน ความสวยงามของทำร่ำ 20 คะแนน

วิธีการวัดผลของครูแต่ละคนจะแตกต่างกัน เช่น ใช้วิธีการสอบ 4 ทิศ ให้ผู้เรียนจับฉลากว่าจะได้สอบทิศไหน หรืออาจสอบคนเดียว และการสอบอาจสอบแยกตัวพระตัวนางหรือสอบคู่ การสอบทิศครูอาจใช้เด็กก่อน เด็กเก่งสอบด้วยกัน เด็กเก่ง 1 คน เด็กอ่อน 3 คน หรืออาจแบ่งสอบเป็นท่าหรือเป็นท่อน เมื่อสอบเสร็จครูต้องบอกข้อผิดพลาดให้ผู้เรียนได้รับทราบเพื่อนำไปแก้ไข

นอกจากสอบทำร่ำแล้ว ควรวัดและประเมินในเรื่องคุณลักษณะของผู้เรียน เช่น ความเป็นมิตร การมีระเบียบวินัย การตรงเวลา และประเมินจากชิ้นงาน เช่น สมุดจดทำร่ำที่ผู้เรียนต้องจดบันทึกด้วยตัวเองไม่ลอกจากเพื่อน จดเองตามความเข้าใจสามารถทำได้ตามที่จดบันทึก และถูกตามนาฏยศัพท์ ซึ่งทั้งนี้ครูต้องแนะนำวิธีการบันทึกทำร่ำให้แก่ผู้เรียน

กิจกรรมเสนอแนะ

ในการจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ได้รวบรวมองค์ความรู้ที่ใช้ในการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็วไว้จนครบทุกด้าน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนสาขานาฏศิลป์ไทยเป็นอย่างมาก และเนื่องจากในจังหวัดสุโขทัยมีโรงเรียนที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนในด้านนาฏศิลป์ไทย จึงควรมีการเผยแพร่การจัดการความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว พร้อมคู่มือการสอนให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดสุโขทัยได้นำไปใช้ เพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนต่าง ๆ มีแนวทางในการสอนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

องค์ความรู้ในด้านการเรียนการสอนทางด้านนาฏศิลป์ ดนตรี เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ของแต่ละคน ดังนั้นจึงควรมีการจัดการความรู้ในด้านการสอนที่เป็นเทคนิคของการแสดงชุดต่าง ๆ อีก เพื่อเป็นคลังความรู้เผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือผู้สนใจได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ต่อศิลปวัฒนธรรมของชาติไทย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แผนการจัดการความรู้

แผนการจัดการความรู้วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

การจัดการความรู้โดยทั่วไปหมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่กระจัดกระจายในบุคคลหรือเอกสารขององค์กรมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และนำมาพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น กิจกรรมที่สำคัญที่สุดคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการค้นหาคน หรือกลุ่มคนที่ประสบความสำเร็จในเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยนำเรื่องราวความสำเร็จของแต่ละบุคคล บันทึกเป็นประเด็นความรู้ และสังเคราะห์เป็น “แก่นความรู้” (Core Competence) เพื่อนำไปพัฒนาด้านวิชาการและการบริหารในหน่วยงานของตนต่อไป (วิจารณ์ พานิช, ออนไลน์: <http://www.gotoknow.org/blogs/posts/94>)

องค์ความรู้เป็นกระบวนการ (Process) ที่ดำเนินการร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานย่อยขององค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นกว่าเดิม

รูปแบบการจัดการองค์ความรู้โดยปกติจะถูกจัดให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและประสงค์ที่จะได้ผลลัพธ์เฉพาะด้าน เช่น เพื่อแบ่งปันภูมิปัญญา, เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน, เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน, หรือเพื่อเพิ่มระดับนวัตกรรมให้สูงขึ้น (<http://th.wikipedia.org>)

จากความสำคัญของการจัดการความรู้ วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัยจึงจัดให้มีงานจัดการความรู้ในโครงสร้างการบริหารงานของวิทยาลัย เพื่อให้มีคณะทำงานที่คอยดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ ขับเคลื่อนให้วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัยไปสู่พันธกิจที่ได้ตั้งไว้

วิสัยทัศน์

“วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และคีตศิลป์ ที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับท้องถิ่นและระดับชาติ”

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และคีตศิลป์ ระดับพื้นฐานวิชาชีพถึงวิชาชีพชั้นสูง ที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับระดับชาติและนานาชาติ
2. สร้างงานวิจัย งานสร้างสรรค์ นวัตกรรม ที่เป็นองค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี อย่างมีคุณค่าแก่สังคม
3. เป็นศูนย์กลางการบริการวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี
4. อนุรักษ์ พัฒนา สืบสาน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี
5. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและพัฒนาองค์กรเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

ยุทธศาสตร์

1. พัฒนาการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และคีตศิลป์ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ
2. ส่งเสริม สนับสนุน การสร้างงานวิจัย งานสร้างสรรค์ นวัตกรรม องค์ความรู้ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ
3. ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาการบริการทางวิชาการศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี แก่ชุมชนและสังคม
4. ส่งเสริม สนับสนุน การอนุรักษ์ พัฒนา สืบสานและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดนตรี
5. พัฒนาการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

นโยบายการจัดการความรู้

1. ส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรเกี่ยวกับคุณค่าความรู้ที่บุคลากรและวิทยาลัยมีให้สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. สร้างวัฒนธรรมของวิทยาลัยที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคลากรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง
3. พัฒนาและส่งเสริมระบบการจัดการความรู้ เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ต่างๆ ของบุคคลและวิทยาลัย และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างและใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานงาน โดยมุ่งหวังให้บุคลากรเกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและส่งเสริมความสำเร็จตามพันธกิจ ของวิทยาลัยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
5. สนับสนุนให้บุคลากร หรือหน่วยงานภายในที่รับผิดชอบการจัดการความรู้ ดำเนินการจัดเก็บความรู้ในแต่ละปีงบประมาณ ให้ครอบคลุมพันธกิจของวิทยาลัย เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านสายสนับสนุนและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

สำเนาฉบับ

ประกาศวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

เรื่อง นโยบายการจัดการความรู้ (Knowledge Management)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ มาตรา ๑๑ “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มี
ลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้
ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมต่อสถานการณ์
รวมทั้ง ต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการใน
สังกัดให้เป็นบุคลากร ที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน”

วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จึงขอกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการความรู้ความ
(Knowledge Management) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ ดังนี้

๑.ส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรเกี่ยวกับคุณค่าความรู้ที่บุคลากรและ
วิทยาลัยมีให้สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.สร้างวัฒนธรรมของวิทยาลัยที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ระหว่าง
บุคลากรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

๓.พัฒนาและส่งเสริมระบบการจัดการความรู้ เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงความรู้ต่างๆ ของ
บุคคลและวิทยาลัย และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างและใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน โดยมุ่งหวังให้
บุคลากรเกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานและส่งผลความสำเร็จตามพันธกิจ
ของวิทยาลัยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๕.สนับสนุนให้บุคลากร หรือหน่วยงานภายในที่รับผิดชอบการจัดการความรู้
ดำเนินการจัดเก็บความรู้ในแต่ละปีงบประมาณ ให้ครอบคลุมพันธกิจของวิทยาลัย เช่น ด้านการจัดการเรียน
การสอน ด้านการวิจัย ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

จึงขอประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๘

(นายสุรพล ยงค์เจาะ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

แผนการจัดการความรู้ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
ตารางกิจกรรมและระยะเวลาดำเนินการ

ลำดับที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินการ														
			2558						2559								
			ต.ค	พ.ย	ธ.ค	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค	ส.ค	ก.ย			
1	ประชุมงานจัดการความรู้เพื่อวางแผนงานดำเนินงาน	นางเกษร เอ็มโอด															
2	แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้	ผู้อำนวยการ															
3	จัดประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดการความรู้	นางเกษร เอ็มโอด															
4	จัดประชุมคณะกรรมการจัดการความรู้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงขอบเขตความรู้	Cko															
5	จัดทำแผนการจัดการความรู้	คณะกรรมการ															
6	เขียนโครงการจัดการความรู้วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยเสนอต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย	คณะกรรมการ															
7	ดำเนินงานตามโครงการจัดการความรู้	คณะกรรมการ															
8	ติดตามประเมินผลแผนการจัดการความรู้	Cko															

ภาคผนวก ข
ภาพกิจกรรม

คณะกรรมการอนุกรรมการการจัดทำ Knowledge Mapping

ผู้อำนวยการมาเป็นประธานเปิดการประชุม

คณะกรรมการการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอน
เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

คณะกรรมการการจัดการความรู้ของวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยแจ้งแนวทางในการดำเนินงาน

คณะอนุกรรมการสานิตนาฎยศัพท์

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกสถานที่

คณะกรรมการการจัดการความรู้ร่วมกันบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวการรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

บันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวการรำเพลงช้า-เพลงเร็ว

คณะอนุกรรมการที่เป็นผู้สาคิการำเพลงช้า-เพลงเร็ว

คณะอนุกรรมการร่วมกันกลั่นกรองความรู้

กิจกรรม km day

บุคลากรร่วมกันซักถาม เสนอแนะ

ภาคผนวก ค
Tacit Knowledge ในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ครั้งที่ 1

รอบที่ 1

นางลออ น้อยวงศ์

ความสำคัญของการเรียนเพลงช้าเพลงเร็วหรือ ในความคิดของพี่คือ ถ้าเราจะรำเพลงอะไรก็แล้วแต่เราจะต้องรำเพลงช้าเพลงเร็วให้เป็นก่อนเนาะ เพราะเพลงช้าเพลงเร็วมันก็เป็นเบื้องต้นของการรำชุดอื่นๆ เพราะว่าในท่ารำของเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ย แม้เวลาเราจะคิดท่ารำสร้างสรรค์หรือคิดชุดอะไรก็แล้วแต่ ในท่ารำของเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ยจะเป็นท่าเชื่อม ท่าเชื่อมในการรำต่างๆ การเรียนนาฏศิลป์ไม่ว่าจะโขนพระ นาง ละครพระ ละครนาง ต้องรำเพลงช้าเพลงเร็ว เพราะมันมีความสำคัญ ถ้ามามันมีความสำคัญกับเด็กยังไง มันมีความสำคัญก็คือ คำเรียกว่าอะไรอะ พื้นฐาน เหมือนกับบอณาโตมีร่างกายของเรา ส่วนต่าง ๆ ร่างกายของเรามันจะได้เหมือนกับว่าจัดระเบียบของร่างกายได้ ตั้งแต่ทำนอง ค่อยลุกขึ้นยืน การก้าวข้าง ก้าวหน้า การถอยน้ำหนัก เราจะถอยน้ำหนักไปตรงไหน อะไรอย่างนี้ ถ้าเรารำเพลงช้าเพลงเร็วไม่ได้ รำไม่เป็นเนี่ยเพลงอื่นๆ มันก็จะลำบากนะคะ เราจะสังเกตโรงเรียนอื่นๆ ที่เค้าต่อท่ารำรำไม่สวย เพราะเค้าไม่ได้ต่อพื้นฐานพวกนี้มาก่อน ไม่ได้เรียนพื้นฐานเพลงช้าเพลงเร็วมันถึงรำไม่สวย ถ้ามามันเค้าก้าวข้างก้าวหน้าเป็นไหม เป็น การตั้งวงเค้าก็ตั้งแบบเราเนี่ยแหละ วงบน วงกลาง วงล่าง แต่เค้าไม่ได้เรียนมาเค้าก็เลยไม่รู้ ก็เลยรำไม่สวย ในความคิดของพี่ พี่คิดว่าเป็นอย่างนั้น แต่ก่อนอื่นถ้าเราจะรำเพลงเร็วเราก็ต้องรำเพลงช้าเป็นก่อน เพราะท่ารำเพลงเร็วมันก็จะคือเพลงช้านั้นแหละ แต่จังหวะเพลงเร็วมันก็คือ มันจะเคลื่อนไหวอีกส่วนหนึ่งของร่างกาย มันก็จะเร็วขึ้น ในความคิดของพี่นะคะ

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

ถ้าพูดถึงความสัมพันธ์ของเพลงช้าเพลงเร็วเนอะ ในส่วนของที่ได้มีประสบการณ์ในด้านการสอนเนี่ย มองว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะว่าเป็นเพลงที่ศิลปินทุกคนหรือว่าคนที่เรียนด้านนาฏศิลป์ทุกคนเนี่ยจะต้องเริ่มเรียนด้วยเพลงนี้ มันเหมือนเป็นจารีตไปเลยว่า ถ้าจะฝึกเพลงนี้ก็ต้องเป็นเพลงแรก เนื่องจากว่า เพลงช้าเพลงเร็วเป็นเพลงที่ใช้ฝึกหัดเบื้องต้นเป็นขั้นตอนแรกเพื่อที่จะใช้ฝึกระเบียบแบบแผนของผู้เรียนทางด้านนาฏศิลป์โดยตรงนะคะ เพราะว่ามันจะเริ่มจากทำนอง ทำยืนโดยตรงนะ คะ แล้วก็ในเรื่องของการจัดสัดส่วนท่ารำของตัวเองเนอะ ในเรื่องของรูปทรง การจัดสัดส่วนมือ สัดส่วนเท้า แล้วก็ความสัมพันธ์ของอวัยวะ ซึ่งในเรื่องของการเรียนนาฏศิลป์เนี่ย มันเป็นศาสตร์ของการเคลื่อนไหว ตั้งแต่หัวจรดเท้า เพลงช้าเพลงเร็วก็จะเริ่มท่าเบสิกเบื้องต้นจากแค่ การใช้มือ ใช้ขา แล้วก็ค่อยๆ ไล่ระดับความยากขึ้นมา จนมีความสัมพันธ์กันตั้งแต่หัวจรดเท้า ซึ่งสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการทำท่าเชื่อม หรือว่าสร้างสรรค์ท่ารำในโอกาสต่อไปได้ ส่วนเพลงเร็วก็เป็นอีกเพลงหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเพราะว่า ทักษะของการใช้ท่าของเพลงช้ากับเพลงเร็วมีความแตกต่างกัน ส่วนในเรื่องของเพลงเร็วก็จะเน้นในเรื่องของการใช้เท้า ใช้หัว ใช้ไหล่ แล้วก็ใช้ตัวมากขึ้น ซึ่งถามว่าเวลาที่ผู้เรียนนาฏศิลป์ได้ฝึกท่ารำทั้งสองเพลงนี้ไปแล้วเพลงช้าเพลงเร็ว ก็เรียกว่าจะมีพื้นฐานที่แน่นพอสมควรในเรื่องของการที่จะฝึกทำอื่นต่อไป เพราะว่าพื้นฐานที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะสามารถฝึกลีลาแล้วก็ทักษะความคล่องแคล่วในการจัดสัดส่วนของตัวเองเนี่ย ได้ด้วยตัวเอง เนื่องจากว่า พอได้ทำไปแล้วเนี่ยเด็กสามารถที่จะดู แล้วก็เลียนแบบจากครู แล้วก็นำไปจัดสัดส่วนท่ารำของตัวเองได้ด้วยตัวเอง สามารถวิเคราะห์ท่ารำแล้วก็หน้าทับดนตรี ซึ่งการฝึกเนี่ยมันจะเริ่มทั้งร้องโดยใช้หน้าทับ จะ โจน จะ แล้วก็มาไล่ทำนองดนตรี แล้วก็เข้าดนตรี

นายฤทธิชัย ฝิงนาค

ความสำคัญของการเรียนเพลงช้าเพลงเร็วในระดับมัธยม จริงๆ แล้วเป็นตัวโยนยักซ์ในระดับมัธยม แต่ว่ามันก็ถือว่ามีการฝึกเหมือนกัน เพราะว่าในด้านของละครมันก็จะมีการเรียนในเรื่องของเพลงช้าเพลงเร็วเป็นหลักนะครับ ซึ่งในส่วนของตัวเองก็ตัวลิงเนี่ย ก็จะเรียนแม่ท่า เป็นท่าหลักนะครับ แล้วก็เป็นที่พื้นฐานในการฝึกนะครับ ซึ่งตรงนี้ก็มีความเกี่ยวข้องกันทั้งในด้านเพลงช้าเพลงเร็ว แล้วก็แม่ท่าไม่ว่าจะเป็นยักซ์ ลิง เนี่ย ก็เป็นการฝึกเพื่อวางรากฐานการปูพื้นที่ยึดของนักเรียนทางด้านนาฏศิลป์นะครับ เพราะว่าในการเรียนทางด้านนาฏศิลป์เนี่ย ผู้เรียนจะต้องมีความชำนาญแล้วก็มีความคล่องตัวในทักษะพื้นฐานมาเป็นอย่างดีนะครับ เพลงช้าเพลงเร็วเนี่ยก็จะคล้ายๆ กับการฝึกแม่ท่าของยักซ์ ก็คือเราต้องการเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการปฏิบัติขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นการนั่ง การยืน การทรงตัว การยกเท้า การใช้อวัยวะต่างๆ ในการปฏิบัติท่ารำ และที่สำคัญก็คือ การใช้ทิศทางในการรำนะครับ ซึ่งแม่ท่ากับเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ย จะมีการปฏิบัติที่ใกล้เคียงกัน ก็คือ มีการรำในทิศต่างๆ มีการรำในท่าต่างๆ ที่ใกล้เคียงกัน แต่ว่าในส่วนของตัวเองและตัวลิงเนี่ยก็จะเน้นไปที่ท่าทางของโยนมากกว่านะครับ ซึ่งตรงนี้ก็จะต้องมองว่ามันเป็นจุดที่สำคัญในการเรียน ถ้าเกิดจะประสบความสำเร็จในอนาคตได้ พื้นฐานตรงนี้ก็จะเป็นสิ่งสำคัญนะครับ เพลงช้าเพลงเร็วหรือว่าแม่ท่า ก็เปรียบเสมือนรากฐานที่สำคัญนะครับ เหมือนโครงสร้างของตึกก็ต้องมีรากฐานที่ยึดแน่นแล้วก็แน่นหนา เพราะฉะนั้นการเรียน การให้ความสำคัญของการเรียนเพลงช้าเพลงเร็วหรือว่าแม่ท่าเนี่ยก็เป็นสิ่งสำคัญที่ศิลปินจะต้องปฏิบัติอย่างดีนะครับ

นางนิรมล หาญทองกุล

สำหรับพี่ที่มีความเห็นที่ไปทางเดียวกันจริงๆ แล้วประสบการณ์ที่ตัวเองได้เริ่มฝึกเพลงช้าตั้งแต่เริ่มเรียน คือก่อนนะ ต้องเล่าให้ฟังก่อนว่าตัวเองมีประสบการณ์ในเรื่องของการแสดงตั้งแต่ก่อนเข้านาฏศิลป์คือมัธยม ตอนนั้น คุณครูก็สอนให้เรารำเป็นเพลงๆ ไปเลยแล้วออกจากไปเลย ณ เวลานั้นอะ กับการรำมีความรู้สึกว่ามันไม่มั่นคงในเรื่องของการทำท่าสักเท่าไรเอาแค่จำแล้วออกไป คนดูเค้าก็ยอมรับเราในระดับหนึ่ง ซึ่งเราไม่ใช่เด็กนาฏศิลป์คือยังไม่ได้การันตี แต่พอเราเข้ามาเรียนนาฏศิลป์ พอเราเริ่มมาจากเพลงช้าอะ มีความรู้สึก ว่าแต่ละท่าๆ ที่ครูฝึกให้อะ ให้เวลากับเรามากในเรื่องของการที่เราจะทรงตัว ในเรื่องของการที่เราจะแบบว่า วางแขน วางมือ วางวง วางเท้า อะไรให้มันได้ระดับ ตามนาฏยศัพท์ที่ควรจะเป็น คือเป็นมาตรฐาน ที่นี้ประโยชน์ของการฝึกเพลงช้าเพลงเร็วเท่าที่ได้เรียนหลักมาด้วยแล้วได้สัมผัสเอง แล้วก็ได้อธิบาย เห็นประโยชน์ของมันในเรื่องของ แล้วมองเห็นถึงภูมิปัญญาของครูเก่าๆ ที่ว่า ในการฝึกเพลงช้าเพลงเร็ว ถ้าเทียบได้มันเหมือนแม่ท่าของโยน แต่ของละครเนี่ย ประกอบเอาจังหวะหน้าทับของดนตรี ซึ่งต่างกันระหว่างเพลงช้ากับเพลงเร็ว อย่างเพลงช้าเนี่ย มันเหมือนเข้าทฤษฎีจากง่ายไปหายากอะ คือเริ่มทำเพลงช้าทั้งหมดอะ มันเป็นเรื่องที่ค่อยๆ เป็นค่อยๆ ไป แล้วจังหวะของเพลงช้าอะ คือทิมมิ่งของจังหวะอะมันจะช้า การที่เด็กและคนฝึกใหม่ๆ จะเริ่มฝึกอะ ค่อยๆ ลากขามา ค่อยๆ ทำไปที่ละอย่างๆ จนได้ที่ แล้วถึงจะไปถึงเพลงเร็วซึ่งมันจะต้องใช้อวัยวะอื่นๆ อย่างถ้าเป็นเพลงช้าจะเป็นทำนองๆ แน่นๆ ไปช้าๆ ลงเป็นทำนอง แต่ทำเพลงเร็วมันจะเริ่มมีการเคลื่อนไหวที่เร็วขึ้น มันจะเริ่มมีการยกเอียงช่วงของเอว ช่วงของกล้ามเนื้อต่างๆ จริงๆ แล้วมันก็คือการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ การทรงตัว แล้วก็มันฝึกตรงนี้นั้นเกิดทักษะ จากช้าแล้วก็ไปเร็ว แล้วเพิ่มความยากของทำนองด้วยการยกเอียงเอวบ้างไหล่บ้าง ใช้หน้าใช้เท้าที่มันมีจังหวะที่เร็วขึ้น อันนี้เราถือว่า

เป็นพื้นฐานเป็นแม่ท่าจริงๆ ในการที่เราจะไปรำเพลงอื่นๆ สำหรับพี่ที่ว่ามันสำคัญอย่างมาก มากๆ อะ เพราะว่าเจอกับตัวเองมาแล้ว แล้วก็ไม่เคยลืมตรงนั้นเลย

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

เพลงช้าถ้าให้หนูเปรียบกับภาษาไทยก็เหมือนเราฝึกหัด ก ไก่ ถึง ฮ นกฮูก หัดเขียน คือ มันไม่รู้หรือกว่าอนาคตจะเป็นยังไงแต่รู้ว่า 44 พยัญชนะไทยเขียนแบบนี้ นั่นคือเพลงช้า สำหรับเพลงเร็วเนี่ยมันเริ่มมาผสมอย่างเช่น เอาสระอะ สระอามาประกอบ แต่ก็ยังไม่รู้อีกว่าประกอบแล้วมันจะกลายเป็นอะไร แล้วสุดท้ายถ้าเราเขียนได้ เราสามารถอ่านได้มันก็จะไปเป็นเพลงต่อไป นั่นก็เหมือนกับว่ามันเป็นการวางพื้นฐาน ถ้าเราทำได้ทั้งหมด ทำเขียนทำผสมอะไรได้เนี่ย มันก็กลายเป็น ไปรำเพลงไหนมันก็ได้หมด แล้วก็อีกส่วนหนึ่งที่มันคิดว่าเพลงช้าเพลงเร็วสำคัญที่สุดของเด็กที่เรียนนาฏศิลป์ก็คือมันเป็นการจัดระเบียบของร่างกาย ตั้งแต่ศีรษะจนถึงเท้า ทุกส่วนของร่างกายถูกจัดระเบียบให้มันเป็นระบบตั้งแต่เพลงช้า อย่างเช่น การนั่ง การเคลื่อนไหวในท่าที่ก้าวขึ้นหน้า ถอยลงหลังไปด้านหลัง การยกเท้า การกระดก การประะ ทุกอย่างมันจะเป็นกระบวนการอยู่ในเพลงช้าทั้งหมด แล้วก็อย่างที่ฤทธิพิฑูก็คือ การเคลื่อนไหวไปในทางทิศทาง อย่างเช่น จากซ้ายไปขวา จากขวาไปด้านหลัง กลับมาด้านหน้าอะไรอย่างนี้นะคะ มันจะเป็นการเคลื่อนไหวที่เป็นพื้นฐานของเด็กทุกคน แล้วก็ การฝึกเพลงช้าเพลงเร็วซึ่งเป็นเพลงที่มีขนาดยาว ยาวมากๆ จะเป็นการฝึกความจำ ฝึกมันสมองของเด็กคือ คนที่ฝึกเพลงนี้จะเป็นคนที่ใช้ทักษะทางด้านร่างกาย ด้านความจำด้วย เพราะฉะนั้นเด็กที่ไม่มีพื้นฐานมาเลย เหมือนผ้าสีขาวผืนหนึ่ง แล้วถูกแต่งแต้มไปด้วยสีสันต่างๆ เนี่ย เปรียบเสมือนกับการที่เริ่มต้นในความจำ หน่วยความจำเค้าจะต้องเหมะโมรีใส่ทุกสิ่งทุกอย่างมันลงไปเนี่ย ก็คือเป็นการฝึกความจำ กระบวนการจำเพลงยาวๆ ยาวๆ แล้วก็เด็กไม่เคยเห็นมาก่อนเนี่ย ถ้าเด็กผ่านตรงนี้ได้แสดงว่าในสิ่งที่จำยากกว่านี้เค้าจะชำนาญมากขึ้น

ว่าที่ร้อยเอกบัณฑิต สุขภักดิ์

ความสำคัญของการเรียนเพลงช้าเพลงเร็ว ในเรื่องหัวข้อเทคนิคการสอน ในความคิดของผมเองเนี่ยที่มีประสบการณ์ในด้านการสอนเพลงช้าเพลงเร็ว เพราะว่าเป็นโน้ตพระอยู่แล้วขั้นแรกเนี่ย ก่อนอื่นจะต้องให้เด็กรู้ในเรื่องของประวัติความเป็นมาก่อน เพราะว่า หนึ่งเด็กจะได้เข้าใจว่าบทบาทของการรำเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ย มีความสำคัญก็คือ การเดินทางของครุพระ ครุนาง เขาจะได้อรรถรสที่เขาควรจะทำอย่างไร ความคิดเค้าควรเป็นอย่างไร มันจะได้ได้อารมณ์ของการแสดงด้วย เมื่อทราบประวัติแล้วการรำเพลงช้าเนี่ยมันมีประโยชน์มากคือ มันได้เทคนิคในการเชื่อมต่อ เพราะว่าการเชื่อมต่อแต่ละท่าในเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ยมันจะเป็นการสร้างพื้นฐานให้เด็กเอาไปต่อเพลงทำอื่นๆ ได้อย่างสบายเลยนะครั้บเค้าเรียกว่าเป็นแนวทางในการสัมพันธ์ท่ารำ จากท่าที่หนึ่ง ไปท่าที่สองที่สามเนี่ยเค้าจะมีเบสิคของค่านี้นะ ทำนี่นะ เป็นท่ารำมือเดียว รำสองมือ เค้าจะไปมือก่อนแล้วไปเท้า เท้าเดียว จากนั้นมามีมือสองมือเท้าด้วย เนี่ยนะครั้บเป็นเทคนิคจากการเคลื่อนจากง่ายไปหายาก เพราะฉะนั้นเทคนิคตรงนี้เราต้องพยายามชี้แนะให้เด็กรู้เป็นขั้นตอนเด็กจะได้ ได้ความคิด เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เป็นขั้นตอนๆ นี้แหละเป็นเทคนิคการสอน พอเด็กได้คิด เค้าก็ได้สมาธิด้วย ได้สมาธิเนี่ยเค้าจะสามารถที่จะเดินตามเรา ได้ตลอด ไม่คิดออกนอกเรื่องไป ถ้าเกิดเราสอนเค้าจ้เค้าบ่อยๆ ในเรื่องของการเรียนเพลงช้า โดยใช้ขั้นตอนต่างๆ เรียงลำดับตามง่ายไปหายาก เมื่อเด็กสามารถที่จะเชื่อมต่อได้แล้ว เค้าก็จะสามารถที่จะ

บอกว่า ทำนั้นนะ สามารถที่จะไปต่อเทคนิคอื่นๆ ได้อีกเยอะ ในเทคนิคในการแสดงรำต่างๆ ได้อีกเมื่อเด็ก
เค้าเข้าใจว่าได้เทคนิคตรงนี้แล้วเค้าก็จะจำ เค้าจำปุ๊บเค้าก็จะสามารถที่จะจำท่ารำได้

นางวัลยา สุขภักดิ์

อันนี้พูดหัวข้อ ความสำคัญของการเรียนเพลงช้าเพลงเร็ว คือ สำหรับพี่น้อง พี่ที่เคยสอนทั้งเด็กที่เป็นพื้นฐานก็คือเริ่มต่อตั้งแต่เพลงช้าเพลงเร็วก่อน ก่อนที่จะต่อเพลงอื่น เปรียบเทียบกับเด็กที่ต่อรำเพลงนั้นไปเลย อย่างเช่นว่า ต่อรำเทพบันเทิงให้เด็กโดยไม่ได้หัดเพลงช้าเพลงเร็วก่อนนะ จะสอนได้ยากมากเลย คือว่า ความสำคัญของเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ย มันมีท่าที่ครูเค้าได้เรียบเรียงไว้เนี่ย มันมีท่าทุกท่าที่เป็นพื้นฐานของการฝึกรำในเพลงอื่น คือครูเค้าก็เอาไม่ว่าจะเป็นลักคอง ไม่ว่าจะเป็นย่าเท้า ไม่ว่าจะเป็นฉายเท้า ไม่ว่าจะเป็นถัดเท้า ในเพลงเร็วอะนะ แล้วก็ไม่ว่าจะเป็นการกรล่อมหน้า ไม่ว่าจะเป็นการจับ ตั้งวง ยกเท้า กระดกเท้า มีทุกท่าอะนะ มีทุกท่ารวบรวมอยู่ ก็คือเหมือนว่าเป็นการเรียนที่ยากมาก ในการสอน แต่เราสอนเราต่อทีละนิด แต่พอเด็กรำเพลงช้าเพลงเร็วได้แล้วเนี่ยเค้าจะไปหัดสืบเนื่องในเพลงอื่นได้ง่ายมากเลยนะ สังเกตได้จากที่เราสอนเด็กโดย เราอาจจะต่อเพลงเทพบันเทิงโดยไม่ได้ต่อเพลงช้ามาก่อน เด็กนี้จะหัดได้ยากมากกว่า แล้วเวลาร่ายยกเท้าหรือกระดกเท้าก็จะไม่ได้มาตรฐาน เพราะว่าเค้าไม่ได้ผ่านการต่อเพลงช้าเพลงเร็ว ฉะนั้นยังไงก็แล้วแต่ ขอให้ได้ต่อเพลงช้าเพลงเร็วสักนิดนึง อย่างตติก็ยังดี ก่อนที่จะต่อเพลงระบำต่างๆ คือความสำคัญของเพลงช้าเพลงเร็วก็คือ มีความสำคัญมากนะ แล้วก่อนจะต่อเพลงเนี่ย คือสำหรับพี่น้อง ต้องฝึกการก้าวเท้า การยกเท้า การกระดกเท้า คือนาฏยศัพท์ต้องดีก่อน ถ้าไม่ดีเนี่ยพี่จะไม่ต่อเพลงช้าเพลงเร็วให้หรอก เพราะว่ามันจะเป็นยากต่อการจับท่า เหนื่อยต่อการจับท่า แต่ถ้าเด็กยกเท้าได้ดีแล้ว กระดกเท้าได้ดีแล้ว แล้วเราเริ่มต่อท่าไปตามท่าของเค้าที่มีหลายท่าเนี่ย มันจะไปได้เร็วกว่า ได้เร็วกว่าการที่เราจับมาให้จับเพลงไปก่อนแล้วมาจับท่าทีหลังเนี่ย มันเหนื่อยกว่า ก็คือ ความสำคัญของเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ย ยังไงก็แล้วแต่ไม่ว่าจะตัดหรือจะเต็มเราก็ควรจะสอนก่อนที่จะต่อเพลงอื่น

นายอโนทัย สัมอำ

ความสำคัญของการรำเพลงช้าเพลงเร็วอะครับ ก็คืออย่างเพลงช้าเนี่ยจะทำให้เราเข้าใจในกระบวนการของการกระทบจังหวะ การกรายมือ ฉายเท้า แล้วก็ในเรื่องของการฝึกสรีระของร่างกายให้มีความสัมพันธ์กันในช่วงท่าในจังหวะที่ช้า แต่ในเรื่องของเพลงเร็วเนี่ยจะทำให้เราเข้าใจถึงจังหวะซึ่งกระชับมากขึ้น ในการกระชับนี้ก็จะแฝงไปด้วยลีลาอันสง่างาม ซึ่งถ้าเกิดว่าในการรำทั้งสองเพลงนี้ถ้าเด็กสามารถจำท่ารำได้แม่นยำเนี่ย จะทำให้เกิดทักษะในการที่จะต่อเพลงต่อๆ ไป เพราะว่ามันเป็นการฝึกเบื้องต้นเหมือนกัน เปรียบเสมือนแม่ท่าของตัวพระและตัวนางเหมือนกันครับ

รอบที่ 2

นางลออ น้อยวงศ์

พี่ก็สนับสนุนความคิดเห็นของน้องฤทธิกับน้องรุ่งด้วยเนาะ ว่าที่ที่เราฝึกเบื้องต้นเราต้องฝึกความแข็งแรงของร่างกายฝึกอะไรสารพัดนั่นแหละ แต่ในส่วนของเราเนี่ย คือ จะฝึกความอดทนด้วย เพราะเด็กครั้งแรกที่มาเรียนเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ย ตัวเราเองก็ห่อะ กำลังขาอะไรสารพัดเราไม่ได้เลย แต่

ที่จริงความเป็นครู เราลืมไปว่า พอเด็กมาปั๊บเราจะต้องให้เค้าให้ได้อะ เราลืมไปว่าเขาเพิ่งเริ่ม มันก็โงกๆเงกๆ มันก็ไม่ได้ตั้งใจเรานั่นแหละ จริงๆ แล้วการเรียนเพลงซ้ำเพลงเร็วเป็นการฝึกความอดทน ฝึกสมาธิด้วยนะ เพราะว่าเราต่อเพลงให้เค้าแล้วเราจะนับ ขึ้นซ้ำสองเร็วสี่ เราจะนับ บางทีเด็กมันกังวลกับการนับ มันก็เลยลืมทำ บางทีจำทำแล้วลืมนับ เพราะฉะนั้นครูเราผู้สอนเนี่ย เราจะต้องประคับประคองเค้าด้วย หนึ่งด้วยเหมือนว่าเค้ากลัวเราด้วย เพราะหน้าครูแต่ละคนเนี่ย มันสวยแต่ว่าอารมณ์ สายตาดู เพราะว่ากรำไม่ว่าจะรำอะไรก็แล้วแต่การฝึกปฏิบัติเราจะต้องใช้ทักษะในการจำ เหมือนกับคนบ้า ย้ำคิดย้ำทำมันถึงจะจำ ถ้าเราไม่ย้ำคิดย้ำทำมันไม่จำหรอก ต่อเนื่องเมื่อเราต่อเพลงเสร็จเรียบร้อยเนี่ย เราต่อทำรำจะโจ่งจะเสร็จเรียบร้อยเนี่ยก็จะต้องมาร้องไล่หน่อยอีก นอยก็จะเรื่อยๆๆ ไปนั่นแหละ เด็กไหนจะร้องเพลงนอยไหนจะนับในใจอีก คนเราเนี่ยมันแยกสมองลำบากมันเป็นการฝึกสมาธิไปด้วย พอจากการไล่หน่อยเสร็จแล้วยังต้องมาเข้ากับเพลงทำนองเพลงสร้อยสน ทำนองเพลงสารพัดนั้นหนะ เด็กก็ยังไม่ใหญ่ ถ้าเค้าไม่มีความอดทนถ้าไม่มีใจรักจริงๆ ถ้าคนที่เค้ามีพรสวรรค์เค้าจะได้ แต่ถ้าไม่มีพรสวรรค์เค้าจะต้องขยันกว่าคนอื่นๆ จะต้องแสวงหาความรู้ เค้าถึงจะได้ นะคะ เพราะฉะนั้นการรำเพลงซ้ำเพลงเร็วหนึ่ง ฝึกความอดทน ฝึกสมาธิ แล้วก็ฝึกเค้าเรียกว่าอะไรอะ ฟังเพลงฝึกทักษะในการจำ ห้ามขี้เกียจ ขี้เกียจไม่ได้ สังเกตดู เด็กเราเนี่ย เด็กปัจจุบันเนี่ยพรสวรรค์มีไหม ไม่มี พรแสวงมีไหม ก็ไม่มี เพลงซ้ำเพลงเร็ว หรือว่าทำรำของไทยเราเนี่ย ของนาฏศิลป์ไทยเราเนี่ย มาตรฐานเนี่ยแทบไม่มีเลยนะ การกดเอว กดไหล่ยังไม่เป็นแล้วอะ เราจะฝึกเค้าว่าตะคาคอยตรงนี้ บางทีเราสอนแล้วเราจำ ถ้ามแล้วมันยังไม่จำเลย ความที่ว่าเค้าไม่ใส่ใจ สมัยเราเป็นนักเรียนเนี่ย ถ้าเราไม่ได้เราจะไม่มีทางหยุดเด็ดขาด มันเป็นการยาก เด็กที่เรียนนาฏศิลป์ไปแล้ว ขนาดรำไม้ตีของเราไปรำที่อื่นเค้าก็ยังชม เพราะว่าเค้าได้พื้นฐานมาแล้ว ใช้ใหม่ ได้พื้นฐานของเพลงซ้ำเพลงเร็วมาแล้ว เพราะฉะนั้นมันก็จะสร้างความสัมพันธ์ของร่างกายทุกส่วน ตั้งแต่หัวจรดเท้าเนี่ย ทำรำมันจะสัมพันธ์กันทั้งหมด

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

คะสำหรับในส่วนของคุณค่าของการรำเพลงซ้ำเพลงเร็วเนอะ ก็เท่ากับว่ามันเป็นเพลงพื้นฐานสำหรับการฝึกในส่วนของคุณค่าเป็นศิลปิน ในมุมที่ตัวเองมองนะคะ เพราะว่าศิลปินมันยากตรงที่มันต้องมีการพัฒนาร่วมกันทั้งทางด้านสมองแล้วก็ทางร่างกายนะคะ มองว่าการฝึกเพลงซ้ำเพลงเร็ว นอกเหนือจากการฝึกทักษะทางด้านร่างกายแล้วเนี่ย ก็ยังเป็นการฝึกเพื่อสร้างบุคลิกภาพของผู้แสดงนะคะ ที่จะต้องออกไปรำหน้าเวที ในเรื่องของเพลงซ้ำเนี่ย จะมีการให้ฝึกการตั้งอวัยวะ ทั้ง แขน ขา ไหล่ หน้าตา ให้เป็นการจัดบุคลิกภาพที่สง่างามของตัวละครนะคะ ก็เลยมองว่าเป็นการสร้างบุคลิกภาพที่ดีด้วย แล้วในส่วนของการฝึกที่ยาวนานในแต่ละเพลงนั้นหนะก็เป็นการฝึกสมาธิ เพราะว่าเราที่จะสร้างความสัมพันธ์ของร่างกายตลอด ตั้งแต่หัวจรดเท้าที่จะยกเอียงเป็นท่ารำต่างๆ นั้นหนะ ผู้แสดงจะต้องใช้สมาธิอย่างสูง เพื่อที่จะให้ทำรำนั้นออกมากลมกลืนสวยงามแล้วก็ถูกต้องตามแบบนาฏศิลป์ตามแบบมาตรฐานของนาฏศิลป์ไทย ซึ่งตรงนั้นเนี่ย นอกจากมันจะต้องใช้ความในใจของจิตใจด้วย ในความนุ่มนวลในลีลานั้นมันจะต้องออกจากใจที่เราคล้อยตามถึงจะทำให้ทำรำนั้นออกมานุ่มนวลและเป็นมาตรฐานได้ แล้วก็ยังมีประโยชน์ในเรื่องของการฝึกในเรื่องของความอดทน ความขยัน เพราะว่าเพลงซ้ำนั้นเวลาเราเริ่มต้นรำปั๊บ ครูจะบอกว่า ถ้าต่อเพลงซ้ำจบแล้วห้ามรำกึ่งๆ ครึ่งๆ กลางๆ จะต้องรำตั้งแต่ต้นจนจบเพลง แล้วก็ห้ามรำทิ้งท่ารำ จะต้องมีความอดทน ก็เป็นผลทำให้เป็นการวางรากฐาน ที่ทำให้เรามีความเคารพครูอาจารย์ด้วยอีกประการหนึ่ง เพราะว่าครูสอนไว้แล้วว่าการรำทิ้งท่ารำเนี่ย ถือ

ว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดี ถือเป็นเรื่องที่ไม่เป็นมงคลสำหรับตัวเอง เราก็จะฝึกด้วยความอดทนพยายามที่จะไม่ทิ้งท่ารำ ก็เป็นผลทำให้สัดส่วนของท่ารำนั้นหนะ ได้มาตรฐานเพราะว่าการตั้งวงในระดับหนึ่งตามนาฏยศัพท์ที่ครูสอนมันจะต้องใช้ความอดทน เพียงพอนะคะ การฝึกฝนมันจะทำให้เกิดความชำนาญแล้วทำให้ต่อยอดไปได้ในที่สุดคะ

นายฤทธิชัย ฝิงนาค

ความสำคัญของการเรียนเพลงช้าเพลงเร็วนะครับ เพลงช้าเพลงเร็วเนี่ยก็เป็นการปฏิบัติทางด้านร่างกายนะครับ ซึ่งเราสามารถกล่าวได้ว่าถือว่าเป็นยาหม้อใหญ่เลย ของผู้ที่เรียนทางด้านละครนะครับ ซึ่งถ้าเกิดเปรียบทางด้านโขงก็คือ ยาหม้อใหญ่ของโขงก็คือการเต้นโขงแล้วก็การออกแม่ท่าเพราะฉะนั้นจุดตรงเนี่ยเนี่ยเป็นจุดที่สำคัญที่จะขาดไม่ได้ในด้านนี้นะครับ การเรียนเพลงช้าและเพลงเร็วถ้าเกิดเราสังเกตให้ดีเราจะเริ่มเรียนตั้งแต่ท่าที่ง่ายไปสู่ท่าที่ยาก เริ่มตั้งแต่การนั่ง การทรงตัว การยืน การยกเท้า ซึ่งจะสังเกตได้ว่าจะมีการฝึกที่เป็นขั้นเป็นตอน ตรงนี้ถ้าเกิดว่ามองย้อนลงมาเนี่ย ก็เสมือนกับการสอนให้เด็กรู้ถึงการปฏิบัติตนไปในตัวด้วยว่า คำจะต้องเป็นผู้ที่มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ที่ค่อยๆเติบโตทีละขั้นทีละตอน ซึ่งในกระบวนการท่ารำนั้นก็จะมีกุสโลบายอันนี้แทรกอยู่ตลอดเวลาเนอะครับ เมื่อฝึกไปแล้วเด็กจะเกิดวินัย จะเกิดความอดทน จะมีความงดงามของท่ารำตามมา ที่สำคัญก็คือ เด็กจะได้รับการใช้เท้า การใช้มือ การใช้หน้า แล้วก็ใช้ทิศทางต่างๆ ในท่ารำอย่างสัมพันธ์กันนะครับ ก็กระบวนการก็จะเริ่มจากท่าง่ายไปยาก

นางนิรมล หาญทองกุล

พูดถึงยาหม้อใหญ่ของน้องฤทธิ ก็เลยทำให้มองถึงในเรื่องของลำดับของท่ารำที่มันอยู่ในเพลงช้าเพลงเร็ว เท่าที่คิดแล้วก็ลำดับตามมาเนี่ย เราจะมองเห็นว่าท่ารำต่างๆ ในระบำต่างๆ ที่มันเกิดขึ้นมาเป็นร้อยเป็นพันเพลง เราจะเห็นว่าท่ารำมันไม่ได้หนีจากท่ารำในนี้เลย ในเพลงช้าเพลงเร็วนี้เลย แม้กระทั่งการใช้เทคนิคการเคลื่อนไหวท่าการเชื่อมท่า ส่วนใหญ่เนี่ย ถ้าเรามองแล้วท่าหลักมันจะอยู่ในเพลงช้าแล้วก็ท่าเชื่อมมันจะอยู่ในเพลงเร็ว เพราะว่ามันเป็นการถ่าย ถ่ายทำหนึ่งไปทำหนึ่ง เป็นการเคลื่อนไหวจากท่าใหญ่ท่าหนึ่งไปหาท่าใหญ่อีกท่าหนึ่ง ถ้าสังเกตดีๆ เนี่ย คือท่าใหญ่เนี่ยมันจะอยู่ในเพลงช้า ส่วนการเคลื่อนไหวในการเชื่อมท่ามันจะเอาท่าของเพลงเร็วมาใช้เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นแต่ว่าท่าบางท่าเนี่ย เราจะประดิษฐ์ขึ้นใหม่ในลักษณะของท่าที่สร้างสรรค์ใหม่ แต่ก็จริงๆ แล้วมือไม้แต่ละอันมันก็ไม่ได้หนีไปจากท่าที่มีในเพลงช้าเพลงเร็วเลย นี่คือนยาหม้อใหญ่อย่างนี้น้องฤทธิพูดเรื่องจริงอันนี้เห็นด้วยเลยคะ ที่นี้เมื่อมาพูดถึงเรื่องกระบวนการเรียนการสอนแล้วเรามามองว่า ในเพลงช้าเพลงเร็ว มันน่าจะเข้าหลักความจำเป็นส่วนใหญ่ ในด้านความจำของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ จำแล้วก็เลียนแบบ ยังไม่ถึงขั้นเข้าใจนะคะเด็กต้องจำๆๆ เพราะว่ามันจำเยอะ ยาหม้อมันใหญ่มากอะ คือทุกอย่างมันอยู่ในนั้นอะ คือทุกอย่างมันต้องจำ ใช้จำอย่างเดียว ต้องจำให้ได้อะ ถ้าจำไม่ได้มันรำไม่ได้อะ มันไปไม่ได้ แล้วก็จากความจำทั้งหลายแหล่ แล้วก็ฝึกอยู่บ่อยๆ มันจึงเกิดทักษะ แล้วก็ทักษะที่ว่านี่มันก็คือความคงตัวของท่ารำ ความคงตัวที่มันอยู่กับที่กับทาง พอตั้งวงป้ามันขึ้นระดับนี้เลย มันจะต้องได้ระดับของมันเลย วางท่า ประทับอะไรอย่างนี้อะคะ นี่คือกระบวนการของการเรียนการสอนในเรื่องของในเชิงทักษะ ในเรื่องของจิตพิสัยก็คือได้วินัย ได้ความอดทน ได้สมาธิด้วย ได้ทุกอย่างเลย นั่นก็คือกุสโลบายที่พูดไว้ที่แทรกไว้ในการฝึกที่

เรียกว่าแม่ท่าของละคร ในส่วนตัวมองว่าการรำเพลงช้าเพลงเร็วแล้วรำแบบว่ารำแบบตั้งใจรำแล้วเอาหัวใจอยู่ไว้ตรงนั้นมันคือ สิ่งที่ดีที่สุด สิ่งที่ดีที่สุดของร่างกายทั้งหมดอยู่ตรงนั้น

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

เพลงช้าณะคะอย่างทีทุกคนพูดในรอบสองนี้ณะคะ หนูเพิ่มอีกนิดนึงในเรื่องของจังหวะทั้งเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ยเด็กอาจจะเรียนรู้อย่างทีพอเรารำหน้าทีบไปแล้วมาทำนองเพลงไปแล้ว ตอนเข้าเพลงจริงๆ เนี่ย เด็กจะฟังยาก เพราะฉะนั้นสิ่งนี้ถ้าเกิดเด็กได้รู้หลักในเรื่องของดนตรี ห้องเพลง เนี่ย เด็กจะสามารถทีจะรำได้ตรงจังหวะ ถ้าเกิดเข้าใจห้องเพลงอะไรด้วยอะนะคะ ทีนี้ในตอนนีเราก็จะสามารถสอดแทรกเรื่องของจังหวะ อย่างของท่ารำในของตัวพระเนี่ย ช้าสองกลางสี่เร็วแปด มันพอดีห้องเพลงเลยตามหลักโน้ตสากลด้วยอะไร ซึ่งถ้าเราสอดแทรกไปตรงนี้เด็กก็จะมีพื้นฐานในเรื่องของจังหวะได้เค้าเข้าใจตั้งแต่เด็กเนี่ย พอโตขึ้นเค้าไปเจอจังหวะเพลงแปลกๆ เค้าไม่ฟัง เค้าฟังออก เด็กก็จะรู้ในเรื่องของพื้นฐานจังหวะด้วยนะคะ ทีนี้ในเพลงช้าเพลงเร็วหนูมองอีกมุมหนึ่ง หนูมองว่า เพลงช้าเพลงเร็วเป็นการสร้างบุคลิกของตัวพระตัวนาง เช่น เคยไปเห็นท่าตัวนางเค้าแบบว่า หนูพูดกับพี่ๆ ว่า พี่ท่าตัวนางเค้าแบบว่าไม่มีเหตุผล ท่าไม่มีเหตุผลเลย คือแบบนี้จะไปไหนก็ไป นึกจะทำท่านี้ แทนทีถ้าเกิดเป็นตัวพระเนี่ย เราจับอย่างนี้เราก็ม้วนไปอย่างนี้ มันไปตามระบบเหมือนก้าว ก้าวครั้งที่หนึ่งแล้วก็ไปไหนต่อแต่นางเนี่ย เค้าทำอย่างนี้ เอ้า มันย้อนศรกันไป ฮึ้ยมันคืออะไร เรางงว่าเอ้า หนูก็เลยมองว่าตัวพระเนี่ยทำใหญ่ค่อยๆ อย่างค่อยๆ ก้าว แต่นางเนี่ยยุบยิบๆ พระสง่างาม แต่นางเค้าเนี่ย ยิบย่อยอ่อนหวานเยือกเย็น กระตุ้งกระตัง เพราะฉะนั้นเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ยมันเลยทำให้บุคลิกเด่นชัดขึ้นมาจากการรำเนี่ย โครงสร้างของตัวพระก็จะเป็นในแนวๆ นี้ค่อยๆ ไป เพราะฉะนั้นตัวพระทีครูเค้าหวังไว้บนเวทีเนี่ยทีเค้าโลดโผนบนเวทีเนี่ยจะมีความสง่างาม จะไม่กระตุ้งกระตังเหมือนตัวนาง แต่ตัวนางพื้นฐานมาจากเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ย ทำให้เค้ามีบุคลิกทีอ่อนช้อย ลักคอนิกๆ น่ารักๆ อะไรเนี่ยอะไรอย่างนี้ หนูก็เลยคิดว่ามันเป็นการสร้างบุคลิกภาพของตัวพระตัวนางตั้งแต่พื้นฐานเบื้องต้น

ว่าที่ร้อยเอกบัณฑิต สุขภักดิ์

ความสำคัญของการเรียนเพลงช้าเพลงเร็วณะครับ มีความสำคัญเพราะว่าหนึ่งมันสร้างสรีระของร่างกายอย่างทีน้องรุ่งเค้าพูดณะครับ เพราะว่าร่างกายสรีระเนี่ยมันทำให้เราแข็งแรง สร้างจังหวะเพราะว่า เพลงช้าเนี่ยจะทำให้จังหวะในการรำเพลงอื่นๆ นั้นดีขึ้นเพราะว่าพื้นฐานของเค้ามีอยู่แล้วทั้งสองเพลง ทั้งเพลงเร็วเพลงช้า มีทั้งแบบเคลื่อนไหวไปด้วยอะนะครับ สร้างความแข็งแกร่งของกล้ามเนื้อ เพราะว่าความสำคัญของเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ย เด็กเค้าจะรำพอการรำของเค้าเนี่ยจะสร้างกำลังขา กำลังแขนให้ฝืนตัวอยู่ได้ในการรำเพลงอื่นๆ ด้วยนะครับ สร้างความอดทนอยู่แล้วนะครับ เพราะเพลงช้าเพลงเร็วมันยาวใช้เวลานานมากก็เลยต้อง ถ้าใครรำจบแต่ละเพลงรำช้าบ่อยๆ ก็เลยสร้างความอดทนได้ การรำเพลงช้าทีสำคัญณะครับ การรำเพลงช้าทีสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ จะได้ท่ารำทีเป็นมาตรฐาน เพราะว่ามันเป็นท่าเบื้องต้นต่างๆ เลย อย่างเช่นการตั้งวง ตั้งวงระดับนี้ ระดับบน ระดับกลางล่างเนี่ยพอเราไปต่อรำเพลงอื่นๆ เราบอกเค้าว่าใช้เพลงช้าเนี่ย ใช้ระดับเพลงช้า เพลงเร็ว เด็กเค้าก็จะเข้าใจเลยเหมือนการตั้งจิบเหมือนกัน นะครับ ในท่ารำทีเราจะได้มาตรฐานอีกมีเยอะเยอะเลย เช่น การตั้งวงสูง วงกลาง วงล่าง วงต่ำ ส่งแขนหลังอะไรพวกนั้นณะครับ มันมาจากพื้นฐานความสำคัญของเพลงช้าทั้งนั้นเลย เพลงช้าเนี่ยเป็นท่าหลักๆ ทีจะนำไปสู่การรำท่าต่างๆ โดยเฉพาะครูก็เหมือนกันก็จะสอนว่า เอ้าทำนี้

อยู่ในเพลงช้า จะไปต่อเพลงนางลอย เอ้า เพลงนี้อยู่ในเพลงช้านะ ดึงจากเพลงช้ามา ก็จะได้สะดวกขึ้นจากการต่อรำเพลงอื่นๆ ไปด้วยนะครับ

นางวัลยา สุขภัก

ก็ยังย้ำคำเดิม ที่ว่าเมื่อกี้ ก็คือ พี่สอนเด็กรำเนี่ย คือเมื่อต่อเพลงช้าเพลงเร็วจบแล้ว แล้วในการทบทวนให้เด็กอะนะ พี่จะพูดเสมอเลยว่า เนี่ย เธอรำเพลงช้าเพลงเร็วได้อย่างนี้ ครูว่าเธอย้ายไปเรียนสามัญดีกว่า เพราะว่าเราเรียนนาฏศิลป์เนี่ย เพลงช้าเพลงเร็ว ถ้าเรารำได้ไม่ได้สวยและไม่ได้ดีเนี่ย อย่าคิดที่จะไปรำระบำเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เลย เพราะว่าฝีมือมันเหมือนกับเด็กที่เรียนสามัญแล้วเค้ามาหัดในชมรมนาฏศิลป์นะ ถ้าเธอเรียน แล้วเธอรำเพลงช้าเพลงเร็วไม่สวย เธอก็ไม่ต้องรำที่นี่แล้ว เธอก็ไปเรียนสามัญ แล้วอยู่ชมรมนาฏศิลป์ดีกว่า ก็คือย้ำคำเดิมว่าความสำคัญของการเรียนเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ย มันเป็นพื้นฐานที่ดี ที่ดีมาก แล้วก็เวลาที่ฝึกเนี่ย ใช้เวลาในการฝึกนาน แล้วก็ไม่ว่าจะเป็นการตั้งวงเนี่ย กว่าที่จะได้ระดับเนี่ยนานมาก ทีนี้การรำเพลงช้าเนี่ย มันเป็นการรำทุกท่าเนี่ยมันเป็นมาตรฐานมันจะต้องนิ่ง ไม่ว่าจะเมื่อประกอบจังหวะแล้วก็ตามมันจะเป็นท่าที่นิ่งเคลื่อนไหวอย่างในวังอะ เค้าเรียกว่าไรอะ เคลื่อนไหวอย่างราชสำนัก ทีนี้พอเด็กรำเคลื่อนไหวแบบราชสำนักได้สวยแล้วนั้น พอเด็กเค้าจะไปรำอย่างอื่นที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ ที่เป็นพื้นบ้านต่างๆ หรือรำที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ที่ไม่ใช่มาตรฐานเนี่ย เด็กเค้าก็จะสามารถทำได้ ทำได้ดีเลยละ ทำได้แบบง่ายกว่า เพราะว่าเราฝึกอย่างยากที่แบบนิ่งไว้แล้วเนี่ย ทีนี้เราไปหัดอย่างอื่นที่ดัดแปลงไปเนี่ย สามารถทำได้อยู่แล้ว เพราะว่าอันนั้นมันเป็นการที่เลียนแบบจากท่าที่เป็นธรรมชาติมันจะหัดได้ง่ายกว่า แต่ถ้าเด็กไม่ได้หัดเพลงช้าเพลงเร็ว เด็กเป็นท่าที่ไม่ใช่ในราชสำนักเนี่ย แล้วเด็กเค้ามารำที่เป็นมาตรฐานเนี่ย ทีท่าเค้าจะออกเป็นแบบไม่นิ่งอะ สรุปแล้วความสำคัญก็คือ เราต้องฝึกมาตรฐานนี้ก่อนเราต้องขอย้ำคำเดิม

นายอโนทัย สัมอ่า

ในกรณีที่ว่าเด็กที่เรียนพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นม. 1 หรือ ม. 4 การเรียนเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ยถือว่าสำคัญสุด เพราะว่าตอนนี้เด็กที่ต่อเพลงช้าจบก่อนที่จะไปต่อเพลงเร็ว เราจะมีบททบทวนก่อนของทุกๆ วันนะครับ นี่คือทักษะของตัวเอง เพื่อที่จะให้เด็กสามารถฟื้นความทรงจำในท่าของเพลงต่อไปได้ ถ้าเกิดเค้าเข้าใจในท่วงท่าของเพลงช้าแล้วเนี่ย ในเพลงเร็วก็จะถือว่าเค้าทำได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่การจำได้ของทั้งสองเพลงนี้ เพราะในการฝึกเพลงต่อไปเนี่ย ถือว่าเพลงช้าเพลงเร็วสำคัญที่สุด

ครั้งที่ 2

รอบที่ 1

นางลออ น้อยวงศ์

พี่ก็พูดต่อเมื่อกี้เนาะ เพลงช้าเพลงเร็วมันก็มีความสำคัญเหมือนกันนะคะ มันมีเค้าเรียกว่า ความสัมพันธ์ของร่างกาย เป็นการฝึกความสัมพันธ์ของร่างกายทุกส่วน ไม่ว่าจะเป็นการทำมือ แม้แต่เวลาเราสอนเด็กให้เค้าเอียงขวาเนี่ยเราก็บอกให้เค้าเบือนหรือสายตาจะต้องมองไปทางซ้าย มันจะเป็นการสัมพันธ์ทุกส่วนของร่างกายอะนะคะ แล้วก็หลังจากที่เราที่มีความสัมพันธ์ของร่างกายเสร็จแล้ว เราก็จะบูรณาการกับวิชาอื่นได้ด้วย อย่างวิชาคณิตศาสตร์ สมมติว่าเราให้เค้าเอียงหันหน้า นักเรียนหันหน้า

ไปทางขวา นักเรียนจะต้องหันหน้าไปมุมไหนมุมห้องประมาณ 45 องศา มันเป็นเหมือนกับคณิตศาสตร์ เป็นเหมือนเรขาคณิตไปในตัว มันบูรณาการกับวิชาอื่นได้ด้วย แม้แต่การฉายทำให้เราจะบอกวาดทำเป็น ครึ่งวงกลม อย่างนี้เนาะ เวลาเราสอนเด็กเด็กจะเข้าใจ ในขณะที่เราสอนเค้าให้เค้าจินตนาการไปด้วยนะ ค่ะ แล้วก็แม้แต่กล้ามเนื้อ เค้าเรียกว่าอะไร อนาคตมีหรือ ส่วนต่างๆ เวลาเราเกร็งให้นักเรียนยกเท้าหรือ ก้าวเนี่ย นักเรียนต้องเกร็งหน้าขา เกร็งหน้าขามันแล้วแต่เทคนิคของคุณครู บางทีอย่างตัวนางอาจารย์ พรพิมลจะสอนเสมอเวลานักเรียนยกขา ให้หนีบขานักเรียนไม่หนีบเธอต้องหนีบ...ไว้ หนีบไอนั้นอะ ผ่าอนามัยอะ จริงๆ ไม่ให้มันตลก แล้วเด็กจะสามารถทำได้ด้วย บางทีเราจะต้องใช้ศัพท์ที่เด็กเข้าใจง่าย การยกเท้าการอะไรอย่างนี้ บางทีหันหน้าไปทางไหนนักเรียนนั้นหันหน้าไปทางโรงเรียนขายนั่น จริงๆ เค้างง เราก็ต้องใช้ศัพท์ยังไงก็ได้ที่นักเรียนมันเข้าใจนะค่ะ เหมือนเวลาก้าวของตัวพระ เวลานักเรียน ก้าวข้างเนี่ย น้ำหนักของนักเรียนจะอยู่ตรงไหน นักเรียนจะบอกว่าน้ำหนักอยู่เท้าที่ก้าว แต่ถามว่า น้ำหนักจริงๆ มันต้องอยู่ตรงไหน ครูก็จะบอกว่าอยู่ตรงเข่า คือมันก้าวหน้าจริงแต่น้ำหนักมันก็จะอยู่ตรง เข่า เพราะฉะนั้นนักเรียนจะต้องเกร็งหน้าขาเอาไว้ กดตะคอกมาด้วย เด็กเค้าจะรู้ว่ากระดูกอยู่ตรงไหน กระเบนเหน็บอยู่ตรงไหน เค้าจะรู้เพราะเราสอน เราก็จะฝึกวิชาต่างๆ เค้าเรียกว่าบูรณาการกับวิชาอื่นๆ เข้ามาได้ด้วย เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจ เพราะฉะนั้นเราจะต้องฝึกต้องบอกเค้าตั้งแต่เค้าเริ่มเรียนเพลงช้า เพลงเร็วนี้แหละ พอเพลงอื่นๆ เค้าก็จะรู้ แม้แต่เค้ารำที่ว่าไม่ดันหลังเนี่ย เราจะต้องบอกเค้าว่านักเรียน จะต้องแอ่นตรงไหน ทับตรงไหน เหมือนที่ถ้านักเรียนรำทั้งกัน ภาษานาฏศิลป์เค้าจะรู้ว่ารำทั้งกันคือ อะไร แต่ว่าเวลาเรารำจะต้องเหมือนน้องรุ่งบอก ต้องขมิบตุ๋อะไอย่างนั้น

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

สำหรับความสำคัญของเพลงช้าเพลงเร็วอีกข้อหนึ่งที่มีมองเห็นนะค่ะ ก็คือว่า เพลงช้าเพลงเร็ว เนี่ย เป็นการสร้างพื้นฐานความเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์ ให้กับผู้เรียนได้ด้วย เนื่องจากว่าการเรียนเพลงช้าและเพลงเร็วเนี่ย ก็จะมีทำนาฏยศัพท์เบื้องต้นที่จะต้องสอนให้นักเรียนไม่ว่าจะเป็น ตั้งวง จีบ ประ ก้าว กระทั่ง กระดก ซึ่งทั้งหมดเนี่ยจะเรียบเรียงแล้วก็เรียงร้อยเป็นทำรำที่สอดคล้องแล้วก็ต่อเนื่องกัน อย่างสวยงามในเรื่องของการเคลื่อนไหวท่านะค่ะ ก็มองว่าเป็นการสร้างพื้นฐานความเข้าใจในการใช้ทำนาฏยศัพท์ เบื้องต้นของนาฏศิลป์เนี่ยอย่างดีที่สุดนะค่ะ เพราะว่าทั้งเพลงช้าและเพลงเร็วเนี่ยมีลีลาที่ต่างกัน ในเรื่องของเพลงเร็วก็จะเป็นการใช้คอ ใช้หน้า ใช้ตัว ใช้ไหล่ แล้วก็การถัดเท้าจะเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งใน นาฏยศัพท์เบื้องต้นที่เราใช้สอนเด็กเนี่ย ถ้าการใช้ในทำนังนั้นเนี่ย ก็จะได้ประโยชน์เพียงแค่การ สร้างสัดส่วนที่ถูกต้องแล้วก็ได้มาตรฐานเท่านั้น แต่การเคลื่อนไหว การที่จะใช้การกระทบจังหวะ หรือ การคืนตัว การถัดเท้า หรือการวางเท้าในจังหวะและตำแหน่งที่เหมาะสมนั้น จะต้องใช้การฝึกตาม ท่วงทำนองแล้วก็จังหวะของเพลงให้สอดคล้องกันด้วย ก็เลยมองว่า นั่นเป็นความสำคัญที่ค่อนข้างเป็นหลัก ที่ดีสำหรับผู้เรียนในด้านนาฏศิลป์ไทยโดยตรงนะค่ะ รวมถึงการจะช่วยทำให้เด็กเนี่ยได้รู้หลักการฝึก ปฏิบัติเบื้องต้นด้วยว่า การรำท่าอะไรก็แล้วแต่มันจะเริ่มตั้งแต่ตั้งถ่ายไปหายากเสมอเนาะค่ะ แล้วก็ช่วยฝึก ลีลาและความงดงามของท่ารำได้ด้วยตัวเอง เพราะว่า การฝึกฝนอยู่บ่อยๆ นั้น จะทำให้เด็กสามารถ วิเคราะห์ในส่วนของร่างกายและสัดส่วนของตัวเองเพื่อสร้างท่ารำที่เหมาะสมกับสรีระของตัวเองได้เป็น อย่างดี เป็นการสร้างบุคลิกภาพของตัวเองซึ่งจะทำให้เห็นได้แตกต่างกันอย่างเด่นชัดว่าตัวพระและตัว นางนั้น ท่วงท่าที่เป็นเอกลักษณ์แล้วก็สร้างบุคลิกของตัวเองได้แตกต่างกันอย่างไร ซึ่งพอสังเกตได้ว่า เวลาที่เราสอนเด็กไปได้ช่วงหนึ่งแล้วเนี่ยบุคลิกภาพของเด็กที่เป็นตัวพระและตัวนางนั้นจะแตกต่าง

กันโดยสิ้นเชิงนะคะ เนื่องจากการฝึกเบื้องต้นนั้นทำให้เค้าได้ซึมซับในเรื่องของบุคลิกภาพ เรื่องสัดส่วน เรื่องท่วงท่าการเดิน การอะไรนี่มันจะปรับเปลี่ยนไปได้หมดเลย แล้วก็ที่สำคัญก็คือ ในการฝึกจังหวะ ท่วงทำนองนั้นจะทำให้เด็กสามารถวิเคราะห์ดนตรีแล้วก็หน้าทับได้ถูกต้องตามแบบแผน

นายฤทธิชัย ฝั่งนาค

เอาแบบสรุปๆ เลยนะครับ ก็คือ เพลงช้าเพลงเร็วเนี่ยเป็นการฝึกพื้นฐานทำรำที่สำคัญอย่างยิ่งที่เราจะไม่ฝึกไม่ได้เนาะครับ บางคนอาจจะไม่ฝึก พอไม่ฝึกปุ๊บพอไปรำเพลงต่างๆ เข้าเนี่ย มันทำให้ตนเองไม่สามารถปฏิบัติทำรำชุดนั้นๆ ได้อย่างสวยงาม แต่ถ้าเกิดกับคนที่เค้าฝึกเพลงช้าเพลงเร็วมีพื้นฐานมาเนี่ย ในการต่อเพลงต่างๆ เนี่ยมันก็จะง่ายขึ้นไปด้วยความง่าย สะดวก แล้วก็ทำรำก็ออกมาได้อย่างถูกต้องเนาะ เพราะว่าเรามีพื้นฐานการรำมานะครับ ถ้าจะสังเกตดีๆ แล้วเนี่ย เพลงช้าเนี่ยจะฝึกในเรื่องของการทรงตัวก่อนเป็นอันดับแรก ไม่ว่าจะเป็นจะยืน จะนั่ง เสร็จแล้วพอทรงตัวได้แล้วก็ต้องรู้จักการยกเท้า ยกเท้าแล้วต้องยกเท้ายังไงให้สวยงาม เมื่อมีการยกเท้าได้ ต่อไปขั้นที่ยากก็คือ มีการใช้เท้าในลักษณะต่างๆ เช่น ไม่ว่าจะเป็นกระดก การถัด ใช้เท้าในลักษณะต่างๆ ซึ่งเยอะแยะเนาะครับ ซึ่งตรงนี้จะเห็นได้ว่ามันเป็น การฝึกที่ละเอียดซับซ้อน ในส่วนของมือนั้นนะ เพลงช้าจะไม่ค่อยนิยมให้เด็กเปลี่ยนมือบ่อย ส่วนใหญ่จะเป็นท่าใหญ่ท่าหลัก ทำหนึ่ง แต่เมื่อไปสู่เพลงเร็วแล้วเนี่ยจะมีการใช้มือในลักษณะต่างๆ เพราะว่าผู้เรียน เนี่ยได้ผ่านการเรียนเพลงช้ามาเป็นอย่างดีแล้ว การเคลื่อนย้ายเปลี่ยนมือ เปลี่ยนหน้า เปลี่ยนทิศเนี่ย มันก็ง่ายขึ้นไปด้วยเนาะครับ ซึ่งสองเพลงนี้มันก็จะเห็นว่ามีความสัมพันธ์กันทั้งเพลงช้าเพลงเร็วเนาะครับ ซึ่งก็ต้องให้เด็กเข้าใจด้วยว่า ทำรำที่ปรากฏเนี่ยเราสามารถเอาไปใช้ในอนาคตได้ ไม่ว่าจะเป็นการต่อระบำต่างๆ การแสดงโขนละคร ก็ดึงกระบวนการทำรำจากตรงนี้ไปใช้ทั้งสิ้น ฉะนั้นถ้าเกิดว่ามีการฝึกการปฏิบัติ เพลงช้าเพลงเร็วที่ถูกต้องแล้วก็สวยงามทำงานเกิดความชำนาญแล้วเนี่ย ทำรำที่ปรากฏออกไปเนี่ยก็จะถูกต้องงดงามตามมาตรฐานที่คุณครูได้กำหนดวางไว้เนาะครับ ก็จะเป็นส่วนดีที่สามารถนำไปใช้ในอนาคตได้เนาะครับ

นางนิรมล หาญทองกุล

สำหรับพี่ ครั้งที่ 3 แล้วก็อยากสรุปว่า จริงๆ แล้วเพลงช้าเพลงเร็วมีความสำคัญยังไงเนคะ หนึ่ง ก็คือว่าเป็นแม่ท่า เอาสรุปใจความใหญ่เค้าเป็นแม่ท่าเป็นรากฐานของการเรียนรำ เพราะเหตุว่าเค้าสร้างบุคลิกในการที่จะเป็นพระเป็นนาง ด้วยท่ารำ ด้วยพื้นฐานของท่ารำมันจะถูกแยกเพศไปโดยปริยาย อันที่สองคือฝึกความจำ ฝึกความจำในเรื่องของท่ารำ คือต้องจำให้ได้ อันที่สามคือฝึกร่างกายให้มีความสัมพันธ์กันได้อย่างสมดุล คือความสัมพันธ์ของมือของเท้าของอะไรเนี่ย ถ้าหากมันไม่มีความสมดุลกันมันยืนไม่อยู่ แม้กระทั่งท่ากระดกท่าอะไร ถ้าหากไม่มีความสมดุลมันยืนไม่ได้ มันเป็นการฝึกร่างกายเนคะอวัยวะต่างๆ ให้มีความสัมพันธ์กันแล้วก็ให้เกิดความสมดุลด้วยเนคะ แล้วก็เป็นการฝึกความสัมพันธ์พอได้ท่ารำมีความสมดุลของท่ารำแล้วมันก็เป็น การฝึกกับท่ารำให้มีความสัมพันธ์กับดนตรี เราต้องรู้ด้วยว่า จังหวะนี้จะต้องประเท้าแล้วนะ จังหวะนี้จะลงแล้วนะ อะไรอย่างนี้ อันต่อไปก็คือการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อให้มีความคงที่ของอวัยวะต่างๆ ให้เกิดความเคยชินแล้วก็สวยงาม มันคือเกิดทักษะแล้วก็เกิดความสวยงามด้วย อีกข้อหนึ่งก็คือ ฝึกความเข้าใจในเรื่องของภาษาสื่อสาร ในวงการนาฏศิลป์เราเนี่ยเราจะมีคำเฉพาะของเราอยู่อย่างเช่นนาฏยศัพท์ หรือเป็นศัพท์อะไรต่างๆ ที่เราใช้กันในวงการระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เริ่มเลยก็คือ จีบนะ วงนะ ถ้าหากคนที่ไม่ได้เข้ามาเรียนตรงนี้แล้วไม่ได้

ฝึกอะไรตรงนี้อะ ครูเค้าจะคอยพูดอยู่เสมอ จีบนะ ตั้วงนะ วงล่าง วงกลางสิ ถ้าเป็นคนอื่นเค้าจะไม่รู้หรอกแต่ถ้าหากเริ่มฝึกตรงนี้ ครูเค้าจะเริ่มพูดนาฏยศัพท์ให้ได้ พอมันพูดบ่อยๆ เข้มมันก็จะเคยชินมันก็จะเริ่มรู้ไปเองมันก็เป็นฝึกความเคยชินตรงนี้ด้วยในการสื่อสารของเรา พูดกันไปปากต่อปากสืบทอดกันมานะคะ ก็อย่างที่ว่าแหละคะอย่างที่สรุปกันมาทั้งหมดแล้วเนี่ย นั่นแหละคือประโยชน์ทั้งหมดของการฝึกเพลงช้าเพลงเร็วที่ผู้รำควรจะต้องทำ

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

ก็สำหรับของหนูขอเปิดประเด็นใหม่ เพราะหนูมองว่า การเรียนเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ยเป็นภูมิปัญญาในการสร้างวิธีการอยู่ร่วมกัน อยู่ร่วมกันระหว่างครูกับศิษย์ เพื่อนกับเพื่อน พี่กับน้อง หรือว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมแบบเรา สังเกตได้ว่าเราเนี่ยไม่ค่อยมีปัญหาเพราะอยู่ด้วยการเอื้ออาทร ห่วงหากันตลอดอย่างนั้นะคะ ทีนี้ในการที่เพลงช้ามันเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ครูเนี่ยสังเกตนักเรียนได้ว่านักเรียนเนี่ยมีสามสิบคน แต่ละคนมีวิธีการจำอย่างไร คนนี้จำยังไงต่อแล้วได้เลย คนนี้ต่อแล้วยังไม่ได้ฟรุ้งนี้ได้ ใช้วิธีการทบทวนมากๆ แล้วจึงได้ หรือคนนี้เราพูดด้วยเสียงดังแล้วเค้าจะได้ หรือดูไม่ได้เข้าไปแล้วจะสั้นเราก็มามีวิธีการแก้ไข คือการเรียนรู้อันนี้ซึ่งกันและกัน แล้วก็เพื่อที่จะสื่อในการแก้ไขหาข้อบกพร่องแล้วก็เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน เพราะฉะนั้นครูเนี่ยก็จะต้องใส่ใจในทุกรายละเอียดของเด็ก ถ้าเจอท่าผิดของเด็กคนนึงต้องแก้ทันที ต้องแก้ทันทีนะคะ แล้วก็ต้องกระตุ้นให้เค้าอยากที่จะเรียนรู้ให้เค้าอยากที่จะอดทนให้เค้าพยายามนะคะ ทีนี้ในการรำเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ย มันแฝง แฝงไปด้วยการสร้าง สร้างให้เด็กรักศิลปะ ถ้าเด็กคนไหนรักเพลงช้าเพลงเร็วเค้าจะพยายามในการรำเพลงช้าเพลงเร็วให้ได้เนี่ย เด็กคนนั้นก็เกิดความรักในศิลปะแขนงนาฏศิลป์ แสดงออกมาได้ทางไหน เรื่องของการตรงต่อเวลา ตรงต่อเวลายังไง หมดคาบเรียนเค้าจะเปลี่ยนผ้า เค้าอยาก เค้ากระตือรือร้นที่จะอยากมาเรียน อยากจะเข้าห้องวิชาเอกให้ตรงให้อยู่ในวิชาเอกให้นานที่สุด นั่นคือการตรงต่อเวลา การรับผิดชอบฝึกได้ยังไง ฝึกจากการสังเกตจากการเบิบทบคินเทป เก็บแผ่นซีดี รักษาแผ่นซีดีของเค้า แล้วก็นอกจากอันนั้นหนูว่ามันอยู่ในกระบวนการรำของเพลงช้าเพลงเร็วตั้งแต่แรกสิ่งเหล่านี้ที่กำลังพูดเนี่ยนะคะ พอหมดจากตรงนี้มันถ้าเด็กคนนั้นเค้าใช่จริงๆ เค้าปังกับวิชานี้เอามันก็จะเกิดกับบุคลิกภาพของเค้าที่สื่อออกมา บุคลิกที่สง่างาม ทรงตัว ดันหลัง การยิ้มแย้มแจ่มใส ใบหน้าที่ยิ้มแย้ม คือเค้ารำแล้วเค้ามีความสุข เหนื่อยแค่ไหนเค้าก็มีความสุข แล้วสิ่งเหล่านี้เพลงช้าเพลงเร็วเป็นการเชื่อมระหว่างครูให้สื่อถึงเด็ก แล้วเด็กก็จะสะท้อนถึงครูด้วย

ว่าที่ร้อยเอกบัณฑิต สุขภักดิ์

ก็จะเป็นลักษณะของการแก้ปัญหาท่ารำ การแก้ปัญหาท่ารำเนี่ยแหละครับที่จะต้องใช้เพราะว่าหนึ่ง เพลงช้ามันเป็นเพลงช้าที่เราสามารถเบรกการรำได้เป็นช่วงๆ ช่วงๆ แล้วต่อเป็นช่วงๆ ช่วงๆ ได้ แล้วก็ทำซ้ำๆ ซึ่งมันแตกต่างจากเพลงอื่นๆ เช่น เพลงหน้าพาทย์บางที่เราอาจหยุดรำไม่ได้ในขณะที่เรารำอยู่เนี่ยมันเลยอาจจะเอามาแก้ไขลำบาก แต่เพลงช้าเนี่ยเราสามารถย้อนกลับมาซ้ำๆ ได้ ทำให้เด็กนั้นมีความสำคัญในเรื่องของท่ารำที่ดีขึ้นนะครับ ประโยชน์อะมีแน่นอนนะครับในการรำเพลงช้าประโยชน์เค้ามีเยอะ เพราะว่ามันได้ทั้งสรีระ ได้ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ได้ความอดทน ได้สมาธิ แล้วก็เด็กก็จะคิดไปตลอดต่อเนื่องของท่ารำ ว่าท่าที่หนึ่งจะเป็นท่าอะไร ท่าที่สองจะเป็นท่าอะไร ท่าที่สามจะเป็นท่าอะไร ไปซ้ำไปขวานะครับ โดยถ้าเด็กรู้จักการบริหารความคิดเนี่ย เค้าจะรู้ว่าหน้าตรง

เป็นหน้าที่อยู่กับครู หน้าหนึ่งหน้าสองหน้าสามหน้าสี่ ถ้าเกิดเค้าไปรำทศขวานैयाเค้าเปลี่ยนเค้าจะงง ฉะนั้นเวลาเราสอนเพลงช้าเนี่ย ต้องสอนเบื้องต้นตั้งแต่เทคนิคตรงนี้เลย จะได้ประโยชน์กับการที่ได้เค้าไปใช้ในการบริหารจัดการบนเวทีได้หรือต่างๆ ของชุดการแสดงอื่นๆ ด้วย ความช่วยเหลืออย่างนี้น้องรู้ บอกระบายเค้ามีความช่วยเหลือกัน เพราะว่าบางทีครูต้องมีความช่วยเหลือในเรื่องของสรีระเด็กอยู่แล้ว เพราะว่าเด็กบางคนเนี่ยโครงสร้างไม่เหมือนกันสักคน ความคิดก็ไม่เหมือนกันนะครับ การจดจำก็ไม่เหมือนกัน การช่วยเหลือคืออาจจะเพื่อนช่วยเพื่อน ครูอาจจะช่วยเหลือเด็ก การช่วยนี่ก็คือชี้แนะกฎต่างๆ แล้วก็ให้ทำซ้ำๆ ทบทวนเรียกเดี่ยวมา หรือจะให้เพื่อนทำตามนะครับ ก็สามารถช่วยได้ สิ่งพวกนี้มีประโยชน์ทุกอย่างเลยในการรำเพลงช้าเพลงเร็ว

นางวัลยา สุขภักฎ

ก็คือก็พูดมาอาจจะซ้ำกับน้องๆ เนาะ แต่ก็ขอย้ำอีกเรื่องว่า ทำไมความสำคัญถึงต้องเรียน เพลงช้าเพลงเร็ว เพราะว่า หนึ่งเวลาที่เรารับเรียนเพลงช้าเพลงเร็วก่อนเนี่ย เราจะเป็นการวัดผู้เรียนโดยตรง ก็คือว่าเด็กจะอดทนได้ไหม เราต่อท่าที่ยาก ซ้ำๆ ท่าที่ยากเนี่ย ทำท่าให้ได้ระดับเนี่ย ทำยากๆ เนี่ยเด็ก จะทนได้ไหม อันต่อไป เด็กจะมีสุขภาพแข็งแรงไหม ถ้าเราฝึกเค้าหนักๆ เนี่ย ถ้าใครเป็นโรคประจำตัว อย่างเช่นโรคหอบ หรืออะไรเนี่ย ถ้าเป็นโรคประจำตัวเนี่ยเด็กจะเกิดอาการโดยทันทีที่เราจะรู้เนาะ แล้วก็สิ่ง สำคัญอีกอย่างคือเด็กเนี่ยมีจังหวะใหม่ในการฝึกเนี่ย คือเราต้องร้องเพลงใช้ใหม่ ร้องจังหวะหน้าทับ จะ โจ่ง จะ ทิง โจ่ง ทิง เด็กเนี่ยมีจังหวะใหม่ ในการที่จะเคลื่อนไหวอวัยวะในร่างกายเนี่ย แล้วก็เด็กสามารถ บังคับสรีระให้ทำพร้อมๆ กันได้ไหม อย่างเช่น จีบมือไปด้วย ฉายเท้าไปด้วย ตั้งวงพร้อมฉายเท้าพร้อม กล่อมหน้าพร้อมกตเกลียวข้างอะไรก็ได้เด็กทำได้ไหม แล้วก็ถ้าเราเรียนไปแล้วเนี่ยมันจะวัดออกมาได้ปั๊บ เด็กที่ทำได้นะเราก็คงต้อง ก็ดีนะ นั่นคือเด็กสามารถเรียนนาฏศิลป์ได้ เรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ได้ เรียน สาขาละครได้ สาขาโขนได้นะ แต่ถ้าเด็กที่ทำไม่ได้เนี่ยครูก็จะแนะนำเลยช่วงนี้ เพราะว่าเค้าให้ลองฝึก เรียนก่อนสองอาทิตย์เพื่อย้ายสาขาได้ ครูก็จะบอกเค้าว่าหนูหนะไม่มีทักษะในด้านนาฏศิลป์นะคะ จังหวะหนูก็ไม่ค่อยได้นะคะ ครูว่าหนูควรจะไปเรียนสาขาอื่นมากกว่า เพราะว่าเราได้ลองฝึกจากการรำ เพลงช้าเพลงเร็วแล้ว อันนี้คือ ความสำคัญของเพลงช้าเพลงเร็ว แล้วก็อีกหัวข้อหนึ่งที่พี่เคยสอนเด็ก ม. 4 ใหม่นะ คือก็ต่อเพลงช้าเพลงเร็วใช้ใหม่ ต่อเพลงช้าก่อนจนจบคือเด็กสามารถรำได้แล้ว ทีนี้ก็ อยากจะได้เพลงในหลักสูตรก็คือเพลงเสมอควงซึ่งมันเป็นเพลงสั้นในหลักสูตรก็อยากจะต่อ หลังจากที่ ต่อเพลงช้าไปแล้วเนี่ย พอรำเสมอควงเด็กรำท่าไหนก็ได้จังหวะ ผิดจังหวะบ้าง เคลื่อนมือไม่ทันบ้าง เอ๊ะ เป็นสาเหตุอะไร ขนาดคนที่ว่าเก่งที่สุดในรุ่นก็ยังรำไม่ค่อยถูกเนื่องจากที่ว่ารำมารู้สาเหตุตอนหลังเอง ว่า เค้ารำเพลงช้ามาเค้าถูกบังคับให้รำเป็นมาตรฐาน เป็นซ้ำ แล้วเค้ามารำเพลงเสมอควงเนี่ยมันเร็ว เค้าก็ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้เราก็เลยต้องเปลี่ยนการสอนใหม่ โดยการต่อเพลงเร็วก่อนติดเพลงช้าเลย พอเพลงช้าจบเราต้องต่อให้เค้าก่อนให้เค้าเกิดทักษะในเพลงเร็ว แล้วทีนี้เพลงเร็วเนี่ย พอเค้าต่อเพลงเร็ว จบใช้ใหม่ ตอนนี้องจะต่อเสมอควงจะต่ออะไร ได้ ก็คือเด็กต้องได้ความสำคัญเพลงช้าเพลงเร็วต้องต่อ จบก่อน

รอบที่ 2

นางลออ น้อยวงศ์

ในหัวข้อการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนเริ่มเรียน ถ้าเป็นเทคนิคของพินะ พอถึงเวลา ก็ให้เค้าเข้ามา เข้ามาแล้วก็นั่งคละกันไป ใครอยากจะนั่งยังงี้ก็แล้วแต่เค้า เราจะดูเค้าว่าเค้านั่งยังงี้ ดูพฤติกรรมเค้าจะคะว่าเค้านั่งกันยังงี้ ให้นั่งตามสบาย เพื่อเราจะดูพฤติกรรมเค้าว่าเค้าเป็นยังงี้ แล้วหลังจากนั้นครูก็ให้เด็กบอกทำความเคารพ พอทำความเคารพเสร็จแล้วเราก็ดูเค้าที่นั่นแหละ เรายังไม่ได้สอนเค้าว่าเค้าจะทำความเคารพยังงี้ เสร็จเรียบร้อยพอเด็กเคารพเสร็จเราก็มองดูเค้า จากนั้นเราก็ให้นักเรียนแนะนำชื่อตัวเอง ว่าชื่ออะไร มาจากโรงเรียนอะไร อยู่จังหวัดไหน ที่สภาพบ้านเค้าเป็นยังงี้ สภาพโรงเรียนเดิมเป็นยังงี้ พอเค้าเข้ามาในวิทยาลัยเราเค้าเห็นอะไรบ้างที่มันต่างจากโรงเรียนเค้า อะคะ เค้าก็จะพูดมาตามภาษาเค้าอะคะ เค้าก็จะพูดว่ามันต่างจากยังงี้ ต่างจากอาคาร ต่างตรงเครื่องแบบ สมัยแต่ก่อนเนียเค้าจะพูดเลยว่าเครื่องแบบเค้าเนียจะไม่เหมือนกับเครื่องแบบของนาฏศิลป์ ปัจจุบันนี้มันเหมือนกันไปหมดแล้วอะนะคะเราก็คงต้องใช้เทคนิคเดิมนั้นแหละคะ จากนั้นเรียบริ้อยแล้ว ก็ เรายังไม่แนะนำตัวเอง เราก้จะให้เค้าพูดถึง บางคนก็คือรีแเล็กซีให้เค้าร้องเพลงบ้างให้เค้าแสดงความสามารถเค้าเพื่อให้เค้าคลายเครียดเค้าเห็นหน้าครูแล้วเค้าจะกลัวอยู่แล้วนะคะ แล้วก็หลังจากนั้นครูก็จะแนะนำตัวเองว่าครูชื่ออะไร เรามาอยู่ที่นี่เราเป็นคนไหนเพื่อสร้างความสบายใจให้เค้าโดยที่เค้าไม่ต้องเกร็งเรา แต่เรายังไม่บอกเค้าว่าเราเป็นตัวพระหรือตัวนางให้เค้าทายว่าเราจะเป็นตัวพระหรือตัวนาง เพราะว่าสมัยแต่ก่อนนี้ถ้าเราจะสอนชั้นไหนเราก้ไปสอบสัมภาษณ์เค้า แต่บางคนเค้าอาจจะสังเกตตรงนั้นว่าเราเป็นตัวพระหรือตัวนาง บางคนก็ไม่ได้สังเกตเค้าก็จะตอบไม่ได้ว่าพระหรือนางนะคะ

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

สำหรับหนูนะคะ ก็คือการเปิดตัวครั้งแรกระหว่างครูกับเด็กเนีย เป็นภาพที่สำคัญระหว่างครูแล้วก็เด็ก โดยเฉพาะเด็กเนียเค้ามาขอมเกิดความกลัวอย่างที่ว่า อ.ล่อว่า เค้ากลัวสถานการณ์ กลัวสถานที่ กลัวครูใหม่อยู่แล้ว เพราะว่าจากเด็กที่มาจากเด็กเล็กๆ จะเข้าสู่วัยเด็กมัธยมเนียขอมมีความกลัวอยู่แล้วนะคะ เพราะฉะนั้นการเปิดตัวสำหรับครูเนียในส่วนของตัวเองคิดว่าจะต้องเปิดตัวภาพที่แห่งมิตรอะ ก็คือ มิตรภาพอะนะคะ ก็คือแสดงออกจากแวตตา สีหน้า แล้วก็รอยยิ้มของครู เพื่อให้เด็กเค้าไม่กลัวเรา ไม่กลัวเราแล้วเนีย เมื่อเด็กไม่กลัวเค้าก็จะกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกในสิ่งที่เราอยากให้เค้าทำ อย่างเช่น ให้เค้าแนะนำตัว เค้าก็จะแนะนำตัวอย่างไม่ใช้ว่าหนูชื่อเด็กหญิงแล้วก็มาจากโรงเรียนอะไรแค่นั้น แต่จะเป็นกิจกรรมทำให้เค้าคลายความกังวลแล้วก็เป็นการเริ่มต้น ที่จะเรียนวิชาปฏิบัติกับเรานะคะ ทีนี้เมื่อเราพบกันแล้ว เด็กก็ไม่กลัวเรา เริ่มคุ้นเคย แล้วเราก้เข้าใจตัวเค้าแล้วเนีย สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งของตัวเองก็คือ การจำลักษณะเด่นของเด็ก รวมถึงการจำชื่อเด็กให้ได้ หรือถ้าจำไม่ได้วิธีการจำชื่อนั้นนะ บางทีเราเรียกเค้าเค้าอาจจะเกิดความภาคภูมิใจ อี้ย แป็บเดียว ครูจำชื่อหนูได้ ฮี้ย วันนี้ครูเรียกชื่อหนู อะไอย่างนี้ ทำให้เค้ารู้สึกศรัทธา อยากที่จะอยู่ใกล้กับเรา อยากเรียนกับเรา แต่ทีนี้วิธีการจำเอกลักษณ์ของชื่อ เราเนียในใจของตัวเองเนียก็จะใช้วิธีการมองหน้าแล้วหาลักษณะเด่น อย่างเช่นการที่เค้าพีเซ็นท์และแนะนำตัวขึ้นมาอย่างนี้ อาจจะจำชื่อ สมมติชื่อเค้าพ้องกับเพื่อนของเราเราก้จำอย่างนั้น หรือว่าลักษณะเด่นของเด็กคนนี้ชื่อปทุม เรานึกถึงดอกบัวอะไอย่างนี้อะคะ มันเป็นการทริคสั้นๆ ทริคง่าย ๆ หรือว่าบางทีการจำชื่อเค้าไม่ได้แบบนี้เป็นการตั้งฉายา ให้เค้าดูภาคภูมิใจ อย่างนี้ก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กกับครูนั้นใกล้ชิดกัน ลดความห่างกันได้มากขึ้นคะ

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

คะสำหรับในเรื่องของการเตรียมผู้เรียนการสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีกับผู้เรียนเนี่ย ก็ไม่ต่างจากสองท่านที่ผ่านมานะคะ ในเรื่องของการที่จะทำให้ให้นักเรียนเข้าถึงตัวเราแล้วตัวเราก็เข้าถึงนักเรียนเนี่ย ก็ในเทคนิควิธีของตัวเองก็จะเริ่มจากการให้เด็กแนะนำตัวของตัวเองนะคะ ได้พูดเกี่ยวกับชื่อนามสกุล ตำแหน่งที่อยู่ ที่ตัวเองอยู่ บอกกับเพื่อนนะคะ แล้วก็ที่สำคัญที่มักจะใช้เนาะคะ คือเรื่องของแนวคิดหรือทัศนคติที่เค้าเข้ามาเรียนที่นี่ เพราะว่ามันจะเป็นการแชร์ แชร์ความเข้าใจในตัวเอง บอกจุดหมายของตัวเองนะคะ ว่าที่เค้ามาเรียนที่นี่เพื่ออะไร คือบางคนเนี่ยเค้าก็จะพรั่งพรูออกมาตามที่เค้าได้รู้สึกอะนะคะ เรายิ่งจะเข้าใจเค้ามากขึ้นว่าที่เค้าเข้ามาเรียนเนี่ย ด้วยใจรักจริงๆ หรือว่าโดนบังคับมา หรือว่าเค้ามีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเข้าเรียน เพื่อนๆ ก็จะได้รู้จักเค้า ได้รู้จักตัวตนของเค้า รวมทั้งตัวครูเองก็จะได้รู้จักตัวตนของเค้าด้วย นี้อะถือเป็นเทคนิคที่ตัวเองใช้มาตลอดและก็ถือว่ามันเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีนะคะ ในสิ่งที่ทำให้เป็นการละลายพฤติกรรมที่จะให้ผู้เรียนได้รู้จักกัน ทั้งครูและศิษย์แล้วก็เพื่อนๆ ด้วยนะคะ แล้วก็ในตรงที่เราให้เค้าเข้ามาพูดเนี่ย เด็กบางคนจะมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน เรายิ่งจะสังเกตวิธีการพูดวิธีการนำเสนอของเค้า เพื่อที่จะดูความกล้าแสดงออกว่าเด็กคนนี้มีแวบแบบไหน อย่างไร เพื่อที่จะหาคาแร็กเตอร์ เพื่อที่จะหาจุดยืน จุดเด่นอะไรให้เค้าเนี่ย เราจะดูจากตรงนี้ หรือว่าใครที่อยากจะแสดงออกอะไรเราก็จะเปิดกว้างให้เด็กได้ ใครอยากร้องเพลง ใครอยากปรบมือ ใครอยากทำอะไรที่สมมติว่าหนูเคยรำตัวนี้มาคะ รำโนราห์มา จะให้โชว์เลยนะคะ จะให้โชว์ว่า อ่าคนนี่เค้าเคยรำมาเป็นแบบนี้ คนโน้นเค้าเคยรำมาเป็นแบบนี้ แชร์ประสบการณ์ที่ตัวเองเคยผ่าน ผ่านในเรื่องของการเรียน นาฏศิลป์ดนตรีมา หรือว่ามีความประทับใจหรือว่าภาคภูมิใจอะไรก็จะให้เค้านำมาพูดกัน ตรงนี้อะนะคะ เพื่อที่จะให้เค้าได้ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น

นางนิรมล หาญทองกุล

สำหรับพี่ พี่คิดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์มันเริ่มจาก ตอนนี้นั้นดีตรงที่ว่ามันมีโครงการค่านับครู ตอนที่จับมือกันก่อน ณ เวลานั้นนะ ช่วงเวลานั้นเด็กเค้าก็เริ่มรู้แล้วว่าเราจะสอนเค้าสำหรับเด็กใหม่ะคะ มันจะเป็นภาพแรกที่เค้าจำ ที่นี่พอเข้ามาในห้องเรียนสิ่งแรกที่พี่จะทบทวนก็คือ เราเคยเจอกันแล้วนะลูก เจอกันในพิธีค่านับครูนะ แล้วรู้ไหมมันมีความสำคัญอะไร เราก็จะเริ่มปลูกฝังความเชื่อความเคารพในครูบาอาจารย์ที่เราจะมีอยู่ ก็จะพูดถึงในเรื่องของสิ่งที่ควรจะต้องเคารพบูชา เริ่มมาต้องปลูกจิตสำนึกตรงนั้น พี่จะปลูกจิตสำนึกตรงนั้นไว้ก่อน ส่วนในเรื่องของสัมพันธ์ภาพหรือปฏิสัมพันธ์ในเรื่องของต่างๆ มันจะแก้ไขไปตามสถานการณ์มีการแนะนำตัว มีกิจกรรมให้ละลายพฤติกรรมของเค้า นั่นก็ขึ้นอยู่กับที่ว่ามันควรจะเป็นยังไง อันนี้ก็อยู่ที่ผู้สอนด้วยว่าที่จะต้องปรึกษากัน แชร์กันว่าเราจะใช้กิจกรรมอะไร ส่วนใหญ่ก็ไม่ต่างจากคนอื่นก็คือต้องแนะนำตัวกันก่อน แต่สิ่งที่ปลูกฝังในเรื่องของครั้งแรกก็คือความเชื่อ ในความเคารพครู ปลูกฝังไว้เลย ณ เวลานั้น แล้วก็สิ่งที่เค้าควรจะเคารพบูชาอะไรต่างๆ นั้น นั่นคือสิ่งที่เราปลูกไว้ให้ แล้วก็การแก้ไขเฉพาะหน้าในการที่เราจะมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก เพราะเด็กแต่ละคนที่เค้ามาเนี่ย เค้าจะมีความแตกต่างกันบนพื้นฐานของเค้า เราก็ค่อยๆ ดูกันไป ดูความสะอาด แนะนำในเรื่องของการรักษาความสะอาดของตัวเองอะไรอย่างนี้อะนะคะ แรกเลยจะต้องสำรวจก่อนเลยว่าบนหัวเนี่ยมีเหาไหม นั่นแหละคะ คือสิ่งที่เราจะเริ่ม เริ่มมีเรื่องจะคุยกับเค้าว่า ทุกคนดูนะลูกใครมีสัตว์เลี้ยงแสนรักมาด้วย อะไรอย่างนี้ แล้วเราก็จะช่วยๆ กันมันก็เลยเริ่มจะมี

การติดตาม เราก็จะเริ่มรู้โน่นนี่นั่นเกี่ยวกับตัวเค้า เค้าก็จะมารายงาน ว่าตอนนี้เค้าทำอะไรไปบ้างแล้ว สัตว์เลี้ยงเค้าเป็นยังไงไปบ้างแล้ว อยู่กับเค้าหรือไม่อยู่กับเค้าอย่างนี้จะค่ะ นี่ก็เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ ทั้งเค้าแล้วก็มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเค้ากับครูด้วย

นายสมชาย ยิ้มแย้ม

การสร้างความสัมพันธ์ของการฝึกเพลงช้าเพลงเร็วระหว่างครูกับผู้เรียนนะครับ ชั้นแรกเราต้องหนึ่ง เราต้องละลายพฤติกรรม ก็คือ เหมือนกับว่าการปฐมนิเทศเด็กเพื่อให้มีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์อันนี้คือสิ่งสำคัญ หลังจากนั้นสิ่งที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือธรรมเนียม ของการเรียนการสอน เพราะว่า จะสร้างจิตวิทยาในการเรียนนาฏศิลป์ไทยไม่ว่าโขนหรือละคร คือหนึ่งประเพณีของการคำนับครู การไหว้ครู การมอบ ครอบเหล่านี้ถือว่าเป็นจิตวิทยาให้ครูกับเด็ก เด็กกับครูมีความให้เกียรติซึ่งกันและกัน เสมือนครูกับศิษย์เหมือนพ่อกับแม่กับลูกสิ่งเหล่านี้ก็เหมือนเป็นจิตวิทยาอันสูงส่ง เมื่อเราได้สิ่งเหล่านี้แล้วสิ่งหนึ่งที่จะสร้างความสัมพันธ์ก็คือ การสอน เทคนิคการสอนซึ่งแต่ละคนก็จะมีเทคนิคการสอนแตกต่างกันโดยใช้จิตวิทยาของกระบวนการสอน เสริมบ้าง ลบบ้าง เหล่านี้เพื่อสร้างความผูกพันเหล่านี้คือสิ่งอีกอย่างหนึ่ง เมื่อเราได้ความสัมพันธ์เหล่านี้แล้วเราก็จะไปสู่กระบวนการเรียนการสอน อย่างเช่น การให้เด็กได้แสดงความสามารถเพื่อจะรู้จุดเด่น จุดด้อย ต่อไปอย่างที่อาจารย์หลายท่านกล่าวไว้ว่า เช่น การร้องรำทำเพลง การแสดงวาทะต่างๆ การแสดงอะไรก็ได้ ที่คิดว่าอะไรคือจุดเด่นของนักเรียนที่เข้ามาสู่กระบวนการของการเรียนนาฏศิลป์ไทยโขนละคร เมื่อสิ่งเหล่านี้ที่เราพูดถึงกล่าวอ้างมานี้แล้วก็ไปสู่กระบวนการของการฝึกหัด กระบวนการของการหัดพื้นฐานสิ่งหนึ่งก็คือนอกจาก มารยาท การนั่ง การไหว้ การกราบ การเดิน การย่างกรายของการเรียนนาฏศิลป์นั้นแหละ ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ อันนี้คือการนั่ง การไหว้ การกราบ หลังจากนั้นก็เข้าสู่กระบวนการของการอาจจะให้ฝึกการนุ่งผ้าโจงกระเบน ขั้นตอนของการต่างๆ พื้นฐานของการฝึกเพลงช้าเพลงเร็ว การตัดมือ อะไรเหล่านี้ ก็ไปสู่กระบวนการของการพัฒนาไปเรื่อยๆ แต่อยู่ในพื้นฐานของความสัมพันธ์อันดีและพื้นฐานของกระบวนการเรียนนาฏศิลป์ไทย โขนละคร

นางวัลยา สุขภักดิ์

หัวข้อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนนะค่ะ ก็คล้ายๆ พวกเพื่อนๆ ที่พูดไปแล้วก็คือ พอเข้าไปในห้องปุ๊บคุณครูก็จะแนะนำตัวเองก่อน ว่าประวัติสั้นๆ ว่าตัวเราเนี่ยชื่ออะไร จบมาจากที่ไหน แล้วก็สอนวิชาอะไรนะ แล้วก็หลังจากแนะนำเสร็จแล้วก็จะให้เด็กนักเรียนเนี่ยที่ละคนเนี่ยเพราะเค้า นั่งกันเป็นแถวเนี่ย ให้เค้าแนะนำแต่ละคน แนะนำประวัติตัวเองแล้วก็ชื่อโรงเรียนที่จบมา แล้วก็คนที่แนะนำให้เข้ามาเรียน หรือว่าเรียนด้วยตัวเอง หรือว่ามีครูแนะนำมา แล้วก็ถามว่าทำไมถึงมาเรียนที่นี่ อะไรอย่างนี้จะค่ะ ก็ถามเค้าให้รู้ว่าทำถึงมาเรียนนาฏศิลป์ อยากรู้สาเหตุว่าทำไมเค้าถึงมาเรียนนาฏศิลป์ แล้วก็หลังจากนั้นมีความสามารถที่พิเศษอะไรบ้างให้ช่วยแสดงให้เพื่อนๆ ดู แล้วก็ถ้าใครร้องเพลงเค้าก็จะร้องเพลง เราก็จะเห็นว่าคนนี้ร้องเพลงเก่ง ถ้าใครร้องลิเกได้เค้าก็จะร้องลิเก อะไรอย่างนี้ แต่บางคนก็ไม่กล้าแสดงออก ครูก็จะบอกว่าหนูจะเรียนเอกนี้ไม่ได้หนูจะต้องมีความกล้าแสดงออกนะ เพราะว่าเรียนสาขานี้เราจะต้องมีความกล้าแสดงออก เพราะไม่งั้นครูก็ไม่รู้ว่าหนูจะเรียนด้านการแสดงได้หรือเปล่า แล้วหลังจากนั้นพอแนะนำตัวกันหมดทุกคนแล้วครูก็จะเล่านิทาน ตัวครูเองเนี่ยชอบเล่านิทานให้เด็กฟังนะ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรี ที่นี้นิทานที่ครูจะเล่าก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับตำนานการฟ้อนรำ

เพราะว่าเรามาเรียนด้านนี้แล้วเราก็ต้องให้เด็กรู้ว่าตำนานการฟ้อนรำเนี่ยมันเกิดขึ้นมาอย่างไรแล้วก็ในตำนานเนี่ยก็จะเกี่ยวกับเทพเจ้าที่เราจะเคารพนับถือด้วย ก็คือ พระอิศวร พระนารายณ์ อะไรเหล่านี้คือเราก็จะเล่าให้เด็กฟังเด็กเค้าก็สนใจฟังอย่างดี เพราะว่ามีการเล่นนิทาน พอเล่นนิทานจบแล้วก็เป็นการปลูกฝังเด็กไปว่า เราได้รับถ่ายทอดมาจากวัฒนธรรมด้านนี้มาจากประเทศจีนและอินเดีย ฉะนั้นนิทานที่ครูเล่าเนี่ยมันมาจากอินเดียนะ แล้วก็มันเป็นตำนานความเชื่อของพราหมณ์ เพราะเราเรียนนาฏศิลป์เนี่ย เดี่ยวพอหนูเรียนไปอีกสักพักก็จะมีประกอบพิธีไหว้ครูทางด้านศาสนาพราหมณ์ แล้วหนูก็จะเห็น เค้าก็จะมีการบูชาเทพเจ้า ซึ่งมี พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม

ครั้งที่ 3

รอบที่ 1

นางรัตใจ ศิริพงษ์

ในหัวข้อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กนะคะ ของพี่น้องคะพี่ก็จะจัดกิจกรรมในการเล่นเกมส์ก่อนนะคะ ในการแนะนำตัวเองของเด็กๆ นะคะ เพราะว่าเรายังไม่ได้แบ่งพระนางนะคะ แล้วก็แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันว่าทำไมนักเรียนถึงมาเรียนที่นี่ แล้วรู้ไหมคะว่าเรียนนาฏศิลป์ละครเป็นแบบไหน เพราะเด็กบางคนคิดว่าเป็นโรงเรียนที่สอนเต้นอย่างเดียวไม่ได้สอนพวกวิชาการนะคะ แล้วก็พวกที่เค้ามาเรียนกับเราได้เนี่ยจะชมกับเด็กเสมอว่าเราจะต้องเป็นเด็กพิเศษจริงๆ คือต้องเก่งทั้งสองอย่าง แล้วก็พอเราสร้างความสัมพันธ์นะคะแลกเปลี่ยน มาเรียนได้ยังไง ชอบ พ่อแม่ใครบังคับมาหรือไม่ ซึ่งระยะหลังเนี่ยจะไม่มีนะคะ ระยะหลังเนี่ยจะได้รับคำตอบว่าชอบแล้วก็ทราบด้วยว่านาฏศิลป์เนี่ยเค้าเรียนยังไงก็เลยไม่มีปัญหา แต่เวลาเราสอนไปมันก็จะเกิดปัญหาที่หลังแต่ตรงเนี่ยไม่พูดถึงตรงนั้นนะคะ ว่าพอเราเล่นเกมแนะนำตัวนะคะ แล้วก็กล่าวถึงนะคะว่าวิทยาลัยของเรามีการกำหนดกฎเกณฑ์อย่างไรในการเรียนนะคะไม่ว่าจะเป็นวิชาศิลปะหรือว่าวิชาสามัญนะคะว่า เราจะต้องตั้งใจ ถ้าสมมติว่าเราไม่ได้ตั้งใจหรือว่าผลออกไปนะคะก็จะขาดเรียนบ่อยก็จะทำให้การต่อเพลงนะคะโดยเฉพาะการที่จะเริ่มต้นสอนเพลงอันดับแรกคือเพลงช้าเนี่ยมันก็จะไม่ทันเพื่อนนักเรียนจะต้องมีความตั้งใจในการเรียนนะคะ

นางวัลยา สุขภักฎ

ที่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยสอนม.ต้นเนาะ ส่วนใหญ่จะสอนม. 4 ใหม่บ่อยเนาะ ที่นี้การคัดเลือกผู้เรียนส่วนใหญ่เราก็จะตกลงกันกับครูตัวนางนะคะ ส่วนใหญ่ครูตัวนางเค้าก็จะให้ตัวพระเลือกก่อนเสมอ เพราะว่า คือตัวพระเนี่ยเค้าจะต้องเลือกหน้าที่รูปไข่ ตาตีตาไรพี่ไม่สน แต่ขอหน้ารูปไข่ก่อน ช่วงคอยาวคอรหัส แล้วก็ช่วงแขนขยาย เพราะว่าถ้าไปรับนางเนี่ย แขนจะแก้งก้าง เพราะว่านางเค้าจะรับหน้ารูปไข่ใหม่คะ ตัวพระเนี่ยเค้าจะปล่อยออกเต็มที่ก็จะดูช่วงตัวนะ ของพี่น้อง ช่วงตัวยาวขาสั้นไม่เป็นไร แต่ขอช่วงตัวบนยาว ถ้าแต่งเครื่องออกมาแล้วก็คือแต่งตัวพระแล้วจะสวย เพราะช่วงขาเวลาเรารำเนี่ยมันย่ออยู่แล้ว ก็คือ พี่จะให้เด็กเนี่ย นุ่งผ้าตอนนี้เรายังไม่ได้สอนนุ่งผ้าใช้ไหม เราก็จะให้เค้ารัดเสื้อ ดึงเสื้อให้ดึงให้ยื่นตัวตรง จะดูว่าหลังงอไหม จะดูสร้อยเค้าจะดูช่วงตัว จะดูช่วงคอ จะดูช่วงแขนว่าแขนยาวไหม แต่ที่เน้นที่สุดก็คือหน้ารูปไข่นะคะ แล้วก็ตัวนางเค้าก็ยินดีนะคะ เค้าจะให้ครูตัวพระเลือกก่อนเสมอ นำสงสารครูตัวนางเหมือนกัน เพราะว่าเด็กส่วนที่เหลือน้อยเช่นหน้ากลม หรือหน้ารูปหัวใจ หน้ารูปหัวใจก็คือ หน้ากลมแล้วตรงคางจะแหลมๆ คางจะแหลมๆ เนี่ย ส่วนใหญ่ก็จะไปเป็นตัวนางเนาะ ช่วงคอยาว

ช่วงตัวสั้น ก็คือจะไปเป็นตัวนาง แล้วก็เรื่องผิวสำหรับพี่นะ เรื่องผิวสำหรับพี่ที่ไม่สำคัญขอรูปหน้ารูปไข่ กับช่วงคอยาว ช่วงแขนยาว แล้วก็ช่วงตัวยาว แล้วก็ก็จะพูดกับเด็กเสมอว่าตอนนี้ตัวเธอนี้ยิ่งยังไม่รู้ เพราะว่าเธอยังเล็กอยู่ก็ไม่รู้ว่าจะโตได้แค่ไหน พี่ก็จะถามว่าพ่อแม่หนูโตไหม หนูโตไหม ย่าหนูโตไหม แต่ตอนนี้หนูจะตัวไม่สูงมากแต่สรีระหนูจะตัวพระ แต่ถ้าปู่ตายหรือพ่อแม่หนูตัวโตเนี่ย ครูจะให้หนูเป็นตัวพระนะ เพราะว่าหนูมีสิทธิ์ที่จะตัวโตได้ ตัวโตได้อีกกินนมเยอะๆ อันนี้คือ ก็คือจะเลือกเค้าไว้ก่อน

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

ของหนูนะคะ จะดูที่โครงแรกก็คือหน้าก่อน ทุกอย่างเลยมันอยู่ที่หน้าแหละมันจะยาวมันจะเป็นรูปไข่ แต่ว่าถ้าส่วนประกอบอื่น ถ้าหน้ายาวแต่ตัวมันไม่ไป มันจะเหมือนไอ้เจ้าวิภาดาอะ ซ่องขุนทด แต่ถามว่าถ้าเป็นพระเราดูเหมือนลักษณะที่พี่ๆ ทุกคนบอกมาคือลักษณะตามโครงสร้างแต่โบราณที่โบราณกำหนดมาว่าตัวพระต้องมีลักษณะอย่างไร ตัวนางต้องมีลักษณะอย่างไร แต่ในเมื่ออาหารหรือว่าพันธุกรรมของเด็กในสมัยนี้อะ มันไม่เหมือนเดิมมันไม่เหมือนโบราณแล้วเนี่ย เด็กปรุงแต่งเค้าจะเปลี่ยนนมจะใหญ่สะโพกเค้าจะอวบ อ้วนขึ้นมา หรือว่าอะไรอย่างนี้อะ ก็คือถ้าเป็นพระตัวเล็ก ต้องมองลักษณะก่อนว่าเค้าจะไปทางไหนต่อได้ อย่างเช่นเจ้าวิภาดาเนี่ย หน้าพระลำคอกียาว แต่มันเตี้ย แต่เราสามารถเสริมบุคลิกในระดับต่อไป ต้องมองแว้ดเค้าก่อนว่าเค้าไปได้ไม่ได้ ถ้าเค้าไปได้ปุ๊บเนี่ยกลายเป็น กวาง กวางเล็ก หรือว่าเป็นพระตัวเล็กๆ ก็เป็นตัวละครที่สามารถดันให้เค้าไปถึงตัวละครที่เป็นพระ แต่เป็นพระตัวเล็กๆ ได้ แต่เด็กต้องมุ่งมั่น ต้องมองอนาคตของเด็กตัวที่เล็กจริงๆ คือจะให้กลับมาเป็นนางรูปหน้าไม่ได้ แต่ถ้าเป็นตัวเล็กเนี่ย เราสามารถรำพระได้อย่างเท่ๆ เนี่ย เราสามารถฝึกปั้นเป็นในตัวละครที่เป็นพระเล็กๆ เช่น ตัวลูกสินสมุทร กวางทอง พลายชุมพลอะไรอย่างนี้ ได้ มองตัวละครแต่เป็นระบำแบบคนอื่นไม่ได้ ศรีษะไร้งี้ไม่ได้ อาจจะเป็นระบำเล็กๆ ประทีปทอง คือมันมีบางส่วนที่ไปได้ ที่นี้ถามว่า นอกจากครูปรุงแต่งโครงสร้างแล้วเนี่ยหนูจะดูมือกับเท้า ถ้าเท้าใหญ่มือใหญ่แสดงว่าอนาคตเด็กสูงสูงแน่นอน ถ้ามีมือลักษณะมือเค้กลางๆ แบบๆ เนี่ย หรือนิ้วเรียวยาว นิ้วจะออกยาวๆ เด็กพวกนี้จะสูงเพราะกระดูกเค้าสูง กระดูกเค้าต่อยาว เท้าใหญ่เนี่ยแสดงว่ารอไว้ว่าเพื่อที่จะรับน้ำหนักตัวเค้า สูงแน่นอนคนเท้าใหญ่อะ จะสังเกตว่า คนตัวเล็กเท้าเค้าจะเล็ก ส่วนใหญ่ต้องเบอร์ 6 เบอร์ 7 นอกจากดูกระดูกมือดูเท้าแล้วเนี่ยถ้าสมมติมันตัดสินไม่ได้ว่าเด็กคนนี้กึ่งๆ พระก็ได้ นางก็ได้ หนูจะถามเค้าว่าชอบเล่นกีฬาไหม ถ้าเค้าชอบเล่นกีฬาถามว่ากีฬาประเภทไหน ถ้าเป็นวอลเลย์บอล บาสเกตบอล อันนี้พระแน่นอน เพราะเค้าจะดูหัวหาญเล็กน้อย แต่ถ้าเป็นประเภทเล่นอะไรเบาๆ เล็กๆ น้อยๆ อันนี้ผู้หญิง บุคลิกจะเป็นตัวนางอย่างแน่นอน จะดูบุคลิกของการเล่นกีฬา จะดูบุคลิกของการใช้ชีวิตประจำวันของเค้า อย่างเช่นเด็กที่ชอบวอลเลย์บอล ชอบเล่นกีฬาที่ปะทะเนี่ยมันจะมีบุคลิกที่หัว เพราะฉะนั้นคนที่ระรำตัวพระเนี่ย มันจะต้องมีบุคลิกที่หัวๆ ฝั่งๆ อะไร้งี้ อย่างตอนนี้หนูมีแฝดคู่หนึ่ง ตอนแรกมาตัวเท่ากัน หน้าตาก็เหมือนกัน เราจับยังไม่รู้ เราก็จับอีกคนนึงไปพระ อีกคนนึงไปนาง ตอนนี้บุคลิกสองคนแตกต่างกัน แล้วคนที่พระเนี่ยสูงกว่าตัวนาง พระนางต่างกันเลยจากคนที่แฝดกัน

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

สำหรับการคัดเลือกผู้เรียนนะคะ เทคนิคมันก็ไม่แตกต่างกันมาก เทคนิคไม่ได้แตกต่าง เหมือนกับว่าคาแร็กเตอร์ของตัวแสดงเนี่ยมันระบุอยู่แล้ว ว่าถ้าเกิดว่าสูงใหญ่ก็สมควรจะต้องเป็นพระ

นะคะ แล้วก็ตัวนางต้องเป็นเพศที่อ่อนหวานนุ่มนวลก็ตัวเล็กลงมาหน่อย คือถ้าดูความสูงเทคนิคเดียว แรกเลยก็คือ เรียงตามลำดับไหล่ เสร็จแล้วเราจะดูโขนหน้า เรียงตามลำดับไหล่เสร็จแล้วเราจะรู้เลยว่า ครึ่งไหนที่จะหน้าเป็นนางครึ่งไหนที่จะหน้าเป็นพระ แต่พอหลังจากนั้นจะเริ่มดูรูปหน้า ถ้ารูปหน้าใครที่ เตียนนะคะ ใครที่เตียนแต่รูปหน้า คือถ้า 150 เนี่ย ถ้าสูงไม่เกิน 150 เนี่ย ควรจะเป็นนาง ถึงแม้ว่ารูปหน้า ยาวมากก็ตามนะคะก็จะเลือกให้เป็นนาง แต่ถ้าเราดูรูปหน้าปุ๊บดูความสูงแล้วเนี่ย คือรูปร่างเตียนแต่หน้า ยาว จะดูแขนแล้วดูช่วงตัว ถ้าช่วงตัวยาว แขนยาว แล้วขา เด็กพวกนี้ตัวเตี้ยขาจะสั้น เราก็คงดูว่า คาแร็กเตอร์ในการเดินเหินเนี่ยเค้าไปทางไหน แต่ถ้าดูแล้วค่อนข้างจะห้าว ก็ตัดไปพระ แต่ถ้าเกิดดู แล้วอาจจะนุ่มนวล อาจจะโตได้ไม่มากก็จะให้อยู่นางนะคะ คือหน้าของพระเนี่ยใส่ยอดยั้งหน้าเค้าก็จะ สวยอยู่แล้วพระว่าหน้าเค้าจะรูปไข่ แต่สำหรับนางเนี่ย เวลาเลือกเราจะเลือกต่ำกว่า 150 ลงมา หรือว่า เกินขึ้นไปก็ไม่น่าจะเกิน 156 กำลังสวยอย่างคุณครูเนี่ย ถ้าเกิน 158 ปุ๊บเนี่ยมันจะดูน่องผ้านั้นจะลวยจะ ไม่ค่อยสวย ถ้าใกล้ 160 ปุ๊บเนี่ย ตัวนางจะน่องผ้าไม่คอยสวยมันจะลวย จะเลือกประมาณ 156 ไม่เกิน โขนนาง แล้วก็ดูกัน ดูสะโพก ถ้าสะโพกผาย ตัวกลมแขนกลมหน้ากลมจัดไปเลยคะนางนะคะ แล้วก็ ดูน่องและขา คือนางเนี่ยน่องทู่ไม่เป็นไรคะ ร้าผ้ากอสวยได้ แล้วก็รับน้ำหนักนางส่วนใหญ่นางรับ น้ำหนักเยอะนะคะเพราะว่าร้าย่อ ถ้าข้อเท้าดีก็ไปรอด แต่อย่างพระเนี่ย เค้าน่องสนับเพลาแล้วเนี่ยเค้า ต้องโหว่ปรีน่อง ถ้าปรีน่องทู่ปุ๊บเนี่ย มันก็ไม่ค่อยงามเท่าไรหู้ ดูไม่ระเหิดระหง ส่วนใหญ่ตัวพระก็จะให้ขา เรียว ขาเรียวตัวสูงรูปหน้ายาวแขนขายาว แต่ถ้านางเนี่ย สะโพกใหญ่ชนิดนี้น่องทู่ดิ้นก็เอาคะ ดิฉันรับ เพราะดิฉันรู้อย่างนี้ดิฉันก็สวย เพราะเราสร้างคาแร็กเตอร์สวยได้เสมอ

นางนิรมล หาญทองกุล

คะสำหรับการคัดเลือกตัวผู้เรียนที่จะเรียนเป็นพระหรือเป็นนางถ้าหากว่าเด็กเข้ามาตอนเล็กๆ เลยเนี่ยเราค่อนข้างจะลำบากที่จะเลือกแล้วก็ชัดเจนไปเลย แต่ส่วนใหญ่มันก็จะมีการเปลี่ยนแปลงทาง สรีระของเค้าอะแต่ก็จะเป็นมาสูงตอนหลังก็ต้องเปลี่ยนให้อะ แต่บางทีถึงมาสูงตอนหลังเนี่ย ถ้าบุคลิก เค้านี้มันนวลแต่มันไม่เหมาะที่จะเป็นพระถึงแค่เค้าสูงเนี่ยก็ไปไม่ได้เหมือนกันด้วยลีลาด้วยอะไรด้วยท่วงที เค้าเป็นนาง อย่างนี้ก็ตบย้อมเหมือนกันที่จะเอาเค้าไปเป็นนางใหญ่อะโรยอย่างนี้ ที่นี้หลักๆ เลยมันก็จะ เหมือนทั่วๆ ไปอะคะ เราก็คงใช้เครื่องใหญ่เนี่ย ใช้การยืนเครื่องใหญ่เป็นหลัก เป็นตัวตั้ง ดูแค่ยอดอย่าง ที่ขวัญบอกเพราะพระเนี่ยหน้าช่วงหน้าผากจะต้องสวยเพราะเวลาเข้ากรอบมันไม่มีกระบังหน้าช่วยไ้ หน้าผากต้องรับกับกรอบหน้า มันจะพอดี คือไม่ต้องเก็บผมเลยอะ แค่นี้อะโรยอย่างนี้มันไม่ได้บางที่มันก็ จะมีช่องว่างมันไม่เต็มใจ มันไม่เต็มมันก็ไม่สวยแล้วมันก็จะหลวมด้วย อีกครั้งเรื่องความสูง หมายถึงว่า ถ้ามันยังดีเรียนใช้ใหม่ วิธีการก็คือก็ต้องเล่าครสตัวเองให้ฟังก่อน ว่าคุณครูก็เป็นอย่างนี้เหมือนกันนะ ลูก แล้วจริงๆ มันก็ต้องแพ้ตัวเองอะ เราหานางคู่ไม่ได้ เราจะมาแข่งไปตลอดมันไม่ได้มันก็ต้องแพ้ยัย ตัวเองอะ แขนขาเราสั้นเราก็คงต้องพุด เล่าให้ฟังพี่นางเมื่อก่อนหน้านี้หนูมีนาง หนูจะมีบุญร่ำ มีอัมไพ ที่ แบบว่าไซตอย่างนี้แล้วหนูจะเป็นพระได้ ทีนี้พอเสร็จแล้วอะ บุญร่ำก็ออก อัมไพก็ออกมาเรียนชั้นกลาง มันก็ไม่มีนางเราก็คงไม่รู้จะหันไปหาใคร ถ้าเกิดเป็นตัวนางเนี่ย หน้าผากตรงช่วงมงกุฏนางช่วงหน้าผากเนี่ย มันจะกว้างกว่าของพระมันจะแบบออกมาด้านข้างได้มันมากกว่า ถ้าเด็กหน้าผากกว้างแล้วหน้าออก กลมนิดหนึ่งเนี่ยมันจะไปปรับกับยอดพอดี แต่ที่นี้ไอ้เรื่องคางเนี่ย ถ้าเป็นตัวนางแหลมหรือไม่แหลมมันได้อยู่ อะนะคือมันสามารถกลมได้หมดอะ แต่ถ้ามันแหลมได้จะสวย คือหลักการการเลือกอันแรกเลยหลักใหญ่ จะอยู่ที่ตรงนี้ที่ว่านี่อะคะ อยู่ที่หน้าก่อน มองเพราะเรามองเห็นหน้าก่อนใช้ใหม่คะเพราะเรามองหน้า

ก่อน พอต่อไปเราก็จะมามองที่รูปร่างช่วงไหล่ช่วงคอช่วงไหล่ช่วงเอวช่วงตัวยาวไหม เพราะเด็กบางคน ช่วงตัวไม่ยาว ถ้าช่วงตัวสั้น ต้องรับเป็นนาง อันตรายมากสำหรับพระอะ สมมติช่วงตัวสั้นปุบมันจะไม่สง่างาม ก็คือเวลารัดเครื่องพระอะ มันจะเห็นบอดี้ทั้งหมดใช้ไหม มันจะต้องช่วงคอช่วงไหล่ช่วงเอว ถ้ามันยาวมันรัดเครื่องมันจะเห็นหมดโงะ แต่ถ้าเกิดตัวนางผ้าห่มนางมันบังอยู่แล้วแต่ถ้ามันสั้นเสียจนเข้าชั้นนั้นเข้าชั้นพิการก็ไม่ไหวนะ ไม่รับตั้งแต่แรก แล้วความเหมาะสมเนี่ย บางทีความเหมาะสมของช่วงแขนช่วงขาด้วยอะไรด้วยหลายๆ อย่างที่ดูประกอบกัน ทั้งนี้ทั้งนั้นก็อย่างที่บอกอะคะ เด็กที่เข้ามาใหม่ๆ มันยังเล็กๆ อยู่โอกาสที่จะผิดพลาดมันเยอะ เพราะว่ามันจะโตไม่โตเราก็ไม่รู้อะเนาะว่าพันธุกรรมบ้านเค้าขนาดไหนอะไรยังไงเราก็ดูคร่าวๆ ได้แค่นี้ แต่ถ้าเด็กโตมาแล้วเด็กเข้าชั้นกลางใหม่อะไรอย่างนี้มันจะแย่งง่ายขึ้นเพราะว่าเค้าโตเต็มวัย

นางมัชฌันท์ สิบสายจันทร์

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนนะคะ จากเท่าที่ประสบการณ์ที่สอนมาก็คือแนะนำตัวเองแล้วก็ให้นักเรียนแนะนำตัวซักถามพูดคุยเพื่อสร้างความเป็นกันเองและมนุษยสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กแล้วก็ครูกับนักเรียนเพราะต่างคนต่างมาต่างถิ่นกันนะคะ แล้วก็พยายามหาหลักการจำชื่อของนักเรียน หาเอกลักษณ์ของแต่ละคน ซึ่งช่วงแรกๆ เนี่ยเราก็ต้องหาสัญลักษณ์หลายๆ อย่าง อาจจะใช้เวลาเร็วหรือว่าช้าตามระยะเวลาที่เหมาะสมนะคะ แล้วก็สร้างความอบอุ่นและความเป็นครอบครัวเดียวกัน พยายามให้เค้ารู้ว่าได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัยคือรู้ๆ เขียวขาวของเราและเล่าถึงความสำคัญของสถาบัน ว่าสถาบันเราเนี่ยมีเอกลักษณ์ของการที่ได้เข้ามาเรียนนี่คือ คนที่จะได้เรียนนาฏศิลป์นี่ก็ต้องมีความสามารถ ความฉลาด ที่แตกต่างจากที่อื่น คือหลายๆ อย่าง ถ้าอย่างไปเรียนสามัญเค้าจะไปเรียนพิเศษเสริม เรียนอ่าน หรือว่าเปิดในเน็ตได้ แต่การที่เค้ามาเรียนนาฏศิลป์นี่คือ เค้าต้องได้ลงมือปฏิบัติ ตรงนี้คือ ให้เค้าเห็นคุณค่าว่าเค้าเลือกมาเรียนตรงนี้ เป็นอะไรที่โดดเด่น แล้วก็ฉลาดกว่าคนอื่น สร้างความมั่นใจให้เค้า แล้วก็ให้เค้าเห็นคุณค่าวิชาที่เค้าเลือกมาเรียนนะคะ เพราะบางทีเราก็ต้องดูว่าเด็กที่เค้ามาเรียนเนี่ยถูกผู้ปกครองเลือกให้เรียนหรือว่าเค้าเลือกเรียนด้วยตัวเค้าเองที่เค้ารักและเค้าชอบในวิชานี้ ซึ่งมันก็จะวัดให้เห็นว่า ความตั้งใจของผู้เรียนที่เค้าตั้งใจมาเรียนกับแบบที่เรียนตามใจผู้ปกครองเนี่ย คือความใส่ใจความพยายามที่จะเรียนในวิชานี้มันก็จะแตกต่างกันอะนะคะ แล้วก็สร้างความภูมิใจในวิชาซึ่งพยายามให้เค้าเห็นความแตกต่างความโดดเด่น ความมีคุณค่า ให้เค้าเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยซึ่งคนที่มาเรียนที่นี่ จะได้ไปต่างประเทศได้เผยแพร่ต่างประเทศหรือว่าแต่งตัวสวยๆ มีความสามารถในวิชาอื่นๆ เสริมเข้ามาอย่างเช่น การแต่งหน้าทำผม ซึ่งมันเป็นเทคนิคที่เค้าจะได้เรียนจากวิทยาลัยของเรา

ว่าที่ร้อยเอกบัณฑิต สุขภัก

การคัดเลือกตัวโขนพระเนี่ยก็ต้องดูตั้งแต่หัวจรดเท้า การคัดเลือกของโขนพระเราก็จะมองตั้งแต่ บริเวณของหน้าผากว่ารูปร่างเนี่ยเค้ารับกับชฎาไหม เพราะว่าส่วนใหญ่เนี่ย ถ้าหัวเค้าไม่มนหัวเค้าเหลี่ยมเนี่ยเค้าก็จะไม่สามารถใส่หัวชฎาได้อย่างสวย มันจะต้องมีลักษณะมนเหมือนตุตไข่เนาะครับ แล้วก็คางเป็นลักษณะคางแหลมนิดๆ ถ้าเป็นรูปหน้าเลยเค้าเรียกเป็นรูปหน้าไข่ นี่คือวิธีการเลือกชั้นแรกเลย ส่วนวิธีการเลือกชั้นที่สองมาดูสระของโครงร่างโครงสร้างกระดูก เพราะว่าเด็กสมัยนี้เค้าอาจจะชอบโครงสร้างกระดูกอ่อนเนื้อข้างใน อ้วน บางทีอ้วนเนื้อหรือว่าอ้วนกระดูกก็ยังไม่รู้ ดังนั้นวิธีการเลือกตัว

โขนพระจะต้องดูกระดูกเล็ก แล้วก็ค่อนข้างจะไม่ใหญ่มากจนเกินไป แล้วก็โครงสร้างดูรูปร่างเค้าจะยาวขึ้น ไม่อ้วน ไม่มะขามข้อเดียว ถ้ามะขามข้อเดียวมันจะเป็นป่องๆ มันก็จะทำให้การแต่งเครื่องของโขนพระเนียไม่สวย มันจะกลม ฉะนั้นการเลือกตัวโขนพระเนียจะต้องเรียวลำแขนก็ต้องยาว นิ้วต้องยาว ขาต้องไม่โก่งไม่งอ ลักษณะแขนขา เอวยาว ตัวยาว ลำคอด้วยลำคอยาว เค้าเรียกคอรหาง ถ้าได้ริมฝีปากกระจับด้วยก็จะสวยงามมากกว่านี้นะครับ ถ้าได้เด็กที่โครงสร้างที่สวยงามก็จะสวยเลย ฉะนั้นการเลือกโขนพระนี้ ถ้าได้ลักษณะแบบนี้ก็จะเหมือนได้สรีระเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ของตัวโขนพระ แต่ในยุคนี้มันหาไม่ได้อย่างนั้น ครับนี่คือลักษณะของการคัดเลือกตัวโขน คัดเลือกตัวผู้เรียน ถ้าเรามองไปปั๊บเนียตาสอนก็ไม่ได้ นะครับ บางทีเด็กเค้าอาจจะมึนบ๊ิดเหตุข้างในแล้วมันซ่อนอยู่ ทำให้เราคัดเลือกไม่ได้ต้องลึกซึ้งนิดนึง เช่นการจับกระดูกเค้า พอเราจับแขนเค้าแล้วเนียบางทีเค้าตามกระดูกมาเราก็ไม่รู้ ฉะนั้นต้องจับคัดเลือกดูต้องจับทุกชิ้นส่วนที่เราต้องดู มันถึงจะรู้ว่าเค้าสมบูรณ์ไหม

รอบที่ 2

นางรัตใจ ศิริพงษ์

การคัดเลือกนักเรียนที่เรียนนะคะ เราก็จะมาคุยกันกับคุณครูตัวพระนะคะว่าที่เราสอนด้วย เราก็จะให้นักเรียนเรียงหน้ากระดานเลยนะคะ เราก็จะดูรูปลักษณ์นะคะ ตอนนี้นักเรียนเราบางที่เปลี่ยนพอเราพูดย้อนไปถึงปัจจุบันเนียพอเวลาเราคิดแล้วเนีย บางทีเราก็มองผิดไป ในเรื่องของสรีระนะคะ แต่เราจะเลือกที่หน้าก่อน ตัวนางเราจะเลือกที่หน้ากลม แล้วก็ตัวเล็กๆ นะคะที่จะเหมาะกับการเป็นตัวนางครูตัวพระเค้าก็จะเลือกเด็กที่แขนขายาวหน้ายาวนะคะ แต่ว่าเราจะเลือกรูปหน้าไว้ก่อน เด็กคนนี้น้ำพระนะ หน้านาง แต่เวลาพอเราเรียนไปแล้วนะคะ เด็กก็จะยึดตัวขึ้นพัฒนาการเยอะมาก ปัจจุบันที่สอนนะคะนักเรียนตัวนางสูงกว่าตัวพระแต่หน้ากลมมาก แต่แขนขายาว เราก็จะดูช่วงนะคะ ดูช่วงสรีระแขนขาสั้น คิดว่าจะไม่โต ดันเค้าขาสั้นแต่สูงช่วงบนเค้าสูงยาวมันก็เลยแบบมือไม้ก็เก้งก้าง แต่ว่าหน้าเค้าก็ยังเป็นนางอยู่โดยเราดูรูปหน้านะคะ แล้วก็การจะแบ่งนะคะ สมมติว่าเรามีนักเรียน 18 คนในปัจจุบันเนียเราก็อาจจะแบ่งเป็นตัวพระ 9 ตัวนาง 9 เพื่อที่จะให้เค้ามีคู่ แต่ถ้าสมมติว่ามันไม่ได้จริงๆ นะคะ เราก็ต้องดูเน้นเลยเรื่องของรูปหน้าแล้วก็สรีระค่อยตามมานะคะในการคัดเลือก อันแรกคือดูรูปหน้าก่อน แล้วค่อยมาดูจำนวนว่าถ้าเป็นครั้งได้ใหม่ คือไอ้เนียพอจะสูงแต่หน้านาง แต่มันสูงมาตั้งแต่ต้นอะคะ ก็ต้องให้ไปเป็นพระเค้าก็ได้มีคู่

นางวัลยา สุขภักดิ์

เมื่อกี้พอตีรุ่งพูดพี่ก็นึกได้พอดี อย่างเช่นที่พี่สอนเด็กต่อจากคนอื่น สมมติว่าเด็กเค้าเรียนมาสองปีแล้ว แล้วพี่มาสอนปีสาม เด็กเรียนมาปีนึงแล้วแล้วพี่มาสอนปีสองเนีย แล้วเด็กเนียตัวไม่สูงขึ้นเยอะเลยตัวยังเล็กอยู่ แต่เค้าเป็นตัวพระอย่างนี้นะ ตัวก็ยังเล็กอยู่ แต่ที่นี้การรำที่เค้าสวยดีอยู่แล้วพี่ก็ไม่กล้าชวนเปลี่ยน คือเราก็จะมองเด็กอยู่ว่า ถ้าเราเป็นพระเราก็จะไม่ค่อยได้ออกนะ แต่เป็นนางเนีย ถ้าเปลี่ยนเป็นนางหนูคงได้ออกเยอะกว่า แต่พอเห็นการรำแล้วหรือที่ท่า บุคลิกของเค้าดีอยู่แล้วเนียในการเป็นตัวพระพี่ก็จะไม่เปลี่ยนก็ให้ออกแบบเป็นพระน้อง พระลูก หรือพระเด็กๆ อะไรอย่างนี้ไป คือไม่อยากไปเปลี่ยนเค้า คือท่าทางเค้าไปแล้วดีแล้ว

ว่าที่ร้อยเอกบัณฑิต สุขภักดิ์

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ถ้าเราเปิดใจให้กับนักเรียนในครั้งแรกเลยเช่น เราเปิดว่าเด็กเนี่ยส่วนใหญ่จะมีอุปนิสัยของความกลัว เป็นขั้นต้นอยู่แล้วที่จะพบปะครูเนี่ย แต่ถ้าเกิดเราเปิดใจโดยที่แสดงถึงความมีมิตรไมตรีต่อเด็ก สร้างความเป็นกันเองกับเด็กแล้ว และสามารถที่จะพูดประวัติอะไรเล็กๆ น้อยๆ ที่สามารถทำให้เด็กมั่นใจและเชื่อถือตัวของเราแล้วเนี่ย ประวัติของเราเนี่ยให้กับเด็กๆ ได้รู้จักว่าเราเป็นมาอย่างไร ประสบการณ์เป็นอย่างไร เป็นใครมาจากไหน เด็กเค้าจะได้รู้จักเราที่ดีขึ้น เมื่อเค้ารู้จักเราดีขึ้น เค้าก็ เอ้อ ครูเราเนี่ยไม่มีการปิดกั้นในเรื่องของช่องว่างระหว่างผู้เรียนกับครูเด็กเค้าก็จะเปิดใจเค้าเหมือนกัน ฉะนั้นการที่เปิดใจซึ่งกันและกันจะทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนได้ นะครับ ฉะนั้นเด็กก็จะกล้าแสดงออกในสิ่งที่เราต้องการด้วย

นางมัชฌมนันท์ สืบสายจันทร์

ในหัวข้อของการคัดเลือกผู้เรียนนะคะว่าจะแยกพระแยกนาง ตรงนี้ก็คือตามกฎเกณฑ์ที่ครูท่านได้กำหนดมาตั้งแต่เริ่มมานะคะ ก็คือจะคล้ายๆ กัน ดูจากรูปร่างหน้าตา บุคลิก ความสูง มือไม้ แขนขา ยาว เราก็จะแยกตามที่ครูได้ชี้แนะเรามาตั้งแต่เริ่มต้นนะคะ แต่ว่า ณ โอกาสในกรณีที่ว่าหลังจากที่เราเลือกมาแล้วพระนางคือ หน้าแป้นเป็นตัวนาง มือไม้สั้นเป็นตัวนาง นี่ก็คือหลังจากที่ว่าในกรณีที่เลือกแล้ว คิดว่าจะเป็นตัวนางหลังจากนั้นก็สูงยาวก็จะตัดสินว่าบุคลิกลักษณะความน่าจะเป็นของเค้าควรจะ เป็นในลักษณะของตัวละครตัวใดนะคะตัวนั้น ยิ่งสมัยนี้มันมีอาหารเสริม มีการกีฬา มีเทคนิคทางการแพทย์อะไรเหล่านี้มาเสริมให้ บางทีเราจะดูทางบรรพบุรุษตรงนั้นมันก็จะอ้างถึงไม่ได้ เพราะบางทีพ่อแม่เตี้ยแต่ลูกสูง 160 กว่า ลูกได้เกิดพัฒนาการทางด้านอาหาร ด้านการออกกำลังกาย หรือเทคนิคต่างๆ ที่มันช่วยให้สรีระมันอาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้นะคะ ตรงนี้เราก็ต้องเอามาดูประกอบกันว่าเค้าไป ในทิศทางของตัวนางหรือตัวพระที่ดูความเจริญหรือความเหมาะสมของผู้เรียนยึดตัวนี้เป็นหลักดีกว่านะคะ เพื่อที่ผู้เรียนจะได้เรียนอย่างมีความสุขด้วยคะ ขอขอบคุณคะ

นางนิรมล หาญทองกุล

คือจริงๆ แล้วการนึ่งผ้าแดงมันก็มีขั้นตอนของมัน ในส่วนที่เวลาที่พี่จะสอนเด็ก ก่อนที่จะสอนให้เค้านึ่งผ้า ก็จะบอกเค้าว่าทำไมต้องนึ่ง ต้องให้เค้าเข้าใจก่อนว่า ทำไมเค้าต้องนึ่งผ้า เค้าใส่กางเกงรำไม่ได้รีก็ไม่ได้ไป ใส่กระโปรงรำมันไม่ได้แน่เพราะมันโป๊นะ อะไรอย่างนี้อะ ว่าทำไมจะต้องนึ่งเป็นผ้าโจง เพราะว่ามันเป็นการสืบทอดมันเป็นจารีตเป็นวัฒนธรรมที่เราได้รับมาตั้งแต่ต้นอะไรอย่างนี้จะบอกเค้า บอกถึงความสำคัญของการนึ่งผ้าโจง ว่าทำไมจะต้องนึ่งโจง เสร็จแล้วส่วนเทคนิคการสอน วิธีการนึ่งผ้า แรกเลยให้เค้าจับคู่กันเพื่อที่จะช่วยเหลือกัน แรกเลยนะจะให้เค้านึ่ง บอกขั้นตอน 1 2 3 มาผูกเสร็จแล้วนะ เอามาพับม้วนแล้วก็มัดไปข้างหลังเหน็บใส่เข็มขัดอะไรอย่างนี้ คือตามขั้นตอนเหมือนกับการนึ่งโจง แล้วทีนี้เราก็มาดูว่าเด็กเวลาเค้าม้วนเค้าพับ หรือว่าเวลาเค้าผูกผ้าเนี่ย มันจะมีปัญหาของแต่ ละคนอย่างที่เราบอกอะคะว่าสรีระเด็กอะมันไม่เหมือนกัน แล้วก็หน้าผ้าที่เค้าได้มา ความยาวของผ้า ความกว้างของผ้าที่เค้าได้มานะเนี่ยบางทีมันก็อาจจะไม่เหมือนกัน มันก็จะเกิดปัญหากับคนนึ่งเพราะบางคนตัวเล็กมากหน้าผ้ากว้าง ไอ้คำว่าหน้าผ้ากว้างหมายถึงว่า เวลาผูกแล้วเนี่ยมันยาวกลอมไปที่เท้าเลย แล้วทีนี้เวลาที่เราพันทางกระเบนอะ แล้วมันก็จะแน่นเข้าไปแล้วก็เปรี๊ยะที่หัวเขา เพราะว่าผ้าที่มันเหลือมันเยอะ

เกินไปแล้วเด็กตัวเล็กอะไรอย่างนี้อะ มันก็จะไปร้องอยู่ตรงหัวเขา เราก็จะบอกเค้าว่าจริงๆ แล้วอะถ้าให้ดีที่สุดอะ เทคนิคของการนุ่งตรงหน้าผ้าโจงกระเบนอะก็ไม่ควรที่จะเกินข้อเท้าลงไป อย่างดีเลยสักประมาณกึ่งๆ ครึ่งน่องลงไป อย่าให้ถึงกลมเท้า เพราะตรงนั้นมันจะทำให้ผ้าไปกองอยู่ที่หัวเขาแล้วรั้งเราก็จะต้องมีการพับหน้าผ้าอะคะข้างบนให้มันแคบขึ้น แล้วทางกระเบนถ้ามันเหลือเกินไปหรือหมายถึงผ้ามันยาวเกินไปมันก็จะไปเป็นปัญหาต่อเด็กตรงที่มันจะต้องพัน บางคนพันรอบเอวตั้งสองรอบเป็นรอบเลยอะก็จะไปพอกอยู่ที่เอวอะ ฉะนั้นก็ต้องดู คือไอ้ความที่เราเป็นคนตัวเล็ก เป็นคนหุ่นไม่มาตรฐานมันก็เลยทำให้เราเจอปัญหาอะไรเยอะ เราก็เลยหาวิธีแก้ปัญหาโดยการที่ถามคุณครู แล้วก็แก้ไขปัญหาโดยการที่หาประสบการณ์แล้วก็แก้ไขด้วยตนเอง แล้วก็มันก็จะได้อย่างที่พูดอะคะเพราะว่ามันก็มีเทคนิคเราเจอปัญหามาก่อนมองเป็นมุมกว้างว่าต้องให้เด็กแก้ปัญหาอย่างไร คราวนี้ก็มีอีกอันหนึ่ง หน้าผ้าวิธีการแก้รั้งหัวเขาเนี่ย จะไปเห็นวิธีการนุ่งผ้าของโชนอะ เค้าจะยกอีตรงข้างหน้าขึ้นมานิดนึงเพื่อที่จะให้ไอ้สิ่งที่มันรั้งเนี่ยมันเลื่อนขึ้นนิดนึง คือเวลาไปกองไขมันไปกองอยู่ตรงหัวเขาเสร็จแล้วใช้ไหมแบบแล้วมันก็ไม่มี พอเรายกไอ้ตรงกลางตรงที่แบบหน้าท้องขึ้นมานิดนึงเนี่ยมันจะช่วยให้ความตึงของผ้าเนี่ยมันขึ้น นะคะ นี่คือเทคนิคของการนุ่งผ้าของพี่ ก่อนสอนผู้เรียนให้นุ่งผ้าแดงครูควรอธิบายให้นักเรียนทราบถึงความสำคัญของการนุ่งผ้าแดง การนุ่งผ้าแดงในการเรียนด้านนาฏศิลป์เป็นสิ่งที่ไม่สืบทอดกันมาจนเป็นจารีต วิธีการนุ่งผ้า แรกเลยให้ผู้เรียนจับคู่กันเพื่อที่จะช่วยเหลือกัน ในการสอนการนุ่งผ้าแดงครูจะต้องบอกให้ผู้เรียนปฏิบัติทีละขั้นตอน การนุ่งตรงหน้าผ้าโจงกระเบนไม่ควรยาวเกินข้อเท้าลงไป ควรยาวประมาณครึ่งน่อง วิธีการแก้ผ้าโจงที่รั้งหัวเขา ให้ยกผ้าตรงข้างหน้าขึ้นเล็กน้อย

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

สำหรับในเรื่องการแต่งกายในการฝึกกะคะ ในส่วนวิชาเอกของเรา ก็คือการนุ่งผ้าโจงกระเบนสีแดงอะนะคะ ก่อนอื่นที่จะสอนวิธีการนุ่งเนี่ยนะคะ ในส่วนตัวของตัวเองเนี่ยนะคะก็จะอธิบายก่อนให้เห็นความสำคัญของการใส่ชุดฝึกโจงกระเบนสีแดงของเราก่อนนะคะ ว่าความสำคัญของเรานั้นมีอย่างไร อย่างเช่นเดียวกันกับที่อาจารย์นิรมลบอกเป็นการสืบทอดจารีต คือให้เค้าเห็นความสำคัญในการได้นุ่งเนี่ย เมื่อเค้ารับรู้ข้อมูลแล้วเนี่ย เค้าก็จะปฏิบัติอย่างถูกต้องและเหมาะสมในความคิดของตัวเองที่คิดว่ายังไงก็ต้องบอกเนี่ยนะคะ คือเราก็จะอธิบายว่า สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ หรือวิทยาลัยนาฏศิลป์ เรามีการสืบทอดการเรียนวิชาชีพเราจากวังสวนกุหลาบ ซึ่งวังสวนกุหลาบเนี่ยจะกำหนดการนุ่งผ้าเป็นสีแดงสด เราถึงมีการใช้ผ้าสีแดงสดนะคะ เพื่อประโยชน์ในการฝึกในการยกขาแยกแข้ง เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติท่าทั้งหลาย แล้วก็เหมือนเป็นการดำรงการแต่งกายที่มีมาแต่โบราณ เพื่อสืบทอดด้วยอีกอย่างนึงนะคะ แล้วก็ต่อไปก็จะอธิบายลักษณะการนุ่งด้วยในห้องฝึกว่าเราเนี่ยใช้เพียงแค่การใช้เสื่อนักเรียนของเรานะคะ นุ่งทับด้วยผ้าโจงกระเบน โดยให้ซ่อนปลายเสื่อเข้าไปในโจงกระเบน แล้วก็ฝึกให้เด็กนุ่งด้วยตนเองไม่ใช้วิธีจับคู่กันนะคะ โดยหลักของเรานะคะ เพราะเราถือว่าการแต่งกายโดยเพื่อฝึกนั้น เด็กจะต้องช่วยเหลือตัวเองได้ตั้งแต่ต้น จะให้ใช้ฝึกนุ่งด้วยตัวเองนะคะ เริ่มต้นด้วยวิธีที่หนึ่งคือการผูกผ้าที่เอวที่ชายพก บริเวณชายพก สอนลักษณะการจับผ้าที่ถูกต้องคือ ใช้มือขยำจับผ้าขึ้นมาหนึ่งฝ่ามือแล้วก็พันผ้าผูกขมวดสองรอบ เพื่อให้แน่น จากนั้นใช้การม้วน ม้วนทางโจงให้ตนเอง คือส่งมือให้สุด ส่งมือให้สุดแล้วตลบผ้าในด้านที่ตนถนัดนะคะ แล้วม้วนลงจนกึ่งหนึ่งของผ้า แล้วใช้การพับทบเพื่อที่จะให้สุดปลายผ้าก่อนจะสอด สอดลงที่ระหว่างขาแล้วดึงหางโจงขึ้นไปทางด้านหลังนะคะ แล้วก็การกระชับหางโจง การกระชับหางโจงไปข้างหลัง เพื่อให้เหมาะกับสรีระของตนเอง ตนเองจะต้องรู้จักการแยกขา เพื่อที่จะทำให้การกระชับในการฝึกนั้นเป็นอย่างไร พอหลังจากที่เราสอดหางเข้าหว่างขาไป

แล้วเนี่ย ก็จะเป็นวิธีการกระชับ กระชับหางโจงเพื่อที่ให้ความสะดวกแก่ตัวเอง ให้นักเรียนเบาะขาแล้ว ดึงหางโจงขึ้น แล้วก็ขยับ เพื่อให้ร่างกายสามารถยืดหยุ่นได้ หัวเข่าไว้ร้ง ต้องไม่ดึงเกินไปแล้วก็ไม่หย่อนเกินไป เพื่อความกระชับ และหลังจากนั้นก็คือการเก็บหาง การเก็บหางเนี่ยสามารถใช้ได้ 2 วิธี โดยมาก ก็คือจะเป็นการพันลงที่เข็มขัดหนึ่งครั้ง แล้วก็เอาหางที่เหลือตัวมาด้านหน้า ถ้าในกรณีฝ้ายาวมาก คือ สอดเข้าไปรอบหนึ่งแล้วก็สอดกลับลงมา ดึงขึ้นแล้วก็สอดกลับลงมา สอดกลับลงมาหนึ่งครั้งแล้วก็เอาหางที่เหลือนั้นพันรอบเอวไปเหน็บข้างหน้า

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

สำหรับหนูก็คือของตัวเอง แล้วก็เด็กที่เป็นของตัวเองพระเนี่ย เรื่องของหน้าผ้าเนี่ยไม่มีปัญหา เพราะส่วนใหญ่เด็กพระเนี่ยจะเป็นคนตัวสูง เพราะฉะนั้นหน้าผ้ามาทำไหมเนี่ยส่วนใหญ่ก็จะไม่มีปัญหา ของการผ้ากรอมเท้า ทีนี้ถ้าบางคนเล็กจริงๆ การนุ่งผ้าเราก็จะมีวิธีการการแก้ไขที่ไม่ทำให้ผ้าติดขา ก็คือ อย่างที่ทุกท่านพูดไปแล้ว เมื่อผูกเนี่ย การผูกแล้วเนี่ย เมื่อพันหางกระเบน ม้วนหางกระเบนเนี่ย หนูจะไม่ม้วนไปสุดปลายผ้าคือจะเหลือช่วงล่างไว้พอประมาณคะ แล้วก็ตัดไว้ พอตัดไปปั๊บนะ ก่อนจะคาด เข็มขัดอะ จะใช้วิธีการยกข้างหน้า ยกหน้าผ้าขึ้นมาเพื่อให้หน้าผ้าที่มันยาวอยู่ด้านหัวเข่าอะ ด้านที่มัน อยู่ใต้หัวเข่าอะมันเดินสะดวกขึ้น แต่ถ้าฝ้ายาวเกินไปเนี่ย หน้าผ้ากว้างอย่างที่อาจารย์หลายๆ ท่านพูด มาเนี่ย ตรงนี้จุดนี้ก็คือถ้าเราไม่ยกหน้าผ้ามันจะทำให้เดินติด ให้ผ้าโจงกระเบนติด ส่วนการแก้ไข ด้านหลัง บางคนเดินแล้วเนี่ย ถ้าไม่เก็บด้านหลัง หรือว่าม้วนไปจนสุด หางกระเบนด้านหลัง คือสังเกต ได้ว่าถ้าผ้าที่เดินไปเดินมาแล้วมันเหลือมัลล้ากันเนี่ย คือต้องแก้ไขจากด้านหลัง ด้านหลังคือหลังหาง กระเบนไปแล้วมันจะอยู่ตรงนี้ เราใช้วิธีการดึงตรงนี้นะ ดึงที่หางกระเบนพับอย่างนี้ เราจะใช้วิธีการนี้ ดึง เพื่อให้ชายผ้าเท่ากันแล้วก็เดินสะดวก แต่จุดที่จะเดินสะดวกก็คือการยกหน้าผ้า ยกตรงไหนทำ แล้วก็ วิธีการเก็บหางกระเบนของหนู หนูจะเก็บให้เข็มขัดทับหางกระเบนแล้วก็เอาหางกระเบนที่เหลือหางผ้า ที่เหลืออะคะ ถัดมาที่เอวอะคะ ไม่ได้ยกกลับ ก็คือเอาหางพันเข็มขัดก่อนแล้วก็ตัดมา แต่หนูเนี่ยไม่ได้ พัน หมายถึงว่า ทาบหางมาแล้วก็สอดด้านหน้า พันหนึ่งรอบ พอพันปั๊บกั้บตรงนี้ แล้วเวลาที่ครูจับทำ รำเด็กเนี่ย จะสามารถจับตรงหางจุดที่เป็นเข็มขัดล็อกได้ ตรงด้านหลัง ด้านหลังที่เป็นหางที่เราทาบเข็ม ขัดไว้ว่าอะ เราจะใช้มือดึงระหว่างตรงนี้นะ ดึงผ้ากับตรงนี้ จุดตรงนี้ สามารถดึงกดดึงกดให้เค้า สามารถยกตัวขึ้นแล้วก็กดตัวลงได้ด้วยกรจับ แล้วถ้าเกิดไม่ล็อกให้แน่นไม่ได้พันด้วยเข็มขัดให้แน่น พอ ดึงปั๊บบะหลุด เราก็จะไม่สะดวกในการต่อท่ารำหรือแก้ไขท่ารำที่สมบูรณ์

ครั้งที่ 4

รอบที่ 1

นางรัตใจ ศิริพงษ์

การเตรียมความพร้อมในด้านการแต่งกายนะคะครูก็จะให้นักเรียนเตรียมผ้าแดงมาแล้วก็สอน นะคะ โดยยกตัวอย่างนักเรียนคนนึงแล้วก็ครูก็ทำให้ดูว่าการนุ่งผ้าแดง บางครั้งบางคนนะคะเรื่องของ สรีระ ผ้าแดงบางที่เป็นผ้าแดงที่เราซื้อมาจากทางวิทยาลัยนะคะก็ประมาณ 4 เมตร แต่ถ้าสมมติ นักเรียนตัวเล็กเกินผ้าแดงเค้าเนี่ยมันก็จะยาวเกินไป การที่จะพันรอบเอวนั้นก็มันก็จะหนา เราก็จะมี วิธีการว่าให้เม้มตรงชายข้างหน้าก่อนที่จะพันตามขั้นตอน แล้วแต่เทคนิคของผู้สอนแต่ละชั้นอะคะว่า บางชั้นเค้าก็จะพันบางชั้นเค้าก็จะม้วนอะคะโดยการดึงข้างหน้าเพื่อให้กระชับ เป็นตัวอย่างว่าให้

นักเรียนลองทำตามแบบให้นักเรียนจับคู่กัน แล้วก็ดูตามแบบครูว่านักเรียนมีความถนัดมากน้อยแค่ไหนนะคะในเรื่องของการแต่งกาย คือการนุ่งโจงกระเบน ซึ่งก็จะสอนเด็กกระเบนว่าหางผ้าโจงที่เหลือนี้นะเราก็จะมาพันรอบเอวกระเบนเพราะว่ามันจะได้อยู่ ถ้าเกิดว่าเราเอาไปพับครึ่งข้างหลังหรือว่ามัดเชือกอยู่หรือคาดเข็มขัดเนี่ย บางทีมันก็จะหลุดง่าย ก็จะเป็นการที่เด็กจะกังวลในการปฏิบัติที่ทราบว่าผ้าแดงตัวเองนั้นมันดึงไปหย่อนไปหรือว่ามันยาวไปเนี่ยการปฏิบัติเค้าก็จะยังเกร็งอยู่นะคะ โดยเฉพาะการรัดผ้าแดงตรงเอว ปัจจุบันนักเรียนจะเห็นว่านักเรียนจะมัดมาตรงสะโพกกัน เพราะนักเรียนไม่เข้าใจว่าเอวตัวเองอยู่ตรงไหน ซึ่งปกติแล้วนักเรียนจะมีเอวซึ่งเป็นช่วงระหว่างกลางเนี่ยจะเล็กแต่เดี๋ยวนี้บางทีถ้าเราไม่ตรวจสอบกระเบน เด็กเค้าเอาตามสบายของตัวเอง เพราะว่าเค้าจะนุ่งต่ำ เพราะเวลาเค้ากอดเอวกดไหล่เนี่ย เค้าคิดว่าเข็มขัดไปรัดเค้าก็ต้องคอยจับตรวจสอบดูว่านักเรียนมีความถนัดอย่างไรนะคะ อันนี้ความคิดเห็นของพี่นะคะ

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

ในกรณีที่ผ้าหางยาวมาก ในกรณีที่หางยาวมากเราจะใช้วิธีพันหนึ่งรอบด้านหลังแล้วก็มัดมาเหนือด้านหน้า แต่ถ้าเกิดว่าหางยาวกำลังพอดีอาจจะใช้วิธีตลบสองชั้นแล้วก็เก็บด้านหลังได้ คือหลังจากที่เราดึงหางโจงขึ้นมาแล้วเราต้องใช้เข็มขัดโลหะพาดทับ เพื่อที่จะดึงหางไว้พอเสร็จเรียบร้อย ตลบหางกลับมาที่เข็มขัดอีกหนึ่งรอบ หนึ่งรอบหรือสองรอบ แล้วแต่ความยาวของผ้าแล้วมัดมาทางด้านหน้าในกรณีที่ผ้ายาวมากนะคะ เพราะว่าเด็กที่เข้ามาใหม่ ม. 1 เนี่ยตัวจะเล็ก แล้วก็บางทีเจอหน้าผ้า 45 ซึ่งความจริงหน้าผ้าที่เหมาะสมกับเด็กชั้นม.ต้นเนี่ย ควรจะเป็นหน้า 36 เท่านั้น แต่ว่าบางทีเนี่ย เราได้มาหน้า 45 มันก็จะยาวเกินไปและกล่อมเท้า ทำให้เค้าไม่กระชับ เราต้องเลือกหน้าผ้าว่าชั้นต้นเนี่ยให้หน้าผ้า 36 แล้วก็ม. 4 เนี่ย หน้า 45 เค้ามีความสามารถเพราะว่าเค้าสูง อันนี้ก็เป็นการแก้ปัญหาผ้ายาวมาก เพราะว่าบางทีเด็กเค้าใช้ได้ 6 ปี ไม่เสียเวลาซื้อบ่อย ก็ใช้วิธีตลบมาข้างหน้า หรือถ้าเกิดว่าหางยาวพอเหมาะก็ใช้วิธีตลบสองครั้งแล้วเหนือที่ด้านหลังได้เลยไม่ต้องโอบมาด้านหน้า เพราะว่าการเหน็บหางกระเบนที่โอบมาด้านหน้าก็มีปัญหาเหมือนกันในเวลาที่เด็กปฏิบัติที่ท่า เค้าจะค้ำเอว แล้วเวลานั่งเนี่ยส่วนใหญ่ตัวนางจะไม่ค่อยให้ตัวมาทางด้านขวา เพราะเวลานั่งเนี่ยเค้าจะต้องกอดเอวด้านนี้ ค่ะจะให้ตัวมาทางด้านซ้าย ส่วนใหญ่กระเบนเวลาสอนจะให้เด็กมัดมาทางด้านนี้เพื่อความสะดวกในการสอนแล้วเราก็จะดูสรีระได้ง่าย แต่ถ้าเกิดว่าผ้ายาวเกินเนี่ยก็อย่างที่บอกเป็นปัญหามันก็ต้องโอบมาข้างหน้ามันก็จะไม่เห็นเอวด้านนี้อีกกว่าเค้ากดไหม อะไรไหม เค้าก็ต้องใช้วิธีการจับ จับดูเอวว่าเค้าสามารถที่จะกดตรงนี้ได้ไหมอะคะ

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

การนุ่งผ้าตอนแรกของหนูเนี่ย หนูจะเน้นให้เด็กทำเอง เพราะว่าเด็กจะรู้ว่าร่างกายของเค้ากับผ้าของเค้าเข้าด้วยกันไหม เพราะว่าบางทีเพื่อนทำให้ ถ้าเพื่อนทำให้เนี่ย มันอาจจะไม่สะดวก บางทีผ้ามันดึงเกินไปหย่อนเกินไป เค้าทำตัวเองไม่สะดวก แต่อย่างหนูเนี่ย หนูเน้นให้เด็กทำเองตั้งแต่แรกเลย เพราะว่าถ้าเกิดเค้าให้เพื่อนทำ เค้าก็จะรอให้เพื่อนทำอยู่นั้นแหละ มันจะมีเพื่อนที่นุ่งสวย แล้วเพื่อนที่นุ่งสวยก็คือจะนุ่งเข้ากับสรีระของเพื่อนเค้าก็จะให้คนอื่นๆ ทำตลอดๆ โดยที่ตนเองไม่ได้แก้ไขของตนเองเนี่ย แต่ถ้าเกิดเค้าทำเองเนี่ย เค้าจะรู้จักของเค้าว่าเค้าควรทำยังไง ยกหรือไม่ยก ดึงด้านไหน ผ่หางไหม คำว่าผ่หางหมายความว่า ถ้าเราม้วนหางจนหมดจดของปลายผ้าเลย มันจะไม่มีผ้าที่เหลือ

สำหรับการให้ตั้งมันจะเป็นกลมๆ ค่ะ แต่ถ้ามันเยอะเกินไป แต่ไม่สุดผ้าเลยมันก็จะแผ่ออกมาแบบน่าเกลียด การม้วนหนูไม่ได้มันจนหมด แล้วก็ไม่ได้เหลือเยอะ เพราะฉะนั้นด้านหลังเนี่ย คือถ้าเป็นเหมือนสมัยก่อนคนโบราณเหมือนเค้าม้วนหมด แต่มันจะเจ็บ ถ้ามันม้วนกลมๆ แล้วก็สอดเข้าไป พอสอดทับเข้าไปเวลาเรานั่งเนี่ยมันจะเจ็บ เจ็บกัน แต่ที่นี้ เหตุผลที่หนูทำชายผ้าตรงนี้ที่ว่าไม่ได้ม้วนลงไปกับเข็มขัด คือไม่ได้ล็อกไม่ได้พันก่อนเข็มขัด อาจจะเป็นคนที่สะดวกในการเข้าปลด ถอดแล้วก็ปลด แล้วก็แก้ไข พระอะมันต้องยืดหยุ่นเพราะกันเช่าไง มันต้องยืดหยุ่น กันเช่าเยอะ แล้วก็สะดวกในการเข้าห้องน้ำอะไรอย่างนี้ แล้วก็บางทีเวลาเราได้อยู่เรียนๆ อยู่ แล้วผ้ามันเลื่อนตำแหน่งคือไม่สมดุลกับร่างกายอย่างนี้ ก็ปลดทำเองทันที ความยาวของการนุ่งผ้าของตัวพระกับการนุ่งผ้าของตัวนาง คือคลุมเช่าแต่ไม่ยาวเกินหน้าแข้ง เพราะว่าอันนี้หนูพูดเพราะว่า นอกจากที่หนูใช้รำแล้วเนี่ย ในตอนที่หนูฟันดาบ เพราะว่าการเล่นดาบเนี่ย นุ่งผ้าแล้วยกผ้าข้างหน้ามันจะสามารถกางขาหรือเตะขาขึ้นได้สูงกว่าระดับปกติ และโดยที่ไม่ขัดอะ แล้วก็เน้นให้แก้ไขให้ตนเอง รู้ว่าถ้าผ้าต้องการทำอะไร ให้เด็กทำอะไร เด็กควรทำอะไรกับผ้าของตัวเอง แต่ถ้าผ้าถลกหน้าควรจะทำตรงไหน อะไรอย่างนี้อะค่ะ ถ้าเกิดเด็กแขนสั้นสามารถทำได้ไม่จำเป็นต้องจับปลายผ้าอะค่ะ การที่นุ่งผ้าโจงไม่จำเป็นต้องจับปลายผ้า

ว่าที่ร้อยเอกบัณฑิต สุขภักดิ์

การนุ่งผ้าแดงของโขนพระ ในการที่จะรำเพลงช้าเพลงเร็ว การนุ่งผ้าของโขนเนี่ย โดยหลักแล้วตามประเพณีโบราณเค้าสอนไว้ว่า ผู้ชายเนี่ยนุ่งผ้าต้องทะมัดทะแมง ต้องผูกก่อน ผูกปมเพื่อให้เกิดความกระชับของเอวนะครับ ไม่มีการปายไปปายมาเหมือนที่อื่น เพราะว่าการผูกปมจะทำให้แน่นกระชับลำตัว จากนั้นการนุ่งผ้าจะต้องม้วนเท่านั้นไม่พับ การพับอาจจะพับปลายแค่ครึ่งเดียวลงมา จากโคลนจากหัว พับขึ้นมาพับหนึ่ง เพื่อเก็บชายไม่ให้มันแตก จากนั้นก็หัด หัดในเรื่องของการนุ่ง ถนัดที่มีมือขวามือขวาอาจจะจับครึ่งหนึ่ง มือซ้ายอาจจะจับครึ่งหนึ่ง ม้วนพร้อมกัน ต้องม้วน จะไม่พับแบบๆ เหมือนละคร พับลงมาแค่ทบเดียวจากนั้นก็ม้วนๆ จากนั้นก็พับโจงเข้าไป พอพับโจงเสร็จก็ให้จ้วงไปที่หลัง ให้เห็นหลัง จากนั้นก็ย่อเหลี่ยมลงเพื่อให้ชายผ้าติดหัวเช่าเท่านั้น ให้ติดหัวเช่าพอดี ต้องย่อจากนั้นเอาเชือกรัดเอวผูกมัดเข้าไปก่อนทับหางที่เราเอาไปโปะที่กันอะ ทับเข้าไปก่อน จากนั้นก็ผูก เชือกก็ต้องเป็นเชือกตะเกียง เชือกผูกก็ต้องเป็นเชือกใส่ตะเกียงเพื่อกันลื่นไหลไม่เหมือนไนลอนทั่วไป จากนั้นพอเราได้เหลี่ยมเสร็จก็พับก็ย่อลง เอาเชือกปลายหางผ้าแดงอะ มาม้วนกับเชือกอีกรอบหนึ่ง จากนั้นก็ยึดไปที่ผ้าแดงคือม้วนเข้ากับเชือกหนึ่งรอบ จากนั้นก็ยึดชายเข้าลงไปด้านในของโจงกระเบนนะครับ จากนั้นก็ย่อลงจับข้างล่าง การจับชายข้างล่างที่มันห้อยลงมาเนี่ย ให้มันพอดีกับการย่อเหลี่ยมแล้วได้เหลี่ยม ดึงขึ้นมายึดไว้ได้เชือก ส่วนใหญ่เราจะเห็นเพราะว่าเด็กมันจะปล่อยย้อย จะทำให้การย่อเหลี่ยมแล้วทำให้มองไม่เห็นเหลี่ยม เพราะฉะนั้นเวลาที่เรายืดขึ้นมาเนี่ย ต้องหยิบมาเยอะๆ เพื่อเวลาเราย่อแล้วเนี่ยเราจะเห็นเหลี่ยม

นางวรารักษ์ สัมอำ

จริงๆ เหมือนมีคำถามมากกว่าค่ะ คือเคยไปดูเค้าแต่งให้เจ้าบ่าว คือถ้าผ้ามันยาวมากๆ อะคะ เค้าใช้การพับแบบพับหน้านางอะคะ แล้วเค้าก็ม้วนหางตกลงไปข้างหลัง แต่ว่าตรงนั้นเนี่ยผ้ามันเป็นผ้าไหมมันก็จะมีความรื่นมาก เราก็ใช้วิธีการเย็บ แต่มันไม่เหมาะกับการที่จะมาใช้ในงานนาฏศิลป์ไทย แต่ว่าถ้าเกิดว่าสมมติเนอะ สมมติว่าเราเอามาให้กับเด็กม. 1 อย่างนี้อะคะ เพราะว่าเค้าใช้ผ้ายาวงะคะ ผ้า

ตรงบริเวณหน้าผ้าแค้วกว้างมาก ถ้าเราทำให้เต็กลม. 1 ลองใช้การพับในลักษณะนี้ แต่หนูยังไม่เคยทดลองนะคะ เพราะว่ายังไม่ได้มีโอกาสลงเข้าไปสอนดูว่ามันจะมีปัญหาไหม (อ.เหมือนขวัญ) อันนี้ให้คำตอบได้ ตอนม. 1 เนี่ย ตัวเล็ก ครูก็ให้ใช้วิธีเดียวกับที่เรบอก ก็คือพับเป็นหน้านางเข้าไปประมาณ 4-5 ทบ แล้วพอเสร็จแล้ว พอเห็นบทางกระเบนเรียบร้อย พอร้าไปสัก 5 ทา อีตรงนี้มันก็จะไหลออกมาก็จะเห็นกางเกงใน ก็จะโดนครุมาเย็นคุมตลอด มันจะไม่แน่น เพราะว่าเด็กอะ ความละเมียดละไมในการแต่งความชำนาญก็ยังมี ก็เลยมาตอนหลัง เค้าจะเลือกผ้าที่มีความยาวเหมาะให้กับเด็กชั้นต้น เพราะไม่แน่นมันก็จะอย่างนี้แหละ

นางสาวชิสา ภูจอมจิตร

ของหนอยจะใช้วิธีการตัดผ้า ให้พอดีกับตัวของเค้าเอง เพราะว่าม. 4 ใหม่ หรือว่าม. 1 ใหม่ที่ลงสอนเนี่ย ก็คือครูจะเป็นคนแบบของเธอประมาณเท่านั้นละ ก็คือโดยประมาณ 3 เมตร 3 เมตร 30 อะไรอย่างนี้อะคะ แล้วเวลาพับผ้าเสร็จมันก็จะเหลือแค่นิดเดียว คือหลังจากที่พับมันมาเสร็จแล้วก็พับที่ต่องเออะคะ มันจะอยู่แค่ด้านหลัง มันจะไม่โอบมาอยู่ด้านหน้า แล้วทีนี้เวลาให้เด็กกอดเอว กอดเกี่ยวข้างเนี่ย มันก็จะเห็นมากขึ้นมันจะไม่มีปมผ้ามาทางนี้ จะพับอยู่แค่ด้านหลัง แล้วก็ใช้วิธีการช่วยกันก่อนในระยะแรก ช่วยกันสองคน เนื่องจากเป็นเด็กใหม่ เค้าจะเกิดปฏิสัมพันธ์พูดคุยระหว่างกัน เพราะว่าที่สอนม. 4 มาหลายปีแล้วอะคะ แล้วเวลาลงม. 1 อะโรอย่างนี้อะคะ เค้าก็จะมีกรพูดคุยไปใน การที่ช่วยอะไรจื้ออะคะ แล้วก็วิธีพับต่างๆ ก็จะเหมือนกับคุณครูเหมือนขวัญ คุณครูนิรมลที่แจ้งบอกไปอะคะ คล้ายๆ กัน แต่คือจะไม่ม้วนแบบเป็นปมๆ แข็งเหมือนโขนอะไรอย่างนี้อะคะ ก็คือจะใช้แค่หนึ่งฝ่ามือพับลงมาครึ่งหนึ่งแล้วก็พับซ้อนไปซ้อนมาก่อน(อ.เกษร แล้วก็ม้วนๆ) ไม่ม้วนๆ ของหนอยพับลงมาหนึ่งฝ่ามือ แล้วก็ซ้อนๆๆ ประมาณ 4 ครั้งอะไรจื้ออะคะ แล้วก็พับพลิกไปพลิกมาๆ จนหมดหน้าผ้า แล้วก็ค่อยๆ คบดลบทวัดไปข้างหลัง ของครูแดงเนี่ย พับนะ แต่พับแบบเยอะๆ พับหมายถึงว่าพับชายเยอะลงมาเลยแล้วม้วนตาม หมายถึงว่าพับเล็กตามเข้าไปอีกแต่ว่าอันแรกอะ มันจะพับเยอะ มันไม่ใช่แค่หนึ่งฝ่ามือ แต่ว่าอันต่อไปเนี่ยมันก็จะค่อยๆ ทีนี้ผ้าที่จะอยู่ตรงนี้อะ คือจริงๆ แล้ววิธีการการพับแบบนี้ ก็คือว่าพับผ้าให้ลึกอะ มันจะไม่แตก มันก็คือเหมือนของโขน แต่ว่าโขนเค้าใช้วิธีม้วนให้แน่นเพื่อไม่ให้ผ้ามันแตก เค้าจะกระชับ แต่ของเราเนี่ย ถ้าเกิดเราม้วนแน่นอะ ในความรู้สึกของเราที่เป็นผู้หญิงอะ มันแข็งและมันเคลื่อนตัวยาก มันจะเข้าวินอะคะ อะไรประมาณนั้น มันก็จะเจ็บ ก็เลยใช้วิธีการที่จะม้วนให้แน่น แล้วก็พับต่อเหมือนกับของขวัญกับของโขนที่ปนกัน พี่จะใช้พับลึกก่อนแล้วค่อยมาเก็บ พับอย่างนี้แล้วก็ค่อยๆ ซอยเอา พับใหญ่ก่อนแล้วค่อยมาซอยเอา ก็เป็นการพับผ้าให้ลึกเพื่อที่จะไม่ให้ผ้าอีตรงข้างในมันแตกออกมา อันนั้นคือการแก้ไขจริงๆ พี่ว่ามันเป็นการบูรณาการในการที่วาดหาวิธีของครู ของแต่ละคนอะคะ แรกเลยที่พูดว่าให้เด็กจับคู่กันก่อนอะคะก็คือว่าแขนมันสั้น มันจะได้ช่วยกัน แล้วก็อีกอย่างหนึ่งในการที่จับคู่กันก็อย่างว่าแหละคะปฏิสัมพันธ์กัน มันจะมีการช่วยกันแต่พอหลังๆ ไปเนี่ย ให้ความที่เค้ารุ่งได้สักประมาณเดือนนึงผ่านไปอะคะพี่จะเริ่มให้เค้ารุ่งได้ด้วยตนเอง แล้ววิธีการรุ่งด้วยตนเองที่ว่า โดยปกติเนี่ยถ้าเกิดว่าถ้ารุ่งคนเดียวเค้าก็จะอย่างนี้ใช้ใหม่ ถึงสุดมันก็ไม่สุดผ้าหรอก เพราะแขนเด็กมันสั้นตัวเล็ก พี่ใช้วิธีจับเป็นเป็นสอง อ่าครั้งนึง แล้วพี่ใช้ให้วางกับขาแล้วพับ พอเสร็จแล้วค่อย มันก็จะเซฟมากกว่าการที่ยื่นตัวออกมา มือทั้งสองมือต้องช่วยกันคะ แต่มันเป็นการพัก ความยาวของแขนของผ้าไง แทนที่เราจะโก่งตูดไปแล้วมันสุดมันไม่ถึงอะก็ใช้วิธีพักเอา สองมือช่วยกันคะมันก็จะง่ายขึ้นสำหรับเด็กแขนสั้นและตัวเล็กอะโรอย่างนี้อะคะ แล้วก็ตอนหลังๆ จะเริ่มพิกว่า ไม่ได้แล้วนะ หนูจะรอให้เค้ามารุ่งให้หนูโดยที่ถ้าเกิดสมมติไม่มีเพื่อนแล้วหนูจะรุ่งผ้ายังไง คือ ให้เค้าเรียนรู้

กับเพื่อนก่อนแล้วก็ให้ทำด้วยตนเองก็เป็นการฝึกเค้าไปในตัวว่าเค้าจะต้องช่วยตัวเอง อันนี้คือจากเพื่อนช่วยเพื่อน แล้วฝึกต่อมาเป็นการช่วยตัวเอง

นายสมชาย ยิ้มแย้ม

การนุ่งผ้าโจงกระเบน หรือการนุ่งผ้าโจงกระเบนแดงอะนะ เหตุผลที่เรานุ่งผ้าโจงกระเบนแดงอะนะ มันมีประวัติการนุ่งผ้าตั้งแต่สมัยครุฑละมุล ยมคุปต์ ที่เขียนไว้ว่า ตั้งแต่พ.ศ.2477อะนะ เขียนไว้ว่าทำไมโจนละครถึงใช้นุ่งผ้าโจงกระเบนแดง 1 โดยเฉพาะผู้หญิงเนี่ย มีเมนใช้ไหม 2 เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของผู้เรียน แล้วก็ 3 ผ้าแดงมันหาง่ายกว่าผ้าสีอื่นก็เลยเอาสามประเด็นนี้มาให้นักเรียนที่เรียนโจนละคร มาเป็นสื่อประกอบในการเรียนของโจนละคร ส่วนขั้นตอนนั้นมันก็อาจจะไม่แตกต่างจากละคร โจนแต่ละตัว ของโจนลิ่งนั้นนะเรามีวิธีการนุ่งอยู่ 4 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกก็เหมือนกับทุกคนผูกปมก่อน ผูกปมแล้วให้ผ้าหนะมีขนาดเท่ากัน ขั้นตอนที่สองคือม้วนผ้า จะม้วนหรือพับก็ได้แล้วแต่ตามความเหมาะสมของผู้แต่ง ขั้นตอนที่สามคือเอาผ้าชายผ้าอะม้วนไปข้างหลังเราเรียกว่ากระเบนเหน็บ ก็คือเอาผ้าพาดไปข้างหลังเค้าเรียกว่ากระเบนเหน็บ อันนี้คือขั้นตอนที่สาม ขั้นตอนที่สี่ก็คือเอาเชือก เชือกก็คือเชือกที่ผูกอะไปผูกตั้งแต่หน้าจนถึงที่กระเบนเหน็บอะนะ ผูกให้รัดให้แน่นแล้วก็ให้เข้ากับสัดส่วนของแต่ละคนว่าจะมีความสั้นยาวอย่างไร แต่ต้องให้ผูกตั้งแต่กระเบนเหน็บแล้วก็ย่อต้นขึ้นจนมาถึงข้างหน้า นี่คือสี่ขั้นตอนที่ใช้ในการนุ่งผ้าแดง โจงกระเบนแดงของการเรียนโจนลิ่ง

รอบที่ 2

นางนิรมล หาญทองกุล

การนั่งการกราบอะไรพวกนี้มันเป็นพื้นฐานของการเล่นละครเลยอะ ง่ายๆ เลย อย่างการยืนการนั่งการอะไรต่างๆ เนี่ยมันมีอยู่ในหลักสูตรอยู่แล้วอยู่ในของขั้นต้นหนึ่ง เค้าให้เราฝึกปฏิบัติมาตั้งแต่ต้นอยู่แล้ว สาเหตุที่เราจะต้องรู้เรื่องพวกนี้ก็เพราะว่าไอ้ท่าทางพวกนี้มันจะเอามาใช้ได้ตลอดเลยกับการเล่นละคร เค้าทำให้ฝึกเหมือนกับที่เราอยู่ในโลกของปัจจุบัน แต่ว่าภาพพวกนี้มันคือท่าปัจจุบันของละคร มันคือโลกทั่วไปของละคร เค้าก็เลยต้องให้ฝึก ที่นี้การนั่งเนี่ย ถ้ามว่ามันสำคัญอย่างไร มันก็คือการทรงตัวอย่างหนึ่ง เพราะเวลานั่งอะ ปกติเรานั่งเราจะงอหลังกันโดยคนทั่วไปเวลานั่งเค้าก็จะหย่อนพุง งอหลัง ที่นี้ท่ามันก็จะไม่สวบไม่สง่า เป็นของละครก็จะนั่งเหมือนกันนี้แหละ เค้าก็จะมีลักษณะเหมือนกันว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดของการนั่งก็คือ การดันหลัง ดันเอาต้นไหลให้ตรงขึ้น ให้ไหลมันอยู่ในอะไรอะ ถ้าจะว่าเป็นองศา ก็คือเหมือนเรขาคณิตมันต้องตั้งฉากกับพื้น เก้าสิบองศาเลย นี่คือช่วงไหล่ แต่ว่าในสรีระอื่นๆ เนี่ย ในเมื่อจะทำให้ไหล่ตั้งฉากกับพื้นเนี่ย จริงๆ แล้วมันจะต้องตัดในช่วงเอว ดันเอวขึ้นโดยการเกร็งกล้ามเนื้อตรงช่วงกัน ตรงท้ายที่นั่งกับพื้นอะ แล้วก็ทรงตัวให้ได้ไม่ให้โน้มไปข้างหน้า ไม่ให้ทิ้งน้ำหนักโน้มไปข้างหน้ามาก แล้วก็ไม่ให้หงายท้องไป คือ จัดองศาสรีระของร่างกายให้ไหลมันตรงกับพื้นให้ได้เก้าสิบองศา อันนี้คือ เค้าเรียกการทรงตัวในท่านั่ง ส่วนในเรื่องอื่นๆ ถ้ามว่ามันมีองศาไหมจริงๆ มันมีองศา แต่บางครั้งคำว่าองศาของเราที่เรามองเป็นสายตาของเราเราไม่พูดเป็นภาษาทางเรขาคณิตทางเรื่องวิชาการอะ มันก็ดูตามความเหมาะสม การกราบก็เหมือนกัน บางทีช่วงตัวเด็กอะบางคนช่วงตัวยาว เวลาเค้าทอดตัวลงไปกราบกับพื้นเนี่ย แขนพอลงไปกราบกับพื้นเนี่ย มันได้ไง เพราะมันยาว แล้วเค้าทอดแขนออกไปได้พอดี มันก็จะได้ จะพับ แต่เด็กบางคนช่วงตัวสั้น แล้วเวลาที่เค้าทอดตัวไม่เป็นเหมือนแบบว่าเหมือนตัวมันงอหดไว้กลมเลย ตัวมันอย่างนี้ ก็ต้องดูด้วยว่าเวลาที่เราระ

สอนเด็กนั่งเด็กกราบ หรือว่าทำท่าอะไรต่างๆ เนี่ย พวกนี้ต้องดูที่ความเหมาะสมความสั้นยาวของร่างกายของแต่ละคน ฉะนั้นจะดูว่าบางทีจัดองศาให้ไปด้านข้างมากอะไรอย่างนี้ไม่ได้ คือเราต้องดูความเหมาะสมของสัดส่วนเค้า นอกจากจัดทำให้แล้วเนี่ย เรายังต้องบอกถึงการถ่ายน้ำหนักต่างๆ คำว่าถ่ายน้ำหนัก คือหมายถึงว่า บางทีอย่างที่ว่าเรื่องนั่งอะคะ เอาแค่ง่ายๆ อย่างเรื่องนั่งเนี่ย ถ้าเค้าที่นั่งน้ำหนักแล้วโน้มตัวไปข้างหน้ามากเกินไป แล้วน้ำหนักมันก็จะไปลงอยู่ข้างหน้ามาก มันก็จะกลายเป็นนั่งเหมือนแบบไม่สง่าอะคะ นั่งโน้มหน้าไปอย่างนี้ ลองทิ้งเอาน้ำหนักลงไปทีนอย่างนี้ แล้วก็โน้มหน้าลงไปข้างหน้า มันก็จะไม่มีความสุขไม่มีความผึ่ง ทั่วๆ ที่ไหลเองไหลก็ผึ่งนะ แต่ถ้าทิ้งน้ำหนักไปผิดตำแหน่งคือไม่ให้ที่นั่งน้ำหนักลงไปทีหน้าอก แล้วก็ไม่ได้โน้มตัวลงไปข้างหน้า คือทุกอย่างมันจะสัมพันธ์กันหมดอะคะ ทั้งเรื่องของอวัยวะต่างๆ แล้วก็การถ่ายน้ำหนักตัว มันก็ต้องดูด้วยว่าไม่ใช่ดูแค่ความเหมาะสมความสั้นยาวของอวัยวะแต่ต้องดูด้วยว่าเราจะบอกเด็กให้เอาน้ำหนักลงที่ไหนด้วย อันนี้ก็ถามว่ามันมีหลักตายตัวไหม แต่ถ้าเขียนไปในทางวิชาการอะจริงๆ มันมี เหมือนเวลาเราเขียนนาฏยศัพท์ แต่พอเอาเข้าจริงๆ คนที่เป็นครูอะคะจะต้องใช้ประสบการณ์ทุกอย่างที่จะบอกเค้าว่าอันนี้คือสวย คำว่าสวยก็คือเหมาะสม เหมาะสมกับรูปร่างของผู้ปฏิบัติ นี่ก็เค้าถึงต้องบอกว่าครูนาฏศิลป์เค้าต้องใช้ประสบการณ์จริงๆ มากๆ เพราะเห็นมาเยอะๆ การยืนของพระของนาง มันก็ให้อารมณ์ได้เหมือนกันเนาะโดยเบสิคทำยืนของตัวนางมันก็ใช้วิธีการเหลื่อมเท้า หรือประสมเท้าอะคะ คือสั้นเท้าหน้าอะคะ มันจะไปอยู่กึ่งกลางของเท้าหลังเท้าที่ยืนข้างหลัง ทีนี้ถามว่าเวลาที่เรายืนปกติเนี่ยถ้าคนยืนก็จะยืนปกติแบบนี้ แต่ถ้าเป็นละครถ้าเป็นตัวนางนะคะก็จะเหลื่อมอย่างนี้ ทีนี้ถ้าเหลื่อมอย่างนี้เสร็จเอามือมาวางอย่างนี้เสร็จมันก็จะไม่ใช่ละคร เค้าก็จะเอามือมาวางที่นี้ ที่หัวเขมขัด ข้างไหนก็ได้ แต่ว่าข้างมือที่จับจะต้องเป็นข้างที่เท้าอยู่ข้างหลัง จะข้างไหนก็ได้แต่จะต้องสัมพันธ์กับเท้า แล้วก็มือข้างเดียวกันกับเท้าที่อยู่ข้างหน้าอะ มันจะทาบลงไปทีหน้าขา ทีนี้ถามว่ามันก็ยังคงต้องใช้ความสมดุลการตั้งเอว ตั้งไหล่อยู่ดี ก็ต้องดันอยู่ดี แล้วก็มันจะต้องใช้วิธีการเอียงเข้าช่วย กดเอว กดเกี่ยวข้าง เค้าเรียกกดเกี่ยวข้าง เอียงข้างแขนตั้ง แล้วก็น้ำหนักตัวที่ยืนอยู่เนี่ย ส่วนใหญ่จะคะ ส่วนใหญ่มันจะไม่ลงไปที่เท้าหน้า มันจะลงไปที่เท้าหลัง เป็นตัวใหญ่ แต่ไม่ใช่ว่าเท้าหน้าไม่มีนะ ก็มีอยู่ เพราะว่าเราเอียงข้างหน้าอยู่แล้ว เห็นไหมคะว่ามันเป็นการถ่วงน้ำหนักระหว่างเท้ากับไหล่ อันนี้คือทำทั่วไปของการยืนนาง แต่ทีนี้เวลาที่เราสอนเด็กเราก็ต้องบอกเค้าว่าคุณวางน้ำหนักให้ถูกนะ อย่าไปทิ้งน้ำหนักอยู่ที่เท้าหน้านะ แล้วคุณจะต้องเอียงลงให้ถูกข้าง เมื่อไหร่ที่คุณวางน้ำหนักถูกแต่คุณเอียงผิดข้างมันก็จะเทไปเลยเราก็จะล้มไปเลย มันจะไม่มีการถ่วงดุลของน้ำหนัก ส่วนใหญ่ที่ก็จะบอกเค้าเกี่ยวกับเรื่องความสมดุลของน้ำหนักมากกว่า ทีนี้เน้นมากในเรื่องการถ่ายน้ำหนัก ส่วนท่าจะสวยไม่สวยอันนี้ค่อยๆ ปรับ ค่อยๆ ดัด แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ที่เน้นที่สุดคือเรื่องหลังกับเรื่องการกดเกี่ยว มันบอกรายละเอียดยากเหมือนกันเนาะตรงนี้

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

คะในส่วนของการนั่ง การกราบ แล้วก็การยืนอะคะ ในส่วนของตัวเองอาจจะมองคนละมุมกับอาจารย์นิรมลได้พูดมานะคะ เพราะว่าการนั่งการกราบอันนี้ถือเป็นมารยาทหรือระเบียบวินัยที่เราจะต้องฝึกให้เด็กก่อนที่จะเริ่มเรียน เพราะว่าเหมือนเป็นการถ่ายทอด คุณลักษณะที่จะต้องพึงปฏิบัติในห้องเรียนอะคะ เริ่มต้นจากการนั่ง การนั่งเนี่ยเป็นการฝึกเพื่อแยกบุคลิกภาพของผู้เรียนด้วย ก็คือ จะมีการคัดเลือกแยกพระนาง พอมีการแยกพระนางปุ๊บ การนั่งลักษณะการนั่งก็จะต่างกันระหว่างพระกับนาง ก็จะสอนพับเพียบด้วยการนั่งพับเพียบทางด้านขวา โดยใช้ขาขวาทับลงบนขาซ้ายก็คือการนั่งพับเพียบของตัวละครพระนางเนี่ยจะนั่งทางด้านขวาเสมอนะคะ แล้วก็ใช้เท้าขวาเหยียบทับเท้าซ้ายขาซ้าย

แล้วลักษณะการนั่งของนางก็คือการนั่งเท้าเรียง ก็คือต้องให้เท้าที่ปิดมาด้านข้างนั้นเรียงกันสองข้าง แล้วคือก็ต้องให้เห็นทั้งสองข้าง เห็นเท้าทั้งสองข้างออกมาเรียงกันแล้วก็ดันปลายเท้ามาข้างหน้า แล้วก็มีอีกจะต้องวางที่หน้าขาขวา แล้วหลักในการนั่งคือ เริ่มต้นพอนั่งได้ปุ๊บก็ต้องเป็นที่อกตั้ง หลังตั้ง แล้วก็หน้าเซิด นี่คือหลักที่จะให้เด็กเสมอ พอคุณลงทำนั่งพับเพียบปุ๊บ อกตั้งก่อน อกตั้งก็คือการดันอกขึ้นมา พอดันอกขึ้นมาหลังมันจะต้องตั้ง คือลักษณะการดันอกขึ้นมาคุณจะต้องดันหลังด้วย ถ้าหลังตั้งปุ๊บแสดงว่าอกคุณตั้งได้ระดับแล้ว ถ้าเกิดหลังยังไม่ตั้งแสดงว่าอกตั้งยังไม่ได้ระดับ นะคะ หลักที่จะบอกเด็กก็คือ อกตั้งหลังตั้งแล้วก็หน้าเซิดก็คือการเปิดปลายคาง พอนั่งได้ปุ๊บบอกตั้งหลังตั้งได้แต่พอกดปลายคางก็จะเป็นมีความสง่างามนะก็จะบอกเด็กอย่างนี้เสมอ อกตั้งหลังตั้งหน้าเซิดท้องไว้ นี่คือหลักการนั่งโดยทั่วไปของพระก็จะใช้เช่นเดียวกันแต่ของพระเค้าจะกันเข่าออกคะ แล้วก็วางมือเค้าก็จะวางมือยาวข้างหนึ่งมือสั้นข้างหนึ่ง ส่วนตัวนางจะวางที่หน้าขาขวาอย่างเดียว แล้วก็พอหลังจากการนั่งเสร็จเรียบร้อยก็จะเป็นการกราบ การกราบก็อาจจะใช้หลักในการกราบทั่วไปในการไหว้พระไหว้ครูอะนะคะ แต่ก็คือมีใช้การทอดแขนแล้วก็การทอดลำตัว ค่ะก็คือส่วนใหญ่จะทอดแขนซ้ายแล้วก็แขนขวาตามแต่จะไม่ใช้การปิดเข่า พอนั่งตัวตรงปุ๊บพอมีการบอกนักเรียนกราบก็ทอดแขนเลย ไม่ปิดเขาไปด้านข้าง เพราะว่าเพื่อเป็นการรักษาระเบียบแถวนะคะ เพราะว่ากราบปล่อยการอะไรก็ดัดใจให้นั่งตั้งแถวตลอดจะไม่ให้อยู่รอบๆห้องแล้วก็บอกอะไป ระเบียบก็คือถ้าจะบอกว่าปล่อยก็คือจะต้องให้มานั่งตั้งแถว นั่งตั้งแถวตรงให้เท่ากัน กราบก็ทอดแขนลงไป แล้วก็ระดับที่คุณจะต้องก้มหัวลงไปก็คือหน้าผากจรดกับนิ้วหัวแม่มือ นะคะ ตอนที่กราบลงไป แล้วก็พอเสร็จแล้วก็ต้องคืนตัวขึ้นมา นั่งในทำนองทำเดิมคือทำพระนาง นะคะ ในเสด็จของการกราบ พอกราบเสร็จแล้วก็ต้องคืนตัวขึ้นมา นั่งในท่าเบื้องต้นของพระนางไว้ แล้วพอเสร็จจากการกราบแล้วก็คือวิธีการยืนเพื่อที่จะออกจากนอกห้อง ออกจากระเบียบออกจากนอกห้องไป นะคะก็จะมีเสด็จของการยืนลุกขึ้นยืนเพื่อจะออกด้วย หรือการปล่อยไปพักก็คือจะมีระเบียบอย่างนั้น พอหลังจากการกราบเรียบร้อย จังหวะที่หนึ่งของการยืนคือ การนั่งบนส้นเท้า นั่งทับส้น มือก็จะยังวางอยู่บนหน้าขา แล้วจังหวะสองก็คือตั้งเข่าขวาขึ้นพร้อมเอามือทั้งสองข้างมาประสานกันที่หัวเข่า แล้วจังหวะที่สามลุกขึ้นยืนพร้อมกับประสานเท้าแล้วยกมือขึ้นพนมระหว่างอกแล้วก็ก้มลงไหว้นะคะ แล้วจังหวะที่สี่คือ เอามือลงแนบลำตัวแล้วค่อยเดินออกไป นี่คือการที่วางไว้ให้เด็กนาฏศิลป์ตั้งแต่เริ่มเรียนมาจนถึงสอนก็ยังวางระเบียบไว้ให้ อย่างนี้ ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ พอเราบอกว่าตั้งแถว เด็กก็จะมาโดยอัตโนมัติว่าคุณต้องเข้าอย่างนี้แล้วก็เรียงนั่งทำพระนางเรียบร้อย กราบแล้วพอบอกเด็กว่าไปได้ เด็กก็จะใช้ท่าลุกขึ้นยืนไหว้แล้วก็ไป

นางล่อ น้อยวงศ์

การนั่ง ตัวพระก็จะต่างจากตัวนางก็คือกันเข่านะคะ มือก็จะงอข้างหนึ่งตั้งข้างหนึ่ง แขนซ้ายก็จะตั้งไม่ใช่ตั้งคือยื่นออกไป ก็คือจะนั่งกันเข่านะคะ มันจะต่างจากตัวนางตรงนี้ก็คือนั่งกันเข่า ออกผายไหล่ผึ่ง นมตั้งเหมือนกันคะ เซิดหน้าเหมือนกันนะคะ ถ้าจะบอกให้นักเรียนกราบตัวพระจะต้องหลบเข่า เพราะมันนั่งกันเข่าใช้ไหมคะ ก็ต้องหลบเข่าเปียง เวลากราบก็จะเหมือนกับตัวนางก็คือทอดแขนซ้ายลง แล้วก็ตามด้วยแขนขวา มือขวา แต่ว่าไม่ได้ไหว้คอมเข่า เราจะต้องหลบเข่า หลบเข่ามาให้พ้นแขน เราจะไม่ไหว้คอมแขน ข้อศอกสองข้างคือจะไม่อยู่กึ่งกลางสองข้างอย่างนี้อะคะ แต่เราจะต้องหลบ หลบเขาไปแล้วก็ทอดแขนเหมือนกัน เวลาไหว้ไปที่นิ้วหัวแม่มือเราจะต้องกดลงแล้วก็ให้หน้าผากเราไปจรดกับนิ้วหัวแม่มือ ไม่ใช่พอก้มหัวลงไปแล้วก็ตั้งไม่ใช่ๆ นิ้วต้องไม่ตั้ง เสร็จเรียบร้อยแล้วก็เงยหน้าขึ้นมาก็นั่งเหมือนเดิม กันเข่าเหมือนเดิม ออกผายไหล่ผึ่งนมตั้งเหมือนเดิม ถ้าจะลุกขึ้นก็เหมือนกับตัวนาง

เหมือนกันคะ ตามเสด็จหนึ่งสองสามเหมือนกัน แล้วก็ไหว้มืออยู่ระหว่างอกก้มศีรษะลงเหมือนกับตัวนาง การยืนมันก็จะเหมือนกับตัวนางคือน้ำหนักอยู่เท้าขวา เหมือนกันแต่ว่าของตัวพระจะปิดเท้าออกไปนิดนึงปลายเท้าต้องเฉียงไปนิดนึง แต่ของตัวนางเค้าจะเอียงซ้าย ตัวพระจะเอียงขวา มือเท้าสะเอว เอียงข้างมือเท้าสะเอว แล้วก็มือซ้ายเนี่ยแตะไว้ตรงหน้าขาใช้จุมูกเท้าซ้ายแตะกับพื้นแต่น้ำหนักก็อยู่เท้าขวา เหมือนกัน แต่ของตัวนางเค้าจะหนีบๆไข่มุคะ ตัวพระเค้าจะกันออก กันปลายเท้าออกไปให้ปลายเท้ามันเฉียง 45 องศา การกราบ ปลายนิ้วหัวแม่มือนิ้วโป้งอยู่ที่หว่างคิ้ว เพราะไหว้ครูไม่ใช่ไหว้คนเสมอกัน

นายสมชาย ยิ้มแย้ม

การนั่งการไหว้การกราบนะ เอากการนั่งก่อน การนั่งพับเพียบโดยพื้นฐานก็คือ นั่งนั้งเอาเข่าติดกับพื้นไข่มุคะ หักข้อเท้า หักข้อเท้าซ้ายแนบชิดเข่าขวา ลำตัวตั้งตรงอกผายไหล่ผึ่ง มือพาดอยู่ที่เข่าทั้งสองข้าง ไม่ยกไหล่ นี่คือการนั่งของลิงนะครึบ ขึ้นต่อไปก็คือการไหว้ การไหว้ในวงการนาฏศิลป์นั้นแหละ คนที่เป็นผู้นำจะต้องมีคำว่านักเรียนกราบ นักเรียนกราบคือหัวหน้าชั้น เมื่อหัวหน้าชั้นบอกนักเรียนกราบก็ให้ทุกคนพนมมืออยู่ที่อกแล้วก็ยกไปที่หน้าผากกราบลงโดยไม่แบมือ แล้วก็ขึ้นมาที่เข่าอกผายไหล่ผึ่งเหมือนเดิม นี่คือการนั่งการกราบ ทำไมต้องบอกว่าการนั่งการไหว้การกราบ เพื่อแสดงความเคารพก่อนเรียนและหลังเรียนถือว่าเป็นธรรมเนียมของคนที่ยืนโขนและละครจะต้องบอกว่าเป็นนักเรียนกราบ

ครั้งที่ 5

รอบที่ 1

นางสาวเนตรทราย ย่อยพรมราช

เด็กที่ไม่เป็นเลยไม่เป็นนาฏศิลป์เลยและรำไม่มีความสวยงามที่มาจากเด็กประถมหรือมาจากเด็กพื้นฐานโรงเรียนมัธยมข้างนอกจะเริ่มเรียนนาฏศิลป์อย่างแรกเลยในความคิดของตัวเองก็คือว่า ต้องดูเด็กก่อนว่าเด็กคนไหนมีสรีระอย่างไรในการเลือกก่อนที่จะเริ่มทำอย่างนี้ต้องให้เด็กคนไหนเหมาะสมที่จะเป็นตัวพระหรือตัวนางแล้วการที่จะเริ่มเรียนอย่างแรก พอดูสรีระของเด็กแล้วว่าคนไหนจะเป็นพะเป็นนางก่อนจะเริ่มทำต้องฝึกพื้นฐานในการตัดต้นก่อน เพราะว่าก่อนที่จะทำร่างกายก่อนที่จะเริ่มรำมีความยืดหยุ่นในการที่จะเรียนรำต่างๆได้มันต้องใช้เหมือนใช้ร่างกายในการเคลื่อนไหวเหมือนพละเอามาเป็นส่วนในการที่จะรำได้เหมือนกัน เพราะว่าจากการที่เห็นวิธีการที่ออกกำลังกาย คือ เช่นวิชา พละก่อนที่เค้าจะเริ่มเรียนมันก็ต้องมีการอบอุ่นร่างกายก่อน ก่อนที่จะเริ่มเรียนทักษะจริงๆทำให้ มีกำลังขา กำลังแขนและความแข็งแรง อดทนในการที่จะฝึกฝนนาฏศิลป์ก็เหมือนกัน

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

ของนาฏศิลป์ก่อนที่จะเริ่มรำทุกอย่างแล้วก็มีการตัดต้นก่อนคือทำภาซีตัดต้นก็สามารถนำมาใช้ได้ แต่ว่าบางบางห้องเรียนก็จะนำท่าโยคะมาใช้ด้วยเหมือนกันอย่างเช่น ม. 3 ที่สอนอยู่ตอนนี้ อาจารย์นิรมล ท่านให้พื้นฐานการในการตัดต้นนอกจากทำภาซีตัดต้นเป็นบางท่าแล้ว ก็คือจะมีท่าโยคะที่เราที่เราเรียนรู้จาก ตำราบ้าง google บ้าง มาใช้ให้เด็กในการทำความยืดหยุ่นร่างกาย warm up ก่อนที่จะ

เริ่มฝึกทักษะเบื้องต้นในการจับในการตั้งวงแล้วก่อนจะ เริ่มต้นตัดตนและก็คือนอกจาก ดัดมือ ดัดขา ดัดแขน แบบดัดหลัง เป็นมือแขนขาหลังก็ทำให้ร่างกายได้มีความยืดหยุ่นช่วยให้ร่างกายไม่กัมหน้ำ ไม่หลังงอ ตลอดทำให้มีความสง่างามต่อไปในนั้นเขาจะชินเองว่าเราต้องไม่หลังงอ เวลาตัดตนแม้จะต้อง ดัดหลังและยืดตัวขึ้นให้มีความสง่างามแล้วก็เวลาทุกครั้งที่เราบอกเด็กกว่าเวลาตัดตนอย่ากัมหน้ำ ปลายคางต้องเปิดนี้แหละสำคัญมาก

นางลออ น้อยวงศ์

การรำนานาฏศิลป์ส่วนใหญ่เลยนะจะต้องเปิดปลายคางเพื่อความสวยงามโชว์หน้า ไม่มองต่ำลง รวมถึงสายตาดูตรงแล้วก็แบบว่ามองคนดูมองทุกทั่วไปให้มันรู้สึกว่าคุณเข้าถึงแบบบ้านเราไม่ใช่กัมหน้ำอยู่ตลอด เดียวนี้ก็เป็นส่วนสำคัญในการที่ฝึกพื้นฐานในการที่จะเริ่มรำเพลงช้าเพลงเร็ว เมื่อการตัดตนไม่ว่าจะเป็นแขนขามือคอ ตัวโดยการใช้น้ำโยคะมาผสมผสานบ้างหรือว่าการใช้ท่าของการเรียนพละ บ้าง มาใช้มันก็มีหลายตำราแล้วแต่ว่าครูผู้สอนท่านไหนจะนำมาใช้ซึ่ง นาฏศิลป์ในสิ่งนั้นมันไม่ตายตัวอยู่ แล้วว่าจะต้องตัดตนเป็นท่าไหน แต่มันจะมีพื้นฐาน เพราะบางท่า ท่าที่เป็นท่าเดียวกัน ท่าดัดมือเริ่มต้น ง่ายๆ ดัดแขนและดัดขา ดัดแขนบางบางนาฏศิลป์บางแห่งก็คือแคยกเข้าข้างหนึ่งแล้วก็แขนข้างเดียวกัน ตั้งแล้วก็ มืออีกข้างหนึ่งไปในลักษณะนี้แขนตั้ง แต่บางแห่งจะเอาขาอีกข้างหนึ่งมาพาดตรงข้อแขน มัน แล้วแต่ ว่าแต่ละที่ในการฝึกยังงั้นแต่ว่าความจุดมุ่งหมายคือเหมือนกันเพื่อ ที่จะทำให้แขนมันอ่อน แล้ว มือก็จะหักตรงมือก็จะอ่อนสวยงาม แล้วก็จะมีอีกท่าหนึ่ง ที่แต่ละที่อาจจะไม่เหมือนกันก็คือท่า คัดเพชร คือการขีดสมาธิแล้วโน้มตัวไปข้างหน้าแขนท้าวพื้นตั้ง บางที่อาจจะไม่เอาช่วงสะโพกช่วงขาหน้าขาและ เท้าติดพื้น แคนด้านหลังหักลงตรงแต่บางที่เขาคือเอาช่วงสะโพกช่วงหน้าขาแบบติดพื้นไปเลยมันแต่ละที่ จะไม่เหมือนกันแต่จุดประสงค์เหมือนกันว่าจะต้องดัดหลังแล้วหลังตรง แล้วต้องเปิดปลายคางด้วยก็จะ เป็นลักษณะเล็กๆ น้อยๆ ที่การตัดตนพื้นฐานของการรำเพลงช้าเพลงเร็วก็มีส่วนสำคัญแล้วหลังจากที่ ดัดตนทุกท่าแล้ว ว่ามันมีประโยชน์ต่อการกับการเพิ่มสรีระร่างกายของตนเอง

นางรัตใจ ศิริพงษ์

แต่ว่าก็ต้องดูเด็กด้วยว่าเด็กแต่ละคนสรีระต่างกัน ความสูงแขนสั้นแขนงอแขนยาวแขนคอก ไหม แขนคดไหมช่วงขายาวไม่ลงตัวไหม ก็ต้องดูที่ว่าสรีระของแต่ละคนเป็นยังไงก็จะเริ่มฝึกพื้นฐานใน การที่จะนาฏยศาสตร์พื้นฐานมาก่อนจะเริ่มรำเพลงช้าเพลงเร็วได้ก็ต้องมีจิบ มีตั้งวงกลมก็มีหลายระดับ จิบก็มีหลายแบบ ต้องฝึกพื้นฐานในการในการที่จะต่อท่ารำก่อนที่จะให้รู้จักยกเท้า ก้าวเท้า กราบ เท้ากระดก จรด ก็คือให้ได้พื้นฐาน จิบ ตั้งวงแต่ละคน สมมุติวง ไม่เหมือนกันแขนยาวไม่เท่ากันก็ต้องดู ว่าเป็นคนที่เป็นตัวพระแต่ถ้าเกิดแขนสั้น วงจะต้องทำยังไงให้มีความสง่างามแต่คือครูแต่ละท่านก็ ต้องดูว่าเด็กต้องมีความแตกต่างกัน อย่างไรบ้าง สรีระ ร่างกาย เด็กทุกคนไม่เหมือนกัน ทุกคนต้อง ทำท่าเดียวกันหมด อย่างเช่นว่า กาแฟ อาจจะตัวเล็กแต่แขนยาว แล้วได้เป็นนาง ตัวอาจจะจะเป็นพระ แต่ วงแขนเป็นนาง เวลาตั้งวงก็ต้องลดแขนลงมาอย่างไรให้มันเป็นนางสมดุกลกัน คือครูจะต้องดูเป็นด้วยว่า แขนเด็กขาเด็ก

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

คือครูจะต้องดูเป็นด้วยว่าแซนเด็กหาเด็กไม่ว่าจะเป็นพระหรือยังได้รับบทบาทตัวไหน สมมุติว่า ได้ฝึกทำตั้งแต่ต้นก็ต้องดูว่าให้มีความสง่าผ่าเผยจากที่แซนสั้นจะต้องทำยังไงจากที่อเยอะก็อาจจะต้อง ยืดแซนออกไปให้มีความสง่าผ่าเผยของวงพระ ก็คือที่สำคัญระดับวงระดับมือวิชาการก้าวการอะไรให้ สมส่วนของที่เราได้ให้ได้รับเลือกที่ถูกคัดเลือกให้เป็นพระหรือเป็นนางด้วย นี่ก็เป็นพื้นฐานแค่เล็กๆ น้อยๆ ต่อจากที่เป็นจิบ ตั้งวง ที่สำคัญการให้เด็กรู้จักจังหวะก็มีส่วนสำคัญ โดยปกติเริ่มต้นการตัดตน ครูจะให้นับ ทำปกติเริ่มต้นเวลาตัดตนครูจะให้นับก่อน 1-10 1-50 1-100 แล้วแต่แต่ละท่าก็ต้อง นับไปด้วย ครูจะกำหนด แล้วพอเด็กเริ่มที่จะรำ เริ่มทำท่าได้เริ่มสวยและก่อนที่จะเริ่มฝึกรำนี้เลยก็ต้อง ฝึกจังหวะพื้นฐานของเพลงช้า จะ โจง จะ ทิง โจง ทิง ไปเรื่อยๆ นี่เป็นจังหวะเพลงช้า ถ้าเป็นเพลงเร็วก็ อีกจังหวะหนึ่ง นี่เป็นแค่จังหวะหน้าทับแต่จังหวะทำนองเหมือนเพลงช้าก็จะเป็นอีกอย่างจังหวะ รำจนจบ เริ่มต้นมีเวลาคือหลักสูตรนาฏศิลป์จะสอนนะคะแต่ถ้าเพลงช้าก็เริ่ม นอยเพลงไปเรื่อยๆ จนหมดท่อน ทั้งหมดนี้คือเป็นเทคนิคการสอน

นางนิรมล หาญทองกุล

ถ้าเป็นการสอนหลักสูตรแบบเร่งรัด แล้วเวลามันน้อย แล้วเราต้องสอนทั้งพื้นฐานและเพลงใน หลักสูตร แล้วเพลงในหลักสูตรมันก็เยอะ แล้วบางทีมันก็อยู่ที่ครูผู้สอนเหมือนกันในการเร่ง เราอาจจะ ให้เรียนพื้นฐาน แล้วรวบเพลงไปเลย แล้วก็สอนให้ร้องทำนองไปด้วย คือให้เข้าเพลงไปเลย สำหรับการ เตรียมการพร้อมทั่วไปส่วนใหญ่ก็เอามาจากท่าฝึกโยคะมันจะคล้ายๆ กันเราก็เอามาปรับให้มันเหมาะสม มันมีความเชื่อของความงาม คือนางละคร แซนจะต้องง้อ ต้องหักถึงจะมีความสวยงาม แต่ในทาง การแพทย์คือพิการ แต่สำหรับนางละคร คือเวลารำจะดูสวย เราก็พยายามที่จะตัดให้มันอ่อน ดัดให้มัน เข้ากับท่ารำ แต่งบางคนก็มีร่างกายไม่เท่ากัน แล้วแต่สรีระของแต่ละคนด้วย แต่เด็กคนไหนต้องการ เดี่ยวเค้าก็ไปตัดของเค้าเอง จากสมัยก่อนการตัดนิ้วตัดมือ เขาจะใช้น้ำข้าว น้ำอุ่น เพื่อที่จะช่วยให้ เส้นเอ็น กล้ามเนื้อ มันจะอ่อนง่าย เร็วและดีขึ้น ของการรำนาฏศิลป์ไทยคอมันการใช้กล้ามเนื้อเส้นเอ็น ทุกส่วน ถ้าอยู่ๆเรามารำเลย มันอาจจะทำให้กล้ามเนื้อเราบาดเจ็บ

รอบที่ 2

นางสาวเนตรทราย ย่อยพรมราช

อย่างเด็กที่เริ่มเรียนใหม่ ๆ คือต้องฝึกท่าตัดตน เยอะๆ จะทำให้กล้ามเนื้อมันยืดหยุ่นเข้าที่ได้ดี เพราะเวลาที่มีท่าใหม่ ๆ ยาก ๆ มากกล้ามเนื้อมันจะสามารถรับได้ดี เหมือนเด็กโขน เวลาที่เค้าต้อง ถีบเหยียบเพราะว่าต้องให้เส้นเอ็นมันขยาย ถ้าถีบไปได้ในระยะนี้แล้วเวลารำตั้งเหยียบมันจะมีความ สวยงาม เมื่อก่อนตัวพระมีการถีบเหยียบ เมื่อก่อนถ้าดูตามประวัติของครูแล้วครูผู้หญิงเขาฝึกโขนด้วย อย่าง แม่ละมุน ก็ได้เรียนโขนด้วย แล้วแม่ท่านก็ต้องถีบเหยียบเหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย เพราะเส้นกล้ามเนื้อมันแข็ง เขาก็ต้องฝึกแบบนี้มาเหมือนกัน แล้วพวกครูผู้หญิงก็เหมือนกัน แล้วพอ หลัง ๆ เขามาตั้งเป็นโรงเรียน เขาก็มาแยกว่านี่คือครูโขน ครูละคร พอมาแยกแล้วครูหญิง ครูชาย ครูละครก็มีแต่ผู้หญิงเลยเลิกถีบไปเพราะคิดว่าเราก็ไม่คิดว่าเราต้องใช้เหยียบเต็มเหมือนกับโขน เรา ก็เลยพลาดในเรื่องของการยืดหยุ่นตัวนี้ไป

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

แต่การรำทางละครก็ต้องมีความแข็งแรงเหมือนกันแต่ตอนนี้ การตั้งเหลี่ยมของละครกับโขนก็จะไม่เหมือนกันแล้ว ความสวยงามของนาฏศิลป์มันอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ แต่อยู่เหนือธรรมชาติ มันสูงกว่าธรรมชาติมาครึ่งหนึ่ง มันเป็นศิลปะประดิษฐ์ แล้วมันไม่ใช่ได้แค่นั้น แต่มันต้องให้ได้ความเหมาะสมของมัน ถึงจะสวย ตั้งวง ตั้งฉาก ตั้งเหลี่ยม ส่วนมากคนก็จะตั้งกันไม่ถึงของความสวยงามมันไม่มีมาตรฐานในการวัด แต่มันใช้ความเหมาะสม ความสมดุลของร่างกาย เช่นบางคนมือสวยมากแต่แขนได้แค่นิดหน่อย ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อมีแค่นิดเดียว แต่มือเขาสวยมืออ่อนมากเป็นวงสวยงามก็มาช่วยในการที่ลำแขนไม่สมดุล มันก็จะกลายเป็นความพอดีของวงโค้งมันแก้ไขกันได้มันช่วยกันได้คือต้องดูที่สรีระของแต่ละคนแล้วครูต้องมองให้ออกกว่าคือเด็กคนไหนมือสั้น แขนยาวเวลาตั้งวงยังงี้ให้มันสวยสมดุลของพระนาง

นางลออ น้อยวงศ์

ในเรื่องของนาฏยศัพท์เมื่อก่อน ครูบอกว่าตำราบางเล่มเขียนว่าการตั้งวงต้องมีมืออ่อน เท่าขีด แต่บางตำราบอกว่า 45 องศา ถ้าคิดตามเรขาคณิตแล้ว 45 องศา มันคือครึ่งหนึ่งของ 90 คือการตั้งฉาก บางคนแขนสั้นก็ได้แต่บางคนแขนยาวก็ไม่ได้มันจะติดใบหน้าไม่สวย ถ้าจะมาวัด 45 ทุกคนเลย ก็อย่าลืมว่าแขนของแต่ละคนไม่เท่ากัน ลำตัวของแต่ละคนไม่เท่ากัน พอมาหลังๆ ก็เลยไม่เห็นแล้วที่มาวัด 45 องศา คือครูเขาคงจะปรับค่า คือก่อนหน้านี้อาจจะทำให้มันเป็นรูปธรรม แต่สุนทรีย์และความงามของนาฏศิลป์มันไม่ได้เป็นรูปธรรม ซึ่งมันเป็นความพึงพอใจที่เห็นว่ามันแล้วลงตัว จะไม่มีการหาเครื่องมือหรือของอะไรมาวัด มันขึ้นอยู่กับคนดูและประสบการณ์ของคนดูว่ามันออกมาสวยหรือไม่สวย เพราะฉะนั้นศาสตร์ของเราเป็นศาสตร์ที่ซึ่งดวงวัดไม่ได้แต่ มันสามารถตัดสินได้ว่าอะไรดีกว่าอะไร แต่ถ้าเกิดมาวัดมาซึ่งดวงมาวัดเป็นมาตรฐานมันไม่สามารถออกมาได้เป็นรูปธรรม มันตัดสินได้โดยความเหมาะสมและความสมดุล มันถึงมีการเรียนในเรื่องของทฤษฎีแห่งสุนทรีย์ภาพ ทฤษฎีแห่งเอกภาพ มาลองรับ มีทฤษฎีต่าง ๆ มากมายมาลองรับแต่เราจะใช้จะเน้นทฤษฎีไหนทฤษฎีหนึ่งไม่ได้ มันต้องใช้หลาย ๆ ทฤษฎีรวมกันแล้วมันถึงจะขึ้นมาเป็นรูปร่างและความเหมาะสมมันถึงจะออกมาเป็นความงามที่ลงตัว เพราะฉะนั้นครูที่สอนนาฏศิลป์ ไม่มีความรู้และเชี่ยวชาญเป็นอย่างดีแล้วมาตัดสินได้ไหม คือไม่ได้ คุณอาจจะบอกได้ว่าอันนี้มันสวยกว่าอันนี้ แต่คุณจะไม่สามารถอธิบายได้ว่ามันสวยกว่าเพราะอะไร อย่างไร นี่คือการตอบทั้งหมดของคำว่าประสบการณ์ แล้วทำไมเราถึงเริ่มต้นมาตั้งแต่ 1 ทุกคนมานับ 1 ใหม่ทุกคนยืดหยุ่นมาเพราะการนับ 1 ใหม่ก็คือการเตรียมความพร้อมนั่นเอง ไม่ว่าจะทำอะไรทุกคนต้องมีความพร้อม

นางรัตใจ ศิริพงษ์

คือมันสำคัญการเตรียมพร้อมร่างกาย การยืดหยุ่นเบื้องต้น การฝึกนาฏยศัพท์เบื้องต้นก็สำคัญ ก่อนที่จะรำทุกเพลง เช่นการจับ ตั้งวง แค่อ้อมต้นไม่สวย ต่อให้รำเพลงอะไรก็ไม่สวย เพราะเริ่มแรกก็ทำไม่สวยแล้วเช่นการตั้งวง ก็ไม่เหมือนกันแล้ว เช่น การดูผู้ใหญ่รำกับเด็กรำ หรือดูรุ่นพี่กับรุ่นน้องรำ คือมันจะดูต่างกันอย่างออกมามากมาย ทั้งๆที่ทำเท่าเดียวกัน

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

แต่นี้คือพื้นฐาน แต่คือครูต้องเรียนรู้สรีระของเด็กก่อน สรุปลือคือสิ่งสำคัญอย่างแรกคือการตัดทำโยคะมาผสมผสานให้เกิดความเหมาะสมแล้วครูผู้สอนแต่ละท่านว่าจะมีเทคนิคเอาอะไรมาสอนเด็ก และการฝึกพื้นฐานนาฏยศัพท์ก็ต้องดูเด็กด้วยในเรื่องสรีระร่างกายความสมดุลแต่ละคนไม่เหมือนกัน ที่จะฝึกพื้นฐานเบื้องต้น เพลงช้า เพลงเร็วครูต้องดูเพื่อที่จะให้เด็กทำได้ดีขึ้น นาฏยศัพท์เบื้องต้นคือคล้าย ๆ กับก็คำย่อระยะคำอธิบายคือเป็นคำที่สามารถอธิบายได้ว่า จีบมันทำแบบนี้ ตั้งวงมันทำแบบนี้ ถ้าไม่อย่างนั้นเราต้องคอยบอกเด็กว่า อะไรทำอย่างไร นาฏยศัพท์คือคำบัญญัติว่าอะไรคืออะไร มันคือศัพท์ที่ใช้ในทางนาฏศิลป์ เช่น การ "จีบ" ในศัพท์ของเราคือการรำการจีบ ไม่ใช่ หญิง ชาย จีบกัน จีบไม่ใช้การเอาปลายกระดาษเช็ดขูมาขยุมรวมกัน แต่คำว่าจีบของเราคือ การเอานิ้วหัวแม่มือมาจรดกับนิ้วชี้คือเป็นศัพท์ที่รู้เลย เช่นนักเรียน จีบ ทุกคนก็จะรู้ว่าจีบต้องทำอย่างไร เพราะฉะนั้นนาฏยศัพท์มันคือการประหยัดเวลาในการอธิบาย

นางนิรมล หาญทองกุล

นาฏยศัพท์เบื้องต้น ก็คือสิ่งที่เราใช้ประจำเลยก็คือมี จีบ ตั้งวง แก้วเท้า ประเท้า ยกเท้า กระจก กระจกเท้า เป็นต้น ทำไมนาฏยศัพท์เบื้องต้นถึงสำคัญกับเด็กที่ไม่เป็นเลยมาเริ่มฝึกหัดการรำ ตั้งแต่ตอนแรกเลยก่อนที่จะรำ เราจะเลือกเด็กก่อนว่าจะให้ใคร เป็นพระเป็นนางพอครูผู้สอนจะสอนนาฏยศัพท์เบื้องต้น ครูผู้สอนต้องแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ พระกับนาง เช่นการจีบระดับไหน ตั้งวงแบบไหนคือจะแยกประเภทของพระกับนางระดับและความสมดุลจะต่างกัน

ครั้งที่ 6

รอบที่ 1

นายสมชาย ยิ้มแย้ม

10 น มี แนะนำ คือชี้แจงให้คำแนะนำปฏิบัติคือผู้เรียนต้องสังเกตจดจำท่ารำ เองนิจ คือเสมอ ๆ การที่ผู้เรียนกระทำอยู่บ่อยครั้งฝึกฝนตนเองอยู่เองนิจทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน . เหนียวแน่น คือการที่มุ่งอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งคือเหมือนกับการปฏิบัติจิตให้เกิดสมาธิที่ . แน่วแน่ ในระดับของผู้เรียน นำหน้า คือออกหน้าผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตัวเองว่าให้ประจักษ์ได้ในลักษณะของผู้เรียนเป็นผู้นำ นอบน้อม คือ อากาการซึ่งแสดงถึงความเคารพ ความศรัทธาความมีความกตัญญูกตเวที ที่มีต่อครูผู้สอน แน่นนอน คือ เทียงแท้ จริงแท้ในความถูกต้องของเนื้อหาท่ารำ หน่วงหนัก คือทำให้ช้าและแรง คือหมายถึงการปฏิบัติเพลงหน้าพาทย์ของผู้เรียน ตัวพระ ตัวลิง ตัวละคร การเคลื่อนไหว สีหน้าเช่น รำช้า ๆ ไม่เร็วตามกระบวนการ นิ่งๆ ไม่กระตุกกระดิก คือไม่เคลื่อนไหว ผู้เรียนปฏิบัติทำนิ่งไม่เคลื่อนไหวในสรีระของเพลงนั้นๆ นุ่มนวล ผู้เรียนต้องปฏิบัติท่าอย่างนุ่มนวล ละมุนละไม แนบเนียน คือผู้เรียนปฏิบัติแบบรัดกุม ดูแบบแนบเนียน ไม่เขินไปมา ทำหน้านิ่ง 10 น คือการวิเคราะห์บุคลิก สรีระศักยภาพของผู้เรียน คือวิธีในการสร้างขวัญกำลังใจ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน คือทันสมัยรู้วิธีในการทอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมนี้คือการสอนในลักษณะพื้นฐานทั่วไป

นางลออ น้อยวงศ์

เวลาที่ครูสอนครูจะให้ให้นักเรียนเคาะจังหวะก่อน เพราะรำจะมีจังหวะ ซ้ำ กลาง เร็ว ให้เขาเคาะทีละจังหวะก่อน ให้เขาเคาะจังหวะให้ตรงให้ได้ก่อน ร้องเองเคาะเองมันจะง่ายขึ้นหลังจากนั้น เวลาที่เราสั่งให้เขาเคาะ 2 จังหวะ เร็ว 4 จังหวะ คือเขาจะรู้ ถ้าไม่ทำแบบนี้เขาจะไม่รู้จังหวะเลย ไม่อย่างนั้นเวลาสอนจะลำบากต้องค่อยมาย้ำจังหวะให้ตลอด เวลาเอียงต้องเอียงตัวมากดแขนกดไหล่ ไม่ได้เอียงจนคอหักเพราะละครจะไม่เอียงจนคอหักกดใบหูนิดหน่อยแต่หน้าต้องไม่ก้มเงยหน้าขึ้นมองไปข้างหน้า ก่อนที่เราจะสอนรำเราต้องสอนให้เขานั่งและฝึกการทรงตัวอยู่แล้ว ครูก็จะให้นักเรียนได้จินตนาการว่าเวลาที่เขารำจะมีของว่างอยู่บนก้นตลอดเพราะฉะนั้นเวลาที่เขานั่งบนก้นลงของนั้นมันจะหล่นลงมาเพราะฉะนั้นเวลาที่เขารำต้องดันเอาตัวให้ตลอด ส่วนมากเวลาต่อท่ารำเราต้องดูเด็กว่าเขาจำได้ไหมจำได้ไหมสามารถต่อได้ไหม เวลาต่อต้องต่อทีละท่า เพราะแต่ละท่ามันจะมีจังหวะซ้ำ เร็ว เพราะมันจะเคลื่อนไหวพร้อมๆกัน หัวมือ แขน คอไหล่ เวลาอธิบาย จะอธิบายตั้งแต่เท้าขึ้นไปถึงหัว แล้วดู ถ้าเด็กได้เพลง ได้ ท่าแล้ว เราก็จะให้ถ่วงตั้งแต่แรกมาให้หมด ส่วนคนที่รำไม่ได้ เราก็จะมาแก้ให้ทีละท่า เรากำหนดไม่ได้ว่าจะต่อได้กี่ท่าต้องดูเด็กด้วยว่าไหวหรือป่าว เราจะกำหนดไม่ได้ แต่ครูจะกำหนดในใจว่าเราจะต่อเพลงซ้ำให้ได้ในกี่เดือนเราจะกำหนดในใจของเราเอง

ว่าที่ร้อยตรีฉัตรดา ยิ้มแย้ม

ก็คล้ายกับของครูลออ ก็เน้นเรื่องของจังหวะ คือจังหวะหน้าทับก่อนเขาจะด้รู้ว่าจจะรำอย่างไร โดยจะใช้วิธีเล่นเกม เด็ก 1 คนเท่ากับจังหวะใหญ่ 2 คนเท่ากับจังหวะกลาง 8 คนเท่ากับจังหวะใหญ่ คือเด็กจะไม่รู้ว่าเราสอนให้เด็กฝึกนับจังหวะไปในตัว เด็กก็จะเริ่มรู้แล้วว่าเต็ม ครั้งจังหวะเป็นอย่างไร พอเวลาเราสั่งให้ย่ำเท้าตามจังหวะเด็กก็จะรู้แล้วว่าต้องย่ำแบบไหน จังหวะไหนท่าแบบไหน คือเด็กที่เรียนก็จะมีที่ที่จะตักจังหวะเพราะเราสอนให้รู้ในเรื่องของจังหวะอย่างดี ถึงเด็กจะร้องเพลงเพียงแต่จังหวะต้องตรงตลอด

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

ในเรื่องของหลักและเทคนิคการสอนเพลงซ้ำในของครูก็ หลักๆก็คล้ายๆกับคุณครูท่านอื่น คือเพลงซ้ำ เพลงเร็วเป็นเพลงหน้าพาทย์เราก็ต้องสอนให้เด็กรู้จักในเรื่องของจังหวะหน้าทับก่อน คั้นเคยกับจังหวะหน้าทับก่อน ก่อนที่จะเริ่มท่ารำ โดยที่จะให้ฝึกร้องจังหวะหน้าทับเพลงซ้ำ จะ โจง จะ ทิง โจง ทิง พร้อมกับตบจังหวะไปด้วย คือ 8 จังหวะ 4 จังหวะ 2 จังหวะ ซึ่งเพลงซ้ำของทั้ง พระ และ นางก็มีจังหวะแบบเดียวกัน พอหลังจากที่เด็กรู้จักฝึกร้องและตบจังหวะได้แล้ว ก็จะเริ่มต่อท่ารำโดยเริ่มมาจากขา มือ และ ศีรษะ เราจะสอนให้เด็กเรียนรู้ทีละท่า ประกอบกับการร้อง จังหวะ เพื่อให้เด็กรู้ว่า ทำนี้เราต้องรำกี่จังหวะ ก็ครั้งในหนึ่งท่า การต่อท่ารำก็จะต่อทีละท่า ถ้าทำที่หนึ่งยังไม่ผ่านก็จะไม่ต่อท่าที่สอง ครูที่สอน ต้องอธิบายให้เด็กรู้อย่างชัดเจน และอย่างกระฉ่างแจง เพื่อที่จะให้เด็กได้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง นี่ถือเป็นหลักสำคัญที่เน้น สัดส่วนและมาตรฐานของท่า ที่เราจะต้องจัดให้เด็กต่อนี่เลยเพราะเป็นพื้นฐานเบื้องต้น และการต่อท่ารำเราก็มีระยะกำหนดว่าจะต่อ 1 เดือน ในหนึ่งเดือนเราต้องต่อให้จบแล้วก็จะสอน ร้อง ต่อไป เพื่อที่จะให้เขารู้ทำนอง ร้องก่อนที่จะเขาเพลงจริง โดยใช้ นอยปากเอา เพราะฝึกความอดทน ฝึกเสตประสาทในการฟังจังหวะหน้าทับด้วยตนเอง

นางนิรมล หาญทองกุล

เวลาเราต่อทำรำให้เด็กเราจะอยู่หน้าห้องสุดเลยและหันไปทางเดียวกับเด็ก แต่พอเด็กได้แล้วเราก็จะเริ่มทบทวนแต่แรกเราก็จะหันหน้าไปหาเด็ก เวลาต่อเพลงก็จะต่อรวมกันทั้งหมด แล้วค่อยมาแยกว่าใครได้ ไม่ได้ แล้วค่อยมาจัดการฝึกทบทวนให้ใหม่ เวลารำแถวหน้าได้ก็ให้เด็กสลับแถวขึ้นมาเปลี่ยนกันไปเรื่อยๆ ก็ทำจนกว่าจะรำได้ สมมุติ มี 10 แถวก็ให้รำ 10 รอบจนกว่าจะครบ เพราะว่าการทำแบบนี้เป็นเทคนิคที่ทำให้เด็กไม่ต้องดูเพื่อนอยู่ตลอดเวลา เพราะเวลารำต้องมั่นใจ ไม่งั้นก็ต้องมองดูคนอื่นตลอด เคยมีเด็กที่ดูคนอื่นตลอด แล้วเวลาสอบวิชาชีพรักคนเดียวก็รำไม่ได้เลย เวลาสอนเพลงซำก็ให้เด็กแยกพระนางออกมาเลย คือครูพระ ก็สอนพระ ครุ นาง ก็สอนนาง แล้วเราก็เอามารวมกันตอนที่ต่อทำจบ ครบหมดทุกอย่าง แล้วเอามารำพร้อมกัน แต่ไม่ได้รำคู่กันเพราะ พระกับนาง จะทำใครทำมัน เด็กคนไหนไม่ได้เราก็จะให้เขาทำใหม่ซ้ำๆจนกว่าจะได้ ทำเขารำไม่ได้เร็วต้องหาวิธีที่ทำให้เด็กรำให้ได้

รอบที่ 2

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

เวลาที่สอนเด็กรำเราจะต้องตั้งใจรำ รำเต็มที่ ถึงแม้บางทีจะเจ็บขา เราก็จะต้องรำเต็มที่เพราะเด็กก็จะทำตาม ถ้าเรารำไม่เต็มที่เวลาสอนเขา เด็กก็จะคิดว่าครูยังไม่เต็มที่เลย เพราะฉะนั้นเด็กที่เรียนกับเราเขาก็จะทำตามและติดเป็นนิสัยต่อไป แล้วเวลาสอน เด็กที่อยู่ไกลกว่าอย่างเช่นอยู่ห่างไปอีก 10 คน เราต้องใช้สายตาคอยมองเขาให้เขารู้ว่าเราสนใจและดูตลอด ส่วนมากเด็กที่รำได้จะอยู่ข้างหน้าเด็กที่รำไม่ได้จะชอบไปอยู่ข้างหลังเพราะกลัวครูแต่เราก็ต้องเดินไปพูดไปบอกแบบห่วงใย แบบรักคอยสอนคอยบอก

นางลออ น้อยวงศ์

เวลาที่ครูจะให้เด็กทวนทำเราต้องเดินไปดูทุกคนแล้วจับเด็กทำทำให้มันสวยงาม หรือบอกเด็กว่า ถ้าเธอยกแขนอีกหน่อยจะสวยงาม ยกขาอีกหน่อยจะดีนะ คือก็ไปจับเขาทุกคน ไปดูแลไปสัมผัสจะทำให้เด็กมีกำลังใจเรียนเหมือนเราสนใจเขาไม่ทิ้งเขา ถ้าสมมุติเด็กต่อไป 2 ท่า ไม่ได้ ก็ทบทวนใหม่ต่อนั้นเลย เวลาต่อทำรำเราต้องดูเด็กในห้องก่อนว่าเขารำได้รึป่าว พร้อมทั้งจะต่อทำใหม่ใหม่ เราต้องดูเด็กเป็นอันดับแรก

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

ถ้าเกิดเราต่อทำไปแล้วเด็กรำไม่ได้เราก็จะไม่ต่อทำต่อไป แต่ถ้าเกิดถ่าง่ายถ้าเด็กพอได้แล้วก็จะต่อทำต่อไปเลย แต่ถ้าเกิดเป็นท่ายากๆก็ต้องทบทวนจนกว่าจะได้ และในการที่เรารำตามจังหวะ ในจังหวะจะมีจังหวะที่เปลี่ยนท่าอยู่ในตัวของมันอยู่แล้ว

นางสาวเนตรทราย พรมราช

ครูแต่ละท่านก็จะมีหลักและเทคนิคในการสอนที่แตกต่างกันออกไป อย่างกาแพคือถ้าเริ่มจากเด็กที่ไม่ได้เลย เราก็ต้องสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก ให้เขากล้าที่จะรำ กล้าที่จะแสดงออก การเริ่มต้นใน

การฝึกเราต้องสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก เช่นหากิจกรรมเสริมหรือหาอะไรทำให้เด็กได้รู้จักกล้าที่จะแสดงออก เราต้องสอนให้เด็กรู้จักมีลีลาในการร่ำตั้งแต่เด็กเลย เช่นการลอยหน้า การใช้หน้าหลักการฝึกพื้นฐานก็มีแค่นี้ค่ะ

ครั้งที่ 7

รอบที่ 1

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

ของหนูเพิ่มเติมเรื่องการร้องเพลงคะ เพลงช้ากับเพลงเร็วเพราะว่า เด็กมาใหม่ๆเนี่ยมันร้องเพลงแบบน้อยๆเนี่ย มันจะทำให้ช้าคือว่าเพลงมันยาวและทำนองเด็กมันไม่คุ้น หนูก็จะใช้วิธีการที่เอาเพลง ตอนแรกใช้วิธีการใช้เพลงอย่างเช่น เพลงอะไรนะ แม่เอียงงามจริง แต่ครั้งแรกมันไม่สำเร็จที่ว่าเพลงเนี่ยมันเขยมาก มันเขยมากเด็กก็แบบครूर้องเพลงอะไรเด็กมันไม่คุ้น ก็มาในเพลงที่ 2 อะ เป็นเพลงเร็ว อยากรักแม่หม้าย มันก็ยังเขยอยู่ หนูก็เลยใช้วิธีการแต่งเพลงขึ้นมา 1 เพลง โดยเอาเสียงกับคำที่มันลงกับตัวโน้ตกับท่วงทำนองเพลง จะเอาเพลงเข้าไปแต่งในเนี่ยให้มันพอดี เสร็จแล้วหนูก็จะไม่บอกเขาว่าเราจะมาเล่นอะไร เราจะมาร้องเพลงกันแต่หนูก็จะไม่บอก เราจะไม่ต้องชื่อเพลง ก็สอนร้อง ก่อนรำเพลงเร็วเตรียมพร้อมร่างกายให้ดี ดูสวยโสภีดูสีท่วงทีลีลา ประมาณนี้แล้วให้เขาช่วยกันตั้งชื่อ ให้เขาจำเพลงให้ได้เพราะมันเป็นเพลงสั้นมากเท่ากับเพลงเนี่ย ปรากฏว่า 3 รอบ เด็กสามารถร้องเป็นเพลงได้แล้วพอเปลี่ยนมาเป็นนอย น้อย นอย น้อย ได้เลยทันที ถ้าเป็นปกติเดิมเลยอะ มันร้องเป็นวันพอวันรุ่งขึ้นก็จำไม่ได้ เพราะมันยาก ให้เขาช่วยมีส่วนร่วมในการแต่งเพลงกับเราหรือว่าเปลี่ยนคำหรือว่าตั้งชื่อ ตอน ม.1 ปีที่ผ่านมาเขาเรียกว่า นาฏศิลป์โสภี ตั้งชื่อเป็นเพลงของเขา เขาช่วยกันแต่งเขาก็จะจำมากขึ้น แต่สมมติอย่างเพลงช้า ใ้อเพลงเขยๆหนะ งามเอียงงามจริงหนะนะ อันนั้นเราจะสามารถ คือ 1.เพลงมันเขยแต่มันจะสามารถสอดแทรกเรื่องของคุณธรรม เรื่องของการสอนหญิง เรื่องของการไว้ตัว เรื่องของผู้หญิงกุลสตรีที่ดี เด็กอะมันไม่ค่อยจำ แต่ว่าเพลงที่หนูแต่งอะ 3 เที้ยว หนูไม่มีพินางช่วยด้วย จริงๆมันทำได้ก่อนรำเพลงเร็วเตรียมพร้อมร่างกายให้ดี ดูสวยโสภีดูสีท่วงทีลีลา รูปทรงอ่อนงาม งามทุกท่าทุกทาง ตัวพระวงกว้าง ตัวนางวงแคบเข้ามา 3 รอบจำได้เลย เพราะมันเหมือนกับเนื้อเพลงสั้นๆเพลงหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่เพลงเก่า เพลงเก่าๆเคยเอามาแล้วมันยาก แล้วเด็กเราอะ เด็กนาฏศิลป์เราอะเท่าที่หนูสัมผัสมาอะคือเด็กเราอ่อน แพ้ใจนเรื่องของการตีบท สู้ใจไม่ได้เลยสู้ใครก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นพอเราเอาเพลงนี้มาแล้วอะ เขาจำ เขาชำนาญ เขาร้องเพลง หลังจากเนี่ยค่อยให้เขาคิดทำเป็นกิจกรรมเสริม เสริมให้เขาคิดว่าถ้าเราทำแบบนี้ เอาตอนแรกแบบนี้ก่อน ก่อนรำเพลงเร็ว ก็ให้เขาเอาทำรำนี่แหละไปใส่ในเพลงที่เขาร้อง คิดเป็นกลุ่มๆ จากนั้นทำเสริม ทำที่เขาเอามาเล่นๆกัน ก็จะเสริมเป็นการให้เขาคิดต่อยอดเรื่องของการตีบทในขั้นที่สูงขึ้น

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

พอเราต่อเพลงเป็น จะโจ่งจะ เสร็จแล้วต่อไปก็จะให้เขานอย นอยนินอยนอยนอย ตามโบราณ นอย นอย นินอย นินอย นอย นอย นินอย นอย นินอย คือหมายถึงว่าสมมติว่าเราต่อเพลงด้วย จะโจ่งจะใช้ใหม่ จะโจ่งจะ พอเด็กคล่องจะโจ่งจะเสร็จก็จะมาเปลี่ยนเป็นทำนองดนตรี แต่ยังไม่เปิดเทป จะโจ่งจะก็คือร้องไปตามท่าที่ต้องแบ่งนั้นแหละ 2 4 8 ก็คือตามท่า พอโล่งจะโจ่งจะเสร็จก็โล่งนอย นอยจนชำนาญ ค่อยเปิดเทป เป็นอาทิตย์ พอมันนอยได้ก็ไปได้ แล้วขวัญเป็นแบบนี้ด้วยนะ ชอบเรียกฉายา

มันเป็นความสนิทสนม บางทีการเรียกฉายามันเป็นข้อบกพร่อง มันก็จะทำให้เขาติดตัว ถ้ามันทำไม่ได้ เราก็มักจะเรียกของบกพร่องของมัน ตรงเนี่ยก็คือเป็นตัวมัน คือจีไว่ จิกๆมันไว้มันจะได้จำใจ แบบว่าต้อง จิกตลอดจิกคางไว้จะไรแบบเนี่ย ให้มันแก้ไขตรงนี้ บางทีมันก็เป็นจิตวิทยาเบื้องต้นเหมือนกัน แบบนี้ เยอะคะ ทุกภาคส่วนของครุฑนาฏศิลป์ที่คิดจะต้องแบบทุกอย่าง เราต้องนำกลยุทธ์ทุกอย่างที่มันกระทำ ได้เอามาแก้ไขให้หมด ซึ่งแต่ละเคสไม่เหมือนกัน มันไม่เหมือนกันเลย คือไม่ได้พอเจ็บแล้ว คือรำพวกเรา มันเจ็บเนอะ มันเจ็บกล้ามเนื้อไปหมด คือถ้ารำเต็มตัวนะจะเจ็บกล้ามเนื้อไปหมดเลย คือถ้าเขารำเต็ม ตัวตลอดเวลาเนี่ยมันจะไม่เมื่อย

นางล่อ น้อยวงศ์

การแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนหรือ อย่างของพี่เนี่ยในขณะที่สอน พี่ก็จะแก้ไขเขาไปเลย บางทีวงเขาไม่ใช่ แก้ทันทีเลย พอเราเห็นเขาตั้งวงแล้วต้องแก้ทันทีเลย จะข้ามไม่ได้เพราะถ้าข้ามแล้วจะ ติดเลย พอเราเห็นเราต้องแก้ไขทันที ไม่ว่าจะเป็นการยกขาก้าว ทุกอย่างต้องแก้ทันทีต้องแก้ไขให้ได้ ตามของมาตรฐานท่ารำสัดส่วนท่ารำ สัดส่วนของเขา เพราะสรีระของแต่ละคนไม่เหมือนกัน เหมือน อย่างก้าวเท้า จีบ จีบส่งหลังอะไรเนี่ย พอเห็นแล้วต้องแก้ทันที เราจะต้องรีบไปจัดเขาให้ทรง แล้วเราก็ จะต้องบอกเขาด้วยว่าจีบส่งหลังต้องส่งไปให้สุดแขน แขนนี้ก็ต้องบิดให้เป็นเกลียวด้วยนะ ไม่ใช่พอ ส่งไปแล้วจีบมันก็จะทิ่มเข้าหาตัวไม่ได้ ต้องบิดไปด้วย ทุกอย่างพอเราเห็นเราจะต้องแก้ทันที ไม่ว่าจะ เป็นคอตีหม้อหรือคดคางอะไรแบบเนี่ย แต่เราจะต้องบอกเขาทุกครั้งที่เราไปแก้ไขเพราะอะไร แล้วเรา จะต้องบอกวิธีแก้ด้วยว่าต้องแก้แบบนี้ เวลาที่คุณคดคางคุณต้องเปิดคางนะ เปิดโดยที่เราจะเอามือ หรืออะไรก็แล้วแต่ให้มันอยู่แบบนี้ เปิดมาให้ได้ระดับที่สวยงาม ถ้าแบบนี้เรียกเงย ถ้าเปิดเนี่ยจากที่เรา เออคางติดคอกก็คือเปิดขึ้นมาแล้วตาก็มองไประดับสายตา ถ้าเกิดเราเอามือแหว่ง คำว่าเปิดปลายคาง เพราะว่า คางเนี่ยเขาคอติดคอก เออคางมันไปอยู่ติดคอก ต้องอยู่ในระยะพอดี ไม่แหว่งจนเกินไป เพราะ เวลาเราแสดง มันเหมือนเราก็มองพื้นก็จะต้องบอกว่าให้ยอดดูตรงอะ ต้องให้ยอดไม่หงาย คือเปิด แต่ พอเราสอนเขาในขณะที่ต่อท่ารำเราบอกเขาแล้วเนี่ย หลังจากนั้นพอเราพักเสร็จแล้วเราต้องมาจับเขา อีกทีนึงว่าวงจะต้องเป็นอย่างนี้ ขนาดนี้ จัดสัดส่วนท่ารำเนี่ยตัวต่อตัวเลยเฉพาะคนที่มีปัญหาใจ ก็ แล้วแต่ว่าใครได้ระดับแล้วก็ตามนั้น แต่คือใครลดระดับลงแล้ว แขนล้า ต้องจับ อกศาไม่ได้ก็ต้องจับ

นางสาวเนตรทราย ย่อยพรมาราช

ของหนูจะใช้ตัวเองนี้แหละ เพราะว่าเด็กยอมไม่กล้ากับครู อย่างเช่น เรื่องของการถักเท้าหรือ เปิดสันเท้าเนี่ย เราจะเอาเท้าไปรองใต้ฝ่าเท้าเขาเพื่อพอเขาด้วยความเคยชิน พอเขาเหยียบลงมานะเนี่ย เราก็มักจะเอาเท้าไปสอดเพื่อไม่ให้เขาเหยียบ พอเด็กไม่กล้าเด็กก็จะรู้ บางทีเราพูดไปหะ เขาจะไม่ทำ คือเด็กสมัยนี้องศาที่ไม่รู้จัก เหมือนไม่ได้เรียนเลขาคณิต พอบอกว่า 45 องศา มันเปิดไม่ถูก ถ้าทำให้ดูว่า 45 องศา ประมาณนี้ได้ อีกรูปอย่างหนึ่งคือ ทดสอบท้ายชั่วโมงแบบประเมินด้วยสายตา แบบประเมินเป็น กลุ่ม หรือว่าเดี่ยวหรืออะไรก็แล้วแต่ หนูจะใช้วิธีการบันทึกว่า ด.ญ. ก อะไรเสีย เช่น วงล้า วงล้น ลงล้น คือเกินระดับวง การตั้งวงคือตัวนางปลายมืออยู่ระดับหางคิ้ว ตัวพระจะอยู่แฉ่งหัว พอเสร็จแล้ว ด.ญ. ก วงเป็นแบบนี้ ด.ญ. ข เป็นรายบุคคลไว้ในใจหรือบันทึก คือ ม.1 ยังจำชื่อเด็กได้ไม่ครบทุกคน หนูจะใช้วิธีการเขียนว่า ด.ญ. ก เนี่ยมีอะไรแก้ไข ด.ญ. ข มีอะไรแก้ไข ด.ญ. ค มีอะไรแก้ไข เสร็จแล้วเนี่ยหนูจะดูว่าในระยะแค่นี้จะตั้งไว้ครึ่งเพลง เราแก้ไขด้วยการเข้าไปจับตัวโดยตรงโดยเข้าไปสัมผัสตัวเขาเพื่อแก้ไขท่า

รำในครึ่งเพลงทำได้ใหม่ ถ้าไม่ได้ให้เวลามา ทำอย่างไรเขาถึงจะทำได้ เช่น เราพูเสียงดัง เด็กคนนี้จำได้ ถ้าพูดดีๆ พูดเอาใจ เด็กคนนี้ทำได้ เด็ก 10 คน จะไม่เหมือนกันทั้งหมด บางคนเสียงดังและกระตุ้น กระตุกเข้าที่ได้เลย แต่บางคนเสียงดังแล้วเตลิด สติเตลิด สติแตกก็ทำแบบนี้ไม่ได้ เราต้องค่อยๆ คือต้อง เรียนรู้ก่อน สุดท้ายเมื่อเข้าเพลงเข้าเทปก็เขาจะต้องทำได้ดีขึ้น เพราะเราตั้งเขาไว้เป็นระยะ คือไม่ได้ตั้ง รวดเดียว เพราะเพลงช้าเพลงเร็วมันยาวมาก พอยาวมากสมมติเราตั้งความหวัง สมมติว่า ด.ญ. ก เก่ง สุดต่อปู้ได้ปู้ แต่สมมติคนที่โง่ที่สุด คนที่อ่อนที่สุดเนี่ย ตอนนี้นั้นยังไม่ได้ ตั้งว้ายไม่ได้สวยมากขอ แค่ทำได้พอก่อน ตั้งเกณฑ์ประเมินเขาไว้แค่นั้น แล้วดูว่าเขาพัฒนาได้มากแค่ไหน

นางรัตใจ ศิริพงษ์

ของพี่นะคะเรื่องการแก้ไขท่ารำ ต่อทำรำนะคะ คือเราจะเรียงหน้ากระดานแล้วเราจะแก้ไขเลย ในช่วงของการที่ยังไม่ได้ใช้การเปิดเทปนะ แคร่ร้องว่าจะโจงจะทิงโจงทิง หรือตูปทิงทิง ก็คือให้เด็กขึ้นมาแล้วเธอก็จับเลยว่าคนเนี่ยท่ามือควรอยู่ระดับไหนแล้วก็เวียนกันไป ในภาพรวมของการเปิดเทป เนี่ยจะรู้เลยเด็กเขาก็จะรู้สมมติว่า ฉัตรดา ฉัตรดากำลังวงลั่นอยู่ พอเรียกชื่อปู้จะเอาลงมาปกติ แล้วครู ก็จะบอกว่าทำไมหนูไม่ทำตั้งแต่แรก ทำไมต้องให้ครูเรียกชื่อหนูด้วย คือหนูมีอะไรหรือเปล่าว่าทำไมต้อง เรียกชื่อหนูทุกวัน พอเรียกชื่อเขาจะรู้ว่าเราบกร่องตรงไหน บอกคนนะคะจะไม่ค่อยหักมือ พอเรา เรียกชื่อหักเลย หรือว่าถ้าเราไม่เรียกชื่อบางครั้งนะคะเราจะพูดว่า เอ้า ทำไมไม่หักข้อมือแล้วเรามอง ตรงไปที่ฉัตรดา ฉัตรดาก็จะหักข้อมือทันที ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้เอ่ยชื่อฉัตรดา แต่บางคนที่เขาหักข้อมืออยู่แล้ว เขาก็ไม่มีปฏิกิริยา แต่ส่วนใหญ่ พอเราบอกว่าหักข้อมือ เรามองที่คน ๆ เดียวแล้วเขาก็จะรู้เลยว่าเราว่า เขา เพราะว่าเด็กยังเด็ก ม.1 ปัจจุบันนี้มีตั้ง 16 คนอะไรอย่างนี้คะ เราก็จะลัดเปลี่ยนเขามาแก้ไขกันอยู่ เพราะว้ายเริ่มต้นนะคะ เพราะว้ายยังเป็นชั้นที่เริ่มต้นอยู่ ดังนั้นก็จะมีการว่าคือ ถ้าเราได้ต่อเขาไปจนไป ถึง ม.3 อาจจะมีการปรับทำให้เขาได้ดีขึ้น ม.1 - ม.3 เราจะตามเขาอยู่แล้ว ในส่วนของหลักในการ แก้ไขปัญหาท่ารำให้กับผู้เรียนนะคะ ก็จะใช้หลักเดิมๆ เหมือนๆกันก็คือ ถ้าเห็นต้องรีบแก้ไขทันที เพราะว่าไม่ทันเด็กก็จะไม่เข้าใจในตัวเองผิดตรงไหน ตัวเองไม่ได้ระดับตรงไหน พอเห็นปู้ต้องจับมา แก้ไขทันที แล้วก็ส่วนใหญ่ใช้วิธีการนี้ก็คือให้ค้างทำนั้นนานนะคะ โดยนับเพิ่มสมมติว่าเราจัดทำให้แล้ว ในรอบที่รำพร้อมเพื่อนเนี่ยท่านี้มือตรงนี้ขาตรงนี้ไม่ได้ระดับ สมมติว่าเป็นเพลงช้าท่าไหนที่เขาไม่ได้ ระดับก็จะจับมาเดี่ยวเวลาที่ช่วงพักหลังจากที่เพื่อนไปพักตีมน้ำเรียบร้อยก็จะเรียกว่าเป็นรายบุคคล ว่า เมื่อกี้ครูจัดท่าไหนให้ที่เธอไม่โอเค ท่าสอดสร้อยมาลาวงไม้ดี ท่านี้จับนี้ บางคนกางศอกไม่ได้ระดับก็จะ เรียกมาแล้วก็นับเพิ่ม จะให้ 50 หรือ 100 ก็ขึ้นอยู่กับว่าเขาจัดทำได้ดีแค่ไหน ถ้าเกิดว่ารอบแรก 50 ไม่ ดี วันต่อไปเรียกมาเพิ่มเป็น 100 ส่วนใหญ่จะใช้วิธีนี้ช่วยเหมือนกับที่เราดัดตนในท่าของนาฏยศัพท์ เหมือนกันแต่คืออันนี้เราเรียกชื่อเป็นรายบุคคลว่าอันนี้เข้ามาเสริมท่านี้ๆ เขาก็จะรู้มากขึ้นนะคะ รู้ได้ด้วยตัวเองว่ามีข้อบกพร่องแล้วก็เหมือนกับ อ.รัตใจ ก็คือพอเรียกชื่อปู้รู้เล่นว่าตัวเองผิดอะไร เพราะว่า เขาจะผิดอยู่ท่าเดิมนั้นแหละคือเขาไม่ใช่ผิดหรอกก็แค่เคยชินกับการปฏิบัติที่มันไม่ถูกอยู่เรื่อยๆ แต่พอ เรียกปู้เขารู้ว่าเราเคยแก้ท่านี้เขาจะจำได้ว่าท่านี้มันคืออะไร ก็คือผ่านไปทุกคนนะคะในเรื่องของการ แก้ไข แต่ที่มีไม่ดีก็คือจะชี้เกียดแค่นั้นไม่ใช่เด็กไม่รู้หลักหรอก มีแต่ชี้เกียดเท่านั้นที่จะทำให้ไม่ได้ระดับคะ ก็มีแค่นี้

นางนิรมล หาญทองกุล

เรื่องแก้ไขทำราก็อย่างที่บอกไม่มีอะไรมากมายแต่ของพีเนี่ยก็จะดูเป็นลักษณะของการแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าด้วย อย่างบางที่เราเจออะไรก็แก้เลย แล้วก็มานั่งคิดว่า แล้วบางที่ตัวครูเองก็ต้องกลับไปทบทวนด้วยเหมือนกันว่าถ้าหากเราแก้เกินบ่อยๆ แล้วเด็กยังไม่ดีขึ้นมันต้องหาวิธีแก้ต่อไปที่มันไม่ใช่แบบเดิม บางคนพูดแบบเดียวกันว่าเด็กผิดทำเดียวกัน แต่ใช้วิธีเดียวกันแก้ไม่ได้ ต้องหาวิธีออกไปอีก บางทีเขาไม่เข้าใจที่เราพูดไปตรงๆ เนี่ยไม่เข้าใจ บางคนถ้าบอกเธอทางแขนออกไปเอาแขนออกไปอีกหน่อย มันก็ยังไม่เข้าใจ บางคนบอกทางแขนออกไปอีกหน่อยได้เลย แต่บางคนเนี่ยไม่ได้เรตต้องเข้าไปจับแค่นี้คือบางคนเป็นตัวนางก็มีปัญหา เพราะบางคนแขนยาวเพราะฉะนั้นเวลาครูสอนบอกว่าทอดแขนให้ได้รำโค้ง ถ้าตั้งตามมาตรฐานทำรำวงจะกว้าง มันก็จะเหมือนตัวพระ เพราะว่าสร้อยระย้าตัวเล็ก แต่แขนยาวเพราะฉะนั้นเวลาตั้งวงขวัญจะหลบศอกนิดหนึ่ง ซึ่งทำไม่เหมือนคนอื่น นี่ผิดมาตรฐานนะ แต่พอตั้งมองข้างหน้าแล้วปรากฏว่าสวย แต่คือถ้าตั้งตามที่ครูบอกก็จะเป็นแบบนี้ ทำมันจะไม่หวาน อย่างของพระที่ช่วงแขนสั้นที่จะยึดได้ แล้วบางคนเนี่ยเขาจะตั้งวงเนี่ยเขาจะตั้งเฉยๆได้ แต่ถ้าคนแขนสั้นใช้หมพอขึ้นปั๊บ พอทำแบบนี้มันเหมือนป้ายบาย มันแทนที่จะตั้งวง ก็จะบิดปลายนิ้วนิดหนึ่งเพื่อที่จะให้เห็นส่วนของแขนที่มีมันโค้งไม่ได้งอข้อศอกเยอะเหมือน เพราะว่าใช้ปลายนิ้วเข้าช่วยมันแล้วแต่สร้อยระย้าของคนเพราะฉะนั้นมันก็จะแล้วแต่มันก็จะแตกต่างกันไป พอที่นี้เด็กเขาดูเขาแยกไม่ถูก แล้วเด็กเขาเห็นอย่างเราๆ เป็นแบบก็รำแบบของเราที่เราสวย เขาก็จะจำของเขา แต่พอไปเป็นสร้อยระย้าของเขามันไม่ได้ เราต้องคอยบอก การใช้จิตวิทยาเข้าช่วยในเรื่องของเด็กก็เกี่ยวข้อง พี่แดงยอมเสียเงินทำห้องเห็นใหม่ห้องข้างล่างที่จะขึ้นหิ้งพระพิฆเนศเลย จริงๆรู้แล้วว่าห้องนั้นจะต้องเป็นห้องสอบของเด็กตั้งแต่ ม.1 ที่จบ ม.3 ไปเนี่ย ถ้าคุณสอบเมื่อไหร่คุณต้องลงเดี๋ยวดตรงนั้นแล้วเขาจะกลัวกันมากถ้าลงห้องบูชา แล้วถ้าขึ้นก็เกี่ยวข้องคือรำไม่ผ่านก็รำอยู่อย่างนั้น รำจนกว่าจะผ่าน แล้วพอเข้าห้องนั้นก็เหงื่อแตกเหงื่อแค้นกัน ไม่ผ่านสิบรอบก็สิบรอบ วิ่งเข้าออกกันแบบนั้น ตอนแรกครูเขาจะสอนตามมาตรฐานเลย แต่พอขึ้นชั้นสูงครูพูดมาเลย เธอดูนะว่าเธอชอบครูคนไหนเธออยากรำสวยขนาดไหน รำสวยแบบไหนให้จับลีลาเอาเอง นี่ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่ง การสร้างสถานการณ์มีส่วนสำคัญ เพราะฉะนั้นถ้าคุณขึ้นก็เกี่ยวข้อง คุณไม่ซ้อม คุณไม่มีสิทธิ์ผ่านแล้วเขาจะกลัวห้องนั้น แต่เดี๋ยวนี้อะไรมันโตขึ้น เขาก็จะรับทราบไปเองว่าห้องนั้นไม่ได้น่ากลัวอะไร เพียงแต่จะต้องรักษาระเบียบ มันเหมือนเป็นการปลูกฝังนิสัยของเด็กด้วย เรื่องของการเกรงใจเจ้าของห้อง เรื่องแบบการมีมารยาทไปในตัวเลย มันได้อะไรหลายอย่าง คือต้องใช้จิตวิทยาเข้าช่วยในเรื่องของการแก้ไขทำร่าด้วย บางอย่างเงื่อนงำที่เราวางไว้มันก็มีประโยชน์แต่มันก็ได้เป็นประโยชน์โดยตรงสักเท่าไรแต่ตรงเนี่ยถือว่าเป็นประโยชน์โดยตรงเพราะว่ามันติดให้เด็กจะต้องขยัน เพราะว่าเด็กส่วนใหญ่ที่เจอคืออย่างที่บอกมันขึ้นก็เกี่ยวข้องแล้วไม่มีอะไรกดดันมันไป ก็สอบธรรมดาสอบในห้องเพื่อนก็แอบบอกอยู่ข้างนอกห้อง บางทีเรานั่งหันหลังเราไม่รู้ มันก็จะไม่จำ คือมันเนือ่งกันไป เพราะฉะนั้นเวลาที่จะทำอะไรก็ช่าง บางทีเรามัวแต่มาดูว่ามัน เวลาเรานั่งสอบเนี่ยนะเราจะได้ไหม แต่เราลืมนึกว่าเอาแค่จำได้แล้วแบบมันไม่สวยอย่างนี้บางทีเราก็กลิ้มๆ บางทีเราเองก็บกพร่องที่กับการที่เราจะบอกสรุปเด็กว่าพออีกอันหนึ่ง คือที่จะสรุปเด็กทุกครั้งว่าเวลาสอบเสร็จจะเรียกเขามารวมแล้วก็จะจี้รายตัวว่า คนนี้บกพร่องตรงนี้ด้วยคำพูดที่นิ่งกันอยู่ ให้เขารู้เลยว่าตัวเขามีจุดบกพร่องอะไร ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน เราเป็นครูเราต้องจำให้ได้ แล้วมันเป็นการบอกเด็กด้วยว่าเราสนใจเขาทุกคน

นางวัลยา สุขภักดิ์

ส่วนใหญ่เจอเด็กตั้งวงไม่ได้ระดับ จะต้องจับวงเขาก่อน อย่างวงบนเนี่ย จับวงเขาก่อนแล้วหันไปดู เนี่ยเธอคุณะ มือต้องอยู่ระดับนี้อย่างที่ครูจับแล้วก็ให้เขาค้างไว้นานๆ จนกว่าจะเมื่อยที่สุด แล้วอีกประการนึงเจอไอ้พวกนี้วางๆเยอะมาก พี่เอายางวงรัด ตัวเขาเองก็ชำด้วยนะ เพราะว่ามันจะยึดหยุ่นดี เส้นใหญ่ไม่ใช่เส้นเล็กนะ พอจะจับมือเขาก็กรีดได้มือเขาห่อ แล้วเขาก็เข้าไปด้วยเขาก็จำ มีบางคนนิ้วเท้า กางก็เอายางวงรัดเหมือนกัน มันเปิดจมูกเท่า มันไม่สวย กางไม่สวยแล้วอย่างมือเล่นไป จะเอาแก้วน้ำ พลาสติกวางแล้วหยอดน้ำลงไป ห้ามหก มือจะต้องตั้งคือวางยังไงก็ได้ เธอประคองแก้วไว้อย่าให้แก้ว หล่น ถ้าแก้วร่วงน้ำก็ร่วงแถมต้องเช็ดพื้นอีกแต่คือเขาก็จะรู้เก็บมือ เพราะว่าอย่างนั้นเขาก็จะไม่เก็บมือ ถ้าไม่เอาแก้ววางมันก็จะแบบแบบนี้ รอบต่อไปก็โทรศัพท์มันแหละ มันจะได้ไม่ร่วง คือแบบนี้เราจะได้แต่ ทำที่เรายกเท้า ตั้งวง แต่ว่าเวลาเขารำเรี่ยเขาจะลืมหูลืมตา เขาจะไม่ค้างอย่างระดับที่เราค้างไว้นานๆหรือก บางทีเขาก็ไปตามสภาพเดิม ทีนี้ครูก็จะเรียกเหมือนที่ครูแดงเรียก บางทีถ้าเรียกไม่ผ่านก็ต้องตีถึงตีก็ไม่ได้ จำ สะกิดขาให้รู้ ตีแต่ไม่แรงมากให้เขารู้ ให้เขาเจ็บนิดนึง แล้วพอหลังจากนั้นตีที่หนึ่งเนี่ย เขาจะรู้ตัวเองเลย เวลาเราเดินผ่านเขาทำท่าอยู่เขาจะรีบปรับสภาพเขาเลย ตั้งวงให้ถูก ยกเท้าให้ได้ระดับ เพราะว่าโดนไป ทีหนึ่ง อันนี้ครูเขาก็ตีเรานะ ครูเขาตีเราแรงมาก บางครั้งเหวี่ยงด้วยไม้ไฟที่เคาะจิ้งหะ แต่เราไม่ได้ถึง ขนาดนั้น เราโดนอย่างนั้นสมัยครูโบราณที่เมื่อ 20-30 ปีที่แล้ว แต่ปัจจุบันไม่ได้เพราะเด็กบางคนไม่เคย โดนพ่อแม่ตีเลย เราก็จะใช้วิธีพูดกับเขาดีๆ แต่ถ้าพูดดีแล้วค้างท่าแล้วยังสภาพเดิมอีก ก็ตีซักทีนึง พอตี แล้วเขาจะเช็ดเลยนะ เพราะว่าครูมือหนัก แล้วเวลาโมโหคือถ้าเรายังสอนต่อไป แก่ทำเด็กต่อไปเนี่ย เด็กเขาจะกลัวเราไงเวลาเราโมโหแล้วเสียงดัง เด็กกลัวเรา เราต้องพยายามกลั่นอารมณ์โดยการเดินออกจากห้องไม่เงิ่น บางทีเราทุ่มเทให้จริงๆ แต่เด็กทักชะมันไม่มี เราก็พยายามแล้ว ก็ต้องเดินออกไปนอก ห้องเพื่อให้อารมณ์เย็นทั้งครูและเด็ก ค่อยกลับไปสอนแล้วก็มาจับท่ากันใหม่ นี่เป็นคนที่ว่าท่าเบสิกยก ขา ไม่สวย ตั้งวงไม่สวย หรือก้าวเท้าไม่สวย หรือยึดกระทบไม่เป็น พี่จะไม่ต่อท่าเลย เพราะมี 10 คน แต่ 7 คนได้แล้ว เหลือ 3 คนไม่ได้ พี่ก็จะไม่ต่ออรจนกว่าจะได้ พี่ถึงจะต่อๆไป เพราะยิ่งเรารอพวกนั้นก็ จะยิ่งเชี่ยวชาญเพราะเขาก็ซ้อมของเขา

รอบที่ 2

นางเหมือนขวัญ สุวรรณศิลป์

แล้วขวัญเป็นแบบนี้ด้วยนะ ชอบเรียกฉายา มันเป็นความสนิทสนม บางทีการเรียกฉายามัน เป็นข้อบกพร่อง มันก็จะทำให้เขาติดตัว ถ้ามันทำท่าไม่ดี เราก็จะเรียกของบกพร่องของมัน ตรงเนี่ยก็คือ เป็นตัวมัน คือจี๊ไว้ จิกๆมันไว้มันจะได้จำใจ แบบว่าต้องจิกตลอดจิกคางไว้อะไรแบบเนี่ย ให้มันแก้ไขตรง นี้ บางทีมันก็เป็นจิตวิทยาเบื้องต้นเหมือนกัน แบบนี้เยอะคะ ทุกภาคส่วนของครูนาฏศิลป์ที่คิดจะต้อง แบบทุกอย่าง เราต้องนำกลยุทธ์ทุกอย่างที่มันกระทำได้อามาแก้ไขให้หมด ซึ่งแต่ละคนไม่เหมือนกัน มัน ไม่เหมือนกันเลย คือไม่ได้พอเจ็บแล้ว คือถ้าพวกเรามันเจ็บเนอะ มันเจ็บกล้ามเนื้อไปหมด คือถ้าเราเติม ตัวนะจะเจ็บกล้ามเนื้อไปหมดเลย คือถ้าเขารำเต็มตัวตลอดเวลาเนี่ยมันจะไม่เมื่อย

นางนิรมล หาญทองกุล

ณ เวลานี้พี่แดงเจอเคสหนึ่ง รับเด็กเข้ามาเป็นปริญญาตรีปี 1 ซึ่งมันไม่มีพื้นฐานเลย พอเสร็จแล้วมันเข้ามา ปรากฏว่ามันทำได้ตามช่องที่เราให้คะแนน แต่ก็ทำได้ในระดับของมันไง เวลาเราสัมภาษณ์ทุกอย่างทำได้หมด อยากเรียน พอถึงเวลาสอนพี่ก็สอนเขาไปตามนั้น แต่ก็ครูเขาใช้วิธีเพื่อนช่วยเพื่อน ที่แบบว่าเหมือนประมาณว่าเวลามันน้อยกว่าการที่จะสอนให้มันนั่น ทีนี้ปรากฏว่าพอขณะเนี้ยที่ผลประเมินออกมาค่อนข้างแย่ เพราะว่ามันซี้เกียจมันไม่เป็นไปตามที่มันรับปากคราวนี้มันรำได้ไหม มันรำได้นะ รำได้แบบของมันที่มันเคยเข้ามาแล้วคือแบบว่าวงไม่สวย ถามว่ารำได้ไหมได้ จำทำได้ มันก็ต้องผ่านถูกไหม แต่มันผ่านระดับต่ำ พอเราเห็นเราก็คือ ตอนแรกเลยก่อนที่พี่แดงจะแก๊กก็เรียกเขามาแล้วคุยเลย ว่าคนนี้เป็นแบบนี้ละ เกรดคุณได้แค่นี้ละ คุณพร้อมไหมที่จะซ่อมเสริม คือเรารู้แล้วมันเป็นหน้าที่ๆ เราต้องแก๊ก แก๊กตั้งแต่เพราะเด็กไม่มีพื้นฐาน เด็กจำได้รำได้แต่รำไม่สวย เพราะฉะนั้นสิ่งที่เขาขาดมากก็คือพื้นฐานของเพลงซ้ำ ซึ่งเราเองเราก็ต้องทุ่มเทสร้าง เพราะเวลานี้เป็นลักษณะการแก๊กทั้งกระบวนการ แต่ตอนนี้เราเห็นแล้วว่าสมองมันได้ มันจำได้ ทำรำจำได้ แต่มันไม่มีความสวยงามของท่ารำ ณ เวลานี้ต้องปูพื้นฐานใหม่ นี่คือความสำคัญของเพลงซ้ำเพลงเร็ว นี่คือเจอกับตัวแล้วเป็นเคสที่สรุปแล้วว่าสำคัญจริงๆ ถ้าไม่ผ่านเพลงซ้ำเพลงเร็วไม่มีสิทธิ์ได้เลย ต่อให้คุณฉลาดปราดเปรื่องจำท่ารำได้ ยังไงรำคุณยังง่อย มันไม่ได้มาตรฐานความสวยงาม ณ เวลานี้เลยใช้วิธีซ่อมเสริม กลับไปเรียนเพลงซ้ำใหม่ กลับไปต่อเพลงซ้ำใหม่แล้วก็วิดีโอคอลสอนกัน ก็คืออย่างน้อยๆก็ให้เวลา ก็คือเด็กก็ยอมรับแล้วว่าเขาต้องมาซ่อมเสริมด้วยหัวใจจริง คือจากซี้เกียจๆ นี่ก็จะเป็นเคสตัวอย่าง ณ เวลานี้ยังทำอยู่ ปัจจุบันยังทำอยู่ เพราะฉะนั้นบอกได้เลยและการันตีได้เลยว่าความสำคัญของเพลงซ้ำเพลงเร็วเป็นอะไรที่ที่สุดสำหรับนาฏศิลป์ไม่มีไม่ได้ละ อันนี้คือเคสอย่างที่เราให้ฟัง คือท่าสวย คืออย่างน้อยๆเขาจะสวย เพราะมันเป็นทุกอย่างเขาบอกเลยว่า ครูขาหนูเดินขึ้นบันไดไม่ไหว อ.ลออยังบอกว่าถ้าเรียนนาฏศิลป์แล้วไม่คลานขึ้นบันไดไม่ชันนาฏศิลป์ ไม่ได้เรียนนาฏศิลป์ คือมันปวดกล้ามเนื้อหน้าขาเออ มันทุกอย่าง พี่สรุปได้ ณ เวลานี้ สำหรับเคสนี้แล้วได้ความสำคัญของเพลงซ้ำเพลงเร็ว เพราะถามว่าเด็กหัวดีไหม เด็กสามัญมันผ่านเข้ามาได้ มันจำได้ เรียนได้ครบหลักสูตรตามเพื่อน คือมันทำได้หมด แต่มันรำแบบทำนี้แหละทำที่คนอื่นเขารำนี้แหละแต่รำป่วยมากอ่ะ

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

อันนั้นทางบวก มันมีทางลบด้วยนะ คือจริง ๆ แล้วมันมีทุกคนแหละ อันนั้นมันคือภาพบวกคือให้กำลังใจเข้าไปจับ คืออย่างว่ามันไม่เอียงอย่างนี้ บอกก็ไม่ทำ ดึงก็ไม่ทำ พอเราหันมาอีกที่มันกลับมาอีกแล้ว เราต้องใช้วิธีทำโทษทางลบ จริงๆมันพูดได้นะ แล้วการใช้คำพูดที่แบบเหมือนอธิบายการแก๊กศัพท์เชื่อมคืออย่างบางที่คำว่า กัน ในนาฏยศัพท์ใช้คำว่าเอียง พอบอกเอียงๆอ่อนๆ มันไม่เข้าใจว่ามันใช้ส่วนไหนของร่างกายใช้เส้นไหนของประสาท แกกทั้งหลงไปซี้ ทั้งหุหนะ ทั้งหลงไปตรงไหล่ จริงๆคือถามว่าคำพูดพวกนี้มันเป็นคำพูดมันไปเขียนไม่ได้ อย่างเช่นทั้งหุไว้ตรงไหล่ แล้วกดไหล่ไว้ตรงเอว ทั้งหุเนี้ยถามว่ามันใช้คำที่จะเอามาเขียนใหม่ก็ไม่ใช่แต่มันเป็นคำพูดที่ต้องอธิบาย ต้องดึงหุเลยนะ แล้วมีอีกข้างนึงต้องจิกไว้ เวลาสอนเด็กไอ้มีอีกก็จับไปข้างบนไอ้เท้าก็เตะไว้ คือทั้งมือทั้งเท้า ต้องอ่อนข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งหมด หุ ไหล่ เอว ต้องไปด้วยกันหมด บางทีมันเอียงไหล่เอียงคอนะ แต่มันผิน ก็บอกมันทั้งหลงไปซี้ มันเข้าใจคือคำมันง่าย ๆ เราต้องพยายามใช้คำง่ายๆ เขาเข้าใจง่ายๆ ว่าเขาจะใช้วิธีอะไรส่วนไหนอันนี้คือเทคนิคอีกอันนึง เหมือนกับการเรียนนาโตะมีร่างกายเหมือนกันนะเรียนนาฏศิลป์ เขาจะต้องรู้ว่า

อันไหนคือกระเบนเหน็บ อะไรคือเกลียวข้าง อะไรคือหน้าขา คำว่าเกลียวข้างก็คือสี่ข้าง บอกเค้าบ่อยๆ เขาจะชิน อย่างเช่นหน้าทับขา เขาไม่รู้ว่าหน้าทับขาคือตรงไหน ทำไม่ต้องทับขาหนีบ บางศัพท์บางคำ มันไม่ได้ใจ ค่าง่าย ๆ ที่เด็กเข้าใจกับเราด้วย ก็คือศัพท์เชื่อมแต่ใช้การแก้ไขคือพยายามหาคำง่าย ๆ หากำที่เขาเข้าใจ หากำที่เราสื่อสารกับเด็กเข้าใจ อย่างเช่น กตตะคาก กตตะคากคือแอนนำไม่ยอมกต ไม่ต้องบอกว่ากางเกงในรู้จักไหม ตรงไหนกตตรงนั้นเยอะๆ กตตะคากเป็นคำโบราณ ฉันทจะจับนะถ้าเธอไม่กต บอกทีแบบว่าเอามือสอดเข้าไปเลยนะ แล้วเขาจะหนีบไว้ เพราะมันอธิบายแล้วอะไรก็แล้ว แล้วมันไม่ไป มันไม่เข้าใจ ถึงบอกว่าถ้าเธอไม่เอาหนีบฉันทจับนะ มันก็เลยรู้ถ้าหนีบก็คือกระดกกันไปข้างหลัง คือบางคนเขาไม่เข้าใจ เราก็ต้องบอกว่าการทับหน้าขาคือการส่งกันไป แต่ว่าคนอ้วนใช้สรีระเป็นสื่อการสอนได้ดีมาก เพราะว่าเขาจะเห็นอยู่แล้วว่าพุงเราล้าหน้า เพราะว่าถ้าครูบอกว่าครูไม่ทับหน้าขาเธอมองครูได้ไหม ถ้าครูยื่นไม่ทับหน้าขาเธอทนมองครูได้ไหม เราก็บอกมันทีละส่วนไป เวลาถ้าจะทับหน้าขาหน้าขาตอนนี้ปล่อยอยู่เดี๋ยวครูจะเก็บหน้าขาให้ดู พอเก็บเข้าไปพุงครูเริ่มยุบลงไปเล็กน้อยแล้ว ตรงนี้เราต้องเก็บเข้าไปเอง เพราะนี่มันใหญ่มาก อันนี้จะเห็นชัดมาก เพราะตัวสรีระดี มันเป็นข้อดี แต่จริงๆ นะเด็กมันเห็นเรายืนแบบนี้กันมันก็ขำเราก็กถามมันว่าทนมไหวไหม

นางล่อ น้อยวงศ์

แต่ของพีนะ โดยรวมแล้วพีจะให้เขานับทุกคนหมดเลยสมมติตั้งวงเทิด มันเอียง ที่ว่าเอาน้ำให้นับเลย เพราะว่ามันเมื่อไหร่เมื่อไหร่เริ่มใหม่ เพราะฉะนั้นเพื่อนทุกคนจะได้พยายาม พอมันห้อยนับใหม่ เขาก็จะพยายาม นอกจากเสียงเราสั่งเกินลิมิตความอดทน บางคนเวอร์สั่ง 500 มันไม่ได้หรอก เราต้องรู้ต้องเพิ่ม 50 ถ้าคุณยังไม่ดีก็เพิ่ม มันก็ต้องพยายาม เพราะจะรู้ว่าถ้า 50 ไม่วางจะเพิ่ม 100 150 จะไหวไหม มันต้องรีบทำให้ได้ เพราะทั้งห้องจะได้รีบแก้ไขต้องใช้สังคมลงโทษมันไป ยกเท้าเนี่ยถ้าขาหล่นต้องเริ่มใหม่ ทำผิดแล้วตีเพื่อนมันได้ผลจริงนะ เพราะเพื่อนแหย่แล้ว อีกข้อหนึ่งคือถ้าตัวเองรำผิดแล้วตีเพื่อนได้ผลจริงๆ นะ ใช้มาแล้วครูตีเพื่อน คือเหมือนเพื่อนช่วยเพื่อน ถ้าทำไม่ได้เพื่อนโดนนะ สมมติขวัญกับพีแดงเรียนด้วยกัน พีแดงรำได้ขวัญเรียนอ่อนแบบนี้ พีแดงก็ช่วย พอถึงเวลารำให้ครูดู แต่ต้องตกลงกันก่อนนะว่าถ้าเธอรำไม่ได้ครูจะตีคนสอนเธอแล้วมันจะเกรงใจเพื่อน ผิดท่าละ 1 ที ทีนี้เขาก็จะกลัวว่าพีแดงจะโดนตีฉันทจะต้องไปทำนี้ให้ได้ เพราะไม่งั้นตีจริงๆ แต่ว่าวิธีการสอนที่ตะหวาดดุตลอด กับปะเหลาะ แบบพีติงจะปะเหลาะเด็กจะทำได้ดีกว่า ถ้ายังหวาด ๆ เนี่ยเด็กจะกลัวมาก ถ้าเหมือนขวัญต้องตะหวาด แต่ถ้าให้พีติงไปตะหวาดสงสัยจะไม่ได้ แต่ถ้าเราไปปะเหลาะก็คงไม่ได้เหมือนกัน อย่างของรุ่งเนี่ยถ้าจะโมโหเนี่ยให้เด็กรู้ว่า สื่อสารกันไม่ตรงแหละเราควบคุมไม่ได้ รุ่งจะใช้วิธีการทำหน้าที่หน้าเฉย ๆ เลย ตาแข็งๆ ให้รู้ว่าไม่พอใจแล้วพวกแกพวกแกทำเกินไปแล้วนะ ทุกคนก็จะออกไปวิ่งรอบเสาธง มันก็จะได้กำลังขาไปในตัวเป็นผลพลอยได้ และเราสอนในขณะที่เรียนเนี่ย เราจะแบ่งเป็นหน้ากระดาน 4 อยู่แล้วใช้ไหม แถวตอนลิกเท่าไร แต่แถวหน้ากระดานจะเป็น 4 อยู่แล้ว ในขณะที่เรียนเราก็จะฝึกเขาด้วยว่านักเรียนร่านักเรียนต้องดูแถว ดูจากตรงไหน เวลาที่นักเรียนเอียงเนี่ยมันต้องบิดหน้าไปนิดนึงใช้ปะ ถ้าเอียงขวาหางตานักเรียนต้องมองไปทางซ้าย เพราะฉะนั้นนักเรียนก็ต้องดูได้เลยว่าแถวมันตรงไหม ไม่ใช่ว่าพอครูให้มองดูแถวเนี่ยห้ามหัน เพราะละครเนี่ยห้ามหันก็จะใช้หางตาชำเลืองดูได้ ใช้ความรู้สึกเลย พอเราเอียงซ้ายก็ชำเลืองไปทางขวาดูแถวขีมนตรงไหม สอนประจำอย่างนี้ทุกครั้ง แต่พอขึ้นเวทีแล้วเหมือนเดิม อย่างเรื่องต่อไปวัดผลเลยนะ อย่างการวัดผลของพีนะ พีจะไม่มีกรอย่างของพีสอบนะแค่เขามีปฏิภาณไหวพริบมากแค่นั้นเท่านั้นเอง ในขณะที่เรียนเนี่ย เราจะวัดผลเขาไปทุกวัน รู้เลยว่าอย่างชเรเนี่ยควรได้เกรดเท่าไร เพราะเราดูทุกวันอยู่แล้ว มันไม่ใช่แค่ดูแค่ถูกผิดนะ มันดูเรื่อง

ปฏิภาณไหวพริบมาตั้งแต่เราเริ่มต่อท่าแล้ว อย่างชรเรียควรจะได้ 4 โหม อย่างแดงเนี่ยควรจะได้ 2 โหม มันอยู่ในหัวครูอยู่แล้ว แต่เวลาสอบจริงๆเนี่ย แต่เวลาสอบจริงๆตามตารางที่เราสอบเนี่ย เราไม่เอาวัน นั้นมาวัด เพราะเวลาสอบเนี่ยทั้งเราและเขาก็จะตื่นตื่นใช้โหม เราจะดูแต่เพียงว่ามีปฏิภาณไหวพริบ มากแค่ไหน แต่เวลาบางทีเขารำในห้องเขาอาจจะรำได้ก็ได้ พอสอบเขาอาจจะจำไม่ได้ ดูที่รำถูกรำผิด เนี่ยมันเป็นส่วนหนึ่ง แต่ว่าเราจะดูการแก้ไขปัญหาของเขา มันแค่ 20 คะแนน เพราะเราเก็บตั้ง 80 อย่างของพี่เนี่ยแต่คนอื่นพี่ไม่รู้ นอกจากความถูกต้องแล้วซึ่งมันเป็นส่วนน้อยเราก็คงว่าทำรำนั้น ถูกตาม กระบวนท่ารำ เขาเรียกว่าการเชื่อมท่ารำ สมมติ 100 คะแนนเนี่ย 20 คือความถูกต้องไม่ผิดเลย อันที่ 2 จังหวะ อีก 20 คุณถูกต้องโหม อันนี้มือเท้าขา สดส่วนท่ารำ เอา 20 อีก สีสาก็คือการเคลื่อนไหว ปฏิภาณไหวพริบ 20 ความสวยงามของท่ารำ อีก 20 แต่อย่างรู้ให้ท่ารำมากกว่า หนักไปที่กระบวน ท่ารำ 40 คะแนนเพราะมันยาวมาก จังหวะ 30 ความสวยงาม 10 ปฏิภาณ 10 แต่สัดส่วนท่ารำบางคน รำสวยจริงแต่บางคนจำท่าไม่ได้ รำสวย มาตรฐานถูก ทำหนึ่งได้ สดส่วนท่ารำสวยหมด แต่ว่าจังหวะไม่ สม่าเสมอ ถูกบ้างไม่ถูกบ้าง แต่การประเมินผลไม่ได้ บางคนจำท่าได้หมดเลย แต่รำไม่สวย เด็กบางคน ทำสวย แต่จังหวะไม่ได้ ถึงบอกว่าเวลาสอบเขาจริงๆไม่ต้องไปคาดหวัง เพราะตั้งแต่เราต่อเราจะค่อยๆ เก็บคะแนนเขาไปเลย แล้วก็อีกอย่างหนึ่งเนี่ยเพลงช้าเพลงเร็วมันยาก เราจะสอบสี่ทิศ หันหลังชนกันเพื่อ ฝึกสมาธิคะ เป็นกุศโลบายของครูด้วยมั้ง คือว่านี่ทำไม่ออกแล้วมันช้าเลื่องมองกันได้ ถ้ายิ่งคู่แข่งมัน จะเกร็งนะ คือพระก็สอบของพระ นางก็สอบของนาง แต่บางทีก็รำคู่แข่ง บางเพลงคู่แข่งก็รำคู่แข่งไม่จับ ฉลากสอบ จับฉลากทิศด้วย จับฉลากคนด้วยอย่างวิธีสอบสี่ทิศของรุ่งเนี่ยนอกจากให้เด็กซ้อมแบบ แม่นๆแล้วเนี่ย คือใช้วิธีการอย่างสมมติมี 4 คนที่เราจะเลือกออกมา จะใช้วิธีการเอาคนเก่ง 1 คน เป็นหลัก แล้วเอาคนที่อ่อนสุดไปปนในนั้น เมื่อมันไม่ได้มันจะได้เรียง จะใช้วิธีการเรียกชื่อ แต่ในวิธีการ เรียกชื่อของรุ่งคือการเอาคนเก่งเข้ามาซักหน่อยประจำกลุ่ม เผื่อไว้ไอ้ 3 คนมันจะเขวกุศโลบายของรุ่งนี้ ใจดี แต่ของอ.นิรมล จะสอบเดี่ยวเลย แต่ของพี่นะ เวลาต่อท่ารำเนี่ยพอจากทำนั้นแล้วไปจะหมุนไป ทางซ้ายหรือทางขวา พอทำนี้เราหมุนไปทางขวา สอนทิศไปด้วย แล้วเวลาพอเขารำเขาจะนึกได้ แต่ บางครั้งเราบอกมันว่าทำนั้นหันไปทางขวางงคะ พอหมดทำนี้เธอนหันไปทางโรงเรียนชายเลย มันก็จะ โค้งไปทางโรงพยาบาลโน้น ซ้ายขวางงคะ

นางวัลยา สุขภักฎ

วิธีแก้ไขข้อบกพร่องเราต้องจับท่าเด็กตลอด พี่เคยใช้วิธีนะ สมมติว่ามีเด็กที่ต้องแก้ 5 คน ทีเนี่ย รำเพลงช้าอยู่ เราก็จับไอ้คนที่ 1 อ้าวหันไปเห็นคนที่ 3 แล้ว ไปจับคนที่ 3 อีก ปล่อยคนที่ 1 ละ คนที่ 4 ผิดอีกแล้ว สรุปวันนั้นจับ 5 คนเลยนะ สรุปแล้วมันก็ยังแก้ไม่ได้ แก้ได้บางท่า สู้เราวันนี้เอาคนที่ 1 ทั้ง วันเลย จับเลยทุกท่า แบบนี้จะได้ผลกว่า เพราะว่ามันต้องทวนเพลง คือเราจับ 2 คน จับคนที่ใกล้เคียง กันคือคนที่ 1 กับ 2 เราจะต้องดัดให้มันอยู่ในสรีระที่ถูกต้อง ต้องตามมาตรฐานเอาให้ดีไปเลยสำหรับ วันนี้ แต่ถ้าวันนี้เราวิ่งไปจับคนที่ 7 อ้าวคนนั้นท่าและอีกแล้ว อย่างน้อยวันหนึ่งเนี่ยเด็กจะได้สัมผัสมือครู คือเหมือนเขามีความเกรงใจนะ คือเขาก็จะเหมือนตั้งใจรำกันยิ่งขึ้น แต่ถ้าเขารำไปเรื่อยๆแล้วครูไม่ได้ จับท่า ยืนอยู่เฉยๆ หรือเคาะจังหวะเฉยๆ เด็กเขาไม่มีกำลังใจรำหรอก แต่ถ้าครูแต่งท่าให้เขาเนี่ยเหมือน ตัวเราตอนเป็นเด็กครูมาจับท่าเราเนี่ยเราใจ แต่เวลาครูเดินผ่านเราต้องรีบปรับปรุงตัวเองส่วนไหนที่ครู บอก แล้วเวลาทดสอบเหมือนกันให้รำให้ดูเนี่ย เราก็จะบอกเขาเลยนะว่าหนูถ้าครูบอกอะไรไปต้องแก้ไข

นะ ส่วนเสียต่างๆเนี่ย เพราะว่าหนูจะต้องรำไม้น้อมหน้ารำไปข้างหลังนิดนึง หนูจะต้องเปิดคาง ตาหนูจะต้องห้ามตกพื้น คือบอกส่วนเสีย วงเธอชอบต่ำ วงเธอสูงเกินไปอะไรแบบนี้ ก็ต้องบอกให้ระดับเท่านี้ ให้เขารู้จักว่าส่วนเสียเขาตรงไหนเพื่อจะได้แก้ตัว

ว่าที่ร้อยตรีหญิงฉัตรดา ยิ้มแย้ม

ของหนูก็เหมือนกัน คือหนูจะบอกเขาเป็นรายบุคคล คือเพชรสำหรับเธอนี้อย่างเป็นแบบนี้ นะ นิรมลอย่างของเธอเนี่ยก้าวเท้าไม่ถูกส่วนนะ เหมือนขวัญวงเธอลั่นไปนะล้าไป ก็บอกเขาเป็นรายบุคคล ที่นี้พอเราแก้ไขแล้วเด็กมันลืม หนูก็จะไปกระตุ้นไปย้ำความจำว่าครูบอกเธอแล้วลืมหรือ อย่างเช่น กรณีศึกษาคือยายแฝดคนนึงมือมันบิด กระดุกเขาไม่ได้ส่วน ลองให้เขาทำแบบว่าตั้งวงต้องฝืนสรีระเขา เนี่ยทำได้ไหม บังเอิญเขาทำได้ เราก็จะบอกเขาว่า แฝดนี้วเธอเป็มือมันบิดไปอย่างงี้เลย แล้วก็เป็ก็ออกมาแบบเนี่ย แฝดต้องฝืนมากกว่าคนอื่นคือฝืนธรรมชาติแบบเนี่ย จนมา 1 ปี เขาก็ทำได้ แฝดตั้งมือ ยังไง เขาก็ยกขึ้นมา อย่างของหนูเนี่ยเป็นคนนิ้วสั้น พอเราตั้งวงเนี่ยคนจะไม่เห็นปมด้อยของเราเลย พอตั้งวงปุ๊บคนจะบอกเลยวงครูสวยมาก ขอคุณนี้วหน่อย พอคุณนี้วฮากันทุกราย แต่พอเราตั้งวงเนี่ยเราจะให้เขาดูกระจก เราเป็นคนนิ้วสั้นเนี่ยจะตั้งวงยังไงให้นิ้วเรียง ทั้งหมดเนี่ยทุกอย่างบน 5 นิ้วของเราเนี่ย คือจะต้องเรียงแล้วปลายจะต้องออกมา พอตั้งแล้วมันจะกลายเป็นวงที่สวยงาม มันมีวิธีตั้งแล้วดูว่ามันเป็นยังไง ยิ่งมือเราสั้นอยู่แล้วเนี่ยแล้วตั้งวงเป็แบบนี้ นิ้วมันไม่เรียงเนี่ยคนจะยิ่งมองมาที่นิ้วเรา ต้องบอกให้เด็กแต่ละคนมีปมด้อยไม่เหมือนกันแล้วเขาแก้ไขตรงนั้นอย่างไร ถ้าเราจับเขาอย่างเดียวนั้นเขาไม่รู้ เราจะต้องบอกเขาว่าเขาเสียตรงไหน ไม่งั้นเขาก็ไม่รู้จักปรับปรุง แต่บางครั้งเขาก็ติดเขาก็ทำเหมือนเดิม สมมติบอกให้แอนหน้าอกใช้ไหม คนไม่มีหน้าอกเนี่ยเรามีวิธีการทำให้ดู มีสูตรการแต่งเครื่องอยู่แล้ว ไม่มีผลเลย ขอให้เราได้สัดส่วนของท่ารำ เรื่องกระบวนการสอนถ้ากระบวนการตั้งแต่ที่เราสอนแรกๆเนี่ยเรามั่นใจแล้วว่าเด็กทุกคนรำได้ เพราะฉะนั้นการวัดผลไม่มีปัญหาเลยว่าเด็กจะได้หรือไม่เพราะมันแค่เหลืออบดู ที่พี่แดงบอกหนูใจดีใช้ไหม หนูใจดีแต่เราต้องมั่นใจก่อนว่าเด็กของเรา 100 % ได้ สวยหรือไม่สวยเท่านั้นเอง อย่าง ม.1 เพลงช้า 1 เทอม เพลงเร็ว 1 เทอม การแบ่งสอบนะ ถ้าเป็นของพี่ขวัญนะ จะสอบเป็นท่อนๆ ถ้ามีเวลาบางทีสอบจะโจ่งจะก่อน ถ้ายังบอกว่าเป็นการวัดผล คือถ้าไม่บอกคือความจริงไม่ได้วัดจริงหรอก แต่เราบอกว่าเราจะสอบ คือดูถ้าวันนี้ซ้อมไปแล้วต่อทำไปแล้วเด็กไม่ได้ ก็ให้พ่ຸงนี้มาสอบ วันนี้ฉันจะสอบนอยปาก มันจะซ้อมมาเลย พ่ຸงนี้ได้เลย แต่ของหนูสอบไปแล้วครึ่งเพลง ของ อ. นิรมล จะแบ่งสอบไปแล้ว 10 ท่า สอบเลย แล้วก็โจ่งจะเลยนะ สอบเลยเราจะเห็นเลยว่าเด็กท่าสวยไม่สวย แก้ไขเลย แล้วต่อท่าใหม่ไปด้วยอันเก่าด้วยค่อยๆเพิ่ม พอเราสอบเนี่ยคือเราจะมองแค่ 4 คนของเราเนี่ย 4 คน นางก็ 4 คน เราก็จะบอกเขาได้เลยว่า พอสมมติเขาผิด มันไม่พอดีจังหวะ พอเขานั่งเนี่ยเราก็จะถามเขาว่าเขาผิดตรงไหน คำนวนตัวเองว่าผิดตรงไหนหรือว่าให้เด็กคิดเองว่าผิดตรงไหน เขาไป 8 เราไปแค่ 4 หรือ 2. ก็คือบอกเป็นส่วนตัวเองว่าในการสอบครั้งนี้เธอทำอะไรผิด จังหวะเข้าเธอไม่มานะเธอตื่นเต้นไปหรือเปล่า บอกไปแล้วไม่รู้ก็ครั้งนะจิบไม่ส่งหลังไม่บิดลำแขน อะไรแบบนี้ก็จะออกไปตอนหลังสอบเสร็จ บางทีก็มีการแกล้งซัดปากกา แต่จริงๆไม่ได้ซัดหรอก อย่างรู้ก็มีเสียงดังบ้าง อย่างของ อ.ละออ เวลาสอบเด็กกะนะ จะไม่ดูเขา แต่จะดูกระจกแทน เด็กบางคนก็มองครูเพื่อความแน่ใจ แต่เด็กส่วนใหญ่แล้วจะกลัวครูมอง เราก็เลยมองในกระจก มองเงาเฉยๆ แล้วก็บางทีนะเราไม่ได้มองเขา อีทศสามผิด บางทีวิธีการที่เราจะชนะเขา คนเราพอมันผิดจะหันแว็บมาหาครูว่ารำผิดแล้วนะ สมมติทำนี้มันหันขวา ทุกคนก็ต้องหันขวาไปทางเดียวกันแล้วถ้า 3 คน มันผิด แล้ว 1 คนถูก เราก็รู้ที่อยู่ดี เพราะรู้

ว่าทำน้ำมันไปทางไหน ทำต่อไปมันจะไปไม่ได้ ถึงบอกใจเด็กมันต้องรำซ้ำๆถึงจะรำได้ จับสังเกตเด็กผิดอะ มันยาวมากแล้วก็หลายกลุ่มหลายคน วิธีการที่ท่าทางของเด็กอะมันมีพิรุณเราจะรู้ทันที มันทำให้เราไปเห็นเขา ถ้ามันวอกแวก ผิดแน่ สรุปแล้วเรียนเพลงช้าเพลงเร็วเนี่ยเหมือนคนบ้า ยังคิดยังไง รำอยู่แบบนั้น เพราะมันไม่มีท่าเชื่อม จดมันก็ไม่เข้าใจ วิชาว่างเด็กก็รำ พักก็รำ เย็นก็รำ อีกอย่างเทคนิคของหนูตอนเรียน ม.1 จำได้ว่าเพลงมันยากแล้วเพลงมันหนักเพลงมันใหญ่ หนูใช้วิธีการว่า เราเป็นคนตัวใหญ่อยู่ข้างหลัง กว่าจะได้สลับ เด็กกรุงเทพฯมันเป็นร้อย จะขึ้นมาทีนึงเป็นอาทิตย์ยังไม่ได้ขึ้น หนูใช้วิธีการว่าหนูกำลังรำคนเดียว เราอยู่บนเวทีโรงละครแห่งชาติ เราก็คิดว่ามีพ่อแม่พี่น้องเรามาดู เราก็อำไปหะแล้วครูจะพูดถึงว่าฉัตรดาเธอเป็นคนรำเสมอตอนเสมอปลาย แต่ของ อ.ละออ บอกว่าประสบการณ์ตัวเองคือ เมื่อไหร่ครูก็เรียกแต่โสภากับอุไรหะละ ดูโสภากับอุไรสิ ก็บอกเออวันหลังจะต้องเรียกชื่อละออบ้างละ มันก็เหมือนกับมารยกตัวอย่างให้เราเอาตาม หนูว่าเพลงช้าเพลงเร็วมันจะเป็นการจินตนาการเด็ก อย่างที่พี่ขวัญเคยพูดเมื่อกี้ว่าครูคนไหนรำดีเธอจะเป็นแบบนั้น ตอนเป็นเด็กหนูก็คิดแบบนั้นนะ

นางนิรมล หาญทองกุล

สังเกตนะที่รำเพลงช้าเพลงเร็วมา เขาจะร้อยเรียงทำรำแบบว่าถึงกัน มันไม่มีท่าที่กระโดดไป เขาจะไปของเขา แขนลงมือนี่หมุนนะแล้วมันก็จะไปทำใหม่อะไรแบบนี้คือเขาก็จะไป เหมือนเล่าเรื่องราวอะไรซักอย่างนึง เป็นเรื่องราวที่มันไม่มีชื่อ พี่เคยลองรำแบบเพลงอะไรก็ไม่รู้ซึ่งใช้เพลงในเพลงช้าเพลงเร็วหะ แล้วเคยไม่เรียงทำในเพลงช้าเพลงเร็วหะ แต่ใช้ทำในนั้นมามันเรียงกันนะ มันถึงกันได้จริงๆ พอสมมติมาตรงนี้ ก้าวขาบางที่เราหนักเราก็ใช้ขาหนักก็ได้ แต่มันสามารถที่จะไปทำอื่นได้

นางสาวเนตรทราย ย่อยพรมราช

ของแพขอเปิดเรื่องอื่นๆนอกจากเรื่องรำแล้ว อาจจะเป็นเรื่องของจิตวิสัยอย่างที่เขาค่อยใช้ๆกัน แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีแล้วเปลี่ยนเป็นคุณลักษณะแล้ว เนี่ยคุณลักษณะในเรื่องความรับผิดชอบ ในเรื่องของการส่งสมุดทำรำ การร้องเพลง มันก็เป็นส่วนประกอบหนึ่งของการที่ได้จะได้เกรด 4 เกรดอะไรอย่างนี้หะ แต่นี่ก็เป็นการประมวลผลย่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการรับผิดชอบ ในเรื่องของการส่งสมุดจดทำรำ คือถ้าคุณเขียนเอง เขียนจากความเข้าใจของตัวเองในการรำเพลงช้าเพลงเร็วมันก็จะสามารถอธิบายได้ถูกต้องตามทำรำ แล้วก็สามารถจำได้ดี แล้วก็คือเรื่องมี 2 กรณีก็คือ ลอกเพื่อนมาอันนี้ก็คือตัวเองจะไม่ได้อะไร ความรับผิดชอบส่งตรงเวลาไหม ให้อ่านทำรำตัวเองแล้วลองมาอ่านให้เราดูเนี่ยรำได้ไหม ถ้าเขาจดมาเองเขาจะทำได้ แต่ถ้าเขาลอกเพื่อนมาจะไม่เข้าใจไม่รู้หรือทำไหนดๆ เวลาจดทำรำให้จดเองตามความเข้าใจ แต่ก็ต้องถูกตามนาฏยศัพท์ที่ครูคอยแนะนำว่าทำนี่ใช้นาฏยศัพท์นี้ จะมีหลักแล้วว่าเขียนจากไหนไปไหน ก็อาจจะศึระหะ มือ เท้า แล้วแต่วิธีการของแต่ละท่านว่า ให้เขียนเป็นตุ๊กตาหัวหมุดด้วย อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการเขียนทำรำประเมินในส่วนนี้ นอกจากปฏิบัติรำแล้ว แล้วก็การร้องเพลงให้ตรงกับจังหวะ หรือทำบางท่า มีเทคนิคอาจจะร้องอย่างเดียวกับตบจังหวะอย่างเดียว แต่บางท่านเอาฉิ่งมาผสมด้วย อาจจะทำให้ครูอ้อมมาช่วยฟังอะไรแบบนี้หะ จะร้องเข้าดนตรีในช่วงที่เตเตโค อาจจะเป็นช่วงที่คุยกับครูดนตรีร้องทำนองแบบนี้ให้เข้ากับดนตรี นี่ก็เป็นส่วนประกอบเล็กๆน้อยๆ แล้วก็กิจกรรมกลุ่มซึ่งของ ม.3 ก็จะมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกจากจะให้รำในบทเรียนแล้วแบบนี้ สมมติ

ง่ายๆก็คือจะเอาเพลงง่ายๆของมาตรฐานผลงานสร้างสรรค์ของสุโขทัยเอง เด็กได้อะไรบ้างแบบนี้คะ โดยที่ไม่ต้องให้ต่อกับครู ให้ศึกษาด้วยตัวเอง นี่เสริมให้เป็นแรงผลักดันให้เขารู้สึกเหมือนที่พี่คุณครูบอก อันนี้ก็เสริมเล็กๆน้อยๆ

ภาคผนวก ง
การติดตามประเมินผลการนำองค์ความรู้ไปทดลองใช้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย โทร. ๐-๕๕๖๑-๑๘๒๐

ที่ วธ ๐๘๑๐ /

วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

เรื่อง นามองค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนไปใช้

เรียน บุคลากรภาควิชานาฏศิลป์

ตามที่คณะกรรมการการจัดการความรู้ได้ดำเนินการจัดการความรู้ด้านการเรียนการสอนเรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนจนได้เนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนั้น

เพื่อให้องค์ความรู้เรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงช้า-เพลงเร็ว เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นวิทยาลัยจึงขอให้บุคลากรภาควิชานาฏศิลป์นามองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อคณะกรรมการการจัดการความรู้ได้ดำเนินการติดตามการนำองค์ความรู้ไปใช้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายสุรพล ยงค์เจาะ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย

- ทงทพ

Ly ho

Qink uly

ด.พล

วิภา

วิภา

วิภา

วิภา

วิภา

วิภา

วิภา

วิภา

18.0.159

แบบติดตามประเมินผลการนำองค์ความรู้ไปใช้

ชื่อหน่วยงาน วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย
 ชื่อเรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงเร็ว
 ชื่อ.....นามสกุล.....

หัวข้อที่นำไปใช้	ผลสำเร็จ	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการนำองค์ความรู้ไปใช้
1. ใช้ทำหนังสือตนเอง ตัดต่อภาพเป็นโปสเตอร์และนำติดที่อาคารโรงเรียน	1. นักเรียนสามารถบอกได้ชัดเจนว่า 10 เพลงคือ	
2. นำไปใช้สอนนักเรียน	นักเรียนบางส่วน ไม่สนใจ	
3. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	3. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
4. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	4. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
5. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	5. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
6. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	6. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
7. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	7. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
8. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	8. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
9. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	9. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
10. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	10. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
11. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	11. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
12. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	12. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
13. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	13. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
14. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	14. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
15. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	15. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
16. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	16. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
17. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	17. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
18. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	18. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
19. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	19. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	
20. นำไปใช้สอนนักเรียนที่เรียนพิเศษ	20. นักเรียนได้จดจำเพลงเร็ว เป็นประจำ-หลายครั้ง	

ลงชื่อ..... น. น. น.

แบบติดตามประเมินผลการนำองค์ความรู้ไปใช้

ชื่อหน่วยงาน วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
 ชื่อเรื่อง เทคนิคการสอนรำเพลงเงี้ยว
 ชื่อผู้ทำเรื่อง ชื่อ.....นามสกุล.....

หัวข้อที่นำไปใช้	ผลสำเร็จ	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการนำองค์ความรู้ไปใช้
การแก้ไขท่ารำ ... ดุริ่ง สี๋อ หลวงวงมา ความดีในท่ารำแก้ท่ารำในท่ารำท่า	ผู้เรียนมีความเหมาะสมแก้ไขตนเองมากขึ้น ที่อาจเคยดูในระย. กัดข้อ ทำในท่ารำ รู้สึกเกรงใจ และมีความกล้าแสดงออกได้ดี สามารถแก้ท่ารำที่รำง่ายอื่น ท่ารำข้าว ถูกต้องตามหลักท่ารำได้ทั้งสิ้น	ดูด้วย ก็คิดว่าพอพอพอไปนิด คือแม่ว่า ผู้เรียนระมัดระวังได้พอสมควร
การบอกการสอน : ... การบอกผู้เรียน ด้วยวิธีการง่าย ๆ ที่เห็นได้ชัดด้วยท่ารำ ท่ารำท่า ร.ร. ๒๖๐ ดน. โท. รท. เมธรัตน์	ผู้เรียน ซึ่งสามารถแก้ไข และ สามารถแก้ไข ได้ทันที ซึ่งท่ารำได้เร็วขึ้น ไม่มีความยาก ที่ไม่มีความยาก ไม่มีความยากแก้ไขท่ารำ	ดูด้วย เห็นท่ารำชัด ดุริ่ง สี๋อ ท่ารำก็พอ แก้ก็ยังไม่เข้าใจนะ ดุริ่ง สี๋อ ดุริ่ง สี๋อ พอทำใน ร.ร. ๒๖๐ อาจจะดูในท่ารำอื่น
การใช้ชีวิตท่ารำ เสริม สร้างแรงจูงใจ	ผู้เรียน ได้ใช้ชีวิต หรือ สร้างแรงจูงใจ ผู้เรียน ซึ่งมีความกระตือรือร้นมากขึ้น ในการรำ ผู้เรียน ก็มีความกระตือรือร้นมากขึ้น ในการรำ - อนาคต ได้เจอหน้า รำใน สี่ปีข้างหน้า	
	๒๐๒๕๐๗ ๒๕๕๕๐๗๒๐	

ลงชื่อ.....
 วันที่ ๑๓.๑๓.๒๕๖๕

แบบติดตามประเมินผลการนำองค์ความรู้ไปใช้

ชื่อหน่วยงาน

วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

ชื่อเรื่อง

เทคนิคการสอนรำเพลงเงี้ยว

ชื่อ.....

นางสาวกัญญาภัค

นางสาวกัญญาภัค

นางสาวกัญญาภัค

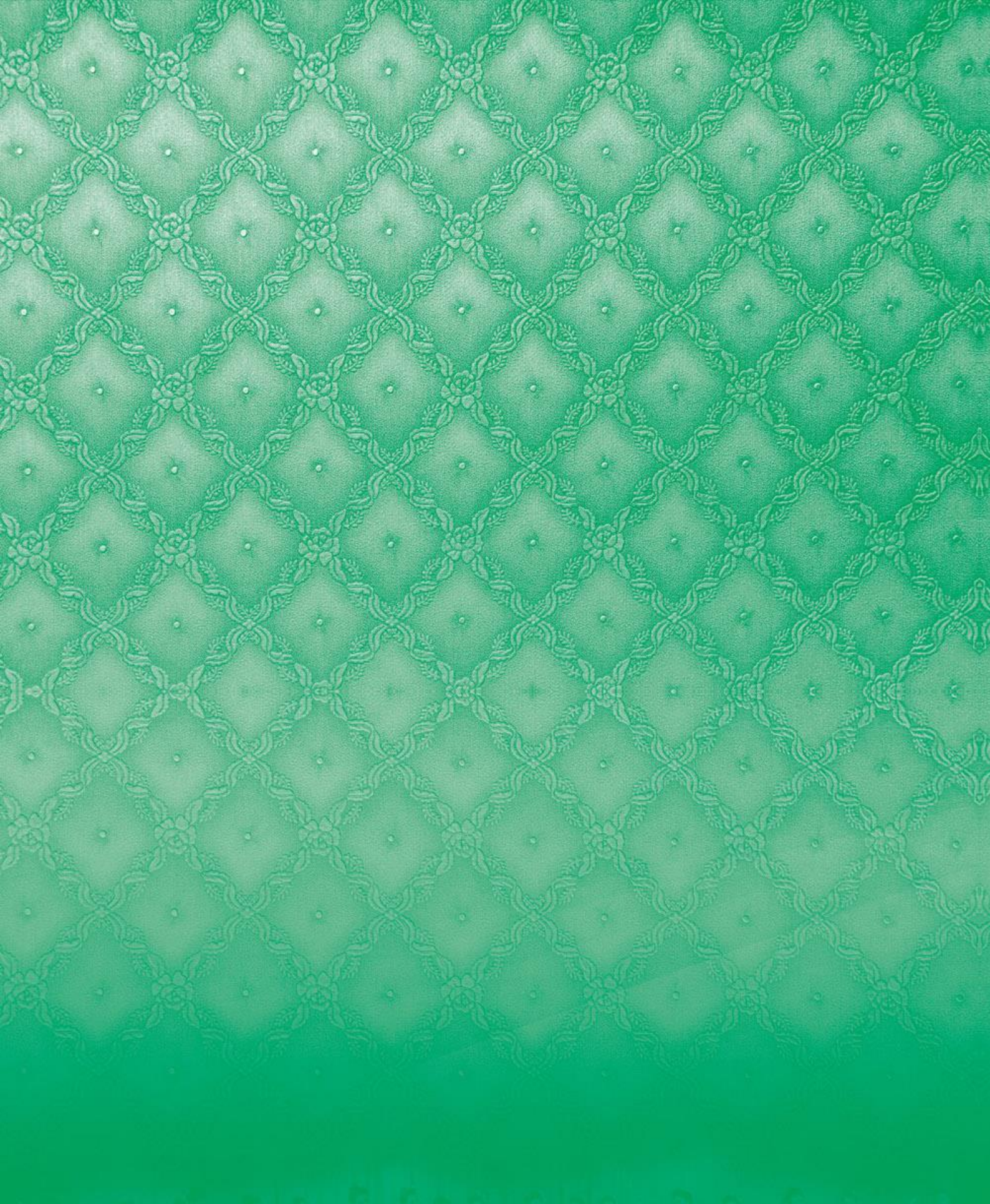
นางสาวกัญญาภัค

นางสาวกัญญาภัค

นางสาวกัญญาภัค

หัวข้อที่นำไปใช้	ผลสำเร็จ	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการนำองค์ความรู้ไปใช้
1.3. วิทยุชุมชน	ในการใช้วิทยุชุมชน 1 ช่องวัน กับ นักเรียน ระดับชั้น ม.1 (เฉพาะของ) จำนวน 15 คน โดยมีการสอน การรำ การขับร้อง การใช้ท่วงท่า มวย ดนตรี และเกม และกิจกรรม แข่ง กับ การชกเทรค ก็เป็นการใช้ดีแทน ภาษาอังกฤษให้ช่วย โดยใช้คำภาษาไทย เทียบกับ ช่งวัน	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากการนำองค์ความรู้ไปใช้ - วิทยุชุมชนใช้มาก ส่วนนักเรียนที่ หาดต้นที่ วิทยุชุมชนใช้บ่อยนั้น โดยเฉพาะ ช่งวัน ห่วง ใช้มากแล้ว อาจจะให้ช่วยบอก และส่วนรวม วิทยุชุมชนใช้ทุกวัน. เพื่อให้ 100% ได้ไป ช่งวัน และ ก็ใช้บ่อยตามความชำนาญ ในทุกที่
	วิทยุชุมชนส่วนใหญ่สามารถร้องที่ ได้ดี มีนักเรียนมาช่วยที่ วิทยุได้ ไม่ดี และ ยังไม่สะดวกที่จะร้อง ตามหลักที่ถูกต้อง	

ลงชื่อ.....

*Sukhothai College of Dramatic Arts, Thailand
4 Moo 5 Jarodvitheethong Road, Bankluay ,Muang, Sukhothai, Thailand 64000
Tel. +66 55 611820 Fax: +66 55 613508
Website: [http:// cdask.bpi.ac.th](http://cdask.bpi.ac.th)*